

การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา
A STUDY ON ETHNICITY CONCEPTUALIZATION
IN THE TRADITIONAL THAI DIALECT SONGS

ณัฐกานันท์ นทีธร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา

ปฏิญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A STUDY ON ETHNICITY CONCEPTUALIZATION
IN THE TRADITIONAL THAI DIALECT SONGS

NUNTHIKA NATEETHRON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Ethnomusicology)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา
ของ
ฉันทิกา นทีธร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ) (รองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

ชื่อเรื่อง	การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา
ผู้วิจัย	ณันทิกา นทีธร
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ

การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา มีความมุ่งหมายของการวิจัยหลัก 3 ประการ คือ 1.ศึกษา จำแนก รูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษา 2.ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย 3.วิเคราะห์สถานภาพ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์ผ่านมิติของดนตรีไทย โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาทางดนตรีวิทยา และมานุษยวิทยาดนตรี นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผ่านการเก็บข้อมูลโดยการสื่อสารระหว่างบุคคล การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการศึกษาเพลงไทยสำเนียงภาษาจำแนกเป็น 12 ภาษา ด้วยวิธีวิเคราะห์สังคีตลักษณะ ตามประเด็นศึกษา (Selective Method) ได้แก่ การวิเคราะห์โครงสร้างเพลง (Structural Analysis) การวิเคราะห์ทำนองเพลง (Melodic Analysis) และการศึกษาบทบาทหน้าที่ โดยการศึกษาไปที่พื้นที่ของปัจจัยที่ประกอบสร้างของเพลงไทยสำเนียงภาษา จำแนกออกเป็น 5 ส่วนหลัก ประกอบด้วย พื้นที่ทางสังคีตลักษณะ พื้นที่ของเพลงภาษากับประเภทเพลงไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับบทบาทการใช้งาน พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) และสถานภาพและการจัดลำดับชั้นทางสังคม โดยผลของการวิเคราะห์เป็นการสำแดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural Expression) โดยอ้างอิงลำดับทางสถานภาพทางสังคม 3 ระดับ จากแนวคิดของแม็กซ์ เวเบอร์ ได้แก่ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ผลการวิจัยพบว่าเพลงไทยสำเนียงภาษาสามารถจำแนกสถานภาพทางสังคมได้ ดังนี้ สถานภาพทางสังคมระดับสูง พบในเพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษามอญ สำเนียงภาษาจีน และสำเนียงภาษาพม่า สถานภาพทางสังคมระดับกลาง พบในเพลงสำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาฝรั่ง และสำเนียงภาษาเขมร และสถานภาพทางสังคมระดับต่ำ พบในเพลงสำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาข่า สำเนียงภาษาญีปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง

คำสำคัญ : ชาติพันธุ์, เพลงไทยสำเนียงภาษา, ลำดับชั้นทางสังคม

Title	A STUDY ON ETHNICITY CONCEPTUALIZATION IN THE TRADITIONAL THAI DIALECT SONGS
Author	NUNTHIKA NATEETHRON
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Tepika Rodsakan

This study aims to study the conceptualization of ethnicity in traditional Thai dialect songs and the objectives were as follows: (1) to study and to categorize the musical form of the traditional Thai dialect songs; (2) to study the structural roles of traditional Thai dialect songs in the Thai music context; and (3) to analyze a status and social stratification on the concept of ethnicity in traditional Thai music. This study employed the qualitative method for data analysis, using both musicological and ethnomusicological approaches. The data were collected by personal communication, library research of primary and secondary sources, and participant observation through investigating the 12 groups of the traditional Thai dialect songs. The form and analysis section were selective and focused on structural analysis and melodic analysis. Increasingly, the structural role of traditional Thai dialect songs was divided into main five sectors, namely: (1) the musical form sector; (2) traditional Thai dialect songs and the Thai music genre sector; (3) the traditional Thai dialect songs and the role of the functional use sector; (4) the traditional Thai dialect songs and Thai music ensembles sector; and (5) the traditional Thai dialect songs and the linguistic lyrics sector. Based on the results, the status and social stratification on the ethnicity concept of Traditional Thai music and it was concluded that: the phenomena of the traditional Thai dialect songs are a consequence of Cultural Expression, based on a concept of social stratification by three classes as theorized by Max Weber, i.e., upper class, middle class, and lower class. The major research findings indicated that traditional Thai dialect songs were capably stratified within the social hierarchy as follows: the upper class of stratification consists of the *Keak* (Melayu, Indian, Arabian, and Persian) dialect song group, the *Mon* dialect song group, the *Chinese* dialect song group, and the *Burmese* dialect song group. The middle class of stratification consists of the *Laos* dialect song group, the *Farang* (Westerners) dialect song group, and the *Khmer* dialect song group. The lower class of stratification consists of the *Yuan* (Vietnam) dialect song group, the *Ngeow* (Tai Yai or Shan) dialect song group, the *Kha* (Khamu Ethnic) dialect song group, the *Japanese* dialect song group, and the *Talung* (Southern Thai minority) dialect song group.

Keyword : Ethnicity, Traditional Thai dialect songs, Social Stratification

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ความรักความเมตตาและกำลังใจจนเกิดผลสำเร็จ

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์ ที่ท่านได้กรุณาให้เกียรติเป็นประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยให้ปริญญาานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ที่ท่านได้ให้คำปรึกษาเรื่องการวิเคราะห์เพลง และให้คำแนะนำแก้ไข ตลอดจนให้ความเมตตาและกำลังใจด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณครูไชยยะ ทางมีศรี ครูสมชาย ทับพร และครูจิวระพล น้อยนิตย์ ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการทำปริญญาานิพนธ์

ขอบคุณนายชยุติ ทศนวงศ์วรา ที่ได้ให้แนวคิดและให้ความรู้ในกระบวนการทำปริญญาานิพนธ์

ขอบคุณนายอุดมเกียรติ เฟื่องอุบล นักดุริยางคศิลป์ กลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร และครูณัฐพงษ์ กลั่นพิกุล วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่ได้ให้คำปรึกษาเรื่องโน้ตเพลง

ขอบพระคุณครอบครัว คุณแม่ พี่ชาย และเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์อันเกิดจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอยกให้เป็นคุณงามความดีให้แก่บุพการี ครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่อบรมสั่งสอนทั้งในด้านการศึกษาด้านดนตรี ขอยกความดีให้กับผู้ร่วมสืบทอดองค์ความรู้ด้านดนตรี ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

ณันทิกา นทีธร

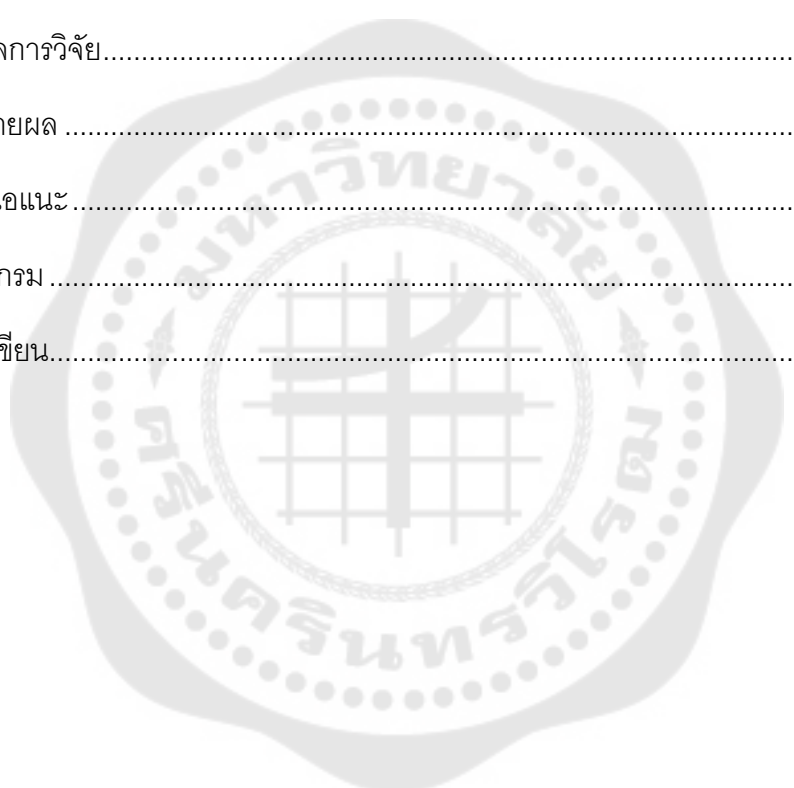
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำถามการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1. เอกสารและบทความทางวิชาการ.....	13
1.1 ชาติพันธุ์.....	13
1.2 ลำดับชั้นทางสังคม.....	16
1.3 เพลงไทยสำเนียงภาษา.....	17
1.4 โครงสร้างของบทเพลงไทย.....	23
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
1. ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล.....	33
2. ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล.....	34
3. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	34
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5. ขั้นสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	35
บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัย.....	36
1. วิเคราะห์รูปแบบสัจทัศน์ลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษา.....	36
1. เพลงสำเนียงภาษาแขก.....	37
1.1 การวิเคราะห์สัจทัศน์ลักษณะเพลงสำเนียงภาษาแขก.....	37
1.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาแขก.....	74
2. เพลงสำเนียงภาษาจีน.....	76
2.1 การวิเคราะห์สัจทัศน์ลักษณะเพลงสำเนียงภาษาจีน.....	76
2.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาจีน.....	106
3. เพลงสำเนียงภาษาเขมร.....	108
3.1 การวิเคราะห์สัจทัศน์ลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเขมร.....	108
3.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาเขมร.....	131
4. เพลงสำเนียงภาษาพม่า.....	133
4.1 การวิเคราะห์สัจทัศน์ลักษณะเพลงสำเนียงภาษาพม่า.....	133
4.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาพม่า.....	150
5. เพลงสำเนียงภาษาลาว.....	152
5.1 การวิเคราะห์สัจทัศน์ลักษณะเพลงสำเนียงภาษาลาว.....	152
5.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาลาว.....	177

6. เพลงสำเนียงภาษามอญ.....	179
6.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษามอญ	179
6.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษามอญ.....	208
7. เพลงสำเนียงภาษาญวน.....	210
7.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาญวน.....	210
7.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาญวน.....	221
8. เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง.....	222
8.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง.....	222
8.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง.....	241
9. เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น.....	242
9.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น.....	242
9.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น.....	246
10. เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว.....	247
10.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว.....	247
10.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว.....	254
11. เพลงสำเนียงภาษาตลุง.....	255
11.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาตลุง.....	256
11.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาตลุง.....	262
12. เพลงสำเนียงภาษาข่า.....	263
12.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาข่า.....	264
12.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาข่า.....	265
2. บทบาทหน้าที่เพลงไทยสำเนียงภาษา.....	267
2.1 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ทางสังคีตลักษณะ.....	268

2.2	พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับประเภทเพลงไทย	270
2.3	พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับบทบาทการใช้งาน.....	271
2.4	พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย	273
2.5	พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง)	275
3.	วิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์.....	277
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	282
	สรุปผลการวิจัย.....	282
	อภิปรายผล	287
	ข้อเสนอแนะ	289
	บรรณานุกรม	290
	ประวัติผู้เขียน.....	293

ตาราง 22 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาตลุง	263
ตาราง 23 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาข่า.....	266
ตาราง 24 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาข่า.....	266
ตาราง 25 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ทางสังคมศาสตร์.....	268
ตาราง 26 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับประเภทเพลงไทย	270
ตาราง 27 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับบทบาทกรรไกร.....	271
ตาราง 28 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย	273
ตาราง 29 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง).....	275
ตาราง 30 สรุปการสำแดงออกทางวัฒนธรรมลำดับชั้นทางสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา	279

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 ลำดับชั้นทางสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา.....	281

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ชนชาติไทยนับแต่โบราณกาลเมื่อรวมตัวกันเป็นชาติเกิดขึ้น แม้จะมีสภาพเป็นเพียงรัฐเล็ก ๆ ในเบื้องต้นย่อมสมควรสมานสามัคคีจนกระทั่งก่อตัวเป็นอาณาจักร มีทั้งความเจริญรุ่งเรืองและเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา จากนั้นย่อมเกิดอาณาจักรใหม่ขึ้นมารุ่งเรืองแทนที่จากรุ่นสู่รุ่น จากอาณาจักรสู่อาณาจักร ดังนั้นการที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยรวมตัวเข้าด้วยกันย่อมมีเจตจำนงบ้างประการ หรือหลายประการร่วมกัน มีอัตลักษณ์ที่แสดงความคล้ายคลึงกันเพื่อสอดคล้องลักษณะทางชาติพันธุ์เดียวกัน ทั้งภาษา ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ตลอดจนวิถีปฏิบัติ เมื่อรวมตัวเข้าเป็นปึกแผ่นแล้ว การแสดงตัวตนและแผ่ขยายอาณาจักรย่อมแสดงให้เห็นถึงความต้องการเชิงอำนาจ ปัจจัยสำคัญนอกจากการยอมรับตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเองแล้ว ว่าเป็นอารยชน การแสดงออกเป็นหมุดหมายให้นานาอารยประเทศในขณะนั้นยอมรับการเกิดขึ้นของอาณาจักรย่อมมีความสำคัญไม่น้อย หนึ่งในปฏิสัมพันธ์รูปแบบที่วางอยู่บนผลประโยชน์ต่างตอบแทน คือ การค้าและการทูต

ไทยมีปฏิสัมพันธ์ทางการค้าและการทูตกับจีนนับเป็นชาติแรกที่เข้ามาทำการค้ากับไทย ย่อมแสดงให้เห็นถึงการยอมรับการกำเนิดขึ้นของอาณาจักรไทยจากอาณาจักรที่ใหญ่กว่าเช่น จีน นับสืบเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย และสืบสวายนานมาถึงกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี นอกจากจีนแล้วยังมีชาวอินเดียและญี่ปุ่นผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนทำการค้าวานิชกับไทยเป็นจำนวนไม่น้อย ถึงแม้จะไม่มี การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางการทูตเช่นจีนก็ตาม นอกจากนี้ชนชาติที่อยู่ร่วมผืนดินเดียวกับไทยนั้น หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีความสัมพันธ์กันไม่ทางมิตรก็ทางเป็นศัตรู การยกย้ายถ่ายเทของประชากรในแหลมสุวรรณภูมิเป็นปรกติวิสัยในยุคโบราณ (ขจร สุขพานิช, 2560, น. 10) ในรูปแบบการหนีร้อนมาพึ่งเย็น การพลัดถิ่นที่อยู่ หรือการลักลอบเข้ามา หรือออกไปเพื่อกระทำการบางประการ เช่น สงคราม หรือทูกักขังภัย ดังนั้นแล้วความหลากหลายทางชาติพันธุ์ย่อมกระจัดกระจายผสมปนเปกันไป บ้างก็เข้ามาแล้วออกไป บ้างก็ลงหลักปักฐานทำการค้าขาย สร้างครอบครัว และตั้งที่ถาวรมาแต่นั้น ชนชาติที่อาศัยร่วมผืนแผ่นดินเดียวกับไทย อาทิ ชาติพันธุ์มลายู ญวน มอญ เขมร พม่า ที่มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาเยี่ยมเยือนอาณาจักรต่าง ๆ ของไทยนับตั้งแต่อดีต

คติความเชื่อเรื่องชาติพันธุ์ อาจมีนิยามความหมายโดยสังเขป กล่าวคือ เป็นกลุ่มคนที่มีคุณลักษณะบางอย่างเหมือนกันหรือร่วมกัน เช่น ภาษา ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น

แต่ในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ย่อมมีบุคคลอื่นต่างชาติพันธุ์เข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน ในระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ จึงอาจส่งผลทำให้ความเป็นตัวตนของชาติพันธุ์นั้น ๆ แปรเปลี่ยนไป แต่ชาติพันธุ์นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการคงอยู่ไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ ที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต้องการหา จุดยืนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ตลอดไปถึงรัฐชาติของตนเอง

แม้ว่าชาติจะมีรากฐานอยู่บนชุมชนชาติพันธุ์ซึ่งดำรงอยู่ก่อนแล้วก็ตาม แต่การทำให้ผู้คน จำนวนมาก ซึ่งบ่อยครั้งเป็นชนต่างภาษาต่างกลุ่มชาติพันธุ์รับรู้และยอมรับที่จะอยู่รวมกันในชาตินั้น จำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายเป็นที่ยอมรับร่วมกัน สัญลักษณ์เหล่านี้อาจเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายหรือความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มาแต่เดิม หรือเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น เช่น สัญลักษณ์ในธงชาติต่าง ๆ สัญลักษณ์ที่ใช้ในสถาปัตยกรรมทางศาสนา สัญลักษณ์ที่ใช้ในศิลปหัตถกรรม ดนตรี ฯลฯ สัญลักษณ์เหล่านี้มีความสำคัญในการสร้างความรู้สึกร่วม ว่าเป็นพวกเดียวกัน มีจุดกำเนิดร่วมกัน มีความทรงจำ หรือประวัติศาสตร์ร่วมกัน สัญลักษณ์ทำให้เกิดความรู้สึกปรองดอง สมานฉันท์ เกิดการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน (นิติ ภาวครพันธุ์, 2558, น. 117)

ในส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบเข้าด้วยกันจนเป็นชาติพันธุ์นั้น ดนตรีเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ สิ่งหนึ่งที่ดนตรีไทยพยายามแสดงความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์อื่น แสดงออกได้จากชื่อเพลงดนตรีไทยที่ขึ้นต้นด้วยชาติพันธุ์ เริ่มนิยมแพร่หลายตั้งแต่ราวหลัง พ.ศ. 2400 หรือราวรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เพื่อแสดงความเป็นอื่นที่ต่างระดับกว่า และแสดงความเป็นสยามที่เหนือกว่า แต่อีกด้านหนึ่งก็แสดงให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติของสยามกับเพื่อนบ้านโดยรอบที่ระบุชื่อชาติพันธุ์ ดังเพลงไทยที่ระบุชื่อเพลงไว้ เช่น เขมรพายเรือ พม่าแทงกบ มอญดูดาว ลาวกระทบไม้ ญวนทอดแห จีนชิมเล็ก แยกต่อยหม้อ ฯลฯ ความเป็นอื่นที่ต่างระดับกว่า อาจกล่าวได้ว่าค่อนข้างไปทางที่มีอาจเสมอศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับความเป็นสยามที่เหนือกว่า ไม่จำเป็นต้องมีจริงในโลก เช่น ฝรั่งเศสไม่ด้อยกว่าสยามและสยามไม่เหนือกว่าฝรั่งเศส แต่ในโลกการไม่ยอมรับความจริงของสยามแล้ว ความเป็นอื่นด้อยกว่าทั้งนั้น ไม่ว่าโลกจริงจะเป็นอย่างไร (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2561, น. 2) นอกจากนี้ที่กล่าวมาข้างต้นมีความเป็นไปได้ว่าการแสดงออกเรื่องการรับรู้ทางชาติพันธุ์ผ่านดนตรีมีนัยยะหรือความหมายอื่นซ่อนแฝงอยู่ นอกจากการกตให้ชาติพันธุ์อื่นด้อยกว่าความเป็นสยาม เป็นไปได้ว่าเพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นตัวแทนของการยอมรับและประนีประนอมให้วัฒนธรรมอื่นแสดงตัวตนได้โดยละมุนละม่อม เพื่อเป็นการจัดการความหลากหลายให้เป็นเอกภาพ (ชยุดิ ทศนวงศ์วรา. การสื่อสารส่วนบุคคล 19

มีนาคม 2562) เพลงภาษาจึงเป็นผลิตผลเชิงรูปธรรมที่แสดงให้เห็นการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชาติพันธุ์สืบสาวยาวนานในแผ่นดินไทย ไม่ว่าในแง่ที่บางทีคนกล่าวอ้างว่าต้องการกตชาติพันธุ์อื่น หรือในแง่การบริหารจัดการความหลากหลายในชาติพันธุ์ เพลงภาษาย่อมเป็นผลิตผลที่เกิดขึ้นจากสาเหตุบางประการ และสาเหตุนั้นย่อมมีที่มาและที่ไปซึ่งจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์

ลักษณะทั่วไปของเพลงภาษา คือ เพลงที่มีสำเนียงของชาติอื่น หรือนำมาจากชาติอื่นเพียงบางส่วนบางตอน อาจกล่าวได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1.เพลงออกสืบสองภาษา เป็นเพลงที่บรรเลงหลังจากที่จบเพลงแม่บทไปแล้ว มีลักษณะเหมือนเพลงหางเครื่อง แต่แทนที่จะใช้เพลงภาษาใดภาษาหนึ่ง ก็จะนำเพลงภาษาต่าง ๆ มารวมเข้าเป็นชุดมีสืบสองภาษา เช่น บรรเลงเพลงเทพบรรทมจบก็ลงลูกหมด แล้วออกสืบสองภาษา เพลงสืบสองภาษานี้จะมีการเรียงลำดับเพลงที่บรรเลงไว้ เริ่มด้วย จีน เขมร ตลุง และพม่า จากนั้นจะเลือกบรรเลงภาษาใดต่อก่อนก็ได้ คือ แยก ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น มอญ ลาว ญวน ข่า เจียว 2.เพลงออกภาษา เป็นเพลงที่ออกสำเนียงภาษาในเพลง เช่น เพลงพม่าห้าท่อน ท่อนที่ 1 บางท่วงก็ออกภาษามอญ บางท่วงก็ออกภาษาพม่า หรือเพลงเต่ากินผักบั้ง เทียบกับอาจออกภาษาจีนหรือภาษาอื่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายทางเปลี่ยน ก็เป็นการออกภาษาเช่นกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540, น. 111) เพลงสืบสองภาษา หรือเพลงออกภาษา หมายถึง เพลงสำเนียงนานาชาติพันธุ์ที่เป็นเพื่อนบ้านอยู่โดยรอบสยาม ที่ชาวสยามรู้จักกันดีในสมัยก่อน เช่น ลาว มอญ เขมร พม่า ญวน ขวา มลายู แล้วไกลถึงจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส ฯลฯ ก็ได้ จำนวนสำเนียงเพลงมีไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่ กลุ่มนักดนตรีกับนักร้องที่ทำงานขณะนั้น ใครขยันจะทำให้ครบสมาชิกองค์สหประชาชาติก็ไม่ผิดกติกา (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2556, น.1)

จากปรากฏการณ์ทางดนตรีข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมายาวนาน และมีความซับซ้อนในนิยามความหมายและยากที่จะจำเพาะเจาะจงความเป็นชาติพันธุ์ และไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายที่จะนิยามรูปแบบตายตัวเข้ามาตัดสิน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับชาติพันธุ์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย และมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งวัตถุประสงค์ศึกษาทางวัฒนธรรมทางดนตรีไทย มีกระบวนการเฉพาะทางดนตรีในการจัดการและสื่อความหมายเป็นชาติพันธุ์ออกไปในรูปแบบสำเนียงเพลงภาษาต่าง ๆ โดยมีคีตกวีหรือนักดนตรีไทยเป็นผู้จัดความเป็นชาติพันธุ์นั้น ๆ ผ่านบทเพลงสำเนียงภาษา ที่ถูกนิยามผ่านมุมมองทางดุริยางคศิลป์และส่งต่อ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการจัดการกับระเบียบความรู้เรื่องเพลงภาษาจนกระทั่งค่อนข้างมีเสถียรภาพในรูปแบบและกฎเกณฑ์สำหรับเพลงภาษาต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน มีการใช้ระเบียบวิธีทางสังคีตลักษณ์ของดนตรีไทยในการสร้างองค์ความรู้เพลงไทยสำเนียงภาษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการ

วิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยมุ่งเน้นศึกษาความเป็นชาติพันธุ์ผ่านมิติทางดนตรีไทย วิเคราะห์ถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษารูปลักษณะของชาติพันธุ์อื่น ๆ ผ่านวิสัยทัศน์ทางดนตรีไทยและการดำรงอยู่ โดยมีการถูกนำไปใช้อยู่ในพื้นที่ใดบ้าง และนำมาวิเคราะห์ถึงสถานภาพของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ทางดุริยางคศิลป์ไทย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษา จำแนก รูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษา
2. ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย
3. วิเคราะห์สถานภาพ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์ผ่านมิติของดนตรีไทย

ความสำคัญของการวิจัย

รูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา เป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีการหยิบยกมาทำความเข้าใจ การใช้เพลงไทยสำเนียงภาษาของกลุ่มนักดนตรีไทยเป็นเพียงวัตถุประสงค์เพื่อสืบสานบทเพลงเท่านั้น การศึกษาแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในมิติอื่น ๆ กล่าวคือ การเมือง เศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางการเมือง ฯลฯ เป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจและถูกเปิดพื้นที่ในการศึกษาวิจัย อย่างเป็นวงกว้าง ทว่าในพื้นที่ทางดนตรีแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์โดยเฉพาะสำหรับดนตรีไทยนั้น เป็นเพียงการศึกษาผลผลิตปลายทางคือ ตัวบทเพลงเท่านั้น หรือจะลึกกว่านั้นก็เพียงการค้นไปถึงประวัติที่มาของบทเพลงไทยสำเนียงภาษา ในส่วนการให้ความสำคัญในแง่ภัยแฝงทางชาติพันธุ์ในบทเพลงภาษา รูปแบบความหมายและการตีความ ถึงแม้จะมีอยู่บ้างที่กล่าวอ้างผ่านดนตรีไทย แต่ก็มีใช้การลงลึกไปถึงการวิเคราะห์ทั้งที่ผ่านสังคีตลักษณะ และผ่านพื้นที่ทางดนตรีผ่านทัศนยะของคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยอย่างแท้จริง

กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มอาจมีภาพลักษณ์ชัดเจนในแง่ของประวัติศาสตร์ หรือการเมือง แต่ก็อาจจะถูกนิยามด้วยภาพตัวแทนอีกแบบหนึ่งในพื้นที่ทางดุริยางคศิลป์ ในพื้นที่ทางดนตรี ความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนความเป็นจริงอาจไม่สามารถแสดงศักยภาพเพียงพอหากภาพลักษณ์ในมุมมองทางดนตรีได้เล่าเรื่องในรูปแบบอื่นแทนที่ได้อย่างสมบูรณ์หรือในแง่มุมมองต่างมิติ เพลงอาจเป็นรูปแบบหนึ่งในการบันทึกความทรงจำของชาติพันธุ์ต่าง ๆ จากความคิดไทยเป็นศูนย์กลาง เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปชาติพันธุ์ที่เคยด้อยอาจกลับเด่น ชาติพันธุ์ที่เคยรุ่งเรืองอาจล่มจม แต่ในมุมมองทางดนตรีแล้วได้จับภาพจำชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในยุคใดยุคหนึ่งหรือการดำเนินผ่านกาลเวลาเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องถอดรหัส ทำให้ทราบถึงความหมาย การตีความเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทย เพื่ออธิบายถึงสังคมนักดนตรีไทยที่เปรียบเสมือนเป็นผู้จัดหรือผู้แบ่งแยกความเป็น

ชาติพันธุ์ผ่านบทเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกความเป็นอื่น (Otherness) หรือความสัมพันธ์ความเกี่ยวข้องของด้านอื่น ๆ โดยใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้เพื่อเปิดพื้นที่ทางมานุษยวิทยามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย โดยใช้กระบวนการหลายอย่าง ทั้งการ มองไปที่ลักษณะทางดนตรีของเพลงไทยสำเนียงภาษา และการสกัดจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ ให้เห็นความคิดของการมอง และรับรู้เรื่องของคนอื่น ชาติพันธุ์อื่นจากร่องรอยทางดนตรี และสิ่งที่ คาดหวังว่าเป็นประโยชน์จากการศึกษานี้มีองค์ประกอบหลัก ๆ อยู่ 2 ประการ กล่าวคือ เป็นการ เปิดพื้นที่ทางดนตรีให้มีความกว้างโดยแสดงให้เห็นว่าดนตรีไทยมีคุณสมบัติที่นอกเหนือกว่าการ เป็นเครื่องบันเทิงใจ และเป็นอีกหนึ่งส่วนเติมเต็มในแง่มุมของศิลปะแขนงหนึ่งที่ช่วยในการ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ ที่นอกเหนือจาก ประวัติศาสตร์ โบราณคดี เศรษฐศาสตร์ มานุษยวิทยา หรือสังคมวิทยา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา มุ่งศึกษาเฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏในเพลงไทยสำเนียงภาษาเท่านั้น โดยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ต้องถูกระบุและ มีการกำหนดบทเพลง หรือเป็นที่ยอมรับว่าบทเพลงไทยสำเนียงภาษานั้น ๆ มุ่งหมายถึงกลุ่มชาติ พันธุ์นั้น ๆ จริงและมีทั้งทำนองและคำร้อง โดยในเบื้องต้นกำหนดเพลงที่นำมาศึกษาจากการจัด ประเภทเพลงไทย กล่าวคือ เพลงจำพวกบังคับทาง เพลงจำพวกทางพื้น และเพลงที่แสดงออกทาง สำเนียงภาษาเด่นชัด โดยเลือกจากเพลงที่แสดงออกถึงชาติพันธุ์นั้น ๆ อย่างชัดเจน จากการสำรวจ ชื่อบทเพลง และรวบรวมข้อมูลจากบุคคลข้อมูลและเอกสาร จากนั้นใช้การแบ่งและสุ่มยกตัวอย่าง จากชนิดเพลงไทยออกเป็นกลุ่ม ๆ

การศึกษาตัวบทเพลงใช้วิธีการวิเคราะห์เพลงไทย โดยอาศัยหลักการจำแนกกลุ่ม บันไดเสียง รูปแบบการจำแนกโครงสร้างบทเพลง และการแยกวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเพลง ภาษาแต่ละภาษา การเลือกเพลงตัวอย่างสามารถจำแนกได้จากเพลงที่มีบทร้องเป็นภาษานั้น ๆ และเพลงที่มีเฉพาะบทร้องเป็นภาษาไทย

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดลำดับชั้นทางสังคมของ Max Weber ในการตีความลำดับชั้นของ เพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ

คำถามการวิจัย

1. กลุ่มชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษามีกลุ่มชาติพันธุ์ใดบ้าง
2. ลักษณะของบทเพลง โครงสร้างของบทเพลง ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีลักษณะเป็นเช่นไร
3. การปรากฏขึ้น และการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเพลงไทยสำเนียงภาษามีลักษณะเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

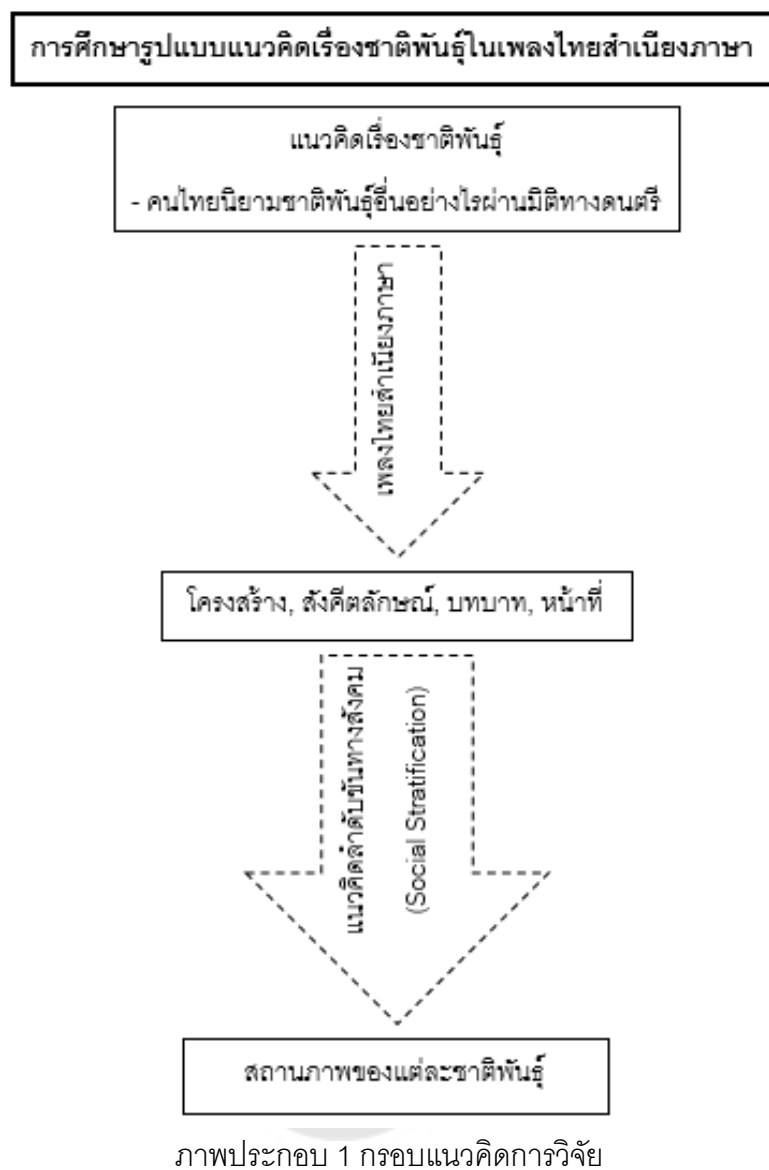
รูปแบบแนวคิด หมายถึง กระแสความคิด หรือกรอบความคิดที่ใช้การตีความเพื่อนิยามความหมายเรื่องของชาติพันธุ์แบบเจาะจงในส่วนของมิติทางวัฒนธรรม (ดนตรี) โดยใช้วัตถุดิบศึกษา คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา โดยให้องค์ประกอบของเพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นตัวแทนจากวัฒนธรรมดนตรีของชาติพันธุ์ต่าง ๆ และจัดรูปแบบนิยามลำดับชั้นของกลุ่มชาติพันธุ์

เพลงไทยสำเนียงภาษา หมายถึง เพลงไทยที่มีสำเนียงของชาติอื่น อาจจะมีชื่อเพลงเป็นชาติต่าง ๆ หรือไม่มีก็ได้

ภาพตัวแทน หมายถึง การผลิตความหมายและแนวคิดต่าง ๆ ในรูปแบบของภาษา

สังคิตลักษณ์ หมายถึง รูปแบบหรือลักษณะทางโครงสร้างของบทเพลง

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ และเชื้อชาติ

ชาติพันธุ์บ่งบอกสิ่งที่มนุษย์ใช้ร่วมกันหรือนิยามตนเอง เป็นเสมือนการสร้างสังกัดให้กับตัวตนและกลุ่มชน ในระดับเครือญาติ หมู่บ้าน ตลอดจนถึงรัฐชาติ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มชนหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ โดยมีวัฒนธรรมเดียวกันหรือร่วมกัน ซึ่งคำว่าเดียวกันหรือร่วมกันนั้นทำให้เกิดความซับซ้อนที่ว่า คนที่ต่างภาษา หรือต่างขนบธรรมเนียม แต่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีสิ่งไหนที่เป็นตัวชี้ชัดว่าคนเหล่านี้จัดอยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันหรือไม่ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จึงถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อใช้อ้างในการจำแนกชาติพันธุ์ เน้นอนว่าการตัดสินใจชี้ขาดมักเกิดจากพลังทาง

สังคมวัฒนธรรมมากกว่าเงื่อนไขอื่น ๆ ซึ่งชาติพันธุ์มีความหมายที่กว้างขวางทั้งในด้านการนิยาม ความหมายเฉพาะเจาะจงและนำไปสู่การตั้งคำถามอื่น ๆ ในทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ให้ความสำคัญกับคำว่า ชาติพันธุ์ เป็นอันมากและดูเหมือนว่าจะถูกหยิบยกมาเป็นสาเหตุต้น ๆ ในการกำหนดใจพิววิจัย

ความมั่งคั่งทางความรู้ที่มีการร่วมมือกันระหว่างนักคิดจากหลากหลายแขนงวิชา เป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่าชาติพันธุ์ เป็นเรื่องใหญ่โตพอที่จะเป็นประเด็นถึงแม้จะถูกหยิบยกและตีความมาหลาย ทศวรรษแล้วก็ตาม ยังมีประเด็นปัญหาที่ต่างมีผู้ช่วยเสริมประเด็นในแวดวงวิชาการ ดังเช่น การให้ ความเห็นว่าชาติพันธุ์สามารถผูกโยงไปถึงส่วนประกอบนาสาธิต อคติ การใช้ร่วมกันทางคุณค่า ทางความเชื่อ ทางกฎเกณฑ์ ทางรสนิยม ทางการแสดงออกพฤติกรรม ทางประสบการณ์ ทาง การรับรู้ทางจิตใจ ทางความทรงจำ และการยอมรับรักภักดี ซึ่งเป็นการส่งผ่านการตระหนักรู้ใน ตัวตน ยิ่งไปกว่านั้น ทั้งในส่วนของชาติพันธุ์ และองค์ประกอบทางชาติพันธุ์ย่อมมีความเชื่อมโยง กับเงื่อนไขของกาลและเทศะ และขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ทางสังคม ดังนั้นแล้วย่อมมีพลวัตและ ความเคลื่อนไหวคล้อยตามการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (Ashcroft, Griffiths, และ Tiffin, 2007, p. 180)

ชาติพันธุ์ จึงเป็นประเด็นที่มีนักคิดหลายต่อหลายท่านจากหลายสำนักคิด ช่วยกัน นำเสนอข้อความและคุณสมบัติของชาติพันธุ์ และจัดการกับความหมายอันกำกวมระหว่าง “ชาติพันธุ์” และ “เชื้อชาติ” จึงทำให้ถูกมองจากมุมมองใหญ่ ๆ 2 มิติ กล่าวคือ การมองชาติพันธุ์ใน ที่ผูกโยงกับเชื้อชาติ อาทิ ชาติพันธุ์ไทย คือคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากลักษณะทาง กายภาพ เช่น สีผิว รูปร่าง หน้าตา ฯ แต่ก็มีข้อถกเถียงว่าชาติพันธุ์คงมิใช่เพียงแค่สิ่งที่ติดตัวมาแต่ แรกเกิดเท่านั้น อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สมควรผูกโยงไปถึง ภาษาที่ใช้ ลึกลงไปจากภาษาก็ยังให้ ความสำคัญเกี่ยวกับสำเนียงในภาษานั้น ๆ หรือ ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯ

เพื่อค้นหาแนวคิดและสมมติฐานใหม่ ๆ ในการอธิบายหรือวิเคราะห์ลักษณะทาง ชาติพันธุ์ ซึ่งถูกกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั่ว โลก เช่น อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ การอพยพย้ายถิ่น โดยเฉพาะสนามชุมชนข้ามพรมแดน เป็นต้น ชาติพันธุ์และความสัมพันธ์ชาติพันธุ์จึงเป็นเรื่องที่ซับซ้อน มีพลวัตที่เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การศึกษาชาติพันธุ์จึงเป็นแนวคิดที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในกระแสนิยมปัจจุบัน อาทิ การเหยียดผิวในเอเชีย มีการแบ่งแยก หรือจำแนกกลุ่มคนต่างชาติต่างภาษา แต่การจำแนก ของเราไม่ได้อยู่บนพื้นฐานเรื่องเชื้อชาติแบบตะวันตก แต่ในสังคมไทยมีความเชื่อที่ว่า ชนกลุ่มอื่น

หรือชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเรา ลาว เขมร พม่า ด้อยกว่าหรือล้าหลังกว่า แต่คนเหล่านี้กลายเป็นไทยได้ โดยการรับวัฒนธรรมไทย หรือประเด็นปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย หรือการนับรวมชาติพันธุ์ไท ว่าเป็นญาติพี่น้องกับ ไทย หรือไม่ การขยายวงกว้างของประเด็นปัญหานี้ก้าวสู่ข้อถกเถียงทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือแม้กระทั่งศิลปกรรมศาสตร์

อนึ่ง มุมมองของ Fredric Barth เห็นว่าแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ควรพิจารณาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในแง่ขององค์กรทางสังคม (Social Organization) โดยมุ่งถึงความเป็นสมาชิกภาพที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ และต่างกลุ่มชาติพันธุ์ โดยความสมบูรณ์ในการแสวงหาความหมายในการนิยามชาติพันธุ์ย่อมเกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ การมีสำนึกในการสังกัดชาติพันธุ์ตนเอง (Self - Ascription) และการได้รับการยอมรับในการสังกัดชาติพันธุ์จาก (คนอื่น) กลุ่มชาติพันธุ์อื่น (Ascription by Others) จากข้ออ้างของ บาร์ธ ทั้ง 2 ประการเขาได้ให้ความสำคัญของกระบวนการนิยามชาติพันธุ์จากมุมมองของคนในชาติพันธุ์และคนนอกชาติพันธุ์ด้วยน้ำหนักที่เสมอภาคกัน (นิตี ภาวครพันธุ์, 2558, น. 70-71)

ดนตรีไทย ในฐานะที่เป็นแขนงหลักของศิลปกรรมศาสตร์และมีเนื้อหาที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นจากข้อสังเกตทางดนตรี คือ เรื่องเพลงไทยสำเนียงภาษา หากอนุมานเพลงไทยในฐานะสิ่งที่เกิดสร้างขึ้นจากคนในวัฒนธรรมไทยแล้ว เพลงสำเนียงภาษานี้ย่อมเป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องมุมมองทางชาติพันธุ์ผ่านหนึ่งในกรอบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์นิยามของ บาร์ธ ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงใช้เพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นวัตถุศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเรื่องแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยโดยดำเนินตามความเชื่อที่ว่า เพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นการสร้างกรอบแนวคิดเรื่องไทยมองชาติพันธุ์อื่น ๆ เป็นเช่นไร จากแนวคิดของ บาร์ธ ที่ว่าการได้รับการยอมรับในการสังกัดชาติพันธุ์จาก (คนอื่น) กลุ่มชาติพันธุ์อื่น (Ascription by Others) เพลงไทยสำเนียงภาษาจึงเป็นสื่อกลางที่ถ่ายทอดทัศนะของคนไทยในการจัดตำแหน่งแห่งหน ของชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับไทย ทั้งในฐานะ มิตร เจ้าอาณานิคม ประเทศราช และศัตรู ทั้งหมดทั้งมวลล้วนถูกซ่อนแฝงไว้ในเพลงไทยสำเนียงภาษาทั้งสิ้น และเพื่อไขข้อสงสัยนี้ การตั้งโจทย์วิจัยเรื่องแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษาจะถูกวิเคราะห์ตามลำดับจากกรอบแนวคิดทฤษฎีสำหรับวิเคราะห์ โดยวางบนพื้นฐานแนวคิดแรกเริ่มที่ว่า คนไทยนิยามชาติพันธุ์อื่นอย่างไรผ่านมิติทางดนตรีไทย

2. แนวคิดการตีความอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และเอกลักษณ์ทางดนตรี

ชาติพันธุ์ที่ประเด็นให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และโครงสร้างที่ประกอบเข้าด้วยกันเป็นอัตลักษณ์ เมื่อจำแนกในรายละเอียดจะเห็นว่าการรวมตัวนั้นจะเชื่อมโยงในระดับต้นไปถึงโครงสร้างทางวัฒนธรรม การนิยามชาติพันธุ์ใด ๆ ว่าเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ หรือเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยนั้นปัจจัยนี้ เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขการขับเคลื่อนทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจำเพาะ (Cultural - Specific Historical forces) ความสับสนอลหม่านย่อมเกิดขึ้นเมื่อการนิยามความหมายของชาติพันธุ์ โดยหลีกเลี่ยงไม่พ้นจากเชื้อชาติ (Race)

เป็นเรื่องง่ายที่จะจำแนกคนด้วยลักษณะทางกายภาพ ชนชั้น เช่น คนดำ คนขาว คนเอเชีย คนยุโรป บางครั้ง การไม่ถูกจำแนกอย่างเด็ดขาดของชาติพันธุ์และเชื้อชาติสามารถนำมาถึงการเชื่อมโยงทั้งสองคำ ให้เสมือนเป็นคำแทนที่กันได้ เมื่อผนวกเข้ากันเป็นสิ่งเดียวกันได้ในบางสถานการณ์ จึงถูกนำไปเชื่อมโยงให้เข้าไปร่วมกับสิ่งอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรม การเมือง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และโครงสร้างทางสังคม จนบางครั้งชาติพันธุ์และเชื้อชาติถูกผนึกไว้เป็นสิ่งเดียวกัน และทับซ้อนกันอย่างสนิทสนม (Young, 1995) นอกจากนั้น การจำแนกคนด้วยชนชั้นก็มิให้เห็น เช่น คนเมือง คนชนบท คนรวย คนจน ซึ่งเป็นความคิดเรื่องเชื้อชาติในยุคอาณานิคมนิยมเพื่อเป็นการจัดลำดับชั้น (Hierarchization) ของมนุษย์ภายใต้ลัทธิจักรวรรดินิยม การชูประเด็นของ Eriksen เปิดความคิดในการมองชาติพันธุ์ในอีกรูปแบบที่ให้มองในลักษณะที่ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่เลื่อนไหลและซับซ้อนมาก ๆ โดยมุ่งเน้นถึงเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม จากความเห็นนี้เขาแสดงให้เห็นว่าเรื่องของชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่เป็นระบบระเบียบและยาวนาน โดยชาติพันธุ์เป็นเพียงความสัมพันธ์ปราศจากการยึดเอาเป็นเจ้าของ กล่าวคือ ความเป็นชาติพันธุ์นั้นจะเกิดขึ้นโดด ๆ ไม่ได้ต้องอาศัยความแตกต่างระหว่างกัน ดังนั้น จะไม่มีการสร้างค่านิยามว่าชาติพันธุ์ใดเป็นเช่นไรภายในในกลุ่มชาติพันธุ์ตัวเอง แต่จะมองหาความแตกต่างของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จากชาติพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งปรากฏขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้องมีเงื่อนไขของปฏิบัติการทางสังคม (Eriksen, 2010, p. 68-69)

องค์ประกอบของดนตรีนอกจากเสียงที่ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว ยังมีปรากฏอีกหลายองค์ประกอบที่ประกอบสร้างให้ดนตรีสามารถก่อตัวเป็นศิลปวัฒนธรรมได้ กล่าวคือ ภาษา การนำไปใช้ การจำแนกระดับชั้นของเพลง ฯ ในกรณีภาษา เป็นที่น่าสนใจไม่น้อยว่าภาษาพูดกับดนตรีเป็นของที่ใช้ร่วมกันมาอย่างยาวนาน ภาษาเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่ใช้แสดงอัตลักษณ์ของคนต่างเชื้อชาติได้เป็นอย่างดี เช่น คนไทยพูดภาษาไทย คนเขมรพูดภาษาเขมร คนเวียดนามพูดภาษาเวียดนาม เป็นอาทิ แต่ยิ่งไปกว่านั้น ความซับซ้อนที่ส่งออกมาทาง

อัตลักษณ์ไม่ใช่เพียงทางตรงอย่างที่แสดงตัวอย่าง บางครั้งและในบางกรณี คนไทยพูดภาษาอังกฤษ คนไทยพูดภาษาเขมร หรือฝรั่งพูดภาษาไทย จะตอบได้อย่างไรว่าคน ๆ นั้นที่แสดงอัตลักษณ์เช่นนั้น เป็นเชื้อชาตินั้นจริง ขยายความดังนี้ว่า หากคนไทยพูดภาษาไทย หมายความว่าแสดงอัตลักษณ์ไทยผ่านภาษาชาติพันธุ์ของตน ทว่าหากคนฝรั่งพูดภาษาไทยได้ คนฝรั่งนั้นเป็นคนไทยหรือไม่ ความซับซ้อนดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องใช้การวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานแนวคิดที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หาคำตอบ ภาษาพูดเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

หากแต่ในเพลงไทยสำเนียงภาษาที่ใช้เสียงของทำนองสื่อสารตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น และบางครั้งผนวกภาษาพูดเสริมความชัดเจนในภาษาชาติพันธุ์นั้น ๆ สำทับลงไปอีก แต่ปรากฏว่าเพลงที่ออกมาจากการส่งออกผลงานเพลง ถูกบูรณาการความคิดโดยคนไทยเพียงฝ่ายเดียว แต่ทว่าย่อมสามารถแสดงกลิ่นอายของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ออกมาได้มากก็น้อย อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่ส่งผ่านเอกลักษณ์ทางดนตรี คีตกวีใช้วิธีการใดในการจับประเด็นเห็นโครงสร้างสำเนียงภาษาจนกระทั่งก่อโครงสร้างรูปแบบดนตรีประจำชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเพลงไทยสำเนียงภาษาขึ้นมาได้ กรอบแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านทางมิติของภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญในการนำมาใช้เพื่อจับประเด็นศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ร่วมวิเคราะห์โครงสร้าง เพื่อสำแดงความแตกต่างและเห็นร่องรอยพื้นที่ของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเพลงไทยสำเนียงภาษา

3. แนวคิดลำดับชั้นทางสังคม (Social Stratification)

การสร้างกรอบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ที่เกิดขึ้นในเพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นลักษณะการสำแดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural Expression) โดยกล่าวได้ว่าการสำแดงออกทางวัฒนธรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งในขนบนิยามว่าด้วยดนตรีไทยและการดำเนินไปของดนตรีไทยโดยเมื่อพิจารณาดูแล้วก็ย่อมเห็นการเกาะเกี่ยว โยงใยไปถึงสิ่งที่อยู่นอกชาติพันธุ์ต้นกำเนิดของผู้ผลิตสร้าง (ชาติพันธุ์ไทย) เป็นการนิยามลักษณะทางชาติพันธุ์อื่น ๆ ผ่านมิติทางดนตรี สามารถตั้งสมมติฐานโดยอนุมานได้ว่าเป็นวิธีการที่คนไทยให้ทัศนะในการมองคนอื่นจากการจัดพื้นที่ผ่านการเก็บรายละเอียดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนกลุ่มอื่นผนวกกับเอกลักษณ์ทางดนตรีของชาติพันธุ์อื่น ๆ เพื่อแสดงรูปลักษณ์ของคนอื่นผ่านเสียงเพลง ในขณะที่มีการจัดพื้นที่นั้นก็เกิดการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางชาติพันธุ์ของตนเองไปในตัวด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสร้างมโนทัศน์เรื่อง พวกเรา (Us) และพวกเขา (Them)

แนวคิดลำดับชั้นทางสังคม (Social Stratification) เป็นวิธีการจำแนกทางสังคมโดยสมาชิกในสังคม แรกเริ่มใช้ในการจัดลำดับทางสังคมเศรษฐกิจ จากนั้นได้รับการพัฒนาสู่การเมืองการปกครอง ในสังคมตะวันตกยุคสมัยใหม่ มีการจำแนกคนในสังคมออกเป็น 3 ระดับ กล่าวคือ ระดับบน (Upper Class) ระดับกลาง (Middle Class) และระดับรากหญ้า (Lower Class) นอกจากนี้ในสังคมเดียวกันแล้ว ลำดับชั้นในสังคมระดับที่กว้างขึ้นไป ยังมีการจัดลำดับชั้นชั้นทางสังคม ออกเป็นลำดับ เช่น ตระกูล (Kinship) สายสกุล (Clan) เผ่าพันธุ์ (Tribe) วรรณะ (Caste) การจัดหมวดหมู่ในลักษณะที่กล่าวมาสามารถพบได้ทั่วไปในสังคม จนถึง การแบ่งประเภททางศักดิ์นา หรือเพศภาวะ ลักษณะการจัดลำดับชั้นทางสังคมยังเกี่ยวโยงไปถึงแนวคิดทางชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) ที่ได้รับการอธิบายว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดท่ามกลางคนหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันในขอบเขตวัฒนธรรมเดียวกัน จึงมีการแบ่งแยกระหว่างผู้แบ่งแยกและผู้ถูกแบ่งแยก โดยให้ผู้ถูกแบ่งแยกอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่า

การลำดับชั้นทางสังคม ในทัศนะของ Max Weber กล่าวว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการลำดับชั้นทางสังคม เกิดจากความแตกต่างในเรื่องของ ลำดับทางเศรษฐกิจ ลำดับทางสถานภาพทางสังคม และลำดับอำนาจ (Weber อ้างถึงใน นิติ ภาวครพันธุ์, 2558) ทั้ง 3 อย่างนี้ล้วนเป็นปัจจัยในการจัดลำดับชั้นให้อยู่ในระดับ สูง กลาง และต่ำ หากพิจารณาคร่าว ๆ ถึงรูปแบบความสำคัญของเพลงไทย ย่อมแสดงภาพให้เห็นเด่นชัดว่าเพลงไทย (เดิม) มีหน้าที่ต่างกันออกไปตามหมวดหมู่ เช่น ทำหน้าที่ประกอบการแสดง ทำหน้าที่แทนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำหน้าที่ประโคม หรือทำหน้าที่ขับกล่อม ฯ

ชาติพันธุ์ที่ปรากฏในเพลงไทยสำเนียงภาษา มีเบื้องลึกและเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ต่างกัน แต่ทว่าชาติพันธุ์ที่ปรากฏทั้งสิ้นล้วนมีความสัมพันธ์ทางใดทางหนึ่งกับไทย โดยไทยเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์จินตนาการโครงสร้างเพลงเลียนแบบสำเนียงเพลงชาติพันธุ์นั้น ๆ โดยถือว่าดนตรีไทยเป็นแหล่งกำเนิดความสามารถในการเข้าถึงรูปแบบโครงสร้างทางดนตรีของชาติพันธุ์อื่นได้ จากข้อถกเถียงนี้เองจึงเป็นประเด็นในการใช้กรอบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ในการสรรเพลงและประพันธ์เพลงให้เกิดเป็นเพลงไทยสำเนียงชาติพันธุ์ต่าง ๆ และวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดเรื่อง ลำดับชั้นทางสังคมที่มีส่วนสำคัญในการพิจารณาก่อรูปแบบโครงสร้างเพลงให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน และร่วมกันของเพลงประจำชาติพันธุ์ในอุดมคติเพลงไทยสำเนียงภาษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ทั้งที่เป็นตำราวิชาการ บทความ เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา โดยนำเสนอ ดังนี้

1. เอกสารและบทความทางวิชาการ

- 1.1 ชาติพันธุ์
- 1.2 ลำดับชั้นทางสังคม
- 1.3 เพลงไทยสำเนียงภาษา
- 1.4 โครงสร้างเพลง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและบทความทางวิชาการ

1.1 ชาติพันธุ์

การให้นิยามความหมายเรื่องชาติพันธุ์ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมาหลายทศวรรษหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นประเด็นข้อถกเถียงที่มีผู้ให้ความสนใจทั้งนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา นักวิชาการ ตลอดจนจนครุอาจารย์และผู้ทีสนใจประเด็นปัญหานี้ จะเห็นได้ว่าเรื่อง การให้ความหมายคำที่เป็นคำง่าย ๆ อย่างคำว่าชาติพันธุ์ จะเป็นเรื่องไม่ง่ายในฐานะที่เป็นประเด็นในการศึกษาและเกี่ยวพันกับมนุษย์ ดังนั้น การที่นักวิชาการร่วมกันในการช่วยกันนิยามความหมายของชาติพันธุ์ให้ครอบคลุมและรัดกุมมากขึ้นเท่าไร ความน่าสนใจยิ่งทวีมากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากต่างคนต่างเสนอทัศนะที่บางครั้งสอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน ทำให้เกิดวิวาทะและความต้องการสรุปหรือหาข้อยุติอย่างเป็นเอกฉันท์ ทว่า ชาติพันธุ์ คำนี้ไม่ใช่เป็นเพียงคำนามที่กล่าวถึงวัตถุเฉกเช่น ปากกา ดินสอ ฯ ที่ไม่ว่าจะอยู่มุมไหนของโลกก็ย่อมเห็นภาพและให้ความหมายในทางเดียวกัน ถึงแม้ว่า นิยามความหมายของชาติพันธุ์จะขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกันก็ละเอียดขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจกัน ทัศนะต่าง ๆ ที่พยายามสรรหามาเพื่ออธิบายความหมาย จะเป็นสิ่งที่น่าสนใจควรแก่การศึกษา ในขั้นแรก ความหมายโดยสังเขปของชาติพันธุ์ได้มีการให้ความหมายโดยกว้างไว้ตามที่ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 และพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) (พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์) ได้ให้ความหมายคำว่า ชาติพันธุ์

ในทางเดียวกันว่า ชาติพันธุ์ (ethnos) เป็นคำนาม หมายถึง กลุ่มที่มีพันธะเกี่ยวข้องกัน และที่แสดงเอกลักษณ์ออกมา โดยการผูกพันลักษณะการของเชื้อชาติและสัญชาติเข้าด้วยกัน ซึ่งระบุว่าแปลมาจากคำว่า "ethno" ความหมายของชาติพันธุ์ซึ่งมีนัยรวมถึงเชื้อชาติและสัญชาติในคำเดียวกัน จะเห็นว่าฐานคิดเรื่องชาติพันธุ์มีการอ้างอิงถึงคำว่า ethno ที่เป็นคำทางภาษาตะวันตกซึ่งเป็นต้นกำเนิดของความสนใจใคร่รู้เรื่องชาติพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ สุนทรภักดิ์ (2548, น.14) ที่เสนอไว้ว่า ชาติพันธุ์ (ethnic) เป็นคำคุณศัพท์ที่มีการอ้างอิงถึงเชื้อชาติและประชาชาติ และลักษณะสำคัญทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา หรือการมีภาษาร่วมกัน จากการนิยามความหมายของสุเทพทำให้เห็นว่า การให้คุณลักษณะของคำว่า ชาติพันธุ์ ต่างจากราชบัณฑิตยสถานและพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาที่ว่า ชาติพันธุ์เป็นคำนาม และเห็นได้ว่าการผนวกเรื่องวัฒนธรรม ศาสนา และภาษา เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชาติพันธุ์ ยิ่งไปกว่านั้น ชาติพันธุ์ ยังให้ความหมายเชิงพื้นที่ของกลุ่มคนที่มีชีวิตอยู่ในพื้นที่บริเวณหนึ่ง มีภาษา วิถีชีวิต จารีตประเพณี คล้ายคลึงกัน รวมทั้งอาจมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางวัฒนธรรม (ศุภชัย มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547, น. 6) โดยจะเห็นว่าความหมายของชาติพันธุ์ขยายตัวและลุ่มลึกมากขึ้น จากการที่เน้นเรื่องความเป็นอันหนึ่งอันเดียว หรือความคล้ายคลึง ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้สำคัญในการจัดกรอบให้เห็นว่าชาติพันธุ์เดียวกันต้องมีคุณสมบัติไม่ว่าจะเป็น ศาสนา ภาษา จารีตประเพณี วิถีชีวิต ในลู่ทางเดียวกัน สอดรับกับแนวคิดที่ว่าด้วยความหมายของชาติพันธุ์ของ Max Weber (อ้างอิงใน ปิ่นแก้ว เหลืองอร่าม, 2550, น. 188) นักปรัชญาคนสำคัญได้นิยามกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ว่า พวกกลุ่มชนที่มีความเชื่อแบบอัตวิสัยเกี่ยวกับเชื้อสายร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน หรือประเพณีที่เหมือนกัน หรือทั้งสองประการ หรือเพราะความทรงจำเกี่ยวกับการถูกปกครองโดยอาณานิคม หรือการอพยพย้ายถิ่น จะเห็นได้ว่า Max Weber พยายามให้คำนิยามชาติพันธุ์ออกเป็น 2 ลักษณะ ที่ว่าด้วยรูปร่างหน้าตาการสืบเชื้อสาย และการให้ความสำคัญเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต ล้วนเป็นสาเหตุของการกำหนด หรือจัดแบ่งนิยามความหมายของชาติพันธุ์

จากการให้ความหมายชาติพันธุ์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าชาติพันธุ์มีการเกิดขึ้นและขยายตัว แตกกิ่งออกไปอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดเป็นชาติพันธุ์ใหม่ ๆ อยู่ในแต่ละพื้นที่ของทวีปภูมิภาค และแต่ละชาติพันธุ์นั้นย่อมมีวัฒนธรรม ภาษา หรือประเพณีที่เป็นของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง โดย Eriksen (อ้างอิงใน อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546, น. 72) ได้สรุปมโนทัศน์ ความเป็นชาติพันธุ์ว่าเป็นเรื่องของการจำแนกแยกแยะกลุ่มคน เมื่อเราเกิดความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม ที่มีภาษา ความเชื่อ เทคโนโลยีการผลิตที่

แตกต่างกัน แต่เราเองก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างมีความคิดว่าอีกฝ่ายแตกต่างจากตน วิธีจำแนกแยกแยะความสัมพันธ์ที่ตามมาจากวิธีคิดดังกล่าวนี้เองส่งผลให้ความเป็นชาติพันธุ์ก่อรูปขึ้น ความเป็นชาติพันธุ์จึงหมายถึงแง่มุมหนึ่งของความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกลุ่มคนที่คิดว่า กลุ่มตนแตกต่างจากกลุ่มอื่น มิได้หมายถึงสิ่งที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะทางวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติของกลุ่ม ความเหมือนและแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ภาษา หรือประเพณี ทำให้เกิดความแตกต่างของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ เสรี ซาเหลา และคณะ (2545, น. 9) ได้กล่าวถึงชาติพันธุ์ว่าเป็นการแสดงถึงความเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่แตกต่างกันในแต่ละเชื้อชาติ และแสดงถึงวิวัฒนาการของระบบสังคมการเมือง โดยในแต่ละภูมิภาคนั้นย่อมมีผู้คนอาศัยสร้างถิ่นฐานอยู่หลากหลายเผ่าพันธุ์ ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะหรือความเป็นตัวตนของแต่ละเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันออกไป โดยมีรูปแบบเฉพาะของแต่ละเชื้อชาติ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงสีสันหรือรสนชาติทางชาติพันธุ์ของมนุษย์อย่างหนึ่ง และกลายเป็นความมั่งคั่งที่หลากหลายของสังคมโลกที่เกิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างกันไปกว่าเดิม อมรา พงศาพิชญ์ (2541, น. 155-176) ได้ให้ทัศนะในการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ คือ กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันและภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าพันธุ์เดียวกัน เช่น กลุ่มคนจีน กลุ่มคนไทย กลุ่มคนพม่า เป็นต้น ปัจจัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ความสำนึกของคนในกลุ่มนั้นว่าเป็นชาติพันธุ์ใด ปัจจัยทางด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า ทั้งนี้เพราะแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต่างก็มีภาษา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง นอกจากนี้บางคนยังไม่อาจจะยึดในกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ตลอดไป เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมหนึ่งก็มีสำนึกอย่างหนึ่ง เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก็สำนึกอย่างหนึ่ง เช่น คนจีนที่เกิดในประเทศไทย และเรียนโรงเรียนไทย เมื่ออยู่ในหมู่เพื่อนที่โรงเรียนก็มักจะมองว่าตัวเองเป็นคนไทย แต่เมื่อกลับบ้านอยู่ในหมู่ญาติพี่น้องซึ่งพูดภาษาจีนก็จะมองว่าตัวเองเป็นคนจีน การที่คนคนเดียวมีความรู้สึกว่ามีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ได้ มิใช่เป็นเรื่องแปลกประหลาด และมีใช่เป็นเรื่องที่ผิดหรือถูก แต่เป็นการชี้ให้เห็นว่าความสำนึกในเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และไม่ถาวร เมื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีสำนึกในกลุ่มชาติพันธุ์ชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลง คนกลุ่มนั้นมักจะเป็นคนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และสัญชาติที่สอดคล้องกัน และในส่วนของผู้ที่ให้ความหมายเดียวกัน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2562) (เอกสารจากเว็บไซต์) กล่าวว่า ชาติพันธุ์ (ethnicity หรือ ethnos) คือ การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่า เป็นการสืบเชื้อสาย

หรือวงศ์ตระกูล หรือการมีบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีน ลาว เป็นต้น ลักษณะเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรม เป็นกลุ่มคนที่มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน บรรพบุรุษในที่นี้หมายถึงบรรพบุรุษทางสายเลือด ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปร่าง (เชื้อชาติ) เหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วย ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกที่ผูกพันกันทางสายเลือด และทางวัฒนธรรมไปพร้อม ๆ กัน เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ ซึ่งในขณะเดียวกันก็สามารถเกิดความรู้สึกที่เหมือนกันหรือไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นับถือศาสนาเดียวกัน ความรู้สึกผูกพันนี้อาจ เรียกว่า "สำนึก" ทางชาติพันธุ์ หรือชาติลักษณะ (ethnic identity) จากแนวคิดของอมรา พงศาพิชญ์ และสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนนั้น นอกจากกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แล้ว ยังได้กล่าวถึงความสำนึกทางชาติพันธุ์ ที่เป็นสัญลักษณ์แสดงออกถึงความ เป็นชาติพันธุ์ แต่ความสำนึกทางชาติพันธุ์นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับคนในกลุ่ม ชาติพันธุ์

จากการให้ความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ชาติพันธุ์ มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อ ชาติและสัญชาติ ตามที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 พจนานุกรมศัพท์สังคม วิทยา และสุเทพ สุนทรภัสร์ ได้ให้ความหมายสอดคล้องกัน แต่มีทัศนะเพิ่มเติมจาก สุเทพ สุนทรภัสร์ และศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ที่มีการผนวกเรื่องวัฒนธรรม ศาสนา และภาษา เข้าไป เป็นส่วนหนึ่งของชาติพันธุ์ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมีการรวมตัวกันของแต่ละชาติพันธุ์ ทำให้ในชาติพันธุ์ นั้น ๆ มีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียว กลายเป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์ ซึ่งมีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีภาษา ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และ เทคโนโลยีการผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Max Weber, Eriksen, เสรี ชาติ และคณะ, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน และอมรา พงศาพิชญ์ ที่ให้ทัศนะสอดคล้องกัน และจากการ ทบทวนวรรณกรรมตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ไม่มีการอ้างอิงถึงศิลปะ และดนตรี ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ในฐานะตัวชี้วัดสำคัญในการนิยามชาติพันธุ์

1.2 ลำดับชั้นทางสังคม

แนวคิดเรื่องลำดับชั้นทางสังคมนับได้ว่าเป็นหลักใหญ่ในการศึกษาสังคมวิทยา โดยมีรากมาจากคำว่า "ชนชั้น" โดยเป็นที่ทราบดีว่าลำดับชั้นทางสังคมย่อหมายถึง คนหรือกลุ่มคน ในสังคม และเป็นเรื่องหลักในกลุ่มทฤษฎี

แนวคิดเรื่องลำดับชั้นหรือชนชั้น ถูกกล่าวถึงเรื่องแรก ๆ ในผลงานของเพลโต เรื่อง Republic โดยเพลโตได้จำแนกคนออกเป็นกลุ่ม ๆ อันได้แก่ กลุ่มนักปราชญ์ก็ กลุ่มพ่อค้า

วาทนิช และกลุ่มแรงงาน จากแนวคิดนี้ได้ถูกขยายตัว โดยอริสโตเติล ทว่าอริสโตเติลเหมือนจะให้ความสำคัญการจัดลำดับขั้นกับกลุ่มชนชั้นกลาง ในภายหลังกลุ่มนักปราชญ์ในยุคเรืองปัญญา ได้ให้ความสำคัญกับลำดับขั้นทางสังคมจากการพิจารณาที่รายได้ โดยจัดขึ้นจากการนิยามกลุ่มคนออกเป็น เจ้าของที่ดิน เจ้าของทุน และแรงงาน ซึ่งผูกโยงกับแนวคิดทุนนิยม และแนวคิดการจัดลำดับขั้นทางสังคม ได้รับการพัฒนาต่อยอดจากนักสังคมวิทยาของฝรั่งเศสผู้เลื่องชื่อนามว่า พูโกต์ จากแนวคิดแบบกลุ่มคู่ตรงข้าม เช่น รวย-จน แรงงาน-ชนชั้นสูง นาย-บ่าว

เวเบอร์ นักคิดทฤษฎี จากการมองเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางชนชั้น อันเกิดเนื่องมาจาก ปัญหาเรื่องความเหมือนและความแตกต่างของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับการถือครองกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินระหว่างผู้ถือครองและผู้ไร้ทรัพย์สิน เวเบอร์ไม่ได้มองว่าความมั่งคั่งคืออำนาจแต่กลับนิยามว่า อำนาจ คือความสามารถของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มชน ในการแสดงออกเพื่อกำหนดนโยบาย ยิ่งไปกว่านั้นเวเบอร์อธิบายว่า ลำดับขั้นทางสังคมเกิดจากการกระจายตัวของคนในรูปแบบหลากหลายมิติ และลำดับขั้นเกิดจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งเกิดจากตัวชี้วัดทางมุมมองเชิงประวัติศาสตร์ และการพัฒนาการของสังคม ลำดับขั้นทางสังคมของเวเบอร์จึงมองจากมุมมองหลากหลายมิติ เวเบอร์พิจารณาว่าปัจจัยในการกำหนดลำดับขั้นทางสังคมเกิดขึ้นจากสถานภาพและอำนาจของชนชั้น (Azarkievič Jahor S, 2015, p. 2-5)

1.3 เพลงไทยสำเนียงภาษา

การกล่าวถึงความหมายหรือลักษณะเพลงไทยสำเนียงภาษา เป็นคำที่เกิดขึ้นและให้ความสนใจกับคีตกวีหรือนักดนตรีไทยมาตั้งแต่สมัยอดีต และมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ทัศนะของเพลงไทยสำเนียงภาษาไว้มากมาย และบางทัศนะมีความคล้ายคลึงกัน จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเพลงไทยสำเนียงภาษา ที่ได้มีคนนิยามถึงความหมาย ลักษณะเพลง และลักษณะของการเกิดขึ้นของเพลงไทยสำเนียงภาษาไว้มากมาย แต่คำที่ใช้เรียกเพลงไทยสำเนียงภาษานั้น มีการใช้คำที่แตกต่างกันออกไป บ้างก็เรียกว่าเพลงภาษา เพลงออกภาษา เพลงสำเนียงภาษา หรือเพลงสืบสองภาษา แต่ล้วนแล้วก็คือเพลงไทยสำเนียงภาษาทั้งสิ้น ตามที่ มนตรี ตราโมท (2538, น. 6-7) กล่าวไว้ว่า นักปราชญ์ดนตรีไทย คิดแต่งเพลงภาษาต่าง ๆ ขึ้นนั้นมีเหตุผลอยู่หลายประการ นอกจากเพื่อความแปลกรสของผู้ฟังแล้ว การแสดงละครหรือมหรสพบางอย่างก็เป็นเครื่องบังคับให้ต้องสร้างเพลงขึ้นเหมือนกัน เพราะบรรดาผู้จัดการแสดงละครหรือมหรสพเหล่านั้นได้พบเห็นชนชาติต่าง ๆ แต่งกายแปลก มีวิธีการที่แตกต่างออกไป ก็มักจะปรับปรุงให้การแสดงนั้นมีตัวภาษาต่าง ๆ เข้าแทรกเพื่อให้เป็นที่พอใจของคนดู เพลงที่มีสำเนียงและชื่อเป็นภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ในชั้นแรกมีเพียงอัตราจังหวะ 2 ชั้น และชั้นเดียว ใช้บรรเลงเป็นเพลงลูกบท

ต่อท้ายจากเพลงนั้น ๆ บ้าง หรือบรรเลงเป็นเอกเทศบ้าง สอดคล้องกับ พูนพิศ อมาตยกุล (2529, น. 74-76) กล่าวไว้เกี่ยวกับสำเนียงหรือทางเพลงของไทยว่า เพลงไทยทุก ๆ เพลงเป็นเพลงของไทยเราแท้ ๆ แต่เราได้ประดิษฐ์ขึ้นให้มีสำเนียงแตกต่างกันออกไป อุปมาได้เหมือนเสียงพูด หรือ ภาษาพูดที่มีหลายสำเนียง หลายภาษา มิได้หมายความว่าเราเอาเพลงของชาตินั้นมา หรือแต่ง เพลงไทยแล้วใช้ชื่อเป็นของชาติอื่นแทน การที่มีเพลงสำเนียงต่าง ๆ นี้ ทำให้เกิดความนิยมในการ เล่นดนตรีอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า “ออกภาษา” ผู้แสดงจะเล่นเพลงสำเนียงต่าง ๆ ติดต่อกันไปอย่าง ยืดยาว เช่น สำเนียงเขมร มอญ ญวน ลาว ไทย จีน แขก ฝรั่งเศส พม่า จนถึงจังหวัดพื้นเมือง เช่น ตะลุงและชาติรี เพลงแต่ละสำเนียงนั้นมีจังหวะบังคับ ผิดแผกแตกต่างกันไปด้วยลีลาของแต่ละ เพลง รสของเพลงนั้น แตกต่างออกไปจนสังเกตได้ชัด และทำให้เกิดชีวิตชีวาในการฟังมากขึ้น ซึ่งต่อมามีการกล่าวถึงเพลงภาษาว่าเป็นเพลงที่ครูอาจารย์ทางการดนตรีได้แต่งขึ้นโดยเลียนเสียง ของชาติต่าง ๆ ถ้ามีสำเนียงชาติใดก็ขึ้นชื่อเพลงด้วยชาตินั้น ๆ เช่น ลาวดำเนินทราย เขมรไทรโยค จีนเก็บบุปผา แขกต๋อยหม้อ ฝรั่งเศสรำเท้า พม่าเห่ ญวนรำโคม เป็นต้น มาสมัยหนึ่งทางรัฐบาล ต้องการปลูกความรักชาติสร้างคตินิยมไทย เกิดเข้าใจผิด คิดว่าชื่อเพลงภาษาเป็นเพลงของชาติ นั้น จึงให้เอาสัญชาติตัวหน้าออกเสีย เช่น เขมรไทรโยค เปลี่ยนตัดออกเหลือไทรโยค แขกต๋อยหม้อ เหลือต๋อยหม้อ แต่บางเพลงไม่อาจเปลี่ยนได้ เช่น เพลงจีนเก็บบุปผา ฝรั่งเศสรำเท้า พม่าเห่ เราไม่ได้ เปลี่ยนเป็น เก็บบุปผา รำเท้า เห่ ซึ่งจะผิดความหมายเดิมไปมากกว่าความจริง เพลงภาษาเป็นการ แสดงอัจฉริยภาพของบรรพบุรุษไทยโดยแท้ จัดเป็นเพลงไทยที่มีคุณภาพพิเศษ มิใช่เป็นเพลงเทศ หรือต่างชาติที่ไหน ผิดกับปัจจุบันที่มีการไปเอาเพลงต่างชาติเข้ามาใส่เนื้อร้องไทยโดยมิได้ ดัดแปลงให้เข้ากับเสียง หรือบรรยากาศไทย (สำเนียง มณีกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน, 2539, น. 4) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องที่กล่าวถึงเพลงไทยสำเนียงภาษาว่า เป็นเพลงที่นัก คีตกวีไทยได้ประพันธ์ขึ้นเอง แต่ประเด็นในเรื่องการตัดออกของชื่อแต่ละชาติในชื่อเพลงนั้นไม่ได้ ถูกนำมาใช้จนถึงปัจจุบัน ตามความเห็นของ สุรพล สุวรรณ (2551, น. 63) ที่กล่าวถึงว่า เพลง ภาษาเป็นการเอาเพลงหลาย ๆ ภาษามารวมกันเป็นชุด เพลงเหล่านี้ส่วนมากเป็นเพลงที่ไทยเรา แต่งขึ้นล้อเลียนสำเนียงเพลงของชาติอื่น ๆ แต่ที่เป็นเพลงดั้งเดิมของชาตินั้น ๆ เองก็มีบ้าง เช่น เพลงก๊วบกิมเหล็ง เป็นต้น เพลงที่แต่งล้อเลียนภาษาของชาติอื่น ๆ นั้น จะต้องเอาชื่อของชาติที่ถูก ล้อเลียนนั้นมาหน้าหน้าด้วยชื่อเพลงด้วย เช่น ถ้าจะแต่งเพลงล้อสำเนียงมอญ ชื่อว่า “ดูดาว” ก็ต้อง เอาคำว่า “มอญ” มาหน้าหน้าเป็นมอญดูดาว เพื่อประกาศให้รู้ว่าเพลงนี้ผู้แต่งท่านแต่งให้เหมือน สำเนียงมอญ ในทางตรงกันข้าม เพลง “ดูดาว” เหมือนกัน แต่แต่งล้อสำเนียงจีน อย่างนี้ต้องชื่อว่า “จีนดูดาว” จึงจะถูกต้อง

นอกจากนั้น สงัด ภูเขาทอง (2532, น. 78) ได้กล่าวถึงทำนองเพลงภาษาว่า ในบรรดาทำนองเพลงไทยทั้งหลายที่ผู้ประพันธ์เพลงจะต้องคำนึงถึง คือ การเลียนทำนองเพลงต่างภาษา ถือว่าเป็นความสำคัญยิ่งอยู่อย่างหนึ่ง จนกลายเป็นเครื่องมือวัดความสามารถชั้นสูง การเลียนทำนองเพลงภาษามีโช้เอาของเขามาทั้งหมด แต่เราเอามาผสมคลุกเคล้ากับทำนองของไทย ซึ่งทำให้แปลกหูไปอีกแบบหนึ่ง เพลงแบบนี้เราถือว่าเป็นเพลงไทยโดยแท้ แม้ว่าจะตั้งชื่อมีชื่อภาษานำหน้าก็ตาม การกระทำเช่นนั้น นอกจากจะแสดงความสามารถของผู้ประพันธ์แล้วยังแสดงออกถึงน้ำใจของผู้ประพันธ์ที่ให้เกิดใจต่อเจ้าของภาษา คล้ายกับผู้ค้นคว้าเขียนเรื่องทางวิชาการแล้วบอกหนังสืออุทิศเอาไว้ ฉะนั้นผู้ที่แต่งเพลงเลียนสำเนียงภาษาต่าง ๆ ได้นั้น จะต้องเข้าใจคุณสมบัติของสำเนียงภาษานั้น ๆ เป็นอย่างดี ทั้งที่เป็นเสียงพูดและทำนองเพลง รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอยู่ในเพลงภาษาเหล่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูงทีเดียว

ทำนองเพลงต่าง ๆ ที่ยังนิยมเล่นในปัจจุบัน เช่น

จีน	- จีนซิมเล็ก จีนลั่นถัน จีนรำพัด
เขมร	- เขมรพวง เขมรละออองค์ เขมรไทรโยค
ลาว	- ลาวดวงเดือน ลาวพุงขาว ลาวรววยสวย
มอญ	- มอญดูดาว มอญร้องไห้ มอญรำดาบ
ฝรั่ง	- ฝรั่งควง ฝรั่งรำเท้า ฝรั่งจรรกา
แขก	- แขกไพร แขกขาว แขกต๋อยหม้อ
พม่า	- พม่ารำชวาน พม่าห้าท่อน
เงี้ยว	- เงี้ยวรำลึก
ญวน	- ญวนทอดแห ททยอยญวน

ซึ่งเป็นเพียงตัวอย่างเพลง และเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องของเพลงสำเนียงภาษาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้มีการกล่าวถึงเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ รวมถึงลำดับในการบรรเลงของแต่ละภาษา ตามที่ อานันท์ นาคคง (2550, น. 110-111) กล่าวไว้ว่า เพลงออกภาษา เป็นการบรรเลงเพลงที่มีสำเนียงภาษาของชนชาติอื่น เช่น จีน เขมร พม่า ลาว ฯลฯ โดยใช้เครื่องประกอบจังหวะที่ให้เพลงสำเนียงภาษานั้น ๆ เด่นชัดขึ้น บางครั้งก็นำเครื่องดนตรีจริงของชาตินั้นมาบรรเลงหรือสมมติเสียงของเครื่องดนตรีเดิมในวงดนตรีไทยให้เป็นของชาตินั้น ๆ ก็ได้ เพลงออกภาษายังมีชื่อเรียกอีกสองชื่อ คือ “ย่ำค่าไทย” และ “สิบสองภาษา” สาเหตุที่เรียก “ย่ำค่าไทย” เพราะในอดีตมีเพลงมอญซึ่งใช้บรรเลงตอนพลบค่ำเรียกกันว่า “เพลงย่ำค่า” ใช้บรรเลงกับวงปี่พาทย์

มอญในงานศพ เมื่อวงปี่พาทย์นางหงส์มาทำหน้าที่บรรเลงในลักษณะเดียวกัน ก็มีการผูกร้อยเรียงกับทำนองนางหงส์เป็นทำนองที่เรียกว่า “ย่ำคำไทย” ซึ่งภายหลังจะเน้นหนักที่การบรรเลงช่วงออกภาษา เพราะเห็นว่ามีความสนุกสนานและสีสันแตกต่างจากนางหงส์อื่น ๆ ส่วนลิบสองภาษาเป็นเพลงตับหรือเพลงชุดที่เน้นการขับร้องหรือการแสดงการรำหรือการนำเสื่อผ้าอาภรณ์ของชาตินั้น ๆ มาสื่อชุดเพลงลิบสองภาษา เป็นการรวมเพลงที่มีสำเนียงภาษาต่าง ๆ กันมาต่อกัน เนื่องจากมีภาษาจำนวนมาก จึงนิยมเรียกกันติดปากว่า “ลิบสอง” แม้อาจมีไม่ถึงจำนวนที่เรียกแต่เติมเพลงออกภาษาเป็นเพลงที่บรรเลงด้วยทำนองดนตรีล้วน ภายหลังจึงได้ใส่คำร้องร่วมด้วย ภาษาของคำร้องจะเป็นการเลียนแบบภาษานั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ประทีป นักปี่ (2533, น. 138) กล่าวว่า เพลงออกภาษานี้เป็นเพลงชุดเดียวกับเพลงทำยเครื่องและเพลงลูกบท แต่แทนที่จะเอาเพลงในภาษาใดภาษาหนึ่งมารวมกันเข้าเป็นชุดละภาษา ก็นำเอาเพลงหลาย ๆ ภาษามารวมกันเข้าเป็นชุด ส่วนการเรียงลำดับว่าจะเอาเพลงภาษาใดขึ้นก่อนหลังนั้นก็แล้วแต่ผู้เรียบเรียงแบบแผนโบราณท่านว่าไว้มีแต่เฉพาะตอนต้น ภาษา คือ จีน เขมร ตะลุง และพม่า หมายความว่าถ้าใครออกภาษา ก็ต้องออกภาษาจีน เขมร ตะลุง พม่า ก่อนแล้วจึงเลือกภาษาอื่นมาเรียงลำดับ การออกภาษานี้ ในสมัยโบราณนิยมบรรเลงเรื่องนางหงส์ คือบรรเลงเรื่องนางหงส์จบก็ออกภาษาจีน เขมร ตะลุง พม่า และภาษาอื่น ๆ ซึ่งทำให้ครึกครื้นดีมาก นอกจากนั้นก็ใช้บรรเลงต่อจากการโหมโรงลิเก เรียกว่า “ออกภาษา” หรือ ออกลิบสองภาษาแทนการร้องเพลงบันตน พอปี่พาทย์บรรเลงไปถึงภาษาแขกอันเป็นเพลงภาษาสุดท้าย พวกรำมะนา ก็พากันร้องเพลงเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วเริ่มแสดงชุดแขกอย่างลิเกบันตน แต่ใช้ปี่พาทย์รับ การแสดงชุดแขกนี้เท่ากับเป็นการคำนับครู พอหมดชุดแขกก็จบเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สงบศึก ธรรมวิหาร (2540, น. 137-138) ที่กล่าวว่า เพลงออกภาษา เป็นเพลงชุดเดียวกับเพลงทำยเครื่อง แต่แทนที่จะเอาเพลงในภาษาใดภาษาหนึ่งมารวมกันเข้า เป็นชุดละภาษาก็เอาเพลงหลาย ๆ ภาษามารวมเข้ากันเป็นชุด แบบแผนที่โบราณใช้บรรเลงกันมี 4 ภาษา คือ จีน เขมร ตะลุง และพม่า ถ้าจะออกภาษาก็ต้องเล่น 4 ภาษานี้ก่อน แล้วจึงเลือกภาษาอื่นมาเรียงลำดับตามความเหมาะสม เพลงพวกนี้อาจเป็นเพลงเดิมของภาษาจริง ๆ หรือเพลงที่ไทยเราแต่งเลียนสำเนียงภาษาอื่นก็ได้ การเล่นออกภาษานิยมขึ้นต้นด้วย จีน เขมร ตะลุง พม่า แล้วออกภาษาอื่นตามทีเห็นสมควร จุดเด่นของการบรรเลงออกภาษาก็คือการใช้กลองต่าง ๆ เช่น ออกภาษาจีนก็ใช้กลองตีอก ออกแขกก็ใช้กลองแขก ออกฝรั่งก็ใช้กลองมะริกัน ออกพม่าก็ใช้กลองยาว ออกตะลุง ก็ใช้โพนหรือทับกับกลองชาตรี ทำให้ฟังคล้ายคลึงกับเพลงเจ้าของภาษาจริง ๆ จากแนวคิดของทั้งสามท่านได้ให้ทัศนะที่สอดคล้องกัน ที่กล่าวถึง

ลำดับเพลงที่ใช้บรรเลงตามแบบแผนโบราณ และมีการใช้เครื่องประกอบจังหวะให้เข้ากับสำเนียงเพลงแต่ละภาษา เพื่อเพิ่มความเด่นชัดให้กับสำเนียงภาษานั้น ๆ

นอกจากนี้มีการปรากฏของเพลงแต่ละสำเนียงที่เกิดขึ้น มีหลักฐานที่สำคัญเกี่ยวกับปีพาทย์มอญ เริ่มปรากฏครั้งแรกในสมัยกรุงธนบุรี ครั้นสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีปีพาทย์มอญลงมาบรรเลงในงานสมโภชพระแก้วมรกต กล่าวไว้คือ

“ครั้น ณ วันอังคาร ขึ้น 2 ค่ำ เดือน 4 เวลาบ่าย 2 โมง แห่พระแก้วมรกตลงมา ณ พระนครธนบุรีมาขึ้นสะพานป้อมต้นโพธิ์ ปากคลองนครบาล สัสดีเกณฑ์ให้ตั้งฉัตรเบญจรงค์ ราชวัติเลว ร่ายล้อมโรงพระแก้วมรกต... พันเทพราชเกณฑ์ปีกลองชนะ แตรสังข์ แห่เข้าประตูรามสุนทร มาไว้ในโรง ทรงฯพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปีพาทย์ไทย ปีพาทย์รามัญและมโหรีไทย มโหรีแขก ฝรั่งเศส มโหรีจีน ญวน มโหรีมอญ เขมร ผลัดเปลี่ยนกันสมโภช 2 เดือน 12 วัน ในพระราชทานเงินเบี้ยเลี้ยง เป็นเงินเบี้ยเลี้ยง หมื่นราชาราช มโหรีไทย ชาย 2 หญิง 4 (รวม) 6 เงิน 3 ตำลึง พระยาธิเบศรบดี มโหรีแขก 2 เงิน 2 ตำลึง มโหรีฝรั่ง 3 เงิน 3 ตำลึง (รวม) 5 เงิน 5 ตำลึง พระยาราชาศรัยจีน มโหรีจีน 6 เงิน 3 ตำลึงพระยารามัญวง มโหรีมอญ คนเพลง ชาย 2 หญิง 4 (รวม) 7 เงิน 3 ตำลึงหมื่นเสนาะภูบาล ปีพาทย์ไทย 5 เงิน 3 ตำลึง ปีพาทย์มอญรามัญ 5 เงิน 3 ตำลึง ปีพาทย์ลาว 12 คนๆ ละ 1 ตำลึง เงิน 12 ตำลึง (รวม) 18 ตำลึง (รวมเงินเบี้ยเลี้ยง) 1 ชั่ง 18 ตำลึง” ยิ้ม ปัณฑยทางกูรและคณะ (อ้างถึงใน ณรงค์ฤทธิ์ คงปิ่น, 2539, น. 77-78)

เพลงไทยสำเนียงภาษาแต่ละสำเนียงนั้น มีลักษณะและเอกลักษณ์แตกต่างกันออกไปในแต่ละสำเนียง ดังที่ทัศนะของไพโรจน์ บุญผูก (2538, น. 163) ให้ไว้ว่า เพลงมอญนับว่าได้เข้ามามีอิทธิพลในการบรรเลงและการประพันธ์เพลงเดิมยิ่งนัก ด้วยเหตุผลที่เพลงมอญมีลีลาทำนองและสำเนียงที่มีความไพเราะงดงามโดดเด่นในเอกลักษณ์ของตนเอง เพลงไทยเดิมโบราณส่วนใหญ่จึงมีเพลงสำเนียงมอญมากมาย อาทิเช่น เพลงมอญรำดาบ มอญอ้ออึง มอญชมจันทร์ มอญคูดาว มอญคละ สมิงทอง มอญร้องไห้ กราวรามัญ ลงสรทมอญ มอญทำอิฐ ทะแยหงสา มอญบางนางเก็ง มอญจับช้าง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเพลงมอญที่ใช้ผสมผสานกับสำเนียงอื่น ๆ เช่น เพลงแขกมอญ เพลงแขกมอญบางช้าง เพลงแขกมอญบางขุนพรหม และยังมีอีกหลายเพลงสำเนียง ลีลา ท่วงทำนองการบรรเลงและขับร้องเป็นเพลงมอญ แต่มิใช่ชื่อมอญ เช่น เพลง

พราหมณ์ตีดน้ำเต้า เพลงพราหมณ์เข้าโบสถ์ และเพลงยาดไล่ เป็นต้น นอกจากนั้นตามทัศนะของ สำเร็จ คำโหมง (2544, น. 68-69) ได้กล่าวถึงเรื่อง การประพันธ์สำเนียงลาว องค์ประกอบแรก คือ ท่วงทำนองเพลงไทยสำเนียงลาว มักสร้างขึ้นจากอนุกรมของระดับเสียงในมาตราเพนตะโทนิค โด เร มี ซอล ลา หรือ โด เร فا ซอล ลา เสียงทั้งห้านี้ เป็นเสียงที่กลมกล่อม ฟังง่าย จำง่าย และเปล่งเสียงได้ง่าย องค์ประกอบประการที่สองคือ สัดส่วนของเพลงไทยสำเนียงลาวนับตั้งแต่ การสร้างโมติฟ การพัฒนาโมติฟ เป็นวลีหรือประโยคถามตอบกัน ตลอดจนการวางท่อนเพลง มีระบบระเบียบถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เพลง ทำให้ผู้ฟังจดจำบทเพลงได้ไม่ลำบาก ฟังแล้ว สบายอกสบายใจไม่ขัดหู และได้พุดถึงบูรพคณาจารย์ดนตรีไทยของเราได้บรรจงประดิษฐ์เพลง ไทยสำเนียงลาวที่ไพเราะจับใจไว้แล้วเป็นจำนวนมาก ท่านตั้งชื่อเพลงไทยเหล่านั้นว่าเป็นเพลงลาว ต่าง ๆ เช่น ลาวเจริญศรี ลาวดำเนินทราย ลาวเฉียง ลาวจ้อย ลาวหลง ลาวดวงเดือน ฯลฯ โดยยึด หลักเกณฑ์การตั้งชื่อเพลงไทยตามสำเนียงของเพลง เพลงสำเนียงลาวตั้งชื่อว่าเพลงลาว เป็นเหตุ ให้ผู้อยู่นอกวงการเพลงไทยบางคนและบางหมู่เหล่า เข้าใจไขว้เขวไปว่าเป็นเพลงลาวแท้ ๆ ก็มี อย่างเช่นเพลงลาวดวงเดือนนี้ นักดนตรีลาวยืนยันหัวชนฝาว่าเป็นเพลงประจำชาติลาว โดยเปรียบเทียบว่าชาติไทยเหมือนพระอาทิตย์ ชาติลาวเหมือนพระจันทร์ (ดวงเดือน) เป็นพี่น้อง กัน แม้แต่รูปพระจันทร์ในธงชาติของลาวก็ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเพลงลาวดวงเดือนนี้ ซึ่งเป็น อันตรายของการตั้งชื่อเพลงไทยตามสำเนียงต่าง ๆ

จากการให้ความหมายเพลงไทยสำเนียงภาษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่านักวิชาการ ส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีชื่อเรียกเพลงไทยสำเนียงภาษาแตกต่างกัน บ้างก็เรียกว่าเพลงภาษา เพลงออกภาษา เพลงสิบสองภาษา หรือเพลงสำเนียงภาษา มนต์รี ตราโมท, พูนพิศ อมาตยกุล, สำเนียง มณีกาญจน์, สมบัติ จำปาเงิน, สุรพล สุวรรณ และสังัด ภูเขาทอง ได้ให้ทัศนะที่สอดคล้องกันของเพลงไทยสำเนียงภาษา กล่าวไว้ว่าเป็นเพลงที่คีตกวีไทย ได้ประพันธ์ขึ้นเอง โดยมีกาไรสำเนียงของแต่ละชาติพันธุ์ลงไปในบทเพลง และมีการเพิ่มชื่อชาติ พันธุ์นั้น ๆ เข้าไปในชื่อเพลงของแต่ละสำเนียง แต่ในบางเพลงนั้นก็ไม่มีชื่อชาติพันธุ์นำหน้าชื่อเพลง ยิ่งไปกว่านั้น ประทีป นกปี และสงบศึก ธรรมวิหาร มีทัศนะที่สอดคล้องกันในส่วนของเพลงไทย สำเนียงภาษา ที่กล่าวว่า เป็นเพลงชุดเดียวกับเพลงทำยเคื่อง หรือเป็นการนำเอาเพลงหลาย ๆ ภาษามารวมเข้ากันเป็นชุด ตามที่แบบแผนโบราณใช้บรรเลงกันมี 4 ภาษา คือ จีน เขมร ตะลุง และพม่า ถ้าจะออกภาษาก็ต้องเล่น 4 ภาษานี้ก่อน แล้วจึงเลือกภาษาอื่นมาเรียงลำดับตามความ เหมาะสม นอกจากนี้มีเพลงไทยสำเนียงภาษาอย่างชาติพันธุ์มอญนั้นมีการเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุง ธนบุรี ที่มีปีพาทย์มอญลงมาบรรเลงในงานสมโภชพระแก้วมรกต และจากการทบทวน

วรรณกรรมตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ มีการกล่าวถึงเพลงไทยสำเนียงภาษาในลักษณะของความหมาย ระเบียบวิธีการบรรเลง การประพันธ์เพลง และการปรากฏอยู่ในเหตุการณ์สำคัญ แต่ไม่มีการกล่าวถึงเพลงไทยสำเนียงภาษา ว่าเป็นส่วนหนึ่งในแนวคิดสำคัญในการนิยามชาติพันธุ์

1.4 โครงสร้างของบทเพลงไทย

มีนักวิชาการที่ได้อธิบายถึงโครงสร้างของเพลง ในทัศนะของ มานพ วิสุทธิแพทย์ (2556, น. 35) โครงสร้างของบทเพลง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเพลง แต่เป็นข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบภายนอก เป็นข้อมูลที่สามารถใช้การสังเกตซึ่งเป็นการวิเคราะห์เบื้องต้นเท่านั้น ยังไม่ใช่ข้อมูลละเอียด รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของบทเพลง เช่น

ประเภทเพลง เพลงนั้นเป็นเพลงประเภทใด เป็นเพลงโหมโรง เพลงเถา เพลงดับ เพลงประกอบการแสดง เพลงบรรเลง เพลงรับร้อง (เพลงบรรเลง เพลงร้อง)

อัตราจังหวะและหน้าทับที่ใช้ อัตราจังหวะของเพลงอยู่ในอัตราที่ขึ้น หรือเป็นเพลง จังหวะพิเศษที่มีรูปแบบการตีฉิ่งเฉพาะเพลง หน้าทับที่ใช้เป็นหน้าทับปรบไก่หรือหน้าทับสองไม้ หรือหน้าทับเฉพาะ

จำนวนท่อน เป็นเพลง 1 ท่อน 2 ท่อน หรือ 3 ท่อน เป็นเพลงที่มีทางเปลี่ยนหรือเที่ยว กลับหรือมีสร้อยหรือไม่ เพลงบางเพลงมีท่อนนำและมีท่อนจบที่เป็นทำนองเฉพาะ

หน้าที่ของเพลง เพลงบางเพลงมีหน้าที่เฉพาะ เพลงบางเพลงมีหน้าที่หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ เช่น เพลงโดยเรศ มีทั้งที่เป็นเพลงโหมโรงและเป็นเพลงร้องส่ง เพลงตระนิมิต ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรม หรืออาจบรรเลงประกอบการแสดง

ประเภทของวงที่ใช้บรรเลง เพลงบางเพลงสามารถบรรเลงด้วยวงประเภทใดก็ได้ แต่เพลงบางประเภทหรือเพลงบางเพลงมีประเภทของวงที่ใช้บรรเลงโดยเฉพาะ เช่น เพลงหน้าพาทย์ ควรบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ เพลงโหมโรงราโคเป็นเพลงโหมโรงของวงเครื่องสายปี่ชวา เป็นต้น

โอกาสที่บรรเลง มีเพลงหลายเพลงที่ต้องบรรเลงให้ถูกต้องกับโอกาส ซึ่งส่วนมากเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ในการบรรเลงดนตรีเพลงโหมโรงเสภาบรรเลงเป็นเพลงแรก ตอนจุดเทียนบูชาพระรัตนตรัยในงานพิธีต่าง ๆ ปี่พาทย์บรรเลงเพลงสาธุการ ตอนเคลื่อนย้ายศพในประเพณีงานศพ ปี่พาทย์มอญบรรเลงเพลงยกศพ เป็นต้น

นอกจากนี้ในทัศนะของ ปัญญา รุ่งเรือง (2546, น. 144) กล่าวถึงโครงสร้างของบทเพลง ไว้ในความหมายของ รูปแบบเพลงไทย หมายถึง ลักษณะและองค์ประกอบทางโครงสร้างของบทเพลงหรือบทบรรเลง รูปแบบเพลงไทยสมัยนี้ แบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ 1.เพลง

หน้าพาทย์ 2.เพลงเรื่อง 3.เพลงโหมโรง 4.เพลงตับ 5.เพลงเถา 6.เพลงใหญ่ 7.เพลงเดี่ยว
8.เพลงลา 9.เพลงเกร็ด

จากการให้ความหมายโครงสร้างของบทเพลงไทยข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักวิชาการได้ให้ความหมายไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเพลง แต่ได้มีการแยกองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มาน้อยต่างกัน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยประเภทต่าง ๆ มีการกล่าวถึงการเข้ามาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏในเพลงไทยสำเนียงภาษา หรือปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในชาติพันธุ์นั้น ๆ ซึ่งการเข้ามาของแต่ละชาติพันธุ์นั้น มีการปรากฏไว้ในประวัติศาสตร์

ธีรยุทธ ตุ่มฉาย (2549, น. 209-214) ได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า การเหวี่ยงในกระบวนการพยุหยาตราขบวนนั้น เป็นพระราชพิธีที่มีวงดนตรีหรือเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ และมีวิธีการหรือรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละวงดนตรี ซึ่งมีประวัติหรือการก่อกำเนิดมาแต่โบราณ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ท่านทรงคาดคะเนว่าประเพณีนี้ได้ถือกำเนิดขึ้นมาจากประเทศอินเดีย ใช้บรรเลงขณะที่พระมหาราชเจ้าเมืองพาราณสี ประทับในเรือข้ามแม่น้ำคงคา ซึ่งปัจจุบันนั้นรูปแบบการเหวี่ยงมีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ คือ รูปแบบของกองทัพเรือและกรมศิลปากร ซึ่งทั้งสองแบบนี้ได้ต้นแบบมาจากบุคคลที่แตกต่างกัน โดยของทางกองทัพเรือนั้นได้ต้นแบบมาจาก หลวงกล่อมโกศลศัพท์ (จอม สุนทรเทศ) ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 และในปัจจุบันมี พลเรือตรีมงคล แสงสว่าง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง พ.ศ.2543 และนาวาตรีณัฐวิทย์ อร่ามเกลื้อ หัวหน้าแผนกเรือพระราชพิธีกองทัพเรือ ทั้งสองท่านเป็นผู้ที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในรูปแบบทางของกรมศิลปากรนั้น ได้ต้นแบบมาจาก หลวงเสียงเสนาะกรรณ (พัน มุกตาวาภัย) โดยในปัจจุบันผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่การเหวี่ยงของกรมศิลปากร คือ ครูสมชาย ทัพพร ในเรื่องของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบขบวนเรือพยุหยาตราขบวนนั้น มีส่วนของเครื่องดนตรี คือ เส้า กรับพวง และแตงฝรั่ง ที่ใช้เป็นสัญญาณ และมีวงเครื่องประโคมแตงซังซิมโหระทึก (วงกลองแขกปี่ชวา) จากสำนักพระราชวัง 2 วง และจากกองการสังคีต 2 วง ผลของการวิเคราะห์ทำให้ได้พบว่า ลักษณะท่วงทำนองหรือลีลาทำทางการเหวี่ยงของทั้งสองแบบนี้ มีความโดดเด่นที่ต่างกัน โดยแต่ละแบบได้มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่เด่นชัดหรือถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบนั้น โดยเฉพาะ ของกองทัพเรือมีการออกเสียงหรือถ้อยคำที่ตรงกับจังหวะของการพาย ซึ่งเน้นในเรื่องของความหนักแน่นเข้มแข็ง และในรูปแบบของกรมศิลปากรนั้น เน้นถึงการเปล่งเสียงของคำไม่ให้คลาดเคลื่อนและต้องชัดเจน จากการวิเคราะห์พบว่าในทำนองเหวี่ยงของทั้ง 2 ทาง

ไม่เหมือนกันในบางส่วน ขึ้นอยู่กับลีลาท่าทางในการเห่ของแต่ละทาง โดยกองทัพเรือจะเน้นความเข้มแข็ง ออกเสียงอย่างชัดเจนให้มีจังหวะที่พอดีกับการพาย ส่วนของทางกรมศิลปากร จะเน้นความชัดเจนของการเปล่งเสียงคำเพื่อไม่ให้คลาดเคลื่อน ชับร้องอย่างละมุนละไม แต่ยังคงความกระชับของจังหวะ ตามหลักของดุริยางคศิลป์

ยิ่งไปกว่านั้น สหวัฒน์ ปลื้มปรีชา (2544, น. 48-69) พบว่าวงกลองแขกเป็นวงดนตรีไทยแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากชวา โดยชวานั้นก็ได้รับอิทธิพลนี้มาจากอินเดีย ซึ่งอินเดียเรียกว่า ปัญจดุริยางค์ หรือ ดุริยะ เป็นรูปแบบดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และมีความเชื่อว่าเป็นดนตรีที่พระเจ้าเป็นผู้สร้าง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบูชาเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความ เป็นสิริมงคล ในส่วนของเพลงระหม่าไทยนั้นพบว่า ปี่ชวาจะบรรเลงเพลงระหม่า ในลักษณะการเรียงร้อยสำนวนให้เกิดลีลาคละเค้ล่าเข้ากระบวนเพลงระหม่าไทย ที่ประกอบด้วย ระหม่า โยน และแปลง ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นความซับซ้อนทั้งเชิง กระบวนการบรรเลงปี่ชวา และกระบวนกำกับหน้าทับที่ยึดโยงเข้าหากันด้วยระบบการบรรเลงเพลง ระหม่า โดยการสื่อสารด้วยภาษาดนตรีอย่างเป็นระบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะโยงโยมาแต่ คำนิยมในคติความเชื่อดนตรีเป็นสมบัติสวรรค์ เป็นต้นกำเนิดในการสร้างวัฒนธรรมดนตรี เป็น เครื่องมือเสริมพระบารมีของพระมหากษัตริย์ในการประกอบพระราชพิธี จากทัศนะของทั้งสอง ท่านข้างต้น ทำให้เล็งเห็นถึงดนตรีภาษาอื่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบรรเลงในพระราชพิธีสำคัญ ของไทย มีการปรากฏถึง แตรฝรั่ง วงกลองแขกปี่ชวา และวงกลองแขก ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาจากการดำเนินการวิจัยที่พบว่า ปี่ชวา เป็นเครื่องดนตรีที่ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ช่วงตอนต้น ของสมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้เพื่อบรรเลงประกอบในงานพระราชพิธี วิธีการบรรเลงหรือการเป่าปี่ชวา นั้น ไม่ได้มีเอกสารที่กล่าวถึงแบบแผนการถ่ายทอดไว้อย่างชัดเจน แต่สิ่งที่มีการพูดถึงคือเรื่องของการ สืบทอดบทเพลงสำคัญในงานพระราชพิธีเท่านั้น โดยเป็นเพียงการชี้แนะแนวทางวิธีการเป่า หรือการบรรเลงในแต่ละขั้นตอน ซึ่งผู้บรรเลงจะสามารถทราบหรือเข้าใจ ก็ต่อเมื่อผู้บรรเลงหรือผู้ เล่นทราบพิธีการ กระบวนกร หรือขั้นตอนต่าง ๆ ของพระราชพิธี การถ่ายทอดวิธีการเหล่านี้ นั้น เป็นการชี้แนะแนวทางเพียงขั้นตอนในการบรรเลงหรือการนำไปใช้ ถือได้ว่าเป็นการถ่ายทอดให้แก่ กันและกัน จากคนที่มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงปี่ชวา ซึ่งเคยเป็นผู้ที่ผ่านการบรรเลงในงานมา จนเกิดความชำนาญ ให้กับคนที่เข้ามารับหน้าที่ใหม่ โดยในปัจจุบันมี 2 พระราชพิธี ที่ใช้ปี่ชวาใน การประโคม และมีรูปแบบของการประโคมอยู่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ใช้ปี่ชวาเป็นเครื่องดำเนิน ทำนอง และมีกลองชนะกับกลองสองหน้าบรรเลงร่วมกันอยู่ในพิธี อีกหนึ่งรูปแบบคือ ใช้ปี่ชวาเป็น เครื่องดำเนินทำนอง และใช้กลองแขกเป็นเครื่องกำหนดจังหวะหน้าทับ เพลงที่ใช้บรรเลงเป็น

ประเภทเพลงสองชั้นสั้น ๆ ไม่เน้นเพลงที่มีความยาวจนเกินไป เพลงนั้นจะมีจำนวนการดำเนินทำนองที่คล้ายกัน เพื่อให้แต่ละเพลงบรรเลงได้อย่างไม่ขาดตอน หรือไม่มีที่ว่างทำนองเสียงที่หายไป เพลงจึงต้องมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน (ภัทระ คมขำ, 2546, น. 106-117)

นอกจากปี่ชวาแล้ว ยังมีการกล่าวถึง เครื่องสายปี่ชวา วงเครื่องสายปี่ชวาเริ่มมีการประสมวงในชื่อ “กลองแขกเครื่องใหญ่” ในปลายรัชกาลที่ 4 เป็นต้นเค้าของวงเครื่องสาย วงมโหรีเครื่องสาย และวงมโหรีที่เป็นแบบแผนในปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ของวงเครื่องสายปี่ชวาที่แท้จริงคือการบรรเลงเพื่อความสนุกสนาน ในการสืบทอดเริ่มพบจากครุฑนาคำถ่ายทอดให้กับพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) เมื่อพระยาประสานดุริยศัพท์ได้เข้าไปบรรเลงในวงหลวงร่วมกับพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) ก็มีการถ่ายทอดเรื่องเครื่องสายปี่ชวาระหว่างครูผู้สอน จึงมีทั้งลูกศิษย์ของพระยาประสานดุริยศัพท์และลูกศิษย์ของพระยาเสนาะดุริยางค์เป็นนักดนตรีในวงเครื่องสายปี่ชวาสืบต่อ ๆ กันมา โดยวงเครื่องสายปี่ชวาที่เป็นวงหลักก็คือวงในกรมมหรสพจนถึงกรมศิลปากรในปัจจุบัน องค์ประกอบของวงเครื่องสายปี่ชวาก็เช่นเดียวกับองค์ประกอบของวงดนตรีไทยโดยทั่วไปแต่พิเศษตรงที่มีระบบเสียง ระบบวิธีบรรเลง และแบบแผนการบรรเลงที่เฉพาะตัวและมีการเลือกเพลงที่เป็นเสมือนหน้าตาที่นักดนตรีจะอวดความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ทั้งด้านปฏิภาณและความคล่องตัว ดังนั้นนักดนตรีที่จะบรรเลงในวงเครื่องสายปี่ชวาจึงจำเป็นจะต้องถึงพร้อมทั้งความรู้และความสามารถจึงจะบรรเลงได้ (พวงเพ็ญ รัตทอง, 2539, น. 97-101)

จากการให้ทัศนะในข้างต้นที่กล่าวมานั้น มีการกล่าวถึงการเข้ามาของเพลงไทยสำเนียงแขกในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีการติดต่อค้าขายกับประเทศต่าง ๆ ในแถบภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาค้าขายในสมัยกรุงศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มมุสลิม กลุ่มชาติตะวันตกและกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อราชสำนักในสมัยกรุงศรีอยุธยาคือ “แขก” หรือมุสลิม เนื่องจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ของชาวมุสลิมในสมัยกรุงศรีอยุธยา และการถ่ายโอนวัฒนธรรมทางด้านดนตรี คีตกวีไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ประพันธ์เพลงไทยสำเนียงแขกไว้มากมาย ทั้งที่ยังปรากฏหลักฐาน สามารถสืบค้นได้และที่หายสาบสูญไปก็มาก ซึ่งบทเพลงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของเพลงไทยเดิม ที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมทางด้านดนตรีของชาวมุสลิม บทเพลงต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงปรากฏรายชื่อในตำรา มโหรีสมัยกรุงศรีอยุธยา และสารานุกรมเพลงไทยฉบับต่าง ๆ สำหรับเพลงเกร็ดนั้น ใ้ใช้ร้องมโหรีมาแต่โบราณ มีด้วยกันทั้งสิ้น 73 เพลง เริ่มจากเพลงพัดชา ซึ่งมีคำร้องยาวที่สุดถึง 24 คำ ไปจนถึงเพลงที่ 73 คือเพลงลงสรนกกกระจอก ลักษณะของคำประพันธ์เป็นเพลงเนื้อเต็ม ไม่มี

เอื้อน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของเพลงไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของเพลงไทยสำเนียงแขก ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ทำให้ทราบถึงแง่มุมในการประพันธ์เพลงไทยสำเนียงแขก รูปแบบ ลักษณะการดำเนินทำนอง การประสานสอดคล้อง การเรียบเรียง การเลือกใช้ลูกตก วรรณเพลงที่มีความไพเราะสละสลวย อีกทั้งงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่มีความคิดที่จะสร้างสรรค์เพลงไทยในลักษณะเพลงไทยสำเนียงแขก ให้อยู่คู่กับวงการดนตรีไทย เพิ่มเติมจากภูมิรู้ที่บรรพบุรุษ บุรพคุณอาจารย์ผู้ถ่ายทอดบทเพลงที่มีมาแต่ดั้งเดิมไว้มากมาย ให้เป็นมรดกตกทอดถึงเยาวชนรุ่นหลังสืบไปอีกนานเท่านาน (นภัสนันท์ จุนนเกษ, 2552, น. 112-117)

เพลงไทยสากลสำเนียงมอญ เข้ามามีบทบาทตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ เพลงไทยสากลที่ได้นำทำนองเพลงไทยของเดิมทั้งเพลง มาบรรจบทำนองใหม่ เพลงไทยสากลที่ได้นำทำนองมาจากเพลงไทยเดิมสำเนียงมอญมาใช้เป็นบางวรรคบางตอน และเพลงไทยสากลสำเนียงมอญที่ได้นำเอาเครื่องดนตรีไทยเข้าไปร่วมบรรเลงในวงดนตรีสากล ที่เรียกว่า เพลงสังคีตประยุกต์และเพลงสังคีตสัมพันธ์ โดยมีแหล่งที่มาของเพลงต่าง ๆ กันไป เพลงทั้ง 3 ประเภทที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งสิ้น 41 เพลง พบสำนวนสำเนียงมอญที่นำมาใช้บ่อยจำนวน 46 สำนวน โดยได้แสดงไว้เป็นโน้ตสากลทุกสำนวน ปัจจัยที่ทำให้เพลงไทยสากลสำเนียงมอญได้รับความนิยม มีหลายประการ ที่เด่นชัดได้แก่ ค่านิยมในนักแต่งเพลงและนักฟังเพลงที่ชื่นชอบสำเนียงมอญ อันเนื่องมาจากความไพเราะปนเศร้า ทั้งมีความใกล้เคียงกับสำนวนเพลงไทยแท้ ความผูกพันทางวัฒนธรรมไทย-มอญ มีความแน่นแฟ้นต่อเนื่องกันมาหลายศตวรรษจนเกือบจะกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน เพลงไทยสำเนียงมอญได้รับใช้สังคมไทยมานานเกินจะกำหนดเวลาได้ อีกประการหนึ่ง การที่เพลงสำเนียงมอญมีวรรคสั้น ๆ นั้น ชวนให้จดจำง่าย ตามมาด้วยความคุ้นหู ซึ่งในที่สุดก็กลายเป็นที่นิยมอย่างต่อเนื่อง นักแต่งเพลงไทยสากลจึงนิยมนำสำนวนนั้นมาใช้บ่อย ๆ เพราะใช้แล้วเป็นที่พอใจของคนฟังจำนวนมาก และผู้แต่งก็มักจะประสบความสำเร็จในการนำสำนวนเพลงมอญเข้ามาใช้จนมีเพลงไทยสากลสำเนียงมอญที่เป็นอมตะเกิดขึ้นอย่างมากมาย ลักษณะเช่นนี้จะคงมีต่อเนื่องไปอีกนานแสนนาน และไม่มีใครคิดหรือติติงว่าสำนวนนั้น ๆ เป็นสำนวนของมอญ แต่กลับรู้สึกว่าเป็นเพลงของไทยแท้จริงไปแล้ว (อารีสา อัมภาภักย์, 2547, น. 129-133)

ยอดยิ่ง รักสัตย์ (2532, น. 119-137) ได้ทำการศึกษางานวิจัยพบว่า สถานการณ์ต่อต้านรัฐบาลสยาม ในปี พ.ศ.2445 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ หรือมีการเรียกโดยทั่วไปว่า "กบฏเงี้ยวเมืองแพร่" ไม่ใช่สถานการณ์เดียวที่เกิดขึ้น และไม่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำของกลุ่มเงี้ยว

หรือไทยใหญ่เพียงแค่งกลุ่มเดียว แต่เป็นการเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการในการขยายอำนาจทางการเมือง ทำให้รัฐบาลสยามได้รับผลกระทบการเมืองเดิมของภาคเหนือที่เคยมีอยู่แล้ว และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอีกด้วย ซึ่งเหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ทำให้เกิดผลกระทบกับประชาชนหรือกลุ่มคน ในเรื่องของความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การจำหน่าย การบริโภค การบริการ หรือการท่องเที่ยว ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้คนที่ต่าง ๆ ในสังคมภาคเหนือ ซึ่งการต่อต้านการขยายอำนาจทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยามในครั้งนี้ จึงมีการได้เปรียบเสียเปรียบหรือมีผลประโยชน์ ต่อคนประชาชนกลุ่มคนหนึ่ง หรือกลุ่มคนต่าง ๆ อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบของเหตุการณ์ครั้งนี้มากน้อยไม่เท่ากัน การกระทำที่ไม่เห็นควรหรือไม่เห็นชอบของแต่ละสังคมหรือกลุ่มคนที่กล่าวถึงนั้น จึงอยู่ในระดับที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและการได้รับโอกาสที่ดีของกลุ่มนั้น ๆ ว่าจะสามารถแสวงหาทางออกในแนวทางอื่นได้หรือไม่ บางกลุ่มก็ได้มีการตอบสนองหรือการต่อต้านที่น้อยกว่ากลุ่มอื่น เพราะพวกเขามีแผนหรือขั้นเชิงในการได้มาซึ่งผลกำไรหรือผลประโยชน์ในครั้งนี้ กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยกลุ่มเจ้านายดั้งเดิมของภาคเหนือ บางกลุ่มก็แสดงการตอบสนองที่รุนแรงร่วมกับกลุ่มอื่น เนื่องจากพวกเขาไม่สามารถหนีหนทางหรือทางออกอื่นได้ อันได้แก่ กลุ่มของไทยใหญ่ และประชาชนทั่วไปที่มีความคิดเห็นหรือแนวคิดเช่นเดียวกันในการแสดงการตอบสนองต่อต้านรัฐบาลสยามอย่างเด่นชัดในเหตุการณ์ "กบฏเงี้ยว เมืองแพร่"

รัศมี เอื้ออารีย์ไพศาล (2546, น. 57-70) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับดนตรีพิธีงเด็กจีนแคะ ของโรงเจเคิ้น ชู อำ ผลการศึกษาจากการดำเนินการวิจัยพบว่า ด้านดนตรีพิธีงเด็กของโรงเจเคิ้น ชู อำ พบว่า ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการสวดมนต์ ร้อง และเล่นเครื่องดนตรีเอง เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีเป็นเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด ส่วนทำนองเพลงนั้นเกิดจากการขับร้องของผู้ประกอบพิธี ลักษณะของทำนองเป็นแบบทำนองเดียว มีผู้ร้องหลายคน เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีหน้าโต๊ะพิธี และเครื่องดนตรีที่ใช้ในขณะที่เดินประกอบพิธี นอกจากนี้ยังพบว่าเพลงส่งเจ้า เป็นเพลงที่ผู้ประกอบพิธีต้องร้องภายหลังจากการประกอบพิธีในแต่ละชุด เพื่อแสดงความเคารพต่อเทพเจ้าที่ได้ัญเชิญมาร่วมในพิธีกรรม นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับเชื้อสายจีนอื่น ๆ ตามที่ ทรงพล สุขุมวาท (2545, น. 61-86) ได้ทำการศึกษา ดนตรีแต่จิว ของวงดนตรีคลองเตยเหลียงหลักฮึง พบว่า วงดนตรีคลองเตยเหลียงหลักฮึง เป็นวงดนตรีประเภทชื้อจู้ชนิดหนึ่ง เรียกว่า วงที่สี่ มีนักดนตรีเป็นชาวแต่จิวที่อยู๋เมืองไทยมานาน มีเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ย ได้แก่ ห่วงเต็ก ถังเขี้ยว ประเภทซอได้แก่ ยี่ฮี้ หยี่ฮู้ ฟ่าฮี้ ตัวผ่า ประเภทขิมได้แก่ เอี้ยวคิม ประเภทพิณ ได้แก่ ปี่แป้ มีบท

เพลงที่ซี ที่เป็นชื่อผู้โบราณของแต่จิว และยังมีนิยมเล่นมาจนถึงปัจจุบัน เครื่องดนตรียี่ฮื้อถือเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีที่ซีแต่จิว กลวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีวงที่มีขลุ่ย ซอ พิณ และซิม นั้นมีเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะตัว เช่น ขลุ่ยมีการปรับแต่งเยื่อที่ต้องจัดให้เยื่อเกิดรอยฉีกย่นที่ละเอียดสม่ำเสมอ ซอมีการใช้คันชักที่ใช้หัวไหล่เป็นจุดหมุนส่งแรงไปที่จุดส่งแรงบริเวณใต้ข้อศอกขวาเล็กน้อย พิณมีการใช้นิ้วมือขวาดีด ซึ่งต้องมีการออกแรงและผ่อนแรง ซิมมีวิธีตีซิมซาเตียมเจ็ก ที่มี การตีเป็นทำนอง 3 ครั้ง สลับเสียงสูงต่ำคู่แปด 1 ครั้ง เหล่านี้เป็นวิธีที่มีธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมา

บริบททางสังคมและการเมืองที่มุ่งเน้นการสร้างเอกลักษณ์ของชาติและความเป็นไทยมีส่วนสำคัญต่อการสร้างนิยามความหมายของเพลงลาวแพนให้เปลี่ยนไปจากความหมายเดิม ซึ่งเป็นวาทกรรมของชาวลาว ที่ผลิตขึ้นเพื่อปะทะและต่อต้านกับอำนาจการปกครองของรัฐสยาม ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งได้นำไปสู่ความหมายอื่น จากการผลิตขึ้นโดยสถาบันทางสังคม ดังที่ปรากฏอยู่บนพื้นที่ทางวัฒนธรรม ได้แก่ สังคมนักดนตรีไทย ละครุ้องของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ละครุประวัตินักดนตรีของหลวงวิจิตรวาทการ และยังพบว่า เพลงลาวแพนได้ถูกตีความเพื่อรื้อถอนวาทกรรมหลักเรื่องชาติไทยโดยกลุ่มนักคิดร่วมสมัย นอกจากนั้นเพลงลาวแพนยังได้ปรากฏอยู่บนพื้นที่ทางวัฒนธรรมดนตรี นาฏศิลป์ รวมถึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการปะทะและสร้างความเป็นเชื้อชาติของประชาชนและสถาบันทางการเมืองแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอีกด้วย การสร้างและนิยามความหมายใหม่ของเพลงลาวแพนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐไทย และสอดคล้องกับบริบททางสังคมการเมืองที่เปลี่ยนไป จึงส่งผลต่อการรับรู้ ความรู้ ความจริงของเพลงลาวแพนในปัจจุบัน ที่คงไว้เพียงความหมายด้านเดียวในสังคมวัฒนธรรมดนตรีคือ การเป็นเพลงไทยเพลงหนึ่งที่ได้รับการนิยามในด้านการฟังและการบรรเลงด้วยจะเข้ เพื่อแสดงถึงความสามารถของนักดนตรีเป็นสำคัญ ดังนั้นประเด็นการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ตระหนักถึงการให้ความสำคัญกับความรู้ ความจริงชุดอื่น ๆ ที่ถูกกดทับอยู่ภายใต้ความรู้ ความจริงเพียงชุดเดียวที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบัน (เซาวนัมมันต์ ประภักดี, 2552, น. 156-168)

ณัฐชยา นัจจนาวากุล (2555, น. 373-378) ได้ทำการศึกษา ดนตรีฝรั่งในกรุงสยาม : พัฒนาการดนตรีตะวันตกในสังคมไทย ระหว่าง พ.ศ.2384-2484 พบว่า นับแต่ฝรั่งชาติไปตุเกส เข้ามาสู่กรุงศรีอยุธยาปี พ.ศ.2054 (ค.ศ.1511) พัฒนาการดนตรีฝรั่งในสังคมสยามได้เริ่มต้นและเติบโตในสยามได้เพราะปัจจัย 3 ประการ คือ (1) การปรับตัวของชนชั้นสูงของราชสำนัก ตามกระแสความนิยมตะวันตก (2) การเข้ามาของคริสต์ศาสนาและระบบการศึกษาอย่างตะวันตก

(3) การถ่ายทอดความรู้และสร้างศิลปินนักดนตรีโดยครูฝรั่ง ต่อมาชนชั้นกลางจึงปรับตัวเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นสยามใหม่ด้วยค่านิยมซึ่งขึ้นชมดนตรีตะวันตก สมัยอยุธยาคนตรีฝรั่งเข้ามาโดยบุคคลหลายกลุ่ม มีบาทหลวง ทหาร พ่อค้า นักการทูต คนตรีรับใช้ราชสำนักพร้อมกับการเผยแพร่ศาสนาและการศึกษา โดยนำเข้ามาใช้พร้อมกัน ทำให้ผู้คนในสยามมีโอกาสได้รู้จักดนตรีตะวันตก ที่สำคัญชั้นสูงในราชสำนักได้ยอมรับเครื่องดนตรีฝรั่งเข้ามาในพระราชพิธี เช่น การประโคม ถวายพระเกียรติยศ สำหรับพระมหากษัตริย์ อันเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมและประเพณี ที่ยึดถือปฏิบัติกันมาว่าเป็นเรื่องสำคัญสำหรับพิธีกรรมของหลวง

สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สัมพันธไมตรีทางการทูตเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เรือรบหลายชาติจากตะวันตกได้นำกองดุริยางค์เกียรติยศเดินทางเข้ามาเป็นต้นแบบเพื่อแห่พระราชสาสน์ และใช้บรรเลงอวดฝีมือ ส่งผลให้มีการจัดตั้งกองทหารและกองแตรอย่างฝรั่ง คนไทยเริ่มใช้แตรวงนำกระบวนเกียรติยศในโอกาสต่าง ๆ เกิดเพลงค่านับ เช่น เพลงสรรเสริญพระบารมี ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนค่านิยม ธรรมเนียม ประเพณีของราชสำนัก พร้อมกับการว่าจ้างครูแตรทหารเข้ามาสอนในวังหลวง วังหน้า และกรมท่า ก่อให้เกิดแตรวงเพื่อใช้งานศพและสำหรับงานเต็นรำ จำนวน 3 วง มีครูแตรฝรั่งเข้ามาสอนทหารไทย ได้เรียนรู้วิธีการบรรเลงแตรวง เช่น ครูฮูด เซน ชาวฮอลันดา และครูจากออป ไลท์ ชาวเยอรมัน ซึ่งเป็นครูแตรของวังหน้า สมัยรัชกาลที่ 5 มีครูมิเชลล์ ฟุสไก้ ครูแตรทหารมะรืน ดูแลแตรวงตามเสด็จในเรือพระที่นั่ง ครูแตรเหล่านี้ได้สอนคนไทย จึงเกิดทหารแตรขึ้นทั้งในกองทัพบกและทัพเรือ อาทิ ครูพระวาทีตบรเทศ (ม.ร.ว.ชิต เสนีวงศ์) ต่อจากนั้น พระราชโอรสในรัชกาลที่ 5 หลายพระองค์ได้เสด็จกลับมารับราชการ และทรงเป็นผู้นำในการพัฒนาดนตรีตะวันตกในสยาม เช่นกรมหมื่นชุมพรเขตอุดมศักดิ์ กรมขุนนครสวรรค์วรพินิต กรมขุนพิษณุโลกประชานารถ ทุกพระองค์สนับสนุนให้มีแตรวงและการศึกษาเล่าเรียนดนตรีฝรั่งในกรมทหาร ในช่วงรัชกาลที่ 6 ทางราชสำนักได้จัดตั้งกรมเครื่องสายฝรั่งหลวง และสร้างนักดนตรีที่มีชื่อเสียง โดยมีครูฝรั่งชื่อ Capt. Alberto Nazzari เข้ามาสร้างวงดุริยางค์สากลขนาดกลางขึ้นในกรมทหารม้าและในโรงเรียนพรานหลวง ใช้การได้ดีพร้อมกัน 2 วง ในปี 2456-2458 นักดนตรีทหารเหล่านั้นเมื่อว่างราชการก็ออกไปสอนแตรวงให้ชาวบ้าน ในที่สุดก็เป็นที่นิยม และเกิดแตรวงชาวบ้านตามมา ส่งผลต่อทัศนคติและค่านิยมของชนชั้นนำและประชาชนทั่วไปทุกระดับชั้นที่ได้พบเห็น คนไทยเริ่มเรียนอ่านเขียนโน้ตสากลได้ตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 5 ตลอดรัชสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 6 ระบบการศึกษาในโรงเรียนคริสต์ ช่วยพัฒนาดนตรีตะวันตกในสังคมสยามอย่างมาก ดนตรีถูกนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ จนสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นนักดนตรีที่มีอาชีพยั่งยืนในสังคมสยามได้ กิจกรรมการกีฬาและลูกเสือก็เป็นแรงผลักดันให้เกิด

แต่วงในโรงเรียน ช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 5 อนุรักษ์ดนตรีมีความรุ่งเรืองมาก มีการบันทึกเสียงและนำสื่อต่าง ๆ เข้ามา เช่น เครื่องเล่นจานเสียง แผ่นเสียง สื่อภาพยนตร์ของศรีกรุง ในปี พ.ศ.2474 ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นกลไกที่ทำให้วัฒนธรรมดนตรีตะวันตกได้รับการปลูกฝัง พร้อมทั้งเกิดกระแสเคลื่อนไหวไม่หยุดยั้ง จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมความบันเทิงของชนชาวสยามมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ ดนตรีฝรั่ง ได้ถูกถ่ายทอดให้กับประชาชนคนไทยได้รับฟังในช่วงสมัยนั้น ผ่านสถานีวิทยุกรุงเทพฯ ๕ ที่พญาไท จากที่สถานีได้เปิดทำการอย่างเต็มรูปแบบนั้น มีการส่งกระจายเสียง ความแรงของสัญญาณให้มีความครอบคลุมทั่วประเทศ มีรายการดนตรีหลากหลายประเภท เปิดทำการ 6 วันต่อสัปดาห์โดยหยุดทำการทุกวันจันทร์ รายการดนตรีฝรั่งมักจะออกอากาศในช่วงค่ำจนถึงเวลาปิดสถานี คือเวลาประมาณ 19.00 ถึง 22.30 น. นิยมใช้วงดนตรีบรรเลงสดมากกว่า เปิดแผ่นเสียงออกอากาศ วงดนตรีฝรั่งในส่วนราชการ เช่น วงเครื่องสายฝรั่งหลวง วงเครื่องสายฝรั่งของกระทรวงทหารเรือ และวงดนตรีฝรั่งของ วังพญาไท ออกอากาศเป็นหลัก โดยนิยมคัดเลือกบทเพลงมาออกอากาศโดยการตัดเฉพาะท่อน เพื่อความหลากหลาย จากบทเพลงหลากหลายประเภท เช่น โอเปร่า ซิมโฟนี มาร์ช และทรีโอ เป็นต้น (อลิสสา วัชรประภาพงศ์, 2557, น. 53-61)

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น นับว่าเป็นประโยชน์กับผู้วิจัยในการมองเห็นถึงแนวคิดของแต่ละชาติพันธุ์ ที่ถูกนำไปใช้หรือกล่าวถึงในเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา และดนตรีวิทยา ซึ่งแนวคิดที่เกี่ยวกับสาขาต่าง ๆ นั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงมุมมองของดนตรีที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ หรือการกล่าวถึงเฉพาะชาติพันธุ์ที่ผู้วิจัยต้องการ โดยงานวิจัยเล่มนี้จะไม่เน้นไปถึงการวิเคราะห์ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในทุก ๆ เพลงของทุกชาติพันธุ์ แต่ใช้เพลงไทยสำเนียงภาษานั้นเป็นเครื่องมือที่จะวิเคราะห์แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นแง่มุมหนึ่งที่มีความสำคัญในงานดนตรีไทย เปิดพื้นที่ให้กับดนตรีไทย ที่จะกลายเป็นแง่มุมหนึ่งที่ช่วยแสดงให้เห็นถึงแนวคิดชาติพันธุ์ที่นอกเหนือจากเชิงมานุษยวิทยาหรือสังคมวิทยา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว เป็นข้อมูลและแนวทางที่สำคัญในการชี้ให้เห็นถึงชาติพันธุ์ โครงสร้างเพลง และเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา ยังไม่มีผู้ที่ศึกษา เพียงแต่มีการกล่าวถึงชาติพันธุ์ต่าง ๆ หรือเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์การจัดลำดับชั้นทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเพลงไทยสำเนียงภาษาที่ถือเอาว่า ในมิติของเพลงไทยสำเนียงภาษา มีกระบวนการผลิตดนตรีและจำแนกแยกแยะ

ทางดนตรีจึงเป็นสังคมกลุ่มหนึ่งที่ชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีอยู่จริง เกิดขึ้นจริง และยังปรากฏตัวอยู่
เนื่องด้วย ทว่าสังคมดังกล่าวเป็นสังคมในขอบเขตทางความคิด ไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม เจกเช่น
มีผู้คน มีการทำมาค้าขาย หรือการต่อสู้เรียกร้อง แต่เป็นสังคมที่เป็นตัวแทนการปรากฏตัวของกลุ่ม
ชาติพันธุ์นั้นเกิดจากกระบวนการจัดโครงสร้างของเสียงดนตรี โดยมีความคิดหลักจากการที่
ดนตรีไทยเป็นต้นกำเนิดสังคมชาติพันธุ์ในจินตนาการทั้งปวง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากศึกษาเอกสาร และการศึกษาภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต แล้วนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียง เป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดแนวทางวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยไว้เป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
2. ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล
3. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้ทำการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ต่อไปนี้

- หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

1.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่มีการบันทึกในรูปแบบเอกสาร ภาพถ่ายที่มีการบันทึกไว้ ข้อมูลด้านดนตรี เช่น โน้ตเพลง เทปบันทึกเสียง หนังสือ ตำรา วิจัย บทความ สื่อรูปแบบอื่น ๆ

1.3 รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล เช่น ผู้รู้ด้านดนตรีไทย ดุริยางคศิลป์ ครูที่สอนดนตรีไทย และผู้ประกอบการอาชีพทางดนตรี

1.4 กำหนดวิธีที่ใช้ในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ ความจริงจากเหตุการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นและผ่านไป แล้ว

2. ชั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล

ศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษาโดยมีขอบเขตเนื้อหาและขั้นตอนการศึกษาดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็น

- ประวัติเพลงไทยสำเนียงภาษา
- บทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย
- โครงสร้างของบทเพลง และสังคีตลักษณ์

2.2 ศึกษาข้อมูลจากการปฏิบัติภาคสนามที่มีการแสดงดนตรีประกอบการแสดง ชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมตัวอยู่ ศาสนสถาน และสถานที่อื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

2.3 ศึกษาข้อมูลจากคำบอกเล่า การเขียน การสัมภาษณ์ จากบุคคลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.4 รวบรวมเรียบเรียงและจัดลำดับเนื้อหาทั้งหมด ตามประเด็นที่ตั้งไว้เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

3. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์

3.2 อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการวิจัย คือ เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ เป็นต้น

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเลือกเพลงไทยสำเนียงภาษาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยมีทุกชาติพันธุ์ที่ปรากฏในเพลงไทยสำเนียงภาษา และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ รูปแบบสังคีตลักษณ์ของเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ

4.1.1 จำแนกกลุ่มรูปแบบสังคีตลักษณ์ของเพลงไทยสำเนียงภาษาที่ใกล้เคียงกัน

- แบบแผนของบทเพลง (จำนวนท่อนเพลง การแบ่งวรรคเพลง ขนบการประพันธ์)

- โครงสร้างของบทเพลง (บันไดเสียง กระจวนทำนอง กระจวนจังหวะ ฯ)

4.1.2 จำแนกกลุ่มเพลงไทยสำเนียงภาษาจากการจัดประเภทเพลง

- เพลงใหม่โรง เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงเกร็ด ฯลฯ

4.2 ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

4.2.1 บทบาทของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

4.2.2 หน้าชื่อของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

4.3 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์ผ่านมิติของดนตรี

4.3.1 ลำดับชั้นของเพลงสำเนียงภาษาในฐานะที่คิดจากมุมมองชาติพันธุ์นิยม

5. ชั้นสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ แล้วนำมาเรียบเรียงในรูปแบบของการพรรณนา บรรยาย ความเรียง พร้อมทั้งสรุปผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อมูลที่เป็นเอกสารต่าง ๆ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ รูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษาต่าง ๆ

1.1 จำแนกกลุ่มรูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษาที่ใกล้เคียงกัน

- แบบแผนของบทเพลง (จำนวนท่อนเพลง การแบ่งวรรคเพลง ขนบการประพันธ์)

- โครงสร้างของบทเพลง (บันไดเสียง กระจวนทำนอง กระจวนจังหวะ ฯ)

1.2 จำแนกกลุ่มเพลงไทยสำเนียงภาษาจากการจัดประเภทเพลง

- เพลงโหมโรง เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงเกร็ด ฯลฯ

2. ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

2.1 บทบาทของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

2.2 หน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย

3. วิเคราะห์สถานภาพ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์ผ่านมิติของดนตรี

3.1 ลำดับชั้นของเพลงสำเนียงภาษาในฐานะที่คิดจากมุมมองชาติพันธุ์นิยม

1. วิเคราะห์รูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทยสำเนียงภาษา

ในการวิเคราะห์รูปแบบสังคีตลักษณะเพลงไทยสำเนียงภาษานี้ ผู้วิจัยจะจำแนกหัวข้อการวิเคราะห์โดยยึดสำเนียงภาษาเป็นหลัก และจะอธิบายถึงลักษณะของสำเนียงภาษา สังคีตลักษณะ บทร้อง โครงสร้างเพลง ทำนองเพลง ในแต่ละประเภทของบทเพลงที่พบในสำเนียงภาษานั้น ๆ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเภทเพลงไทยออกเป็น 7¹ ประเภท คือ เพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด ตามรูปแบบเพลงไทยของ ปัญญา รุ่งเรือง (2546, น. 144) และบทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษา ดังนี้

¹ ปัญญา รุ่งเรือง ได้แบ่งรูปแบบเพลงออกเป็น 9 ประเภท ผู้วิจัยเลือกมาเพียง 7 ประเภท โดยตัดเพลงเดี่ยวและเพลงลาออก เนื่องจากทั้งสองประเภทเป็นเพลงที่ถูกแปลงมาจากประเภทเพลงที่มีอยู่แล้ว ไม่ได้โดดเด่นในเรื่องสำเนียงภาษา

1. เพลงสำเนียงภาษาแขก

เพลงสำเนียงภาษาแขกมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในจำนวนของทำนองเพลงมีรูปแบบทางสัจคีตลักษณ์ที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของแขก โดยสามารถจำแนกสำเนียงย่อยได้ ดังนี้ คือ สำเนียงแขกชวา สำเนียงแขกมลายู สำเนียงแขกอินเดีย และสำเนียงแขกอาหรับ (รวมแขกเปอร์เซีย) พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาแขกในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างกว้างขวาง กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงใหม่โรง เพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดง เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาแขก

1.1 การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาแขก

การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาแขก ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

1.1.1 ประเภทเพลงใหม่โรง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงบุญเซ็นซ็อค

1.1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์ (ประกอบการแสดง) เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเสมอแขก

1.1.3 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงแขกขาว เถา

1.1.4 ประเภทเพลงเรื่อง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเรื่องแขกไทย

1.1.5 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตบนิทราชาคริต

1.1.6 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงแขกโอด

1.1.7 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงแขกกะเว็ง

1.1.1 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงใหม่โรง

เพลงใหม่โรงบุญเซ็นซ็อค ประกอบด้วยเพลงชวา เพลงยะวา เพลงสะมารัง (เจ้าเซ็น) เพลงกาหรัตรายา เพลงกะดีรี และเพลงบุญกันดูโม๊ะ มีทั้งอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว เพลงชวา เป็นอัตราจังหวะสองชั้น ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน

มีความยาวท่อนละ 2 บรรทัดเพลง เพลงยะวา เป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 9 บรรทัดเพลง และท่อน 3 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลงสะมารัง เป็นอัตราจังหวะสองชั้น เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงกาหรัตรายา เป็นอัตราจังหวะสองชั้น ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง เพลงกะดีรี เป็นอัตราจังหวะสองชั้น เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงบุกันตูโม๊ะ เป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 6 บรรทัดเพลง

เพลงใหม่โรงบุงูเซ็นซ็อคใช้หน้าทับเฉพาะบรรเลงด้วยกลองแขก หน้าทับที่ใช้มี 2 หน้าทับ ตามบทเพลง ได้แก่ เพลงชวา ใช้หน้าทับแขกคลูก เพลงยะวา ใช้หน้าทับแขกคลูก เพลงสะมารัง ใช้หน้าทับแขกคลูก เพลงกาหรัตรายา ใช้หน้าทับสดาแยงค์สองชั้น เพลงกะดีรี ใช้หน้าทับสดาแยงค์สองชั้น เพลงบุกันตูโม๊ะ ใช้หน้าทับแขกคลูก เป็นหน้าทับที่บอกสำเนียงภาษาซึ่งแตกต่างจากหน้าทับที่ใช้เพลงภาษาที่เป็นเพลงเถา การบรรเลงหน้าทับนี้ใช้เทคนิคการบรรเลงที่เรียกว่า “คลูก” บางครั้งจึงเรียกหน้าทับนี้ว่าหน้าทับแขกคลูก หมายความว่า บรรเลงสายให้เข้ากับทำนองเพลง

เป็นเพลงใหม่โรงที่มีโครงสร้างแตกต่างจากใหม่โรงเสภาในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ เป็นการนำเพลงหลาย ๆ เพลงที่ต่างอัตราจังหวะมาต่อกัน ไม่ได้ลงจบด้วยทำนองเพลงว่า แต่งสำหรับวงอังกะลุง เป็นเพลงที่หลวงประดิษฐไพเราะทำขึ้นเพื่ออังกะลุง นอกจากนำอังกะลุงเข้ามาแล้ว ได้นำเพลงสำเนียงชวามาจำนวนหนึ่ง แล้วนำมาเรียบเรียงให้วงอังกะลุงบรรเลง มีการนำเพลงนี้ไปบรรเลงด้วยวงดนตรีประเภทอื่นอยู่บ้าง เช่น วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย เป็นต้น

สำหรับชุดใหม่โรงบุงูเซ็นซ็อคนี้ อาจจะนำบทร้องของคุณหญิงขึ้น ศิลบรรเลง ที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อเป็นการอุ้มเครื่องของนักร้องและบอกชื่อเพลงในตัวก่อนก็ได้ ดังนี้

เพลินเสียงเพลงครั้นเครงวิญญา	ฟังซีฟังเสียงดังลอยมา
กรอกกรีกกรอ้อเพลงชวา	ลา ล้า ลา ทำยทำนองเพลง (รับ)
เพลินเสียงเพลงครั้นเครงวิญญา	งามแสงจันทร์ชวาวนวลยวนตา
บนฟ้าไกลไร้ดวงดารา	มาชิมาร้องรำทำเพลง (รับ)

เพลง โหมโรงบุเซ็นซ็อค

เพลง ซวา

ท่อน 1

--- ม	- ซ - ม	- ซ - ม	- ม - ม	--- ร	- ม - ร	- ม - ร	- ร - ร
--- ด	- ร - ด	- ร - ด	- ด - ด	--- ล	- ด - ล	- ด - ล	- ล - ล

กลับต้น

ท่อน 2

--- ม	ซ ล - ม	ซ ล - ม	- ม - ม	--- ร	ม ซ - ร	ม ซ - ร	- ร - ร
--- ด	ร ม - ด	ร ม - ด	- ด - ด	--- ล	ด ร - ล	ด ร - ล	- ล - ล

กลับต้น

ท่อน 3

--- ม	ซ ล ด ม	ซ ล ด ม	- ม - ม	--- ร	ม ซ ล ร	ม ซ ล ร	- ร - ร
--- ด	ร ม ซ ด	ร ม ซ ด	- ด - ด	--- ล	ด ร ม ล	ด ร ม ล	- ล - ล

กลับต้น

ท่อน 4

--- ม	ร ด ร ม	ร ด ร ม	- ม ม ม	--- ร	ด ล ด ร	ด ล ด ร	- ร ร ร
--- ด	ล ซ ล ด	ล ซ ล ด	- ด ด ด	--- ล	ซ ม ซ ล	ซ ม ซ ล	- ล ล ล

กลับต้น

ท่อน 5

-- ซ ล	ด ร ด ม	-- ซ ม	-- ซ ม	-- ซ ล	ซ ม ด ร	-- ม ร	-- ม ร
-- ซ ล	ซ ม ร ด	-- ร ด	-- ร ด	-- ม ร	ด ร ม ล	-- ด ล	-- ด ล

กลับต้น

เพลง ยะวา ชั้นเดียว

ท่อน 1

----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด
--- ลุ	- ลุ - ลุ	- ด - ร	- ด - ร	--- ลุ	- ลุ - ลุ	- ด - ร	- ด - ด
- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ทุ	- ดิ - ล	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ทุ	- ดิ - ล	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ม	- ทุ - ล	- ทุ - ทุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ด - ด

กลับต้น

ท่อน 2

----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด
--- ร	- ด - ลุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ม - ลุ	- ม - ร	- ม - ม
--- ร	- ด - ลุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ม - ลุ	- ด - ร	- ด - ด
--- ร	- ด - ลุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ม - ลุ	- ม - ร	- ม - ม
--- ร	- ด - ลุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ม - ลุ	- ด - ร	- ด - ด
- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ทุ - ลุ	- ด - ด	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ทุ	- ดิ - ล	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ทุ	- ดิ - ล	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ	- ร - ม	- ทุ - ทุ
--- ล	- ทุ - ม	- ทุ - ล	- ทุ - ทุ	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ด - ด

กลับต้น

พ่อน 3

----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด	--- ด	- ร - ม
----	--- ม	----	--- ม	----	--- ม	--- ม	- ร - ด
----	--- ด	----	--- ด	----	--- ด	--- ด	- ร - ม
----	--- ม	----	--- ม	----	--- ม	--- ม	- ร - ด
- ฑู - ลุ	- ด - ด	- ฑู - ลุ	- ด - ด	- ฑู - ลุ	- ด - ด	- ร - ม	- ฑู - ฑู
--- ล	- ฑู - ฑู	- ดุ - ล	- ฑู - ฑู	- ร - ม	- ฑู - ฑู	- ร - ม	- ฑู - ฑู
--- ล	- ฑู - ฑู	- ดุ - ล	- ฑู - ฑู	- ร - ม	- ฑู - ฑู	- ร - ม	- ฑู - ฑู
--- ล	- ฑู - ม	- ฑู - ล	- ฑู - ฑู	- ม - ร	- ด - ลุ	- ด - ร	- ด - ด

กลับต้น

เพลง สมารัง ชั้นเดียว

- รุ - รุ	ฑู รุ - ฑู	- รุ - รุ	ฑู รุ - ฑู	- ฑู ลุ ดุ	ลุ รุ ดุ ล	- ดุ รุ มุ	รุ ดุ ลุ ดุ
-- ม ฑู	ร ม - ฑู	- ล - ล	ฑู ลุ ดุ รุ	-- รุ รุ	- รุ --	มุ รุ ดุ ล	ดุ รุ ฑู ล
-- ลุ ดุ	ลุ ดุ รุ ล	-- ลุ ดุ	ลุ ดุ รุ ล	-- ม ฑู	ร ม - ฑู	ดุ ล ฑู ม	ฑู ม ร ด
-- รุ รุ	- รุ --	มุ รุ ดุ ล	ฑู ม - ฑู				

กลับต้น

เพลง กาหรัตรายา

กาหรัตรายา รยามูตามะฮะมัดเฮ้ กาหรัตราตี ปาตี ปาตี ยะเซาะ
บันดง ชะยัง ชะยังสมารังยะรอ ตุ่นโตะโกนยอ สะล้อสะรัง (ร้องซ้ำอีก 1 เที้ยว)

เพลง กาหรัตรายา สองชั้น

ท่อน 1

----	----	- ร - ม	- ฅ - ล	--- ฅ	- ล --	- ดั - รั	ม่ ด้ รั มั
--- ฅ	----	- ลั - ฅ	- มั - รั	--- มั	- รั --	- ดั - รั	ม่ รั ด้ ล
----	----	- ร - ม	- ฅ - ล	--- ฅ	- ล --	ด้ ฅ ล ด้	- ล - ด้
----	----	- ฅ - มั	- รั - ด้	-- รั ด้	- ล --	- ฅ - ล	ด้ ล ฅ ฅ

กลับต้น

ท่อน 2

----	----	- ด้ - ล	- ฅ - ม	- ล - ฅ	- ม --	- ด - รั	ม ด ร ม
--- ฅ	----	- ลั - ฅ	- มั - รั	--- มั	- รั --	- ดั - รั	ม่ รั ด้ ล
----	----	- ร - ม	- ฅ - ล	--- ฅ	- ล --	ด้ ฅ ล ด้	- ล - ด้
----	----	- ฅ - มั	- รั - ด้	-- รั ด้	- ล --	- ฅ - ล	ด้ ล ฅ ฅ

กลับต้น

เพลง กะตี่รี

มิติปะลิตนวนอา ตะซารามัด ฅัมปารานา (ข้า)
 สะโห ปาคี ปาคี บารังอินี อังกัสตาฟา (ข้า)

เพลง กะตี่รี สองชั้น

----	----	- ฅ ล ฅ	ล ด้ ล ด้	--- รั	- มั --	- ฅ - ล	- ด้ - รั
ฅ ล ด้ รั	----	- ด้ ล ฅ	ล ด้ ล ด้	--- รั	- มั --	- ฅ - ล	- ด้ - รั
--- ฅ	--- มั	--- รั	- ด้ --	- ล ด้ รั	ม ล ด้ รั	- ด้ - ล	ฅ ม - ฅ
--- ฅ	--- มั	--- รั	- ด้ --	- ล ด้ รั	ม ล ด้ รั	- ด้ - ล	ฅ ม - ฅ

กลับต้น

เพลง บุกันตูโมะ

บุกัน บุกัน กาวัง กาวี ชูโง บุกัน บุกัน กาวัง กาวี ชูโง
 ซางัน ยะโฮ โฮ โฮ โฮ โฮ โฮ โฮ

เพลง บุกันตูโม๊ะ

----	- ล - ล	----	- ล - ล	----	- ตั้ - วั	- ตั้ - ล	- ชุ - ชุ
----	- ล - ล	----	- ล - ล	----	- ตั้ - วั	- ตั้ - ล	- ชุ - ชุ
----	- ล - ล	----	- ตั้ - ชุ	- ล - ชุ	- ล - ตั้	--- วั	--- มั
----	----	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	----	- ชุ - ตั้	--- วั	--- มั
----	----	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	----	- ชุ - ตั้	--- วั	--- มั
--- ล	- ชุ - ม	--- ล	- ชุ - ม	--- ล	- ชุ - ด	--- ร	--- ม

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงที่ประกอบด้วย 6 เพลง คือเพลงชวา เพลงยะวา เพลงสะมารัง เพลงกา
 หรัตรายา และเพลงบุกันตูโม๊ะ

- 1.1 เพลงชวา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน
- 1.2 เพลงยะวา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
- 1.3 เพลงสะมารัง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.4 เพลงกาหรัตรายา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.5 เพลงกะดีรี ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)

3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น (โด เร มี ซอล ลา)

4. วรรคจบของทุกเพลงในทุกท่อนจบเสียงหลักของบันไดเสียง

4.1 วรรคจบของเพลงชวาในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ
 เสียงลา (ด6)

4.2 วรรคจบของเพลงยะวาในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง
 คือ เสียงโด (ด1)

4.3 วรรคจบของเพลงระฆังในท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ด5)

4.4 วรรคจบของเพลงกาหรัตรายาในท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ด5)

4.5 วรรคจบของเพลงกะดรีในท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ด5)

4.6 วรรคจบของเพลงนกัณตุโมะในท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 3 ของบันไดเสียง คือ เสียงมี (ด3)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ

2. มีการซ้ำทำนอง

2.1 เพลงยะวา มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สี่บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1, 2 และท่อน 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

2.2 เพลงกาหรัตรายามีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สามบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

2.3 เพลงกะดรีมีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดที่ 3 และบรรทัดที่ 4 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

2.4 เพลงนกัณตุโมะมีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน บรรทัดที่ 4 และบรรทัดที่ 5 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

3. ทำนองเพลงมีลักษณะ ซ้ำในวรรคเพลง เป็นทำนองเพลงที่ใช้ช่วงเสียงแคบ ๆ และใช้กลุ่มทำนองซ้ำ ๆ

สรุป

เพลงโหมโรงบุเซ็นซ็อค รูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่เป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงของทุกเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว และมีการซ้ำทำนอง เป็นการซ้ำโดยวลีสั้น ๆ วรรคเพลง และประโยคเพลง เป็นทำนองเพลงที่ใช้ช่วงเสียงแคบ ๆ และใช้กลุ่มทำนองซ้ำ ๆ โดยการซ้ำทำนองของแต่ละเพลงส่วนใหญ่เป็นการซ้ำทั้งประโยคเพลง และถือว่าประโยคที่ซ้ำนั้นมีความสำคัญ

1.1.2 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงหน้าพาทย์ (ประกอบการแสดง)

เพลงเสมอแขก เป็นเพลงสำเนียงแขก ใช้หน้าทับ 5 ไม้ลา ประกอบด้วย 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ดัดแปลงมาจากทำนองเพลงเสมอ โดยใช้ลูกตกเดียวกับเพลงเสมอในตอนต้น เพลง และตอนจบเพลง ในเพลงเสมอเดิมนั้น มีบันไดเสียงซอลและเร ใช้บรรเลงประกอบบักิริยา ไป-มา ในระยะใกล้ตัวของตัวละครที่มีสัญชาติแขก ในละครเรื่อง อิเหนาแบบชวา ที่แต่งกายแบบชวา

เพลง เสมอแขก

--- ซ	- ซ - ร	- ร - ม	ร ม ฟ ซ	----	ม ฟ ซ ล	- ซ - ฟ	ม ร ม ฟ
- ท - ท	- ฟ - -	- ซ - ล	ท ซ ล ฟ	----	ม ฟ ซ ล	- ซ - ฟ	- ม - ร
--- ร	--- ร	-- ด ท	- ล - ซ	ท ล ซ ร	- ซ - -	ร ซ ล ท	- ด - ร
- ซ - ซ	- ร - -	ม ด ม ร	- ด - ท	----	ล ท ด ร	- ด - ท	- ล - ซ
- ฟ - ซ	- ล - -	ด ล ซ ฟ	- ม - ร				

ร้วแขก

--- ร	--- ม	--- ด	--- ร	--- ม	-- ร ด	- ท - ล	- ซ - ฟ
- ม - ม	- ม - ม	- ม - ร	-- ม ฟ	--- ม	----	----	--- ม
-- ร ด	- ท - ล	- ซ - ฟ	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ร	-- ม ฟ	--- ม
--- ร	--- ฟ	--- ม	--- ซ	--- ล	--- ด	--- ท	--- ล
----	- ร - ล	----	- ร - ล	----	ซ ฟ ซ ล	- ล - ท	ล ท ซ ล
--- ร	ม ร ม ด	--- ท	ล ท ซ ล	--- ร	ม ร ม ด	--- ท	ล ท ซ ล
--- ท	ล ท ซ ล	--- ท	ล ท ซ ล	----	----	--- ซ	--- ล
--- ท	--- ร	--- ด	--- ท	----	----	--- ล	--- ท
--- ร	--- ด	--- ท	--- ล	----	- ร - ล	-- ซ ฟ	- ล - ซ

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี) และบันไดเสียงเร (เร มี ฟา ลา ที) ส่วนของรัวแขก ใช้บันไดเสียงซอล
3. มีการใช้ลูกตกเติมจากเพลงเสมอ ในสองบรรทัดแรกของเพลง และวรรคสุดท้ายของเพลง กล่าวคือ ลูกตกของเพลงเสมอแขกตรงกับลูกตกของเพลงเสมอ 4 วรรคแรก (ไม่เดินที่ 1-4) และลูกตกวรรคจบเพลง ดังนี้
 - 3.1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล
 - 3.2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงฟา
 - 3.3 บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงฟา
 - 3.4 บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงเร

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ดำเนินทำนองโดยใช้สองบันไดเสียง มีการใช้เสียงที่ 4 และเสียงที่ 7 ของบันไดเสียง ซึ่งแสดงออกถึงสำเนียงแขก
2. ดำเนินทำนองโดยใช้เสียงเรียงกันโดยใช้เสียงรองของบันไดเสียงเป็นส่วนใหญ่

สรุป

เพลงเสมอแขก มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองมีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ แสดงทั้งลักษณะของเพลงเสมอและลักษณะของความเป็นแขก ในลักษณะของเพลงเสมอคือแสดงด้วยความยาวของเพลง มีความยาวของเพลงเท่ากัน และมีลูกตกบางวรรคเพลงที่ตรงกัน นอกจากนี้ยังใช้หน้าทับเสมอ (5 ไม้ลา) ในส่วนของความเป็นสำเนียงแขกนั้น แสดงได้จากกระสวนทำนองที่มีการใช้เสียงรองทั้งสองเสียงทำหน้าที่เป็นโน้ตจร โดยทำนองเพลงใช้การเรียงเสียงเป็นส่วนใหญ่

1.1.3 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงเถา

เพลงแขกชาวเถา หน้าทับปรบไก่อหรือหน้าทับแขก ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน สามชั้นท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้นท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ชั้นเดียวท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงเพื่อการฟังเพื่อความไพเราะ ความสุนทรีย์ เนื้อร้องมาจากบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

เพลง แหกขาว เถา

สามชั้น

ท่อน 1

ทอดองค์ลงกับที่บรรจกรรม

จะเปลื้องเครื่องอาภรณ์ก็หาไม่

ท่อน 2

ให้ระทวยระทอสลดใจ

แต่ตรีตรีนึกในไปมา

สองชั้น

ท่อน 1

ไฉ่ว่าโฉมเฉลาเยาวลักษณ์

เสียดายศักดิ์วงศ์อัญญาเดหว่า

ท่อน 2

จะระคนปนศักดิ์จรรกา

อนิจจาพี่มาทำประการใด

ชั้นเดียว

ท่อน 1

จะคิดไฉนดินนอกละเอียด

จะได้เซยชมชิดพิศสมัย

ท่อน 2

พระเร่งร้อนร่านทะยานใจ

ดังเพลิงกาฬผลาญไหม้ทั้งกายา

เพลง แหกขาว เถา

สามชั้น

ท่อน 1

----	---ร	- ร ร ร	- ร - ร	--มรด	- ร - ม	- ฟ - ช	- ล - ร
--รช	ล ท ดั ร	- ร ร ร	- ร - ร	- ดั - ดั	---ล	--ดั ล	ช ฟ - ช
----	----	---ฟ	--มร	----	----	- ด ร ม	ร ม ฟ ช
----	----	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	ล ท ช ล
--ทช	ล ท ดั ร	----	ม ร ช ม	---ร	---ดั	--ร ม	ร ดั ท ล
--ทช	ล ท ดั ร	--ดั ม	ร ดั ท ล	ท ล ช ดั	- ท - ล	ท ล - ล	ช ฟ ม ฟ
----	----	ช ร ช ฟ	- ม - ร	--มด	ม ร --	ม ด ม ร	ฟ ม ช ฟ

----	----	ด พ ซ ล	ดํ ี ซ ฟ	--ม ร	ม ฟ --	-ม-ร	ม ร ด ร
------	------	---------	----------	-------	--------	------	---------

กลับต้น

เพื่ยวกลับใ้บรรดข้างล้างน้เแ่นบรรดท้ที่ 1

---ด	---ซ	---ด	---ฟ	--ซล	ซ ฟ ม ซ	ฟ ม ร ฟ	ม ร ด ร
------	------	------	------	------	---------	---------	---------

ท่อน 2

--รซ	ล ท ดํ ี	----	ดํ ี ม ี ดํ ี	ท ร ี ดํ ี ท	ล ดํ ี ท ล	ซ ล ท ดํ ี	-ท-ล
------	----------	------	---------------	--------------	------------	------------	------

----	----	-ซ ฟ ซ	-ล ซ ล	-ซ ฟ ซ	-ฟ ม ฟ	-ม ร ม	-ร ด ร
------	------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

----	(ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ร	-ล-ร)	----	(ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ร	-ล-ร)
------	----------	---------	-------	------	----------	---------	-------

----	(ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ท ซ ล)	----	ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ท ซ ล
------	----------	---------	----------	------	---------	---------	---------

----	ล ท ล ร	ล ท ล ร	ล ท ล ล	--รํ ี ม	ดํ ี ร ี ท ดํ ี	ท ร ี ท ดํ ี	ล ท ซ ล
------	---------	---------	---------	----------	-----------------	--------------	---------

----	ล ท ล ร	ล ท ล ร	ล ท ล ล	--ท ดํ ี	ล ท ซ ล	ซ ท ซ ล	ฟ ซ ม ฟ
------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

----	----	ซ ร ซ ฟ	-ม-ร	--ม ด	ม ร --	ม ด ม ร	ฟ ม ซ ฟ
------	------	---------	------	-------	--------	---------	---------

----	----	ด พ ซ ล	ดํ ี ซ ฟ	--ม ร	ม ฟ --	-ม-ร	ม ร ด ร
------	------	---------	----------	-------	--------	------	---------

กลับต้น

สองชั้น

ท่อน 1

---ร	---ม	---ฟ	---ซ	--ฟมร	----	ม ด ร ม	ร ม ฟ ซ
------	------	------	------	-------	------	---------	---------

----	----	-ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ท ซ ล
------	------	--------	---------	---------	---------	---------	---------

----	----	ท ล ซ ดํ ี	-ท-ล	ท ล ซ ดํ ี	-ท-ล	ท ล ซ ล	ซ ฟ ม ฟ
------	------	------------	------	------------	------	---------	---------

----	ซ ฟ ม ร	ม ร ด ร	-ม-ฟ	--ซล	ซ ฟ ม ซ	ฟ ม ร ฟ	ม ร ด ร
------	---------	---------	------	------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

-- ร ช	ล ท ดั รั	----	ม่ รั ดั ล	-- ดั ช	-- ดั ล	-- ช ล	ช ฟ ม ร
----	(ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	- ล - ร)	----	(ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	ล ท ช ล)
----	ล ท ล ร	ล ท ล ร	ล ท ล ล	-- ล ล	ดั ช ล ดั	-- ล รั	ดั ล ช ฟ
----	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร	- ม - ฟ	-- ช ล	ช ฟ ม ช	ฟ ม ร ฟ	ม ร ด ร

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 1

(- ร - ม	- ฟ - ช)	(- ร - ม	- ฟ - ช)	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	ล ท ช ล
- ช ฟ ช	- ล ช ล	- ช ฟ ช	- ฟ ม ฟ	- ม ร ม	- ฟ ม ฟ	- ม ร ม	- ร ด ร

กลับต้น

ท่อน 2

-- รั รั	ม่ รั ดั ล	ดั ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	-- ด ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล
- ช ฟ ช	- ล ช ล	- ช ฟ ช	- ฟ ม ฟ	- ม ร ม	- ฟ ม ฟ	- ม ร ม	- ร ด ร

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) และใช้เสียงรองทั้งสองเสียงทำหน้าที่เป็นโน้ตจร แต่มีทำนองเพลงบางช่วงที่ใช้เสียงฟาเป็นโน้ตจร ส่งผลให้โครงสร้างของเพลงเหมือนกับเป็นบันไดเสียงฟา ซึ่งเป็นลักษณะของทำนองเพลงสำเนียงแขก
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ฟ6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้ทั้งเสียงหลักและเสียงรองของบันไดเสียง
2. การดำเนินทำนองมักใช้โน้ตเรียงเสียงทั้งโน้ตหลักและโน้ตรอง กล่าวคือ การเรียงเสียงขึ้น การเรียงเสียงลง การสลับเรียงเสียงขึ้น การสลับเรียงเสียงลง เช่น
 - 2.1 สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 1 และ 2 เป็นการเรียงเสียงขึ้น

2.2 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 5 วรรคที่ 2 เป็นการสลับเรียงเสียงลง

2.3 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 7 ห้องที่ 7 และ 8 เป็นการสลับเรียงเสียงขึ้น

3. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ

3.1 สามชั้น สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

3.2 สองชั้น บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

3.3 ชั้นเดียว บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

4. มีรูปแบบทำนองที่เหมือนลักษณะตัว V หรือสามเหลี่ยมหงาย เช่น ท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 2 ห้องเพลงที่ 8 เป็นต้น ซึ่งรูปแบบทำนองนี้ปรากฏอยู่ที่อัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว

สรุป

เพลงแขกขาว มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ทำนองเพลงใช้โน้ตครบ 7 เสียง บางครั้งคล้ายกับการเปลี่ยนเป็นบันไดเสียงฟา การดำเนินทำนองมักใช้โน้ตเรียงเสียงทั้งโน้ตหลักและโน้ตรอง ขึ้นและจบด้วยเสียงที่สองของบันไดเสียง มีระสวนทำนองลักษณะแบบสามเหลี่ยมหงาย

1.1.4 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงเรื่อง

เพลงเรื่องแขกไทย เป็นเพลงเรื่องประเภทเพลงซ้ำ ในส่วนของเพลงซ้ำนั้น เป็นทำนองในอัตราจังหวะสองชั้น ประกอบด้วย เพลงต้นแขกไทย แขกไทยเก่า และแขกไทย (ทางใหม่) หน้าทับปรบไก่ เพลงต้นแขกไทย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 3 ท่อน ท่อน 1 เที้ยวแรก มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เที้ยวสอง มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 18 บรรทัดเพลง ท่อน 3 เที้ยวแรกมีความยาว 10 บรรทัดเพลง เที้ยวกลับมีความยาว 10 บรรทัดเพลง เพลงแขกไทยเก่า เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว มีความยาว 12 บรรทัดเพลง เพลงแขกไทยทางใหม่ ท่อน 1 เที้ยวแรก มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 1 เที้ยวกลับมีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 เที้ยวแรก มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 เที้ยวกลับมีความยาว 4 บรรทัดเพลง เป็นเพลงพิธีกรรมอย่างหนึ่ง ใช้บรรเลงหลังพิธีสงฆ์ หรือใช้บรรเลงให้เกิดความสุนทรีย์

เพลง เรื่องแขกไทย ประเภทเพลงช้า
เพลง ตันแขกไทย

ท่อน 1 (เที่ยวแรก เป็นส่วนขึ้นเพลง ส่วนต้น)

----	----	-ช-ช	---ล	ท ล ช ม	ล ช - ล	ม ร ด ล	ว ด - ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรมช	--ดํล	ดํช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรม ร	--ดคค	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ช
---ช	--ชชช	-ม--	ฟชล-ดํ	-ช-ด	--ดรม	-ล-ช	-ม-ร
-ม-ด	ร ม - ร	ช ม ร ด	ร ม - ร	-ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรม ร	--ดคค	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ช

ท่อน 1 (ส่วน 2)

---ช	--ชชช	-ม--	ฟชล-ดํ	-ช-ด	--ดรม	-ม ร ม	-ม ร ม
-ม-ด	ร ม - ร	ช ม ร ด	ร ม - ร	-ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรม ร	--ดคค	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ช
---ช	--ชชช	-ม--	ฟชล-ดํ	-ช-ด	--ดรม	-ล-ช	-ม-ร
-ม-ด	ร ม - ร	ช ม ร ด	ร ม - ร	-ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรม ร	--ดคค	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ช

ท่อน 2

---ช	--ชชช	-ม--	ฟชล-ดํ	-ช-ด	--ดรม	-ม ร ม	-ม ร ม
-ม-ด	ร ม - ร	ช ม ร ด	ร ม - ร	-ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
---ม	-ม--	-ด--	-ดรม ร	--ดคค	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ช
---ช	--ชชช	-ม--	ฟชล-ดํ	-ช-ด	--ดรม	-ล-ช	-ม-ร
-ม ร ม	ช ล ช ล	-ล ช ล	-ล ช ล	--ฟชล	-ดํ-รํ	มํ-รํดํ	-รํ-มํ

----	----	- ตั้ - ตั้	--- วั้	- ตั้ ตั้ ตั้	- มั้ - วั้	- ตั้ - ล	- ฃ - ม
----	----	ด ฃ ด วั	- ม - ฃ	-- ตั้ ล	ตั้ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ วั
--- ม	- ม --	- ด --	- ดรร ม วั	-- ดดด	- ม - วั	- ด - ลุ	- ด - ฃ
--- ฃ	-- ฃฃฃ	- ม --	ฟ ฃ ล - ตั้	- ฃ - ด	-- ดรร ม	- ม ร ม	- ม ร ม
- ม ร ม	ฃ ล ฃ ล	- ล ฃ ล	- ล ฃ ล	-- ฟ ฃ ล	- ตั้ - วั้	มั้ - วั้ ตั้	- วั้ - มั้
----	----	- ตั้ - ตั้	--- วั้	- ตั้ ตั้ ตั้	- มั้ - วั้	- ตั้ - ล	- ฃ - ม
----	----	ด ฃ ด วั	- ม - ฃ	-- ตั้ ล	ตั้ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ วั
--- ม	- ม --	- ด --	ร ม - วั	-- ดดด	- ม - วั	- ด - ลุ	- ด - ฃ
--- ฃ	-- ฃฃฃ	- ม --	ฟ ฃ ล - ตั้	- ฃ - ด	-- ดรร ม	- ม ร ม	- ม ร ม
- ม ร ม	ฃ ล ฃ ล	- ล ฃ ล	- ล ฃ ล	-- ฟ ฃ ล	- ตั้ - วั้	- มั้ - ตั้	- วั้ - มั้
----	----	- ตั้ - ตั้	--- วั้	- ตั้ ตั้ ตั้	- มั้ - วั้	- ตั้ - ล	- ฃ - ม
----	----	ด ฃ ด วั	- ม - ฃ	-- ตั้ ล	ตั้ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ วั
--- ม	- ม --	- ด --	ร ม - วั	-- ดดด	- ม - วั	- ด - ลุ	- ด - ฃ
--- ฃ	-- ฃฃฃ	- ม --	ฟ ฃ ล - ตั้	- ฃ - ด	-- ดรร ม	- ม ร ม	- ม ร ม
- ม ร ม	ฃ ล ฃ ล	- ล ฃ ล	- ล ฃ ล	-- ฟ ฃ ล	- ตั้ - วั้	- มั้ - ตั้	- วั้ - มั้
----	----	- ตั้ - ตั้	--- วั้	- ตั้ ตั้ ตั้	- มั้ - วั้	- ตั้ - ล	- ฃ - ม
----	----	ด ฃ ด วั	- ม - ฃ	-- ตั้ ล	ตั้ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ วั
--- ม	- ม --	- ด --	ร ม - วั	-- ดดด	- ม - วั	- ด - ลุ	- ด - ฃ

พ่อน 3 เทียวแรก

--- ฃ	-- ฃฃฃ	- ม --	ฟ ฃ ล - ตั้	- ฃ - ด	-- ดรร ม	- ม ร ม	- ม ร ม
- ม ร ม	ฃ ล ฃ ล	- ล ฃ ล	- ล ฃ ล	-- ฟ ฃ ล	- ตั้ - วั้	- มั้ - ตั้	- วั้ - มั้
----	----	- ตั้ - ตั้	--- วั้	- ตั้ ตั้ ตั้	- มั้ - วั้	--- ตั้	--- ล
----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	- ตั้ - ล	- วั้ - ตั้	--- ล	ฃ ม - ฃ
----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	----	- ฃ - ล	- ตั้ - วั้	- ตั้ - ล
-- ดรร ม	- ฃ - ล	- ฃ - ล	- ตั้ - ล	- ฃ - ล	- ตั้ - วั	- ตั้ - ล	--- ฃ

----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	----	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล
-- ดรม	- ฃ - ล	- ฃ - ล	- ตํ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล	--- ฃ	--- ม
--- ม	- ม --	ด ล ด ร	- ม - ฃ	-- ตํ ล	ตํ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ ร
--- ม	- ม --	- ด --	ร ม - ร	-- ดดด	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ฃ

ท่อน 3 เทียบกลับ

--- ฃ	-- ฃ ฃ ฃ	- ม --	ฟ ฃ ล - ตํ	- ฃ - ด	-- ดรม	- ม ร ม	- ม ร ม
- ม ร ม	ฃ ล ฃ ล	- ล ฃ ล	- ล ฃ ล	-- ฟ ฃ ล	- ตํ - วั	- มํ - ตํ	- วั - มํ
----	----	- ตํ - ตํ	--- วั	- ตํ ตํ ตํ	- มํ - วั	--- ตํ	--- ล
----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	- ตํ - ล	- วั - ตํ	--- ล	ฃ ม - ฃ
----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	----	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล
-- ดรม	- ฃ - ล	- ฃ - ล	- ตํ - ล	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล	--- ฃ
----	----	- ฃ - ฃ	--- ล	----	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล
-- ดรม	- ฃ - ล	- ฃ - ล	- ตํ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล	--- ฃ	--- ม
--- ม	- ม --	ด ล ด ร	- ม - ฃ	-- ตํ ล	ตํ ฃ ล ม	ฃ ม ล ฃ	ล ม ฃ ร
--- ม	- ม --	- ด --	ร ม - ร	-- ดดด	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ฃ

เพลง แหกไทรเก่า

--- ฃ	- ล ล ล	--- ตํ	- ล ล ล	- ตํ ตํ ตํ	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล
- ล - ฃ	ฃ ฃ - ล	ล ล - ตํ	ตํ ตํ - วั	- มํ - ฃ	- มํ - วั	วั วั - ตํ	ตํ ตํ - ล
--- ฃ	- ล ล ล	--- ตํ	- ล ล ล	- ตํ ตํ ตํ	- ฃ - ล	- ตํ - วั	- ตํ - ล
- ล - ฃ	ฃ ฃ - ล	ล ล - ตํ	ตํ ตํ - วั	- มํ - ฃ	- มํ - วั	วั วั - ตํ	ตํ ตํ - ล

- ม - ฌ	ฌ ฌ - ล	ล ล - ตั้	ตั้ ตั้ - รั้	- มั้ - ฌั้	- มั้ - รั้	รั้ รั้ - ตั้	ตั้ ตั้ - ล
- ม ม ม	- รั - ม	- ด ร ม	- รั - ม	- รั - ม	- ฟ - ฌ	- ล - ฟ	- ฌ - ล
----	----	- ฟ - ฟ	--- ฌ	- ฟ ฟ ฟ	- ล - ฌ	--- ฟ	--- รั
----	--- ฟ	--- ฟ	--- ฟ	- ล ฌ ฟ	- รั - ฟ	ฟ ฟ - ฌ	ฌ ฌ - ล
-- ฌ ฟ	- ตั้ - ล	- ล ฌ ฟ	- ฌ - รั	- ฟ ฟ ฟ	- ด - ฟ	ฟ ฟ - ฌ	ฌ ฌ - ล
-- ฌ ฟ	- ตั้ - ล	- ล ฌ ฟ	- ฌ - รั	----	- ด - รั	- ฟ - รั	- ด - ลุ
----	- ฌ - ลุ	- ด - ลุ	- ฌ - รั	----	----	- รั - รั	--- ม
----	----	- รั - รั	--- ม	- รั - ฌ	- รั - ม	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ล

เพลง แหกไทร (ทางใหม่)

ท่อน 1 เทียบแรก

--- ฌ	- ล ล ล	--- ตั้	- ล ล ล	- ตั้ ตั้ ตั้	- ฌ - ล	- ฌ - ตั้	- ตั้ - ตั้
-- ฟ ฌ ล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ล	ล ล - ตั้	ตั้ ตั้ - รั้
--- ตั้	- รั้ รั้ รั้	--- มั้	- รั้ รั้ รั้	- ฌ - ตั้	-- รั้ มั้	- ฌั้ - มั้	- รั้ - ตั้
-- ฟ ฌ ล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ตั้ - ล	- ฌ - ม	-- ฌ ล	- ตั้ - ฌ

ท่อน 1 เทียบกลับ

--- ล	- ฌ - ตั้	--- ฌ	--- ฌ	- ตั้ ตั้ ตั้	- ฌ - ล	- ฌ - ตั้	- ตั้ - ตั้
-- ฟ ฌ ล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ล	ล ล - ตั้	ตั้ ตั้ - รั้
--- ตั้	- รั้ รั้ รั้	--- มั้	- รั้ รั้ รั้	- ฌ - ตั้	-- รั้ มั้	- ฌั้ - มั้	- รั้ - ตั้
-- ฟ ฌ ล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ตั้ - ล	- ฌ - ม	-- ฌ ล	- ตั้ - ฌ

ท่อน 2 เทียบแรก

--- ล	- ฌ - ตั้	--- ฌ	--- ฌ	- ฌ ฌ ฌ	- ม - ล	-- ตั้ ล	ฌ ม - ฌ
-- ด ร ม	- ฌ - ล	- ตั้ - ล	- ฌ - ม	- รั รั รั	- ด - รั	--- ม	--- ฌ

--- ม	- ซ ซ ซ	--- ล	- ซ ซ ซ	- ซ ซ ซ	- ม - ล	-- ดั ล	ซ ม - ซ
-- ตรม	- ซ - ล	- ดั - ล	- ซ - ม	- ซ - ดั	-- รุ มั	- ซั - มั	- รุ - ดั
ท่อน 2 เทียบกลับ							
--- ล	- ดั ดั ดั	--- รุ	- ดั ดั ดั	- ซ ซ ซ	- ม - ล	-- ดั ล	ซ ม - ซ
-- ตรม	- ซ - ล	- ดั - ล	- ซ - ม	- ร ร ร	- ด - ร	--- ม	--- ซ
--- ม	- ซ ซ ซ	--- ล	- ซ ซ ซ	- ซ ซ ซ	- ม - ล	-- ดั ล	ซ ม - ซ
-- ตรม	- ซ - ล	- ดั - ล	- ซ - ม	- ซ - ดั	-- รุ มั	- ซั - มั	- รุ - ดั

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงต้นแขกไท่ เพลงแขกไท่เก่า และเพลงแขกไท่ (ทางใหม่)
 - 1.1 เพลงต้นแขกไท่ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
 - 1.2 เพลงแขกไท่เก่า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
 - 1.3 เพลงแขกไท่ (ทางใหม่) ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. วรรคจบของเพลง
 - 3.1 วรรคจบของเพลงต้นแขกไท่ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ฟ2)
 - 3.2 วรรคจบของเพลงแขกไท่เก่า จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 3 ของบันไดเสียง คือ เสียงลา (ฟ3)
 - 3.3 วรรคจบของเพลงแขกไท่ (ทางใหม่) ในท่อน 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ฟ2)
 - 3.4 วรรคจบของเพลงแขกไท่(ทางใหม่)ในท่อน 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ฟ5)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. เป็นทำนองทางพื้นเหมือนเพลงไทยทั่ว ๆ ไป
2. ทำนองเพลงไม่แสดงสำเนียงภาษาแขก เป็นบทเพลงประเภทมีชื่อเพลงบอกถึงชาติพันธุ์แต่ไม่มีสำเนียงภาษา เช่นเดียวกับ เพลงแขกบรเทศ ออกแต่ชื่อแต่ไม่ได้บอกสำเนียงแขก ให้กลิ่นอายความเป็นแขกได้น้อย

สรุป

เพลงเรื่องแขกไทย มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว และมีชื่อเพลงที่บอกถึงความเป็นแขก

1.1.5 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงตับ

เพลงตบนิทราชาคริต อัตราจังหวะสองชั้น เป็นเพลงตบเรื่อง ตอนอาบู่หะชั้นแต่งงานกับ นางนอชาติอลอ้วดัด (ตีบอี่แมน) บรรยายถึงธรรมเนียมแต่งงานอย่างอาหรับ ประกอบด้วยเพลงแขกกล่อมเจ้าใช้หน้าทับแขก แขกถอนสายบัวใช้หน้าทับเจ้าเซ็น แขกกุลิต (แขกหน่ง) ใช้หน้าทับแขก แขกต่อยหม้อใช้หน้าทับสองไม้ แขกเจ้าเซ็นใช้หน้าทับเจ้าเซ็น พรามหนัดน้ำเต้าใช้หน้าทับแขก

เพลงแขกกล่อมเจ้าประกอบด้วยการเล่นเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง แขกถอนสายบัวมีความยาว 4 บรรทัดเพลง แขกกุลิตมีความยาว 4 บรรทัดเพลง แขกต่อยหม้อ ประกอบด้วยการเล่นเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง แขกเจ้าเซ็น ประกอบด้วยการเล่นเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง พรามหนัดน้ำเต้า มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงทั่วไป เนื้อร้องประพันธ์โดย สมเด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับปรุงจากพระราชนิพนธ์เรื่อง ลิลิตนิทราชาคริตของ

เพลง ตบนิทราชาคริต

เพลง แขกกล่อมเจ้า

ท่อน 1

ป่านานจิ่งอี่แมน	ผู้แทนศาสตราจารย์
อ้ออ่านสารสัญญา	ให้ผู้มานั่งชুম -
นวมกันฟังเป็นพยาน	

ท่อน 2

ซ้อคำขานเชิดชู	ว่าอะบู่หะชั้น
อันเป็นข้าภุธร	นอชาติอลอ้วดัด
ข้าพระรัตนนารี	มีจิตจงสัญญา

ท่อน 1

เพื่อนราชาเบษร์	ผู้ปกเศชาวประชา
ทรงพระกรุณาพระราชทาน	ให้สมานสมรไมตรี
เป็นสวามีภริยา	เขาทาสาทังสอง

ท่อน 2

ปองจิตยอมยินดี	ตามประเพณีโกหว่าน
ท่านผู้สร้างโลกา	เล็งนัยนาเป็นหลัก

เพลง แหกกล่อมเจ้า สองชั้น

ท่อน 1

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ชู	- - - ด	- - - ร	- - - ม
- - - -	- - - -	- ร - ม	- ฟ - ชู	- ฟ ฟ ฟ	- ม - ฟ	- ล - ชู	- ฟ - ม
- - - -	- ด ร ม	- ล ช ม	- ร - ด	- ชู - ด	- - ร ม	- ชู - ม	ร ด - ร

กลับต้น

ท่อน 2

(ช ม ร ด	ม ร ช ม)	(ช ม ร ด	ม ร ช ม)	(ช ม ร ด	ม ร ช ม)	(ช ม ร ด	ม ร ช ม)
- - - -	ร ม ฟ ชู	ล ฟ ล ชู	- ฟ - ม	- ร ร ร	- ด - ร	ม ร ช ม	- ร - ด

กลับต้น

เพลง แหกถอนสายบัว

ประจักษ์พระเหตุภัย	ช่วยคุมภัยเภทพ้อง
อย่าตกต้องสองรา	หนึ่งผู้มาเป็นพยาน
ลงลักษณะรสาสน์เส้นหมึก	จารึกชื่อเป็นพยาน
ไปตราบกาลชีพม้วย	โดยสุขสวัสดิ์ด้วย
พระเจ้าปกครอง	สองเทอญ ๕

เพลง แยกถอนสายบัว สองชั้น

- - - -	- - - ฃ	- - - ร	- ร ร ร	- ม - ด	- ร - ม	- ฃ - ม	ร ด - ร
- - - -	- - - ฃ	- - - ร	- ร ร ร	- ม - ด	- ร - ม	- ฃ - ม	ร ด - ร
- - - -	- ท - ดั	- ท - ดั	- รั ดั ท	- - - ล	- - - ฃ	- - ล ฃ	ล ฟ - ฃ
- - - -	- ท - ดั	- ท - ดั	- รั ดั ท	- - - ดั	- รั - มั	- ฃั - มั	รั ดั - รั

กลับต้น

เพลง แยกกุลิต (แยกหนัง)

โดยกาลกำหนดได้ สิบวัน
 แสนสนุกฤทธรักษ์ ทิวหน้า
 วิวาทะกรรมพลัน สำเร็จ ลงแฮ
 เพื่อพระเดชเจ้าหล้า หากให้สมบุญ

เพลง แยกกุลิต (แยกหนัง) สองชั้น

เที่ยวแรก

- - - -	- - - -	- ฃ - ด	ร ม ฟ ฃ	- - - -	- ดั - ล	- - ฃ ฟ	- ม - ร
- - - -	ฃ ฃ ฃ ฃ	ล ฟ ฃ ล	ฃ ฟ ม ร	- - ด ทุ	ด ฟ - -	ด ร ฟ ร	ด ทุ - ด
- - - -	- - - -	- ฟ - ร	- ร ร ร	- ฟ - ฃ	- ฟ - ร	ร ร - ด	ด ด - ทุ
- - - -	- ฟุ - ทุ	- - - -	- ด - ร	- - - ด	- ฟ - -	ด ร ฟ ร	ด ทุ - ด

กลับต้น

เที่ยวเปลี่ยน

- - - -	- - - -	- ฃ - ด	ร ม ฟ ฃ	- - - -	- ดั - ล	- - ฃ ฟ	- ม - ร
- - - -	- - - -	- ฃ ฃ ฃ	ฟ ฃ - ล	- - ฃ ฟ	- ร - -	ด ร ฟ ร	ด ทุ - ด
- - - -	- - - -	ร ร ร ร	ด ร - ฟ	- - ร ร	ร ฟ - -	ร ร ร ฟ	ร ด ทุ ฃ
- - - -	- - - -	- ฃ - ฃ	ร ุ ฃ - ฟ	- - - ร	- ฟ - -	- ฟ - ร	ด ทุ - ด

กลับต้น

เพลง แยกต่อยหม้อ

ท่อน 1

เพิ่มพูนผาสุกเพียง	ผิวเมีย
เข้าคำรำคาลอเคลีย	ชะอ้อน

ท่อน 2

บานเบิกดูดวงพเยย	หิมหยาด เย็นเฮย
แขงเสียดเบียดสีซ้อน	สบน้ำใจถวิล

ท่อน 1

นอชาติดลแต่ตั้ง	ปฏิบัติ
ตามหะชันบมีขัด	เคียดข้อง

ท่อน 2

สองรักภริมย์สวัสดิ์	ววยไคก
เพราะนิสัยใจต้อง	ต่อน้ำใจกัน

เพลง แยกต่อยหม้อ สองชั้น

ท่อน 1

- ดิ ดิ ดิ	- ริ - ดิ	- ท - ดิ	- ฟ ช ล	ท ดิ ท ช	- ท - ดิ	- ฟิ - ริ	- ริ ริ ริ
- ฟิ - ริ	- ดิ - ท	ท ท - ดิ	ดิ ดิ - ริ	- ฟิ - ริ	- ดิ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช

กลับต้น

ท่อน 2

- ริ ดิ ล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล	- ดิ - ริ	- ดิ - ล	ล ล - ช	ช ช - ฟ
- - - ท	- ดิ ดิ ดิ	- - - ริ	- ดิ ดิ ดิ	- ชิ ฟิ ริ	- ด - ท	ท ท - ล	ล ล - ช

กลับต้น

เพลง แยกเจ้าเซ็น

มัวเมาสนุกแท้	สนทนา กันเฮย
แต่งสิ่งซึ่งหรรษา	สบสิ้น
ประดิษฐ์คิดสักกรา	คำขับ ร้องแหย
ร้องรำสำราญลิ้น	เล่นทั้งดนตรี

เพลง แยกเจ้าเข็น สองชั้น

ท่อน 1

- - - -	- - - ชู	- - - ด	- ด - ด	- ร - ด	- ทุ - ด	- - ร ม	- ช - ร
- - - -	- ด - ฟ	- ล ช ฟ	- ม - ร	ม ร ด ทุ	ล ทุ ด ร	ม ร ด ร	ด ทุ - ด

กลับต้น

ท่อน 2

- - - -	- - - ชู	- - - ม	- ม - ม	- ช - ม	- ร - ด	ด ด - ร	ร ร - ม
- - - -	ร ม ฟ ช	ล ฟ ล ช	- ฟ - ม	- ร ร ร	- ด - ร	ม ร ช ม	- ร - ด

กลับต้น

เพลง พราหมณ์ตีดน้ำเต้า (แยกพราหมณ์)

เครื่องตีเครื่องตีทั้ง	เป่าขับ
ทราบเสร็จถูกสำหรับ	เล่นได้
มือตีดปากร้องศัพท์	เสนาะกล่อม กลมแฮ
ทุกสิ่งสองคนใช้	คล้องด้วยชำนาญ

เพลง เพลงพราหมณ์ตีดน้ำเต้า (แยกพราหมณ์) สองชั้น

- ร - ฟ	- ช - ท	ท ท - ด	ด ด - ร	- - - -	- - - -	- ด - ร	- ฟ - ช
- ฟ - ล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ม	ม ม - ร	- - - -	- ฟ - ร	- ร ร ร	- - - -
- ช ฟ ร	- ด - ทุ	ทุ ทุ - ด	ด ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ทุ	ด ร - ด	- - - -
- ทุ - ร	- ด - ทุ	ทุ ทุ - ล	ล ล - ช	- ล ด ช	ล ช ฟ ร	- ฟ - ช	- - - -

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงแยกกล่อมเจ้า แยกถอนสายบัว แยกกุกุติ (แยกหนัง) แยกต๋อยหม้อ
แยกเจ้าเข็น พราหมณ์ตีดน้ำเต้า

- 1.1 เพลงแยกกล่อมเจ้า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.2 เพลงแยกถอนสายบัว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 1 ท่อน
- 1.3 เพลงแยกกุกุติ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 1 ท่อน

- 1.4 เพลงแขกต๋อยหม้อ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.5 เพลงแขกเจ้าเซ็น ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.6 เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 1 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสามบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงที่ (ที่ โด เร ฟา ซอล) และบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
 - 2.1 เพลงแขกกล่อมเจ้า ใช้บันไดเสียงโด
 - 2.2 เพลงแขกถอนสายบัว ใช้บันไดเสียงโด
 - 2.3 เพลงแขกกลุติ ใช้บันไดเสียงที่
 - 2.4 เพลงแขกต๋อยหม้อ ใช้บันไดเสียงฟา
 - 2.5 เพลงแขกเจ้าเซ็น ใช้บันไดเสียงโด
 - 2.6 เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า ใช้บันไดเสียงที่
3. วรรคจบของเพลง
 - 3.1 เพลงแขกกล่อมเจ้า วรรคจบของเพลงในท่อน 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ด2) วรรคจบของเพลงในท่อน 2 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 3.2 เพลงแขกถอนสายบัว วรรคจบของเพลงจบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ด2)
 - 3.3 เพลงแขกกลุติ วรรคจบของเพลงทุกท่อนจบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ท2)
 - 3.4 เพลงแขกต๋อยหม้อ วรรคจบของเพลงทุกท่อนจบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ฟ2)
 - 3.5 เพลงแขกเจ้าเซ็น วรรคจบของเพลงทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 3.6 เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า วรรคจบของเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ท6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้ทั้งเสียงหลักและเสียงรองของบันไดเสียง
2. การดำเนินทำนองมักใช้โน้ตเรียงเสียงทั้งโน้ตหลักและโน้ตรอง กล่าวคือ การสลับเรียงเสียงขึ้น การสลับเรียงเสียงลง ในเพลงแขกกล่อมเจ้า เพลงแขกกลุติ และเพลงแขกเจ้าเซ็น

3. มีรูปแบบทำนองที่เหมือนลักษณะตัว V หรือสามเหลี่ยมหงาย กล่าวคือ ในเพลงแขก กล่อมเจ้า เพลงแขกถอนสายบัว เพลงแขกกุลิต และเพลงแขกเจ้าเซ็น

4. เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า (แขกพราหมณ์) สองชั้นทำนองเพลงมีลักษณะเปลี่ยนบันไดเสียงระหว่างบันไดเสียงฟา และบันไดเสียงที่ ออกสำเนียงมอญ

สรุป

เพลงดับนิทราชาคริต มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็น พื้นฐานสำคัญคือ ทำนองเพลงใช้น้ตครบ 7 เสียง บางครั้งคล้ายกับการเปลี่ยนเป็นบันไดเสียงฟา การดำเนินทำนองมักใช้น้ตเรียงเสียงทั้งน้ตหลักและน้ตรอง ขึ้นและจบด้วยเสียงที่สองของบันไดเสียง เพลงที่อยู่ในดับนิทราชาคริตมีความเชื่อมโยงกัน โดยในแต่ละเพลงเป็นเพลงที่แสดงออกถึง สำเนียงแขก แต่เป็นพราหมณ์ดีดน้ำเต้าจะออกสำเนียงมอญ แต่วรรคจบของเพลงจบด้วยเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง เช่นเดียวกับสำเนียงแขกที่เพลงส่วนใหญ่จะจบด้วยเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง แสดงให้เห็นว่า แขกและมอญ มีความเชื่อมโยงกัน จึงสามารถจัดกลุ่มอยู่ในเพลงดับเดียวกันได้

1.1.6 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงทยอย

เพลงแขกโอด อัตร่าจังหวะ 3 ชั้น ท่อน 1 ใช้น้ำทับทยอย ท่อน 2 และ 3 ใช้น้ำทับเจ้าเซ็น ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 34 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 81 บรรทัดเพลง และท่อน 3 มีความยาว 66 บรรทัดเพลง

ใช้บรรเลงทั่ว ๆ ไป เพื่อโชว์ฝีมือของผู้บรรเลง ทำนองเพลงเพลงมีลูกล้อ ลูกขัด จังหวะเร็วเนื้อร้องโศกเศร้า ใช้ในเวทีการแสดงต่าง ๆ ไม่ปรากฏในการแสดงละคร เนื้อร้องมาจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 ตอนที่ 18 ขุนแผนพานาง วันทองหนี

เพลง แขกโอด สามชั้น

ท่อน 1

กลับเสียใจอาลัยขุนช้างเล่า

นิจจาเจ้ากลับกลิ้งอยู่ไกลหมอน

ท่อน 2

จะเย็นน้ำน้ำค้างขายขจร

ใครจะซ้นผ้าห่มให้ผัวรัก

ท่อน 3

เห็นม่านขาดกลางขวางอยู่กลางห้อง

สองมือตืออกเพียงอกหัก

เพลง แหกโอด สามชั้น

ท่อน 1

- รั้ดัล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล	- รั้ดัล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ม	ม ม - ร
- ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ท	ร ท ล ช	ล ท ล ท	ล ช ล ท	ด ร - ร
----	--- ช	-- ล ช	ล ด - ร	----	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร
- ร ม ร	ช ฟ ม ร	ด ร ม ร	ช ฟ ม ร	ช ร ม ร	ช ฟ ม ร	ด ร ม ร	ช ฟ ม ร
ช ฟ ม ร	ด ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ด ฟ ม ร	-- ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	- ม - ร
- ท ด ร	ด ท ด ร	ด ท ม ร	ด ท ด ร	- ช - ท	ล ช - ร	- ช ล ท	ล ท ด ร
- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
--- ท	- ท - ท	- รั้ - ท	- ล - ช	---- ม	- ท ล ช	- ม - ช	- ช - ช
- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ช ช - ล	-- ม รั้	ม รั้ ดัล	ดัล รั้ ดัล	รั้ ดัล ช
- รั้ ดัล	ดัล ช ฟ	- ด - ฟ	- ฟ ช ล	- รั้ ดัล	ดัล ช ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ท	ร ท ล ช	ล ท ล ท	ล ช ล ท	ด ร - ร
----	--- ช	-- ล ช	ล ด - ร	----	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร
(- ด ด ด	- ช ช ช	- ด ด ด	- ฟ ฟ ฟ)	(- ด ด ด	- ฟ ฟ ฟ	-- ช ล	ช ฟ ม ร)
(- ช ช ช	- ร ร ร	- ช ช ช	- รั้ รั้ รั้)	(รั้ ท ดัล รั้	ดัล ท ล ช	ล ฟ ช ล	ช ฟ ม ร)
(- ด ด ด	- ช ช ช	- ด ด ด	- ฟ ฟ ฟ)	(- ด ด ด	- ฟ ฟ ฟ	-- ช ล	ช ฟ ม ร)
(- ช ช ช	- ร ร ร	- ช ช ช	- รั้ รั้ รั้)	(รั้ ท ดัล รั้	ดัล ท ล ช	ล ฟ ช ล	ช ฟ ม ร)
-- ด ด	-- ช ช	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ช ล	ช ฟ ม ร
-- ช ช	-- ร ร	-- ช ช	-- รั้ รั้	รั้ ท ดัล รั้	ดัล ท ล ช	ล ฟ ช ล	ช ฟ ม ร

--คค	--ชช	--คค	--ฟฟ	--คค	--ฟฟ	--ชล	ชฟมร
--ชช	--รร	--ชช	--รริ	รืทคิรื	คืทลช	ลฟชล	ชฟมร
(รืทคิรื	คืทลช)	(รืทคิรื	คืทลช)	(ลฟชล	ชฟมร)	(ลฟชล	ชฟมร)
(รืทคิรื	คืทลช)	(รืทคิรื	คืทลช)	(ลฟชล	ชฟมร)	(ลฟชล	ชฟมร)
(ลฟชล	ชฟมร)	(ลฟชล	ชฟมร)	(ลฟชล	ชฟมร)	(ลฟชล	ชฟมร)
(ชฟมร)	(ชฟมร)	(คฟมร)	(คฟมร)	(ชฟมร)	(ชฟมร)	(คฟมร)	(คฟมร)
ชฟมร	คฟมร	ชฟมร	คฟมร	--มร	มรมร	มรมร	-ม-ร
-ทุคร	คทุคร	คทุมร	คทุคร	-ช-ท	ลช-ริ	-ชลท	ลทุคร
-ลชม	ชมรด	คค-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ค
---ท	-ท-ท	-ริ-ท	-ล-ช	---ม	-ทลช	-ม-ช	-ช-ช
-ม-ร	รร-ม	มม-ช	ชช-ล	--มริ	มคิรืล	คิลริคิ	ริลคิช
-ริคิล	คิลชฟ	-ค-ฟ	-ฟชล	-ริคิล	คิลชฟ	ชลชฟ	ชฟมร
-ลชม	ลชมร	ชมรด	มรดท	รทลช	ลทลท	ลชลท	คค-ร
----	---ช	--ลช	ลค-ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
-ริคิล	-ช-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ริคิล	-ช-ฟ	ฟฟ-ม	มม-ร
---มิ	---ริ	---คิ	---ช	---ล	---ท	---คิ	---ริ

ไม่กลับต้น

ท่อน 2

-ริคิล	-ช-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ริคิล	-ช-ฟ	ฟฟ-ม	มม-ร
-ลชม	ลชมร	ชมรด	มรดท	รทลช	ลทลท	ลชลท	คค-ร

----	---ฃ	--ลฃ	ลด-ร	----	---ร	-ร	-ร
-ร	ฃฟมร	ดรมร	ฃฟมร	ฃร	ฃฟมร	ดรมร	ฃฟมร
ฃฟมร	ดฟมร	ฃฟมร	ดฟมร	--มร	มร	มร	-ม-ร
-ทุดร	ดทุดร	ดทมร	ดทุดร	-ฃ-ท	ลฃ-ร	-ฃลท	ลทุดร
-ฃ-ด	-ดรม	-ลฃม	ฃมรด	-ทล	-มรด	-ฃ-ด	-ดรม
-ม-ร	ร-ม	มม-ฃ	ฃฃ-ล	-ท-ร	-ท-ล	ลล-ฃ	ฃฃ-ม
-ฃ-ด	-ดรม	-ลฃม	ฃมรด	--ทล	-ล-ด	--ร	-ร-ม
----	---ฃ	--ลฃ	ลร-ม	----	---ม	-มม	-ม-ม
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล	ฃลท	ร	ร	ทลฃม)
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล	ฃลท	ร	ร	ทลฃม)
(ร	ล	ล	ฃ	ท	ด	ร	ม)
(ร	ล	ล	ฃ	ท	ด	ร	ม)
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล	ฃลท	ร	ร	ทลฃม)
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล	ฃลท	ร	ร	ทลฃม)
(ร	ล	ล	ฃ	ท	ด	ร	ม)
(ร	ล	ล	ฃ	ท	ด	ร	ม)
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล)	(ฃลท	ร	ร	ทลฃม)
(ร	ล	ล	ฃ	ท	ด	ร	ม)
(มดรม	รฃร	รดรม	รฃล)	(ฃลท	ร	ร	ทลฃม)

(รํํดํลช)	ดํลชม	ลชมร	ชมรด)	(ทํลลท)	ดลทด	รทดร	มดรม)
(มดรม	รชรม)	(รดรม	รมชล)	(ชลทด)	รํดํทล)	(รํทลช	ทลชม)
(รํดํลช	ดํลชม)	(ลชมร	ชมรด)	(ทํลลท)	ดลทด)	(รทดร	มดรม)
(มดรม	รชรม)	(รดรม	รมชล)	(ชลทด)	รํดํทล)	(รํทลช	ทลชม)
(รํดํลช	ดํลชม)	(ลชมร	ชมรด)	(ทํลลท)	ดลทด)	(รทดร	มดรม)
--มด	รรม	--ร	ชลชล	--มํ	ดํลดํ	--ดํ	ชมชม
--ดํ	ชมชม	--ช	รดรด	--ล	ทดทด	--ท	รรม
--มด	รรม	--ร	ชลชล	--มํ	ดํลดํ	--ดํ	ชมชม
--ดํ	ชมชม	--ช	รดรด	--ล	ทดทด	--ท	รรม
--ล	ทดทด	--ท	รรม	--ล	ทดทด	--ท	รรม
--มด	รรม	--ช	ชมชม	--มด	รรม	--ช	ชมชม
(ชลช)	(ชลช)	(ชลชม)	(ชลชม)	(ชลช)	ชลช)	(ชลชม)	(ชลชม)
ชชช	ชชชม	ชชช	ชชชม	ชชช	ชชช	ชชช	ชชช
-ลช	ชมรด	ดด-ร	ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	ม-ร	ร-ด
---ท	-ท-ท	-ร-ท	-ล-ช	---ม	-ทลช	-ม-ช	-ช-ช
-ม-ร	ร-ม	ม-ช	ช-ล	--มํ	มํดํ	ดํลรํ	รํลดํ
-รํดํ	ดํลชฟ	-ด-ฟ	-ฟชล	-รํดํ	ดํลชฟ	ชลชฟ	ชฟมร
-ลช	ลชมร	ชมรด	มรดท	รทล	ลทล	ลลล	ด-ร
----	---ช	--ล	ลด-ร	----	---ร	-ร-ร	-ร-ร

- ม - วั	วั ร - ม	ม ม - ฌ	ฌ ฌ - ฌ	- ท - วั	- ท - ฌ	ฌ ฌ - ฌ	ฌ ฌ - ม
- ฌ - ฌ	- ฌ ร ม	- ฌ ฌ ม	ฌ ม วั ฌ	-- ท ฌ ฌ	- ฌ - ฌ	-- ร ม ฌ	- วั - ม
----	--- ฌ	-- ฌ ฌ	ฌ วั - ม	----	--- ม	- ม ม ม	- ม - ม
(วั ฌ ท วั	ท ฌ ท วั	ท ฌ ท วั	- ท ท ท	(ท ฌ ฌ ท	ฌ ฌ ฌ ท	ฌ ฌ ฌ ท	- ฌ ฌ ฌ)
(ฌ ม ฌ ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	ม ร ม ฌ	ม ร ม ฌ	- ม ม ม)
(วั ฌ ท วั	ท ฌ ท วั	ท ฌ ท วั	- ท ท ท	(ท ฌ ฌ ท	ฌ ฌ ฌ ท	ฌ ฌ ฌ ท	- ฌ ฌ ฌ)
(ฌ ม ฌ ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	ม ร ม ฌ	ม ร ม ฌ	- ม ม ม)
(วั ฌ ท วั	- ท ท ท	(ท ฌ ฌ ท	- ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)
(วั ฌ ท วั	- ท ท ท	(ท ฌ ฌ ท	- ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)
(ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)	(ฌ ม ฌ ฌ	- ฌ ฌ ฌ	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)
(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)	(ฌ ร ม ฌ	- ม ม ม)
(ม ฌ ร ม)	(ม ฌ ร ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ม ฌ ร ม)	(ม ฌ ร ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)
(ฌ ฌ ฌ วั	(ฌ ฌ ฌ วั)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ฌ ฌ ฌ วั)	(ฌ ฌ ฌ วั)	(ฌ ฌ ฌ ม)	(ฌ ฌ ฌ ม)
ฌ ฌ ฌ วั	ฌ ฌ ฌ ม	ฌ ฌ ฌ วั	ฌ ฌ ฌ ม	ฌ วั ฌ ม	ฌ วั ฌ ม	ฌ วั ฌ ม	ฌ วั ฌ ม
- ฌ ฌ ม	ฌ ม วั ฌ	ฌ ฌ - วั	วั ร - ม	- ฌ - ฌ	- ฌ - ม	ม ม - วั	วั ร - ฌ
--- ท	- ท - ท	- วั - ท	- ฌ - ฌ	--- ม	- ท ฌ ฌ	- ม - ฌ	- ฌ - ฌ
- ม - วั	วั ร - ม	ม ม - ฌ	ฌ ฌ - ฌ	-- ม วั	ม ฌ วั ฌ	ฌ ฌ วั ฌ	วั ฌ ฌ ฌ
- วั ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฬ	- ฌ - ฬ	- ฬ ฌ ฌ	- วั ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฬ	ฌ ฌ ฌ ฬ	ฌ ฬ ม ฌ
- ฌ ฌ ม	ฌ ฌ ม วั	ฌ ม วั ฌ	ม วั ฌ ฬ	วั ฬ ฌ ฌ	ฌ ฬ ฌ ฬ	ฌ ฌ ฌ ฬ	ฌ วั - วั

----	---ช	--ลช	ลค-ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
-รดัล	-ช-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-รดัล	-ช-ฟ	ฟฟ-ม	มม-ร
---มี	---ริ	---ดี	---ช	---ล	---ท	---ดี	---ริ

ไม้กลับต้น

พ่อน 3

-รดัล	-ช-ฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-รดัล	-ช-ฟ	ฟฟ-ม	มม-ร
-ลชม	ลชมร	ชมรด	มรดท	รทลช	ลทลท	ลชลท	ดล-ร
----	---ช	--ลช	ลค-ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
-รมร	ชฟมร	ดรมร	ชฟมร	ชรมร	ชฟมร	ดรมร	ชฟมร
ชฟมร	ดฟมร	ชฟมร	ดฟมร	--มร	มรมร	มรมร	-ม-ร
-ทดร	ดทดร	ดทมร	ดทดร	-ช-ท	ลช-ร	-ชลท	ลทดร
-ฟมร	-ม-ร	-ร-ร	---ช	-ริ-ท	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ท
-ท-ล	ลล-ท	ทท-ริ	ริริ-มี	-ช-ล	-ช-มี	มีมี-ริ	ริริ-ท
-ร-ช	--ลท	-ริ-ท	-ล-ช	--ฟมร	-ม-ช	--ลทริ	-ล-ท
----	---ริ	--มีริ	มีล-ท	----	---ท	-ททท	-ท-ท
(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)	(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)
(ริริมีริ)	มีริมีริ	มีริมีช	-ล-ท)	(ริริมีริ)	มีริมีริ	มีริมีช	-ล-ท)
(-ฟ-ล	-ทรม	ฟมรท	รล-ท)	(-ฟ-ล	-ทรม	ฟมรท	รล-ท)
(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)	(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)
(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)	(รรมร)	มรมร	มรมช	-ล-ท)

(รํ ํ รํ ํ)	ํ รํ ํ รํ	ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)	(รํ ํ รํ ํ)	ํ รํ ํ รํ	ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)
(- ฟ - ล	- ฑ ร ม	ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(- ฟ - ล	- ฑ ร ม	ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(ร ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)	(ร ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)
(ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)	(ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)	(ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)	(ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)
(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)	(ม ร ม ฌ	- ล - ฑ)	(ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)	(ํ รํ ํ ฌ	- ล - ฑ)
(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(- ฟ - ล	- ฑ ร ม)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)	(ฟ ม ร ฑ	ร ล - ฑ)
(ฑ ฌ ล ฑ	ฑ ฌ ล ฑ)	(ร ม ร ฑ)	(ร ม ร ฑ)	(ฑ ฌ ล ฑ)	(ฑ ฌ ล ฑ)	(ร ม ร ฑ)	(ร ม ร ฑ)
(ร ม ร ล)	(ร ม ร ล)	(ร ม ร ฑ)	(ร ม ร ฑ)	(ร ม ร ล)	(ร ม ร ล)	(ร ม ร ฑ)	(ร ม ร ฑ)
ร ร ร ล	ร ร ร ฑ	ร ร ร ล	ร ร ร ฑ	ร ล ร ฑ	ร ล ร ฑ	ร ล ร ฑ	ร ล ร ฑ
- ม ร ฑ	ร ฑ ล ฌ	ฌ ฌ - ล	ล ล - ฑ	- รํ - ํ	- รํ - ฑ	ฑ ฑ - ล	ล ล - ฌ
--- ฑ	- ฑ - ฑ	- รํ - ฑ	- ล - ฌ	--- ม	- ฑ ล ฌ	- ม - ฌ	- ฌ - ฌ
- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ฌ	ฌ ฌ - ล	-- ํ รํ	ํ รํ ํ รํ	ํ รํ ํ ํ	ํ รํ ํ ฌ
- รํ ํ	ํ รํ ฌ ฟ	- ด - ฟ	- ฟ ฌ ล	- รํ ํ	ํ รํ ฌ ฟ	ฌ ล ฌ ฟ	ฌ ฟ ม ร
- ล ฌ ม	ล ฌ ม ร	ฌ ม ร ด	ม ร ด ฑ	ร ฑ ล ฌ	ล ฑ ล ฑ	ล ฌ ล ฑ	ด ร - ร
----	--- ฌ	-- ล ฌ	ล ด - ร	----	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร

----	วิ ม วิ ตั	วิ ตั ท ล	ท ล ช ล	----	ตั วิ ตั ท	ตั ท ล ช	ล ช ฟ ช
----	ตั ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ช ร ม ฟ	----	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร
----	วิ ม วิ ตั	วิ ตั ท ล	ท ล ช ล	----	ตั วิ ตั ท	ตั ท ล ช	ล ช ฟ ช
----	ตั ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ช ร ม ฟ	----	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร
(วิ ม วิ ตั)	(วิ ม วิ ตั)	(วิ ตั ท ล)	(วิ ตั ท ล)	(ตั วิ ตั ท)	(ตั วิ ตั ท)	(ตั ท ล ช)	(ตั ท ล ช)
(ตั ล ช ฟ)	(ตั ล ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)
(วิ ม วิ ตั)	(วิ ม วิ ตั)	(วิ ตั ท ล)	(วิ ตั ท ล)	(ตั วิ ตั ท)	(ตั วิ ตั ท)	(ตั ท ล ช)	(ตั ท ล ช)
(ตั ล ช ฟ)	(ตั ล ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)
(ตั ล ช ฟ)	(ตั ล ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ร ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ล ช ฟ)	(ช ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)
(ช ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)	(ด ฟ ม ร)	(ด ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)	(ช ฟ ม ร)	(ด ฟ ม ร)	(ด ฟ ม ร)
ช ฟ ม ร	ด ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ด ฟ ม ร	-- ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	- ม - ร
- ทุ ด ร	ด ทุ ด ร	ด ทุ ม ร	ด ทุ ด ร	- ชุ - ทุ	ลุ ชุ - รุ	- ชุ ลุ ทุ	ลุ ทุ ด ร
- ฟ ม ร	- ม - ร	- ร - ร	--- ช	- รุ - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท
- ท - ล	ลล - ท	ทท - รุ	รุรุ - มั	- ชุ - ลั	- ชุ - มั	มั มั - รุ	รุรุ - ท
- ร - ช	-- ลท	- รุ - ท	- ล - ช	-- ฟมร	- ม - ช	-- ลทรุ	- ล - ท
----	--- รุ	-- มั รุ	มั ล - ท	----	--- ท	- ททท	- ท - ท
(วิ ท ล ช)	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ)	(วิ ท ล ช)	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ)
(ลุ ทุ ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ท ช ล ท)	(ลุ ทุ ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ท ช ล ท)
(วิ ท ล ช)	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ)	(วิ ท ล ช)	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ)

(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ	รรมชฺล	ทชฺลท)	(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ	รรมชฺล	ทชฺลท)
(รฺิทลชฺ	ทลชฺม)	(ลชฺมร	ชฺมรท)	(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ)	(รรมชฺล	ทชฺลท)
(รฺิทลชฺ	ทลชฺม)	(ลชฺมร	ชฺมรท)	(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ)	(รรมชฺล	ทชฺลท)
(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ)	(รรมชฺล	ทชฺลท)	(ลฺุทุรรม	ชฺรรมชฺ)	(รรมชฺล	ทชฺลท)
(รรมชฺล	ทชฺลท)	(รรมชฺล	ทชฺลท)	(รรมชฺล	ทชฺลท)	(รรมชฺล	ทชฺลท)
(ทชฺลท	ทชฺลท)	(รฺิมฺรฺิท)	(รฺิมฺรฺิท)	(ทชฺลท)	(ทชฺลท)	(รฺิมฺรฺิท)	(รฺิมฺรฺิท)
(รฺิมฺรฺิล)	(รฺิมฺรฺิล)	(รฺิมฺรฺิท)	(รฺิมฺรฺิท)	(รฺิมฺรฺิล)	(รฺิมฺรฺิล)	(รฺิมฺรฺิท)	(รฺิมฺรฺิท)
รฺิรฺิรฺิล	รฺิรฺิรฺิท	รฺิรฺิรฺิล	รฺิรฺิรฺิท	รฺิลรฺิท	รฺิลรฺิท	รฺิลรฺิท	รฺิลรฺิท
- รฺิ - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	- รฺิ - มฺิ	- รฺิ - ท	ทท - ล	ลล - ช
--- ท	- ท - ท	- รฺิ - ท	- ล - ช	--- ม	- ทลช	- ม - ช	- ช - ช
- ม - ร	รฺร - ม	มม - ช	ชช - ล	-- มฺิรฺิ	มฺิดํรฺิล	ดํลรฺิดํ	รฺิลดํช
- รฺิดํล	ดํลชฟ	- ด - ฟ	- ฟชล	- รฺิดํล	ดํลชฟ	ชลชฟ	ชฟมร
-- มฺิมฺิ	-- รฺิรฺิ	-- ดํดํ	-- ชช	-- ลล	-- ทท	-- ดํดํ	-- รฺิรฺิ
ลูกหมด							
- ลดํรฺิ	ดํลดํรฺิ	ดํลดํรฺิ	ดํรฺิ--	มฺิรฺิดํล	รฺิดํลช	ดํลชม	ลชมร
-- ชฺร	มชมช	-- รรม	ชลชล	-- ดํช	ลดํลดํ	-- ชล	ดํรฺิดํรฺิ

ไม้กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 3 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสามบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี) และบันไดเสียงเร (เร มี ฟา ลา ที)
3. เป็นเพลงประเภททยอยทั่วไปที่ประกอบด้วยเนื้อเพลง ลูกโยน และลูกล้อลูกซัด

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ขึ้นโยนเสียงเร ลูกตกเรียงเร ตอนจบโยนเสียงเร และจบที่ลูกตกเสียงเร เพื่อเป็นการขับเน้นสำเนียงแขกเช่นเดียวกับเพลงแขกต๋อยหม้อ เพลงแขกขาว เป็นต้น

สรุป

เพลงแขกโอด มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ยืนอยู่ในสองบันไดเสียง ประกอบด้วยเนื้อเพลง ลูกโยน และลูกล้อลูกขัด มีการใช้เสียงร้องเพื่อสร้างความซับซ้อนในการใช้บันไดเสียงและขับเน้นสำเนียงเพลง

1.1.7 เพลงสำเนียงภาษาแขก ในเพลงเกร็ด

เพลงแขกกะเร็ง เป็นเพลงสำเนียงแขก อัตราจังหวะชั้นเดียว นิยมนำไปบรรเลงในชุดเพลงสิบสองภาษา เป็นเนื้อร้องบทเก่า

เพลง แขกกะเร็ง

จะกล่าวถึง เจ้าแขก อยู่คนเดียว	ยังขาดเมีย เคลียคลอ อยู่ซิดไใกล้
เห็นรูปวาด โคมวิณฟ้า ให้พอใจ	ใคร่อยากได้ โคมยง องค์สะคราญ
คิดแล้ว แต่งกาย หลากหลายสี	กำมะหยี่ งามระยับ จับแสงฉาน
สั่งให้เคลื่อน โยธา อันโอฬาร	ยกผ่าน สู่ลังกา พระบุรี

เพลง แขกกะเร็ง

----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม	----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม
- ช ล ช	- ม ช ม	- ร ม ร	- ด ร ด	----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม
----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม	- ช ล ช	- ม ช ม	- ร ม ร	- ด ร ด
----	ร ม ฟ ช	- ช - ล	ช ล ด ช	----	ร ม ฟ ช	- ช - ล	ช ล ด ช
- ด ร ด	- ล ด ล	- ช ล ช	- ฟ ช ฟ	----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม
----	- ด - ด	- ด - ร	ม ร ช ม	- ช ล ช	- ม ช ม	- ร ม ร	- ด ร ด

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ในบรรทัดที่ 4 ห้องเพลงที่ 2 และ 6 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 4 เสียง ฟา (ด4) ทำให้ทำนองเพลงมีการเรียงเสียง คือ ร ม ฟ ซ เพื่อขับเน้นสำเนียงแขก
3. ในบรรทัดที่ 4 ห้องเพลงที่ 4 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 4 เสียง ฟา (ด4)
4. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 4.1 วรรคที่ 1, 2, 4, 5, 10 และ 11 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 4.2 วรรคที่ 3, 6, และ 12 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 4.3 บรรทัดที่ 4 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน

สรุป

เพลงแขกกะเร็ง มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ บทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรองและการเรียงเสียงเพื่อขับเน้นสำเนียงเพลง นอกจากนี้มีการซ้ำทำนองแบบเดิมวนอยู่ในท่อนเพลง

1.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาแขก

1.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาแขก มีประเภทเพลงที่หลากหลาย โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทยถึง 7 ประเภท คือ ประเภทเพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาแขกที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงบุเช็นซ็อค เพลงแขกขาว มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี สำเนียงภาษาแขก

ประเภทวง ที่ใช้	ปีพาทย์ ไม้แข็ง	ปีพาทย์ ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี	อังกะลุง
สำเนียง ภาษา						
ภาษาแขก	เพลงนูเซินซ็อค เพลงเสมอแขก เพลงแขกขาว เพลงเรื่องแขก ไท เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง	เพลงนูเซินซ็อค เพลงเสมอแขก เพลงแขกขาว เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง	เพลงนูเซินซ็อค เพลงแขกขาว เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง	เพลงนูเซินซ็อค เพลงแขกขาว เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง	เพลงนูเซินซ็อค เพลงแขกขาว เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง	เพลงนูเซินซ็อค เพลงแขกขาว เพลงตบนิทรา ชาคริต เพลงแขกโอด เพลงแขก กะเร็ง

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาแขก ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปีพาทย์ไม้แข็ง วงปีพาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม วงมโหรี และวงอังกะลุง

1.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาแขก มีความสัมพันธ์กับวรรณกรรมที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากแขก อาทิ รามเกียรติ์ ซึ่งเป็นแขกอินเดีย และอิเหนา ซึ่งเป็นแขกชวา โดยเพลงสำเนียงภาษาแขกได้เลือกใช้ทั้งวรรณกรรมแปลแต่ยังยึดโยงอยู่กับเนื้อหาของที่มาของวรรณกรรม เช่น เพลงแขกขาว ใช้คำร้องจากวรรณกรรมเรื่องอิเหนา ซึ่งได้เค้าโครงมาจากชวา โดยพระพุทฺธเลิศหั้านภาลัย ทรงนำมาพระราชนิพนธ์เรียบเรียงขึ้นใหม่ นอกจากนั้นยังมีเพลงสำเนียงภาษาแขกที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์แขก เช่น เพลงกระดี่รี ใช้คำร้องภาษามลายู (ล้านวนชวา) เพลงกาหรัตรายา และเพลงนุกันตูโม๊ะ เป็นต้น

ตาราง 2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวพันกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง สำเนียงภาษาแขก

คำร้อง มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา					
ภาษาแขก	✓		- อิเหนา - ลิลิตนิทรา ชาคริต	ประพันธ์ เฉพาะ	อิเหนา

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาแขก ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องกว้างขวางอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

2. เพลงสำเนียงภาษาจีน

เพลงสำเนียงภาษาจีนมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของจีน พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างกว้างขวาง กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา เพลงไหมโรง เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงเกร็ด เพลงหน้าพาทย์ เพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดง และเพลงทยอย โดยการศึกษาวិเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาจีน

2.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาจีน

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาจีน ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลง ประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

2.1.1 ประเภทเพลงไหมโรง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงจีนได้

2.1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเหาะจีน

2.1.3 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงจีนขิมเล็ก เถา

2.1.4 ประเภทเพลงเรื่อง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเรื่องจีนแสน

2.1.5 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตับจูล่ง

2.1.6 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงจีนลั่นถัน

2.1.7 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงจีนไฉยอ

2.1.1 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงไหมโรง

เพลงจีนไล่ 3 ชั้น เป็นเพลงไหมโรง ประเภทหน้าทับปรบไก่ อัตราจังหวะสามชั้น ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 12 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 16 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 29 บรรทัดเพลง และต่อด้วยเพลงชยะแขยง มีความยาว 13 บรรทัดเพลง

เพลง ไหมโรงจีนไล่

ท่อน 1

--- ล	--- ท	--- รั	--- มี่	--- ซี่	--- มี่	--- รั	--- ท
- ซ ล ท	- รั - มี่	- ซี่ - มี่	- รั - ท	- มี่ - มี่	--- รั	--- ท	--- ล
- ม ซ ล	ท ล ซ ม	- ซ - ฟ	ม ร - ท	- ท ร ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม
- มี่ รั ท	ร ท ล ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท	- รั - มี่	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ซ
- ท ร ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ท ล ซ	ท ล ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ซ ท
- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - รั	ร ร - ม	-- ท ล	ท ซ ล ม	ซ ม ล ซ	ล ม ซ ร

- ฟ ม ร	- ม - ร	- ร - ร	--- ช	- รี้ - ท	- ล - ช	ชช - ล	ล ล - ท
- ท ร ม	รช ร ม	รท ร ม	ร ม ช ล	ช ล ท ดี้	รี้ ดี้ ท ล	รี้ ท ล ช	ท ล ช ม
- ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ท	- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - ร	ร ร - ม
- ล ช ม	ช ม ร ท	- ล - ท	ม ร - ม	- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ชช - ล
- ช ล ท	ล รี้ ล ท	ล ช ล ท	ล ท ดี้ รี้	- รี้ - มี้	- รี้ - ดี้	ดี้ ดี้ - ท	ท ท - ล
- รี้ - ท	- ล - ช	ชช - ล	ล ล - ท	- รี้ - มี้	- รี้ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช

กลับต้น

พ่อน 2

--- ม	- ชชชช	--- ล	- ชชชช	- ม - ร	ร ร - ช	ชช - ล	ล ล - ท
- รี้ - มี้	- รี้ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช	- ท - ล	- ช - ม	- ด ร ม	- ช - ล
- ล ท ล	รี้ ดี้ ท ล	ช ล ท ล	รี้ ดี้ ท ล	- ช ล ท	ล ท ดี้ รี้	ดี้ มี้ รี้ ด	ร ด ท ล
- ร - ช	-- ล ท	- รี้ - ท	- ล - ช	- ม - ร	ร ร - ช	ชช - ล	ล ล - ท
ร ล ร ท	ร ม ร ท	ร ล ร ท	ร ม ร ท	ร ล ร ท	ม ร ฟ ม	ช ฟ ล ช	ฟ ม ร ท
- ม ร ท	ร ท ล ช	- ร - ช	- ช ล ท	- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - รี้	รี้ รี้ - มี้
- ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ท	- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - ร	ร ร - ม
- ล ช ม	ช ม ร ท	- ล - ท	ม ร - ม	- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ชช - ล
-- ร ท	- ร ร ร	-- ม ร	- ม ม ม	-- ช ม	- ชชชช	-- ล ช	- ล ล ล
- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - รี้	รี้ รี้ - มี้	-- ท ล	ท ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
ช ล ร ท	ท ม ร ท	ล ร ม	รช ร ม	ท ร ม ช	ม ล ม ช	ร ม ช ล	ช ท ช ล
- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - รี้	รี้ รี้ - มี้	-- ท ล	ท ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร

ล ช ม ร	ช ม ร ทุ	ม ร ทุ ล	ร ทุ ล ทุ	- ม - ร	ร ร - ทุ	ช ทุ - ล	ล ล - ทุ
- ทุ - ทุ	ช ทุ - ล	ล ล - ทุ	ทุ ทุ - ร	ร ร - ม	ม ม - ร	ร ร - ทุ	ทุ ทุ - ล
- ด ร ม	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ม	- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ทุ	ช ทุ - ล
- ด ร ม	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ม	-- ทุ ล	ทุ ทุ ล ม	ช ม ล ทุ	ล ม ทุ ร

กลับต้น

พ่อน 3

(ล ทุ ร ม	ช ล ช ม	ทุ ล ช ม	ร ทุ ล ทุ	(ล ทุ ร ม	ช ล ช ม	ทุ ล ช ม	ร ทุ ล ทุ
(ฟ ม ร ล	ร ล ร ม	ฟ ม ร ม	ล ม ฟ ทุ	(ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ร	ล ฟ ทุ ล	ทุ ทุ ล ทุ
(- ล - ทุ)	(- ล - ทุ)	(- ร - ม)	(- ร - ม)	(- ทุ - ม)	(- ทุ - ม)	(- ร - ทุ)	(- ร - ทุ)
(ร ทุ ล ทุ	ทุ ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ	(ร ทุ ล ทุ	ทุ ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ทุ
(ทุ ทุ ล ทุ	ล ทุ - ทุ	(ล ทุ ร ม	ร ม - ม)	(ทุ ล ทุ ล	ช ม - ม)	(ช ม ร ม	ร ทุ - ทุ)
(ล ทุ ทุ ล	ทุ ทุ ทุ ล	(ทุ ทุ ร ทุ	ร ทุ ร ทุ	(ร ร ม ร	ม ร ม ร)	(ม ม ช ม	ช ม ช ม)
(ล ทุ ทุ ล	ทุ ทุ ทุ ล	(ช ทุ ล ทุ	ล ทุ ล ทุ)	(ม ม ช ม	ช ม ช ม)	(ร ร ม ร	ม ร ม ร)
(ล ทุ ร ม	ช ล ช ม	ทุ ล ช ม	ร ทุ ล ทุ	(ล ทุ ร ม	ช ล ช ม	ทุ ล ช ม	ร ทุ ล ทุ
(ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ทุ	ล ฟ ทุ ล	ทุ ทุ ล ทุ	(- ทุ ทุ ทุ	- ทุ ทุ ทุ	- ม ช ม	ช ล - ทุ)
(ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ทุ	ล ฟ ทุ ล	ทุ ทุ ล ทุ	(- ทุ ทุ ทุ	- ทุ ทุ ทุ	- ม ช ม	ช ล - ทุ)
(ทุ ล ทุ ล	ช ม ช ม)	(ทุ ล ทุ ล	ช ม ช ม)	(ล ช ม ทุ	ม ร ม ร)	(ล ช ม ร	ม ร ม ร)
(ช ม ร ม	ร ทุ ร ทุ)	(ช ม ร ม	ร ทุ ร ทุ)	(ม ร ทุ ร)	ทุ ทุ ทุ ล	(ม ร ทุ ร)	ทุ ทุ ทุ ล
-- ทุ ม	ร ทุ ร ทุ	-- ม ร	ทุ ทุ ทุ ล	-- ร ทุ	ล ทุ ล ทุ	-- ทุ ล	ช ม ช ม
-- ทุ ทุ	-- ล ล	-- ทุ ทุ	-- ม ม	-- ล ล	-- ทุ ทุ	-- ม ม	-- ร ร

(ลฺุทฺุรรม)	ซลชชม)	(ลฺุทฺุรรม)	ซลชชม)	(ทลชชม)	รฺิทลช)	(ทลชชม)	รฺิทลช)
--รร	--มม	--ฟฟ	--ซซ	--รร	--ซซ	--ลล	--ทท
--ลล	--ทท	--รฺุรฺุ	--มฺุมฺุ	--ซฺุซฺุ	--มฺุมฺุ	--รฺุรฺุ	--ทท
--รฺุท	ลชลช	--ทล	ชมชม	--ลช	มรรม	--ชม	รทฺุรท
--ทช	ลฺุทฺุลฺุ	--ลฺุ	รรม	--ทล	ชมชม	--ชม	รทฺุรท
--ลล	ทลทล	--ซซ	ลชลช	--มม	ชมชม	--รร	มรรม
(ลฺุทฺุรรม)	(ลฺุทฺุรรม)	(ซลชชม)	(ซลชชม)	(ลฺุทฺุรรม)	(ลฺุทฺุรรม)	(รฺิทลช)	รฺิทลช
(ฟรมฟ)	ชมฟช)	(ลฟชล)	ทชลท)	(ทรฺุทท)	ทรฺุทท)	(ทลชชม)	ชล-ช)
(ฟรมฟ)	ชมฟช)	(ลฟชล)	ทชลท)	(ทรฺุทท)	ทรฺุทท)	(ทลชชม)	ชล-ช)
(-ม-ม)	-มมม)	(-ม-ม)	-มมม)	(-ร-ร)	-รฺุรฺุ	(-ร-ร)	-รฺุรฺุ
(-ท-ท)	-ททท)	(-ท-ท)	-ททท)	(-ล-ล)	-ลลล)	(-ล-ล)	-ลลล)
--ทม	รฺุทรฺุท	--มฺุ	ทลทล	--รฺุ	ลชลช	--ทล	ชมชม
--ทท	--ลล	--ซซ	--มม	--ลล	--ซซ	--มม	--รร
---ซ	---ซ	---ซ	---ล	---ล	---ท	---ล	---ซ

ไม่กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 3 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)
3. วรรคจบของเพลง

3.1 วรรคจบของเพลงท่อนที่ 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ซ1)

3.2 วรรคจบของเพลงท่อนที่ 2 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ซ5)

3.3 วรรคจบของเพลงท่อนที่ 3 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ซ1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ในท่อนที่ 1 มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียง ฟา (ซ7)
3. ในท่อนที่ 3 มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียง ฟา (ซ7)

สรุป

เพลงโหมโรงจีนใต้ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ บทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการใช้เสียงรอง และชื่อเพลงบอกถึงความ เป็นสำเนียงจีน

2.1.2 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงหน้าพาทย์

เพลงเหาะจีน หน้าทับเหาะ ประกอบกิริยาไปมาทางอากาศของตัวละคร ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง ใช้แสดง ในละครกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เรื่องสามก๊ก ตอนไต้ฝุ่นเทียนประทานพร

เพลง เหาะจีน

		- - - ร		- ร - ซ			
----	--- ล	--- ท	--- ม	- มี ร ี ท	- ล - ซ	- ล ซ ด้	- ซ - ซ
ท่อน 1							
----	ร ซ ล ท	ร ี ท ล ซ	ล ม - ซ	-- ท ล	ท ซ --	ท ล ท ร ี	- ซ ล ท
----	ร ร ี มี ซ ี	- ร ี มี ซ ี	- มี ร ี ท	-- ร ี ล	- ท --	- ม - ซ	- ซ - ซ
- ฟ - ม	- ร - ล	--- ท	--- ฟ	-- ล ม	-- ซ ร	ท ร ม ซ	----
-- ล ล	ท ล ซ ม	ร ม ซ ร	-- ม ร	-- ม ม	ซ ม ร ท	ร ท ล ซ	ล ม - ซ

ท่อน 2

--- ร	ม ฟ - ฟ	-- ล ม	- ฟ - ล	- ล ฟ ม	- ล - ฟ	ล ฟ ม ร	- ม - ร
----	ม ม ม ม	- ร - ม	- ช - ร	--- ม	- ร --	- ม - ร	- ม - ช
- ฟ - ม	- ร - ล	--- ท	--- ฟ	-- ล ม	-- ช ร	ท ร ม ช	----
-- ล ล	ท ล ช ม	ร ม ช ร	-- ม ร	-- ม ม	ช ม ร ท	ร ท ล ช	ล ม - ช

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)
3. มีการใช้ลูกตกเติมจากเพลงเหาะ ในสองบรรทัดเพลงของแต่ละท่อน กล่าวคือ ลูกตกของเพลงเหาะจีนตรงกับลูกตกของเพลงเหาะ ดังนี้

- 3.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล
- 3.2 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที
- 3.3 ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที
- 3.4 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล
- 3.5 ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล
- 3.6 ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที
- 3.7 ท่อน 2 บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที
- 3.8 ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล

4. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล

(ช1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ในท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 1 และ 4 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียงฟา (ช7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาจีน
2. ในท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 3, 4, 5, 6 และ 7 มีการตีคู่สี่สลับมือไล่เสียงลงตามลำดับ
3. ในท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 5 และ 6 ในท่อนที่ 2 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 5 และ 6 เป็นทำนองเพลงแบบฉีกจังหวะเพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาจีน

4. ในท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 7 เป็นการจบวรรคเพลงแบบไม่ได้ลงจังหวะตกหรือจังหวะสุดท้ายของวรรคเพลง

5. มีการซ้ำทำนอง กล่าว คือ สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ ท่อน 2

สรุป

เพลงเหาะจีน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ แสดงทั้งความเป็นเหาะและความเป็นจีน ในความเป็นเหาะคือแสดงด้วยความยาวของเพลง มีความยาวของเพลงเท่ากัน และมีลูกตกบางวรรคเพลงที่ตรงกัน นอกจากนี้ยังใช้หน้าทับเหาะเหมือนกัน ในส่วนของความเป็นสำเนียงจีนนั้น มีการใช้เสียงรอก การตีคู่สี่สลับมือไล่เสียง การใช้ทำนองแบบลัดจังหวะ เพื่อขับเน้นสำเนียงของภาษาจีน

2.1.3 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงเถา

เพลงจีนขิมเล็ก เป็นเพลงไทยสำเนียงจีน มีอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว หน้าทับสองไม้ สามชั้นประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง และท่อน 3 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 1 บรรทัดเพลง และท่อน 3 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ชั้นเดียว ท่อน 1 มีความยาว 1 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 1 บรรทัดเพลง และท่อน 3 มีความยาว 1 บรรทัดเพลงครึ่ง เนื่องร้องมาจากเรื่องสามก๊ก แต่งโดยครูมนตรี ตราโมท

เพลง จีนขิมเล็ก เถา

สามชั้น

ท่อน 1

ขึ้นบนเหล่าแลร่ามตามอัคคี

รัศมีสว่างกระจ่างส่อง

ท่อน 2

ภาพที่ฉากปักไว้ด้วยไหมทอง

โตคะนองหงส์พ่อนมังกรทะยาน

ท่อน 3

นางบำเรอเสนอร้องทำนองหวาน

ขับครวญขิมคลอซอประสาน

พวกขันทีคอยขยับรับใช้งาน

นำสราญรมย์รื่นชื่นวิญญาณ์

สองชั้น

ท่อน 1

ที่ระเบียงเรียงแขวนด้วยโคมราย

แสงฉายเจ็ดแอร่มแจ่มจ้า

ท่อน 2

ตู้กระจกไหลเรียงเลี้ยงปลา

ท่อน 3

ก่อกุณน้อยน้อยน่าฟังชม

ชั้นเดียว

ท่อน 1

พระพายโบยไชยกลิ่นผกาอรุ่น

ท่อน 2

หอมละมุนละไมฟุ้งจรุงดม

ท่อน 3

เลือกกลิ่นชวนอารมณ์

สำเร้งรื่นสราญเออย

เพลง จินฉิมเล็ก เถา

สามชั้น

ท่อน 1

--- ม	- ซ ซ ซ	--- ล	- ซ ซ ซ	- ด ร ม	ซ ร ม ซ	ร ม ซ ล	ด ซ ล ด
-- ม ริ	ม ด ริ ล	ด ล ริ ด	ริ ล ด ซ	- ด ร ม	ร ม ซ ล	ซ ล ด ริ	ด ล ด ซ
ริ ด ล ซ	ด ล ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ด	- ล - ซ	ซ ซ - ด	ด ด - ริ	ริ ริ - ม
- ซ - ล	- ซ - ม	ม ม - ริ	ริ ริ - ด	- ม ซ ล	- ด - ริ	- ด - ริ	ริ ริ - ด

กลับต้น

ท่อน 2

--- ล	- ด ด ด	--- ริ	- ด ด ด	- ม - ซ	- ม - ริ	ริ ริ - ด	ด ด - ล
- ด ด ด	- ริ - ซ	- ม - ฟ	ซ ล - ด	- ม ซ ล	- ด - ริ	- ด - ริ	ริ ริ - ด

กลับต้น

พ่อน 3

-- ม ม	-- ซ ซ	-- ล ล	-- ต ต	- ม ร ต	- ซ - ต	-- ร ม	- ซ - ร
-- ม ม	-- ซ ซ	-- ล ล	-- ต ต	- ม ร ต	- ซ - ต	-- ร ม	- ซ - ร
----	- ร - ท	----	- ร - ล	----	- ต - ซ	ล ซ ม ซ	- ล - ต
-- ม ร	ม ต ร ล	ต ล ร ต	ร ล ต ซ	- ต ร ม	ร ม ซ ล	ซ ล ต ร	ต ล ต ซ
ร ต ล ซ	ต ล ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ต	- ล - ซ	ซ ซ - ต	ต ต - ร	ร ร - ม
- ซ - ล	- ซ - ม	ม ม - ร	ร ร - ต	- ม ซ ล	- ต - ร	- ต - ร	ร ร - ต

สองชั้น

พ่อน 1

--- ซ	- ซ - ซ	- ม - พ	ซ ล - ต	- ร - ต	- ล - ซ	- ม ร ม	ซ ล - ซ
- ล ซ ม	ซ ม ร ต	ต ต - ร	ร ร - ม	- ซ - ม	- ร - ต	- ล ล -	ต ร - ต

กลับต้น

พ่อน 2

----	ต ต ต ต	- ม - ร	- ต - ล	- ต - ซ	- ล - ต	- ล ล -	ต ร - ต
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

พ่อน 3

----	- ซ - ต	-- ร ม	- ซ - ร	----	- ซ - ต	-- ร ม	- ซ - ร
- ม - ร	- ต - ล	- ต - ซ	- ล - ต	- ร - ต	- ล - ซ	- ม ม -	ซ ล - ซ
- ล ซ ม	ซ ม ร ต	ต ต - ร	ร ร - ม	- ซ - ม	- ร - ต	- ล ล -	ต ร - ต

กลับต้น

ชั้นเดียว

พ่อน 1

----	ต ซ ล ต	- ม ร ท	ร ท ล ซ	- ล ซ ม	ซ ม ร ต	- ล ต ร	ต ร ม ต
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

----	- ท ร ี ล	- ท ร ี ล	- ซ - ตั	- มั - รี่	- ตั ท ล	- ตั - ท	ล ซ - ตั
------	-----------	-----------	----------	------------	----------	----------	----------

กลับต้น

ท่อน 3

-- ซุด	ร ม ด ร	-- ซ ม	ร ม ด ร	-- ซ ม	ร ด --	- มั รี่ ท	ร ี ท ล ซ
--------	---------	--------	---------	--------	--------	------------	-----------

- ล ซ ม	ซ ม ร ด	- ลุด ร	ด ร ม ด
---------	---------	---------	---------

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 3 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อนของสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สามชั้น ท่อน 3 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
3. สามชั้น ในท่อน 2 บรรทัดที่ 2 ห้องเพลงที่ 3 ใช้ลูกตกเป็นเสียงรองของบันไดเสียงโด คือเสียงที่ 4 เสียง ฟา (ด4)
4. สามชั้น ในท่อน 3 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 2 ใช้ลูกตกเป็นเสียงรองของบันไดเสียงโด คือเสียงที่ 7 เสียง ที (ด7)
5. สองชั้น ในท่อน 1 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 3 ใช้ลูกตกเป็นเสียงรองของบันไดเสียงโด คือเสียงที่ 4 เสียง ฟา (ด4)
6. ชั้นเดียว ในท่อน 1 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 3 ใช้ลูกตกเป็นเสียงรองของบันไดเสียงโด คือเสียงที่ 7 เสียง ที (ด7)
7. สามชั้น ท่อน 3 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 2 และ 4 เป็นการใช้คู่เสียงและเสียงรองที่เน้นสำเนียงจีน
8. สองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 ห้องเพลงสุดท้ายของแต่ละบรรทัด มีรูปแบบทำนองลักษณะเหมือนสามเหลี่ยมสามเหลี่ยมคว่ำ เป็นการเคลื่อนที่ทำนองขึ้นไปหาเสียงสูงแล้วกลับมาที่เสียงเดิม เช่น ซอล ลา ซอล เป็นต้น

9. ชั้นเดียวท่อน 1 และท่อน 3 ห้องเพลงสุดท้าย มีรูปแบบที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงไปหาเสียงโด ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ได้เรียงเสียงกัน คือ โด เร มี โด

สรุป

เพลงจีนขิมเล็ก เถา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีรูปแบบทำนองเพลงลักษณะเหมือนสามเหลี่ยมคว่ำ ที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองสูงขึ้นไปและกลับลงมาที่เสียงเดิม

2.1.4 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงเรื่อง

เพลงเรื่องจีนแสด หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วยเพลงจีนแสด จีนอาหนู เพลงเร็ว จีนฮ่อแห่ และเพลงลา เพลงจีนแสดประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 7 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 7 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 5 มีความยาว 10 บรรทัดเพลง ท่อน 6 มีความยาว 12 บรรทัดเพลง ท่อน 7 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลงจีนอาหนู ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงเร็ว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 5 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 1 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 3 มีความยาว 2 บรรทัดเพลงครึ่ง และมีรอบต่อจากท่อนสาม มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 4 มีความยาว 2 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 5 มีความยาว 2 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงจีนฮ่อแห่ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 2 มีความยาว 6 บรรทัดเพลงกับอีก 2 ห้องเพลง เพลงลา ท่อนเดียว มีความยาว 4 บรรทัดเพลง

เพลงช้าเรื่องจีนแสด ปรบไก่

เพลง จีนแสด

ท่อน 1

--- ทุ	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ทุ ล ทุ	- ร - ม	- ร - ม	ม ม - ร
- ร - ทุ	- ล - ทุ	- รั - ทุ	- ล - ทุ	- ทุ - รั	- ทุ - ล	- ทุ - ม	- ร - ทุ
--- ทุ	- ทุ - ทุ	- ทุ - ล	- ล - ล	- ทุ - ทุ	ล ทุ - รั	- ม - รั	- ทุ - ล
- ล - ร	- ร ม ฟ	- ล - ฟ	- ฟ ม ร	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ทุ	ร ม - ร

กลับต้น

พ่อน 2

- ร - ม	- ร ร ร	- ช - ช	- ล ช ม	- ล ช ม	ช ร ม ช	- ช - ม	- ท ล ช
- ล - ช	- ช - ช	- - - ฑ	- ฑ ฑ ฑ	- ฑ - -	- ร - ม	- ม ช ม	ช ร - ม
- - - -	ล ฑ ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ฑ	- ช ล ฑ	ล ฑ ร ม	- ม ช ม	ช ร - ม
- - - -	ล ฑ ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ฑ	- ช ล ฑ	ล ฑ ร ม	- ฟ ม ร	- ท ล ช
- ล - ช	ช ช - -	- รี้ - ท	- ล - ช	- รี้ - ท	- ล - ช	- ล - ช	ช ช - ม
- ม ช ล	ช ม ช ร	ม ร ฑ ร	- ม - ช	- ท - รี้	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ช
- - - ช	- ช - ช	- ท - ล	- ล - ล	- ช - ช	ล ท - รี้	- มี้ - รี้	- ท - ล
- ล - ร	- ร ม ฟ	- ล - ฟ	- ฟ ม ร	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ฑ	ร ม - ร

กลับต้นพ่อน 1

พ่อน 3

- - - ช	- ช - ช	- มี้ มี้	- รี้ - ท	- - - -	- ล - ท	- รี้ - มี้	- ชี้ - รี้
- - - รี้	- - - รี้	- ช ล ท	ล ท รี้ มี้	- ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ฑ
- - รี้ รี้	- รี้ - รี้	- มี้ รี้ ท	มี้ รี้ ท ล	รี้ ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ฑ
- ช - ม	- ม ม ม	- ช - ม	- ม ม ม	- ม - ร	- ร ร ร	- ม - ร	- ม ม ม
- ฑ ฑ ฑ	- ม ม ม	- ร ร ร	- ฑ ฑ ฑ	- ช ล ฑ	ล ฑ ร ม	- ฟ ม ร	- ท ล ช
- ล - ช	ช ช - -	- รี้ - ท	- ล - ช	- รี้ - ท	- ล - ช	- ล - ช	ช ช - ม
- ม ช ล	ช ม ช ร	ม ร ฑ ร	- ม - ช	- ท - รี้	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ช

กลับต้น

พ่อน 4

- - ช ม	- ช ช ช	- - ช ล	- ช ช ช	- ม - ร	ร ร - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
- ฑ - ร	- ร - ร	- ช - ม	- ร - ช	- ล - ช	- ร - ช	ช ช - ล	ล ล - ท

----	---ท	---ม	-ม-ม	-ชมม	-ม-ร	-ททท	-ร-ม
-ช-ช	-ม-ช	-มชล	ชมชร	-มมม	-ท-ล	ทลชม	ชรอมช
-ช-ช	---	-ลชม	ชรมล	-ล-ท	-ล-ช	-ช-ช	---
-ลชม	ชรมล	-ล-ท	-ล-ช	-ลชม	ชมรท	-ทรอม	ชร-ม
---	-ม-ม	-ลชม	ชมรท	รทลช	ทลชม	-ม-ม	---
-ช-ช	-ม-ช	-มชล	ชมชร	--มมม	-ท-ล	ทลชม	ชรอมช

กลับต้น

พ่อน 5

---	-ช-ช	-ม่ม่ม	-ร-ท	----	-ล-ท	--ร่ม	-ช-ร
---	-ร-ร	-ช-ม	-ร-ท	-ททท	-ล-ท	-รร่ม	-ช-ม
-ม่ม่ม	-ร-ท	-ชลท	-ร-ม	-รร่ม	-ม-ช	-ม่ม่ม	-ร-ท
---	---	--รร่ม	รร่ม-ด	ด-ด-ท	ทท-ด	ด-ด-ท	ทท-ล
--อม	ชล-ม	--อม	ชล-ม	-ลชม	ชมรท	-ทรอม	ชร-ร
---	-ร-ร	-ชชช	-ล-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช
-ร-ช	-ล-ท	-ล-ท	ทท-ล	-ท-ล	-ช-ม	-ช-ล	ลล-ช
---	-ช-ช	-ช--	พมร-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช
-ททท	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช
---	-ช-ช	-ช--	พมร-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทท-ล	ลล-ช

กลับต้น

พ่อน 6

---	-ม-ม	---	-ม-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	ร-ท
-----	------	-----	------	------	------	------	-----

----	รรรร	-ม-ร	-ทุ-ล	-ทุ-ฐ	-ล-ทุ	-ล-ทุ	---ทุ
---ร	----	-ม-ร	----	---ล	---ท	--รํ	-ฐํ-รํ
----	----	---ล	---ท	--รํ	-ฐํ-รํ	----	----
--ทท	ทท-ล	ลล-ฐ	ฐฐ-ม	-มฐล	ทลฐม	-ฐ--	พมร-ท
----	ทททท	-รํ-มํ	-ฐํ-มํ	-ฐํ-มํ	-รํ-ท	-ท-ท	---ล
---รํ	-ททท	---ล	-ททท	-ท-ล	ลล-ท	--รํ	-ฐํ-รํ
---รํ	-รํ-รํ	-ฐ-ฐ	-ล-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ
-ร-ฐ	-ล-ท	-ล-ท	ทท-ล	-ท-ล	-ฐ-ม	-ฐ-ล	ลล-ฐ
---ฐ	-ฐ-ฐ	-ฐ--	พมร-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ
-ททท	-รํ-มํ	-ฐํ-มํ	-รํ-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ
---ฐ	-ฐ-ฐ	-ฐ--	พมร-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ

กลับต้น

พ่อน 7

---ม	-ม-ม	---ม	-ม-ม	-ฐ-ล	-ฐ-ม	มม-ร	รร-ล
----	ลลลล	-ท-ล	-ฐ-ม	-ด ร ม	-ฐ-ล	-ฐ-ล	-ล-ล
---รํ	-ททท	---ล	-ททท	-ท-ล	ลล-ท	--รํ	-ฐํ-รํ
---รํ	-รํ-รํ	-ฐ-ฐ	-ล-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ
-ร-ฐ	-ล-ท	-ล-ท	ทท-ล	-ท-ล	-ฐ-ม	-ฐ-ล	ลล-ฐ
---ฐ	-ฐ-ฐ	-ฐ--	พมร-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ
-ททท	-รํ-มํ	-ฐํ-มํ	-รํ-ท	-รํ-มํ	-รํ-ท	ทท-ล	ลล-ฐ

--- ช	- ช - ช	- ช - -	พมร - ท	- รั - ม	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
-------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

กลับต้น

เพลง สองไม้ จินอาหนู

ท่อน 1

- ช ช ช	- ล ช ม	- ช ช ช	- ล ช ม	- ล ช ม	ช ม ว ท	- ล - ท	----
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

- ช ช ช	- ล ช ม	- ช ช ช	- ล ช ม	- ล ช ม	ช ม ว ท	- ล - ท	----
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

- ท ร ม	ร ม ช ร	- ท ร ม	ร ม ช ร	- ท - รั	- ท - ล	- ช - ล	- ล - ล
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

- ท ร ม	ร ม ช ร	- ท ร ม	ร ม ช ร	- ท - รั	- ท - ล	- ช - ล	- ล - ล
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช	- ล - ท	- ท - ท
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช	- ม - ช	- ช - ช
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช	- ล - ท	- ท - ท
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท - ร	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช	- ม - ช	- ช - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

- ท ท ท	- ล - ท	- ล - ช	- ล - ช	- ร ร ร	- ม - ร	- ม - ช	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท ท ท	- ล - ท	- ล - ช	- ล - ช	- ร ร ร	- ม - ร	- ม - ช	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท ท ท	- ล - ท	- ท ท ท	- ล - ท	- ม - รั	- ด - ท	- ล - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช	- ม - ช	- ช - ช
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง เรือ

ท่อน 1

- รั รั รั	- ท - รั	- ท ม รั	- ท - รั	- ด - ท	- ล - ท	รั ท ล ช	- ล - ช
------------	----------	----------	----------	---------	---------	----------	---------

- รั รั รั	- ท - รั	- ท ม รั	- ท - รั	- ด - ท	- ล - ท	รั ท ล ช	- ล - ช
------------	----------	----------	----------	---------	---------	----------	---------

- ท - รี่	- ฌ - มี่	ฌี่ มี่ รี่ ท	รี่ย ท รี่	- ท มี่ รี่	- ท - รี่	- ล ล ล	- ฌ - ล
-----------	-----------	---------------	------------	-------------	-----------	---------	---------

ท ล ฌ ม	- ฌ - ล	- รี่ - ท	- ล - ท	- ท ล ฌ	- ล - ฌ
---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ท่อน 2

- ฌ - -	ท ท ท ท	- ล - ท	- ม - -	รี่ย รี่ย รี่ย	- ท - รี่	- ม ฌ ล	ฌ ล - -
---------	---------	---------	---------	----------------	-----------	---------	---------

- รี่ - ท	- ล - ท	- ท ล ฌ	- ล - ฌ
-----------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 3

รี่ย มี่ รี่ ท	รี่ย มี่ รี่ ล	ท ล ฌ ม	ฌ ล - -	รี่ย มี่ รี่ ท	รี่ย มี่ รี่ ล	ท ล ฌ ม	ฌ ล - ล
----------------	----------------	---------	---------	----------------	----------------	---------	---------

- ร - ม	ฌ ล - ล	- ฌ ฌ ฌ	- พ - ม	- ล - ฌ	- ม - ร	- - ม ท	ม ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ม ท ม ร	- ม - ฌ	- ฌ - ล	ล ล - ฌ
---------	---------	---------	---------

กลับต้น

- ฌ ฌ ฌ	ร ฌ ล ท	- ท ท ท	รี่ย ท ล ฌ	- ฌ ฌ ฌ	ร ฌ ล ท	- ท ท ท	รี่ย ท ล ฌ
---------	---------	---------	------------	---------	---------	---------	------------

- ท ท ท	รี่ย ท ล ฌ	- ท ท ท	รี่ย ท ล ฌ	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	- ท ล ฌ	- ม - ร
---------	------------	---------	------------	---------	---------	---------	---------

- ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	- ท ล ฌ	- ม - ร	- ม ฌ ม	ร ทุ - ร	- ทุ ร ม	ฌ ม ร ทุ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------

- ม ฌ ม	ร ทุ - ร	- ทุ ร ม	ฌ ม ร ทุ
---------	----------	----------	----------

กลับต้นท่อน 3

*เพื่อยวอกออกไปท่อน 4 ตัดสองห้องทำยออกเป็นทำนองดังนี้

- ม ฌ ม	ร ทุ - ร
---------	----------

ท่อน 4

- ฌ ฌ ฌ	- ล - ท	- ท ล ฌ	ล ท - -	- รี่ - ท	- รี่ - มี่	- มี่ รี่ ท	รี่ย มี่ - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-------------	-------------	--------------

ฌ ล ฌ ม	ฌ ล ฌ ร	- - ม ทุ	ม ร - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- - ฌ ม	ฌ ล - -
---------	---------	----------	---------	-----------	-----------	---------	---------

- รี่ - ท	- ล - ท	- ท ล ฌ	- ล - ฌ
-----------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 5

- ช ช ช	- ล - ท	- ท ล ช	- รี้ - -	- มี่ - รี้	- ท - ล	- รี้ - ท	- ล - ช
- ร - ช	- ล - ท	- ล - ท	- ร - ม	- - ร ท	ร ม - -	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม
- - ร ม	ฟ ม - -	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม	ร ม - -	ฟ ม - -		

กลับต้น

เพลง จินฮ่อแห่

ท่อน 1

- ร ร ร	- ม - ช	- ล ล ล	- ดี้ - ช	- ดี้ - ล	- ช - -	- ดี้ - ล	- ช - ม
ม ม - ร	ร ร - ด	- ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ด	- ร ม ร	ด ล - ด
- ร ร ร	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ล	- ม ม ม	- ช - ล	- ช - ล	- ดี้ - รี้
- มี่ - ชี้	- มี่ - รี้	รี้ รี้ - ดี้	ดี้ ดี้ - ล	- รี้ - ดี้	- ล - ช	- - ล ม	ล ช - -
ล ม ล ช	- ล - ดี้	- ดี้ - รี้	รี้ รี้ - ดี้				

กลับต้น

ท่อน 2

- ร ร ร	- ม - ร	- ม - ช	- ล - ช	- ช ช ช	- ล - ช	- ล - ดี้	- รี้ - ดี้
- ร ร ร	- ม - ร	- ม - ช	- ล - ช	- ช ช ช	- ล - ช	- ล - ดี้	- รี้ - ดี้
- ช ช ช	- ดี้ - ล	- ช ช ช	- ดี้ - ล	- ดี้ - ล	ช - - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
- ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ด	- ร ม ร	ด ล - ด	- ร ร ร	- ม - ร
- ด - ล	- ช - ล	- ม ม ม	- ช - ล	- ช - ล	- ดี้ - รี้	- มี่ - ชี้	- มี่ - รี้
รี้ รี้ - ดี้	ดี้ ดี้ - ล	- รี้ - ดี้	- ล - ช	- - ล ม	ล ช - -	ล ม ล ช	- ล - ดี้
- ดี้ - รี้	รี้ รี้ - ดี้						

**เมื่อบรรเลงกลับต้นท่อน 2 แล้ว ให้ย้อนไปบรรเลงเพลงจินฮ่อแห่นี้อีกครั้ง

เพลง ลา

- ล - ล	- ท - ทุ	- ม - ร	- - - ม	- ท - ล	- ทุ - ม	- ด ร ม	- ทุ - ล
- รั - ท	- ล - ทุ	ทุ ทุ - ล	ล ล - ท	- ทุ ล ท	- รั - ม	- ทุ - ม	- รั - ท
- ล ล ล	- ท - ล	- ทุ - ม	- ทุ - ล	- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ทุ	ทุ ทุ - ม
- ร ร ร	- ม - ทุ	- ท - ล	- ทุ - ม	- รั - ม	- รั - ท	- - - ล	- - - ทุ

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงจีนแสด จีนอาหนู จีนฮ่อแห่ และเพลงลา

- 1.1 เพลงจีนแสด ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 7 ท่อน
- 1.2 เพลงจีนอาหนู ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.3 เพลงเร็ว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 5 ท่อน
- 1.4 เพลงจีนฮ่อแห่ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.5 เพลงลา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 1 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทสามบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงเร (เร มี ฟา ลา ที) และบันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. มีการซ้ำทำนอง ในเพลงจีนแสด เพลงจีนอาหนู เพลงเร็ว และเพลงจีนฮ่อแห่
 - 1.1 เพลงจีนแสด มีการซ้ำทำนองในท่อน 4, 5, 6 และ 7
 - 1.2 เพลงจีนอาหนู มีการซ้ำทำนองในท่อน 1 และท่อน 2
 - 1.3 เพลงเร็ว มีการซ้ำทำนองในท่อน 1

สรุป

เพลงซ้ำเรื่องจีนแสด มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ในแต่ละเพลงส่วนใหญ่มีการซ้ำทำนองของในแต่ละเพลง มีชื่อเพลงที่บอกถึงความสำคัญจีน

2.1.5 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงตับ

เพลงตับล่อง หน้าทับพิเศษหรือหน้าทับจีน เป็นประเภทเพลงตับเรื่องและตับเพลง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงนิพนธ์เพื่อบรรเลง

----	- มี่ มี่ มี่	- รี่ - มี่	- ซี่ - รี่	- มี่ - รี่	- ตี่ - ล	- ม ซล	- ตี่ - รี่
--- ซ	--- รี่	--- มี่	--- รี่	--- ฟ	--- มี่	รี่ยี่ รี่ มี่	----
--- ซ	--- ล	- ซ - ม	- ร - ซ	----	- ม - ร	- ม - ซ	----
--- ร	--- ฟ	--- ม	----	- ร --	- ฟ - ม	----	- ซ - ร
--- ม	-- ร ด	- ร - ม	----	--- ซ	--- ล	--- ตี่	--- รี่
--- ท	-- ล ซ	- ล - ตี่	----	- รี่ รี่ รี่	- มี่ - รี่	- ตี่ - ท	- ล - ซ
--- ล	- ซ --	- ล --	- ตี่ - รี่				

เพลง จินเสียดิ

บัดนั้น	จูล่งจะรับก็หาไม่
ตอบว่ายากเพียงนี้มีเป็นไร	ข้าจะช่วยแก้ไขในบัดนี้
เสียงข้าศึกไกลันก้อย่าชักช้า	เชิญผู้บุตรขึ้นม้าขม้นขมิ
ข้าจะเดินรบผ่านนำพาชี	พาแหกหมู่ไพร่หนีออกไป

เพลง จินเสียดิ

----	--- รี่	มี่ รี่ มี่ ล	- ตี่ - รี่	----	--- รี่	มี่ รี่ มี่ ล	- ตี่ - รี่
----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	- รี่ - ตี่	----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	- รี่ - ตี่
----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ มี่ ซี่ รี่	- มี่ - ซี่	--- ฟ	--- มี่	- รี่ - ตี่	----
----	--- ซ	-- ม ร	ด ร ม ซ	----	--- ซ	-- ม ร	ด ร ม ซ
----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	- รี่ - ตี่	----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	- รี่ - ตี่
----	ซ ตี่ รี่ มี่	ซี่ มี่ ซี่ รี่	- มี่ - ซี่	--- ฟ	--- มี่	- รี่ - ตี่	----

เพลง จินขิมเล็ก

เมื่อนั้น	สูญยินตอบวาทาหาข้าไม่
จะเดินดินสู้ศึกนีกเอาชัย	ถูกข้าคงบรรลัยเจ้าไม่รัก
ตัวข้าเจ็บจนจะสิ้นใจ	อย่าอาลัยเป็นห่วงห่วงหนัก
ว่าพลางวางอาเต้าไว้ต่อพัศตร์	นางลักษณโจนป้อมมรณา

เพลง จินขิมเล็ก

ท่อน 1

--- ซุ	- ซุ ซุ ซุ	ล ซุ ม ซุ	- ล - ตั	- มั ริ ตั	- ล - ซุ	- ม ม ม	ซุ ล - ซุ
ซุ ล ซุ ม	ซุ ม ร ด	- ซุ - ด	- ด ร ม	ซุ ล ซุ ม	ซุ ม ร ด	- ล ซุ ล	ด ม ร ด

ท่อน 2

--- ตั	- ตั ตั ตั	- มั ซุ ริ	มั ริ ตั ล	ตั ล ตั ซุ	- ล - ตั	- ล ซุ ล	ตั มั ริ ตั
--------	------------	------------	------------	------------	----------	----------	-------------

ท่อน 3

----	ซุ ล ซุ ตั	-- ริ มั	- ซุ - ริ	----	ซุ ล ซุ ด	-- ริ มั	- ซุ - ริ
- มั ซุ ริ	มั ริ ตั ล	ตั ล ตั ซุ	- ล - ตั	- มั ริ ตั	- ล - ซุ	- ม ม ม	ซุ ล - ซุ
ซุ ล ซุ ม	ซุ ม ร ด	- ซุ - ด	- ด ร ม	ซุ ล ซุ ม	ซุ ม ร ด	- ล ซุ ล	ด ม ร ด

เพลง จินช้วน

บัดนั้น	จูล่งเสียใจจนมีดหน้า
กวาดเกล้าถมป่อไม่รอช้า	คุ้มอาเต้าขึ้นม้าฝ่าฟันไป
รับรองป้อมปัดอุดลุด	มิให้อาวุธถูกตัวได้
ม้าดีฝีเท้าว่องไว	ทางหนีที่ไต่ก็ชำนาญ
แผ่นเอนโชนไปในที่รบ	ไม่หลีกหลบโยธาล้นกล้าหาญ
จูล่งโรมรันประจัญบาน	ควมม้าพาผ่านหนีไป

เพลง จินฉ้วน

ท่อน 1

----	- รั - -	-- มี่ รั	- มี่ - ฑ	-- ล ท	- รั - ล	ท ล ฑ ม	ฑ ล - ฑ
------	----------	-----------	-----------	--------	----------	---------	---------

----	- มี่ - รั	- มี่ - ฑ	--- มี่	- ฑ - มี่	- รั - ดี่	- ล - ดี่	รั มี่ - รั
------	------------	-----------	---------	-----------	------------	-----------	-------------

ท่อน 2

----	- ล - ดี่	- ล - ดี่	รั มี่ - รั	----	- ล - ดี่	- ล - ดี่	รั มี่ - รั
------	-----------	-----------	-------------	------	-----------	-----------	-------------

- มี่ ฑ รั	มี่ รั ดี่ ล	- ฑ - ล	----	- ม ฑ ล	- ดี่ - รั	- ฑ - มี่	- รั - ดี่
------------	--------------	---------	------	---------	------------	-----------	------------

--- ท	--- ล	----	- ฑ - ฟ	----	- ฑ - ล	ดี่ รั ดี่ ล	- ฑ - ฟ
-------	-------	------	---------	------	---------	--------------	---------

-- ฑ ล	ฑ ฟ ม รั	--- ฑ	--- มี่	-- รั ดี่	- ล - รั	----	- มี่ - รั
--------	----------	-------	---------	-----------	----------	------	------------

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงที่ประกอบด้วย 5 เพลง คือ เพลงโอดจีน เพลงจินฮูหยิน เพลงจินเสี่ยผี เพลงจินชิมเล็ก และเพลงจินฉ้วน

- 1.1 เพลงโอดจีน ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.2 เพลงจินฮูหยิน ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.3 เพลงจินเสี่ยผี ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.4 เพลงจินชิมเล็ก ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
- 1.5 เพลงจินฉ้วน ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. เพลงจินชิมเล็ก ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 ห้องเพลงสุดท้าย มีรูปแบบที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงไปหาเสียงโด ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ได้เรียงเสียงกัน คือ โด เร มี โด

2. เพลงจินฉ้วน ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 ห้องเพลงสุดท้ายของแต่ละบรรทัด มีรูปแบบทำนองลักษณะเหมือนสามเหลี่ยมคว่ำ เป็นการเคลื่อนที่ทำนองขึ้นไปหาเสียงสูงแล้วกลับมาที่เสียงเดิม เช่น ซอล ลา ซอล เป็นต้น

3. การซ้ำทำนอง กล่าวคือ

3.1 เพลงจีนเสียดี่ บรรทัดที่ 1 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำ ประโยคเพลงในตอน

3.2 เพลงจีนเสียดี่ บรรทัดที่ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำ ประโยคเพลงในตอน

3.3 เพลงจีนเสียดี่ บรรทัดที่ 5 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำ ประโยคเพลงในตอน

3.4 เพลงจีนซิมเล็ก ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 ท่อน 3 บรรทัดที่ 3 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ

สรุป

เพลงตับจูล่ง มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีรูปแบบของทำนองที่กระโดดข้ามไปมา มีการซ้ำทำนองอยู่ในเพลง และมีเครื่องประกอบจังหวะหรือหน้าทับที่ซับซ้อนสำเนียงจีน

2.1.6 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงทยอย

เพลงจีนล้วนถิ่น เป็นเพลงท่อนเดียว มีเที่ยวเปลี่ยน เที่ยวแรกมีความยาว 41 บรรทัดเพลง เที่ยวเปลี่ยนมีความยาว 42 บรรทัดเพลง เนื้อร้องมาจากวรรณคดีเรื่อง กากี ประพันธ์โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

เพลง จีนล้วนถิ่น สามชั้น

สามชั้น

ดูราสูดาดวงเนตร	เจ้าประเวศไปสู่พิมานสวรรค์
ที่ตั้งหน้าทำนองทุกคืนวัน	พึงเห็นขวัญตามาถึงธานี
อยู่ไยในหน้าพระลานเล่า	ขอเชิญเข้าปรางค์มาศปราสาทศรี
พี่ขอบใจสวาทแสนทวี	มิเสียที่ที่บำรุงผดุงมา

เพลง จีนล้วนถิ่น สามชั้น

สามชั้น

- ซ - ดิ	- ริ - มิ	- ซิ - มิ	- ริ - ดิ	- ท ล ซ	- ล - ด	- ร ม ซ	- ร - ม
----	--- ซ	-- ล ซ	ล ร - ม	----	--- ม	- ม ม ม	- ม - ม
----	- ริ - มิ	----	- ริ - มิ	- มิ ริ ดิ	มิ ริ ดิ ล	ริ ดิ ล ซ	ดิ ล ซ ม

----	- វ - ម	----	- វ - ម	- ម ឥ ល	តំ ឥ ល តំ	ឥ ល តំ វិ	មំ តំ វិ មំ
- តំ - តំ	---	---	---	- តំ - មំ	វិ តំ - ល	ល ល - ឥ	ឥ ឥ - ម
----	ឥ ឥ ឥ ឥ	-- ល ល	តំ ល ឥ ម	-- ឥ ឥ	ល ឥ ម វ	-- ម ម	ឥ ម វ ល
- ម ឥ ល	- តំ - វិ	- មំ - វិ	- មំ - តំ	- វិ វិ វិ	- មំ - តំ	- ម ឥ ល	- តំ - វិ
- វិ វិ វិ	- មំ - វិ	- តំ - ល	ល ល - ឥ	ល ឥ តំ ល	ឥ ម - ឥ	- ម - វ	ឥ ល - តំ
-- ឥ ឥ	-- មំ មំ	-- វិ វិ	-- តំ តំ	---	- មំ វិ តំ	- ល - តំ	----
-- តំ តំ	-- ល ល	-- ឥ ឥ	-- ម ម	ល ឥ តំ ល	តំ ឥ ល ម	ឥ ម ល ឥ	ល ម ឥ វ
-- ឥ ល	ល វ --	ម វ ល វ	- ម - ឥ	-- ឥ ឥ	ឥ ឥ --	ល ឥ ម ឥ	ល ឥ តំ ល
----	- តំ - តំ	---	---	ល ឥ តំ ល	តំ ឥ ល ម	ឥ ម ល ឥ	ល ម ឥ វ
-- វិ វិ	មំ វិ តំ ល	-- តំ តំ	វិ តំ ល ឥ	-- ល ល	តំ ល ឥ ម	-- ឥ ឥ	ល ឥ ម វ
វិ តំ ល ឥ	តំ ល ឥ ម	ល ឥ ម វ	ឥ ម វ ល	- ល វ ម	វ ម ឥ វ	ម វ ល ល	ល វ - ល
- ម ឥ ល	- តំ - វិ	- មំ - វិ	- មំ - ល	- វិ វិ វិ	- មំ - តំ	- ម ឥ ល	- តំ - វិ
- វិ វិ វិ	- មំ - វិ	- តំ - ល	ល ល - ឥ	ល ឥ ល ល	ឥ ម - ឥ	- ម - វ	ឥ ល - តំ
-- ឥ ឥ	-- មំ មំ	-- វិ វិ	-- តំ តំ	---	- មំ វិ តំ	- ល - តំ	----
-- តំ តំ	-- ល ល	-- ឥ ឥ	-- ម ម	ល ឥ តំ ល	តំ ឥ ល ម	ឥ ម ល ឥ	ល ម ឥ វ
-- ឥ ល	ល វ --	ម វ ល វ	- ម - ឥ	-- ឥ ឥ	ឥ ឥ --	ល ឥ ម ឥ	ល ឥ តំ ល
----	- តំ - តំ	---	---	ល ឥ តំ ល	តំ ឥ ល ម	ឥ ម ល ឥ	ល ម ឥ វ
-- វិ វិ	មំ វិ តំ ល	-- តំ តំ	វិ តំ ល ឥ	-- ល ល	តំ ល ឥ ម	-- ឥ ឥ	ល ឥ ម វ
វិ តំ ល ឥ	តំ ល ឥ ម	ល ឥ ម វ	ឥ ម វ ល	- វ ល ឥ	- ល - ល	- វ ម ឥ	- វ - ម

เที๋วเปลี่น

- ฅ - ตั๋	- รั - มั๋	- ฅั๋ - มั๋	- รั - ตั๋	- ฃ! ฤ ฃ	- ฤ - ต	- ฃ ม ฃ	- ฃ - ม
----	--- ฃ	-- ฤ ฃ	ฤ ฃ - ม	----	--- มั๋	- มั๋ มั๋ มั๋	- มั๋ - มั๋
----	- รั - มั๋	----	- รั - มั๋	- มั๋ รั ตั๋	มั๋ รั ตั๋ ฤ	รั ตั๋ ฤ ฃ	ตั๋ ฤ ฃ ม
----	- ฃ - ม	----	- ฃ - ม	- ม ฃ ฤ	ตั๋ ฃ ฤ ตั๋	ฃ ฤ ตั๋ รั	มั๋ ตั๋ รั มั๋
- ตั๋ - ตั๋	--- ฤ	--- ฃ	----	- ตั๋ - ม	รั ต - ฤ	ฤ ฤ - ฃ	ฃ ฃ - ม
----	ฃ ฃ ฃ ฃ	-- ฤ ฤ	ตั๋ ฤ ฃ ม	-- ฃ ฃ	ฤ ฃ ม ฃ	-- ม ม	ฃ ม ฃ ต
- ม ฃ ฤ	- ตั๋ - รั	- มั๋ - รั	- มั๋ - ตั๋	- รั รั รั	- มั๋ - ตั๋	- ม ฃ ฤ	- ตั๋ - รั
- รั รั รั	- มั๋ - รั	- ตั๋ - ฤ	ฤ ฤ - ฃ	ฤ ฃ ตั๋ ฤ	ฃ ม - ฃ	- ม - ฃ	ฃ ฤ - ตั๋
-- ฃั๋ ฃั๋	-- มั๋ มั๋	-- รั รั	-- ตั๋ ตั๋	--- ฤ	- มั๋ รั ตั๋	- ฤ - ตั๋	----
-- ตั๋ ตั๋	-- ฤ ฤ	-- ฃ ฃ	-- ม ม	ฤ ฃ ตั๋ ฤ	ตั๋ ฃ ฤ ม	ฃ ม ฤ ฃ	ฤ ม ฃ ฃ
-- ฃ ฤ	ต ฃ --	ม ฃ ต ฃ	- ม - ฃ	-- ฃ ฃ	ฃ ฃ --	ฤ ฃ ม ฃ	ฤ ฃ ตั๋ ฤ
----	- ตั๋ - ตั๋	--- ฃ	----	ฤ ฃ ตั๋ ฤ	ตั๋ ฃ ฤ ม	ฃ ม ฤ ฃ	ฤ ม ฃ ฃ
-- รั รั	มั๋ รั ตั๋ ฤ	-- ตั๋ ตั๋	รั ตั๋ ฤ ฃ	-- ฤ ฤ	ตั๋ ฤ ฃ ม	-- ฃ ฃ	ฤ ฃ ม ฃ
รั ตั๋ ฤ ฃ	ตั๋ ฤ ฃ ม	ฤ ฃ ม ฃ	ฃ ม ฃ ต	- ต ฃ ม	ฃ ม ฃ ฃ	ม ฃ ต ฤ	ต ฃ - ต
- ม ฃ ฤ	- ตั๋ - รั	- มั๋ - รั	- มั๋ - ตั๋	- รั รั รั	- มั๋ - ตั๋	- ม ฃ ฤ	- ตั๋ - รั
- รั รั รั	- มั๋ - รั	- ตั๋ - ฤ	ฤ ฤ - ฃ	ฤ ฃ ต ฤ	ฃ ม - ฃ	- ม - ฃ	ฃ ฤ - ตั๋
-- ฃั๋ ฃั๋	-- มั๋ มั๋	-- รั รั	-- ตั๋ ตั๋	--- ฤ	- มั๋ รั ตั๋	- ฤ - ตั๋	----
-- ตั๋ ตั๋	-- ฤ ฤ	-- ฃ ฃ	-- ม ม	ฤ ฃ ตั๋ ฤ	ตั๋ ฃ ฤ ม	ฃ ม ฤ ฃ	ฤ ม ฃ ฃ
-- ฃ ฤ	ต ฃ --	ม ฃ ต ฃ	- ม - ฃ	-- ฃ ฃ	ฃ ฃ --	ฤ ฃ ม ฃ	ฤ ฃ ตั๋ ฤ

----	- តំ - តំ	--- ឃ	----	ឆ ឃ តំ ឆ	តំ ឃ ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឃ	ឆ ឆ ឃ ឆ
-- រំ រំ	រំ រំ តំ ឆ	-- តំ តំ	រំ តំ ឆ ឃ	-- ឆ ឆ	តំ ឆ ឆ ឆ	-- ឃ ឃ	ឆ ឆ ឆ ឆ
រំ តំ ឆ ឃ	តំ ឆ ឆ ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឆ ឆ	- រំ ឆ ឆ	- ឆ - ឆ	- ឆ ឆ ឆ	- ឆ - ឆ
----	--- ឃ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ - ឆ	----	--- ឆ	- ឆ ឆ ឆ	- ឆ - ឆ
----	- ឆ - ឆ	----	- ឆ - ឆ	----	- ឆ - ឆ	- ឆ ឆ ឆ	ឃ ឆ - ឃ
(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឆ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)
-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ
----	- ឆ - ឆ	----	- ឆ - ឆ	----	- ឆ - ឆ	- ឆ ឆ ឆ	ឃ ឆ - ឃ
(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឆ ឆ ឆ ឆ)	(ឃ ឆ ឆ ឆ)	ឃ ឆ ឆ ឆ)
-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ
-- ឃ ឃ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ
-- ឃ ឃ	-- ឆ ឆ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- តំ តំ
-- ឃ ឃ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ
-- ឃ ឃ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឃ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ	-- ឆ ឆ	ឆ ឆ ឆ ឆ
-- ឃ ឃ	-- ឆ ឆ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- តំ តំ
-- ឃ ឃ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ
-- ឃ ឃ	-- ឆ ឆ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ
-- ឃ ឃ	-- ឆ ឆ	-- រំ រំ	-- តំ តំ	-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ
-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ	-- ឃ ឃ	-- តំ តំ	-- រំ រំ	-- រំ រំ

----	ม ด ร ม	----	ช ล ช ม	----	ม ด ร ม	----	ช ล ช ม
----	ช ล ช ร	----	ช ล ช ม	----	ช ล ช ร	----	ช ล ช ม
ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม
- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว มีทิวเปลี่ยน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ท่อน 1 และทิวเปลี่ยน ทำนองขึ้นต้น โยน เสียง มี (บันไดเสียง โด) + เนื้อเพลง A (บันไดเสียง โด) + เนื้อเพลง A (บันไดเสียง โด) + โยนเสียง มี ด้วย ลูกล้อ ลูกขัด (บันไดเสียง โด)
4. วรรคจบของทุกเพลงในทุกท่อนจบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ท่อน 1 บรรทัดที่ 7 และท่อน 1 บรรทัดที่ 15 ห้องที่ 4 และ 6 เป็นการใช้ทำนองข้ามเสียงจากเสียง มี ไปเสียงโด (ทำนองเพลงโดยทั่วไปมักจะเป็นทำนองที่ไล่เสียง ม ร ด) เพื่อเป็นการเน้นสำเนียงจีน
2. ทิวเปลี่ยน บรรทัดที่ 7 และบรรทัดที่ 15 ห้องที่ 4 และ 6 เป็นการใช้ทำนองข้ามเสียงจากเสียง มี ไปเสียงโด (ทำนองเพลงโดยทั่วไปมักจะเป็นทำนองที่ไล่เสียง ม ร ด) เพื่อเป็นการเน้นสำเนียงจีน

สรุป

เพลงจีนล้านถิ่น มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ บทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรอง ลักษณะทำนองเพลงเป็นการข้ามเสียง เพื่อเน้นสำเนียงจีน

2.1.7 เพลงสำเนียงภาษาจีน ในเพลงเกร็ด

เพลงจีนไฉยอ เป็นเพลงไทยสำเนียงจีน อัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับจีน เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 6 บรรทัดเพลง มีสร้อยเพลง เป็นเพลงประเภทบังคับทาง

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น (โด เร มี ซอล ลา)
4. จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
5. มีสร้อยเพลง ซึ่งใช้บันไดเสียงเดียวกับเพลง

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดที่ 4 ของเพลง และบรรทัดที่ 2 ของสร้อยเพลง ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน
3. บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 2, 3 และ 8 รูปแบบที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองข้ามเสียง ซึ่งเป็นการข้ามเสียง โด ไปหา มี หรือ มี ลงมาหา โด เป็นต้น ซึ่งปรากฏอยู่ในสร้อยเพลงอีกเช่นกัน
4. บรรทัดที่ 3 และ 4 ห้องเพลงที่ 3 และ 4 มีรูปแบบทำนองลักษณะเหมือนสามเหลี่ยมคว่ำ เป็นการเคลื่อนที่ของทำนองขึ้นไปหาเสียงสูงแล้วกลับลงมาที่เสียงเดิม เช่น ลา โด ลา และมี ซอล มี เป็นต้น

สรุป

เพลงจีนไฉยอ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงขึ้นอยู่กับบันไดเสียงเดี่ยว มีการข้ามเสียงไปมา ทำนองมีลักษณะเหมือนสามเหลี่ยมคว่ำ ถึงแม้จะเป็นเพลงท่อนเดียว แต่มีสร้อยเพลงที่เป็นการเพิ่มมิติความหลากหลายของเพลงในรูปแบบนอกเหนือการสร้างเพลงหลายท่อน ทำให้เพลงท่อนเดียวเกิดการฟังแล้วไม่ซ้ำซาก และเป็นจุดสนใจของเพลงอีกด้วย

2.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาจีน

2.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาจีนมีประเภทเพลงที่หลากหลาย โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทยถึง 7 ประเภท คือ ประเภทเพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาจีนที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น จีนไฉยอ มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 3 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี สำเนียงภาษาจีน

ประเภทวง ที่ใช้ สำเนียง ภาษา	ปีพาทย์ ไม่แข็ง	ปีพาทย์ ไม่นุ่ม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี
ภาษาจีน	เพลงจีนได้ เพลงเหาะจีน เพลงจีนขิมเล็ก เพลงเรื่องจีนแสด เพลงตับจูล่ง เพลงจีนลั่นถัน	เพลงจีนได้ เพลงเหาะจีน เพลงจีนขิมเล็ก เพลงตับจูล่ง เพลงจีนลั่นถัน เพลงจีนไฉ่ยอ	เพลงจีนได้ เพลงจีนขิมเล็ก เพลงตับจูล่ง เพลงจีนลั่นถัน เพลงจีนไฉ่ยอ	เพลงจีนได้ เพลงจีนขิมเล็ก เพลงตับจูล่ง เพลงจีนลั่นถัน	เพลงจีนได้ เพลงจีนขิมเล็ก เพลงตับจูล่ง เพลงจีนลั่นถัน

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาจีนประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปีพาทย์ไม่แข็ง วงปีพาทย์ไม่นุ่ม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม และวงมโหรี

2.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาจีน มีความสัมพันธ์กับวรรณกรรมที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากจีน อาทิ สามก๊ก โดยเพลงสำเนียงภาษาจีนได้เลือกใช้ทั้งวรรณกรรมแปลแต่ยังยึดโยงอยู่กับเนื้อหาของที่มาของวรรณกรรม เช่น เพลงตับจูล่ง เพลงจีนขิมเล็ก และเพลงจีนไฉ่ยอ ใช้คำร้องจากวรรณกรรมเรื่องสามก๊ก นอกจากนั้นยังมีเพลงสำเนียงภาษาจีนที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์จีน เช่น เพลงจีนไฉ่ยอ ใช้คำร้องภาษาจีน เป็นต้น

ตาราง 4 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง สำเนียงภาษาจีน

คำร้อง มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา					
ภาษาจีน	✓		สามก๊ก	สามก๊ก	ประพันธ์ เฉพาะ ²

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาจีน ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องกว้างขวางอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

3. เพลงสำเนียงภาษาเขมร

เพลงสำเนียงภาษาเขมรมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของเขมร พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงไทยมีอยู่บางประเภท กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาเขมร

3.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเขมร

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเขมร ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

3.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเขมรโพธิสัตว์

² เพลงอาหนู เป็นบทเก่า อาทิ เจ้าสาวสาวสาว สาวสะเท็น ค่อยเดินค่อยเดิน เดินตามทาง

3.1.2 ประเภทเพลงเรื่อง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเรื่องเขมรใหญ่

3.1.3 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตับขอมดำดิน

3.1.4 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงทยอยเขมร

3.1.5 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเขมรอมตุ๊ก (เขมรพายเรือ)

3.1.1 เพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงเถา

เพลงเขมรโพธิสัตว์ หน้าทับปรบไก่ ใช้บทร้องจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงสามชั้นทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 18 บรรทัดเพลง สองชั้นท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 9 บรรทัดเพลง ชั้นเดียวท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 4 บรรทัดเพลงครึ่ง

เพลง เขมรโพธิสัตว์ เถา

สามชั้น

ไอ้พ่อพลายสายสวาทของพิมเอ๋ย

พ่อไม่เคยห่างเหินหนา

มานอนหอยอยู่ด้วยน้องสองเวลา

พ่อเคยพาพิมพุดพิไรวอน

นั่นนี่ซี้ซิกส์พยก

ैयाอกมีใครให้ไปไกลหมอน

แขนซ้ายเคยให้เมียหนุนนอน

ยามร้อนพ่อก็พัดกระพือลม

สองชั้น

พุดพลอดกอดจูบมีใครนอน

ซ้อนคางเมียบเซแล้วเสยผม

จนรุ่งสางสายไม่วายชม

แสนภิรมย์รักน้องไม่นานนไกล

ไม่พลิกกายบ่าหน้าออกไปจาก

จะออกปากว่าเหนื่อยนิตหามีไม่

แนบนางข้างเดียวด้วยใจ

พ่อไปใครจะกอดให้พิมนอน

ชั้นเดียว

จะกินข้าวนั่งคร่ำอยู่คอยท่า

ให้พิมมานั่งกินด้วยกันก่อน

ครั้นเมียบไม่กินพร้อมพ่อยอมวอน

ปั้นป้อนปลาบปลื้มประโลมใจ

เห็นเขาเป็นผิวเมื่อกันมาหนัก
พ่อดองมาแต่ดรักหักไป

จะรักเหมือนพ่อรักพิมหามีไม่
ทำไมจะได้ของรักไปเซยชม

เพลง เขมรโพธิสัตว์ ๓

สามชั้น

ท่อน 1

-- ด ร	ฟ ช - ฟ	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ	- ลุ ด ร	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ
-- ด ฟ	ช ล ท ดั	--- รี่	- ดั ดั ดั	- รี่ - ดั	- ล - ฟี่	--- รี่	- ดั - ล
-- ช ล	ดั รี่ ดั ล	ดั ช ดั ล	ดั รี่ ดั ล	- มี่ รี่ ดั	มี่ รี่ ดั ล	รี่ย ดั ล ช	ดั ล ช ฟ
ช ช ล ช	ฟ ม ร ด	- ลุ - ทุ	ด ร - ฟ	- ร - ด	ด ด - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล
--- ล	- ดั ดั ดั	--- รี่	- ดั ดั ดั	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ดั	ดั ดั - รี่
- ลุ ด ร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ล ช ฟ	ล ช ฟ ร	ช ฟ ร ด	ฟ ร ด ลุ
ด ชุ ด ลุ	ด ร ด ลุ	ด ชุ ด ลุ	ด ร ด ล	ร ด ฟ ร	ฟ ด ร ลุ	ด ลุ ร ด	ร ลุ ด ช
- ลุ ด ร	ด ฟ ด ร	ด ล ด ร	ด ร ฟ ช	- ลุ ด ร	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ

กลับต้น

ท่อน 2

-- ด ร	ฟ ช - ฟ	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ	- ลุ ด ร	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ
-- ชุ ด	ร ม ฟ ช	--- ล	- ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ลุ ด ร	- ฟ - ช
----	ฟ ช ล ดั	- รี่ - ดั	- ล - ช	- ล - ดั	- ล - ช	ช ช - ฟ	ฟ ฟ - ร
- รี่ย ดั ล	รี่ย ดั ล ช	ดั ล ช ฟ	ล ช ฟ ร	- ช ฟ ร	ฟ ร ด ลุ	ชุ ลุ ด ร	ฟ ด - ร
----	ชุ ลุ ด ร	- ช ฟ ร	ฟ ร ด ลุ	- ลุ - ชุ	ชุ ชุ - ลุ	ลุ ลุ - ด	ด ด - ร
- ช ฟ ร	ฟ ร ด ลุ	- ชุ - ลุ	ร ด - ร	- ร - ลุ	ร ด - ร	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช
(ดั รี่ย ดั ล	ดั ช ล ดั)	(ดั รี่ย ดั ล	ดั ช ล ดั)	(ดั รี่ย ดั ล	ช ฟ - ช)	(ดั รี่ย ดั ล	ช ฟ - ช)

----	ฟชลต์	-รื-ต์	-ล-ช	ลชฟร	ฟช--	ลชต์ล	-ช-ฟ
------	-------	--------	------	------	------	-------	------

กลับต้น

พ่อน 3

--ชฺด	ร ม ฟช	---ล	-ชชช	-ล-ช	-ฟ-ช	-ฟ-ม	-ร-ด
-------	--------	------	------	------	------	------	------

--ชฺล	ด ร -ด	ฟ ร ด ล	ด ร -ด	-ฟชฺล	ชฺล ด ร	ด ร ฟช	ฟ ร ฟด
-------	--------	---------	--------	-------	---------	--------	--------

--ชฺล	ด ร -ด	ฟ ร ด ล	ด ร -ด	ช ฟ ลช	ล ฟ ช ร	ฟ ร ช ฟ	ช ร ฟด
-------	--------	---------	--------	--------	---------	---------	--------

----	ชฺล ด ร	-ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ด	ด ด -ร
------	---------	--------	---------	------	------	------	--------

-ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	-ช-ล	ร ด -ร	-ฟ-ร	-ด-ร	-ด-ฟ	-ฟ-ฟ
--------	---------	------	--------	------	------	------	------

-ช-ล	-ช-ฟ	--ร ด	ร ฟ--	-ช-ฟ	-ด-ฟ	---ช	---ล
------	------	-------	-------	------	------	------	------

-ต์-รื	-ต์-ล	--ช ฟ	ช ล--	-ต์-ล	-ช-ล	-ช-ต์	-ต์-ต์
--------	-------	-------	-------	-------	------	-------	--------

-รื-ฟ	-รื-ต์	--ลช	ล ต์--	-รื-ต์	-ล-ต์	-รื-รื-	ต์ รื-ฟ
-------	--------	------	--------	--------	-------	---------	---------

----	----	----	----ฟ	----	----ฟ	-ฟ ฟ ฟ	-ฟ-ฟ
------	------	------	-------	------	-------	--------	------

----ฟ	----รื	----ต์	-รื-ฟ	----รื	-ต์-ฟ	-ฟ-รื	ต์ ล-ต์
-------	--------	--------	-------	--------	-------	-------	---------

----	----	----	----ต์	----	----ต์	-ต์ ต์ ต์	-ต์-ต์
------	------	------	--------	------	--------	-----------	--------

----ฟ	----รื	----ต์	-รื-ฟ	----รื	-ต์-ฟ	----รื	-ต์-ล
-------	--------	--------	-------	--------	-------	--------	-------

--ช ล	ต์ รื ต์ ล	ต์ ช ต์ ล	ต์ รื ต์ ล	-ม รื ต์	ม รื ต์ ล	รื ต์ ลช	ต์ ลช ฟ
-------	------------	-----------	------------	----------	-----------	----------	---------

ม ร ด ช	ด ช ด ร	ม ร ด ร	ม ฟ ช ฟ	-ฟ ม ร	-ม-ฟ	-ช ล ต์	-ช-ล
---------	---------	---------	---------	--------	------	---------	------

----	----ต์	--รื ต์	รืช-ล	----	----ล	-ล ล ล	-ล-ล
------	--------	---------	-------	------	-------	--------	------

-ม รื ต์	ม รื ต์ ล	รื ต์ ลช	ต์ ลช ฟ	-ร-ด	ด ด-ฟ	ฟ ฟ-ช	ชช-ล
----------	-----------	----------	---------	------	-------	-------	------

(ต์ รื ต์ ล	ต์ ช ล ต์)	(ต์ รื ต์ ล	ต์ ช ล ต์)	(ต์ รื ต์ ล	ช ฟ-ช)	(ต์ รื ต์ ล	ช ฟ-ช)
-------------	------------	-------------	------------	-------------	--------	-------------	--------

----	ฟช ล ตั	- รี่ - ตั	- ล - ช	ลช ฟ ร	ฟช --	ลช ตั ล	- ช - ฟ
------	---------	------------	---------	--------	-------	---------	---------

กลับต้น

สองชั้น

พ่อน 1

-- ด ฟ	ช ล ท ตั	--- รี่	- ตั ตั ตั	- รี่ - ตั	- ล - ฟ	--- รี่	- ตั - ล
--------	----------	---------	------------	------------	---------	---------	----------

----	ช ฟ ช ล	- รี่ ตั ล	- ช - ฟ	- ช ฟ ร	- ด - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล
------	---------	------------	---------	---------	---------	---------	---------

----	- ช - ล	-- ตั รี่	- ตั - ฟ	--- รี่	- ตั - ฟ	--- รี่	- ตั - ล
------	---------	-----------	----------	---------	----------	---------	----------

----	----	- ตั - ช	- ช - ช	ลช ฟ ร	ฟช --	ลช ตั ล	- ช - ฟ
------	------	----------	---------	--------	-------	---------	---------

กลับต้น

พ่อน 2

-- ชุ ด	ร ม ฟ ช	--- ล	- ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ลุ ด ร	- ฟ - ช
---------	---------	-------	---------	---------	---------	----------	---------

----	- ฟ - ล	--- ช	- ฟ - ร	----	ชุ ลุ ด ร	- ร ฟ ร	ฟ ด - ร
------	---------	-------	---------	------	-----------	---------	---------

-- ลุ ล	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ร ร	ฟ ร ด ลุ	- ด - ร	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช
---------	--------	--------	--------	----------	---------	---------	---------

----	ฟช ล ตั	- รี่ - ตั	- ล - ช	ลช ฟ ร	ฟช --	ลช ตั ล	- ช - ฟ
------	---------	------------	---------	--------	-------	---------	---------

กลับต้น

พ่อน 3

-- ด ฟ	ช ล ท ตั	--- รี่	- ตั ตั ตั	- รี่ - ตั	- ล - ตั	- ล - ตั	- ตั - ตั
--------	----------	---------	------------	------------	----------	----------	-----------

--- ฟ	--- ตั	-- ล ช	ล ตั --	- รี่ - ตั	- ล - ตั	- ฟ - รี่	- รี่ - รี่
-------	--------	--------	---------	------------	----------	-----------	-------------

- ฟ - ร	- ด - ร	- ด - ฟ	- ฟ - ฟ	- ลช ฟ	- ด - ฟ	--- ช	- ล --
---------	---------	---------	---------	--------	---------	-------	--------

- ตั - ล	- ช - ล	- ช - ตั	- ตั - ตั	- รี่ - ตั	- ล - ตั	-- รี่ -	ตั รี่ - ฟ
----------	---------	----------	-----------	------------	----------	----------	------------

----	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - รี่	- ตั - ฟ	- ฟ - รี่	ตั ล - ตั
------	-------	---------	---------	-----------	----------	-----------	-----------

----	--- ตั	- ตั ตั ตั	- ตั - ตั	- ฟ - รี่	- ตั - ฟ	--- รี่	- ตั - ล
------	--------	------------	-----------	-----------	----------	---------	----------

- ตั ตั ตั	- ล - ตั	- ล รี่ ตั	- ล ล ล	- ช ฟ ร	- ฟ - ร	- ตั - ตั	- รี่ ตั ล
------------	----------	------------	---------	---------	---------	-----------	------------

----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล	- ช ฟ ร	- ฟ - ร	- ตั้ - ตั้	- รั้ ตั้ ล
------	-------	---------	---------	---------	---------	-------------	-------------

----	ด ล ช ฟ	-- ช ล	ช ล ด ช	ล ช ฟ ร	ฟ ช --	ล ช ด ล	- ช - ฟ
------	---------	--------	---------	---------	--------	---------	---------

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 1

- ตั้ ตั้ ตั้	- ล - ตั้	- ล - รั้	- ตั้ - ล	-- ช ล	ตั้ ล ช ฟ	ช ฟ ด ฟ	- ช - ล
---------------	-----------	-----------	-----------	--------	-----------	---------	---------

- ตั้ ตั้ ตั้	- รั้ - ฟ	- ชั้ ฟ รั้	ฟ รั้ ตั้ ล	-- ตั้ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ร ด ร	ฟ ช - ฟ
---------------	-----------	-------------	-------------	----------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

--- ช	-- ฟ ช	-- ฟ ล	- ช ฟ ร	-- ฟ ล	- ช ฟ ร	ฟ ร ด ร	ฟ ช - ฟ
-------	--------	--------	---------	--------	---------	---------	---------

-- ช ล	ด ร ด ร	-- ด ร	ฟ ช ฟ ช	- ล ด ร	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ช - ฟ
--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 3

-- ตั้ ตั้	- ตั้ --	รั้ ตั้ ล ตั้	- ตั้ ตั้ ตั้	-- ล รั้	ล ตั้ --	รั้ ตั้ ล ตั้	- รั้ --
------------	----------	---------------	---------------	----------	----------	---------------	----------

ฟ ร ด ร	- ฟ --	ช ฟ ด ฟ	- ช - ล	- ฟ ช ล	- ตั้ - รั้	ตั้ ล - ตั้	- รั้ - ฟ
---------	--------	---------	---------	---------	-------------	-------------	-----------

(- ฟ - รั้	ตั้ ล - ตั้)	(- ฟ - รั้	ตั้ ล - ตั้)	(ฟ ชั้ ฟ รั้	- ตั้ - ล)	(ฟ ชั้ ฟ รั้	- ตั้ - ล)
------------	--------------	------------	--------------	--------------	------------	--------------	------------

(ตั้ ล ช ฟ	ล ช ตั้ ล)	(ตั้ ล ช ฟ	ล ช ตั้ ล)	(ตั้ ล ช ฟ	ล ช ตั้ ล)	(ตั้ ล ช ฟ	ล ช ตั้ ล)
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

- ตั้ - รั้	- ตั้ - ล	ล ล - ช	ช ช - ฟ
-------------	-----------	---------	---------

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงเถาชนิด 3 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงฟา

(ฟ1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือ เสียงที่ 3 เสียง ที่ (ฟ4) และ เสียงที่ 7 เสียง มี (ฟ7)
3. ในท่อน 3 บรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 5 และห้องเพลงที่ 6 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือ เสียงที่ 7 เสียง มี (ฟ7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาเขมร

สรุป

เพลงเขมรโพธิสัตว์ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการใช้เสียงรอง คือ เสียงมี เพื่อขับเน้นสำเนียงเขมร

3.1.2 เพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงเรื่อง

เพลงเรื่องเขมรใหญ่ อัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วย เพลงเขมรใหญ่ เขมรน้อย และเขมรกลาง เพลงเขมรใหญ่ประกอบด้วยท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง เพลงเขมรน้อย ประกอบด้วยท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง เพลงเขมรกลาง ประกอบด้วยท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง

เพลง เรื่องเขมรใหญ่

เพลง เขมรใหญ่

ท่อน 1

--- ว	--- ม	- ช - ว	- ม - ช	--- ล	- ช - ด	--- ช	--- ช
- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ว	- ท - ท	ท ท - ว	ว ว - ม	ม ม - ช
- ท ท ท	- ล - ช	ช ช - ม	ม ม - ว	- ช - ม	- ว - ด	- ว - ม	ม ม - ว
-- ฟชล	- ด - รั	- ด - รั	รั รั - ด	--- รั	- ด - ฟ	--- ด	--- ด

ท่อน 2

- ท ล ช	- ม ว ด	- ช - ด	- ด ร ม	ช ว ช ม	ช ล ช ม	ช ว ช ม	ช ล ช ม
- ช - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ว ด	-- ว ช	ฟ ม ฟ ช	-- ล ช	ฟ ม ฟ ช
- ท ท ท	- ล - ช	ช ช - ม	ม ม - ว	- ช - ม	- ว - ด	- ว - ม	ม ม - ว

-- พซล	- ตํ - รั	- ตํ - รั	รั รั - ตํ	--- รั	- ตํ - ฬ	--- ตํ	--- ตํ
--------	-----------	-----------	------------	--------	----------	--------	--------

พ่อน 3

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ล	- ล - ล	- ท - ล	- ฌ - ม
----------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

- ร - ทุ	ม ร - ม	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ล	--- ม	- ม - ม	- ด ร ม	- ฌ - ล
----------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ฌ	- ฌ - ฌ	- ล - ฌ	- ม - ร
----------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

-- ดทล	- ทุ - ร	- ทุ - -	ด ร ม - ฌ	--- ล	- ฌ - ตํ	--- ฌ	--- ฌ
--------	----------	----------	-----------	-------	----------	-------	-------

พ่อน 4

- มํ - ฌ	- มํ - รั	รั รั - ตํ	ตํ ตํ - ล	--- รั	- รั - รั	- มํ - รั	- ตํ - ล
----------	-----------	------------	-----------	--------	-----------	-----------	----------

- ฌ - ม	ล ฌ - ล	- รั - ตํ	ตํ ตํ - รั	--- ล	- ล - ล	- พ ฌ ล	- ตํ - รั
---------	---------	-----------	------------	-------	---------	---------	-----------

- มํ - ฌ	- มํ - รั	รั รั - ตํ	ตํ ตํ - ล	--- ตํ	- ตํ - ตํ	- รั - ตํ	- ล - ฌ
----------	-----------	------------	-----------	--------	-----------	-----------	---------

- - พมร	- ม - ฌ	- ม - -	พ ฌ ล - ตํ	--- รั	- ตํ - ฬ	--- ตํ	--- ตํ
---------	---------	---------	------------	--------	----------	--------	--------

พ่อน 5

- ล - ตํ	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ฬ	ฬ ฬ - ร	--- ฌ	- ฌ - ฌ	- ล - ฌ	- ฬ - ร
----------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

- ด - ล	ร ด - ร	- ฌ - ฬ	ฬ ฬ - ฌ	--- ร	- ร - ร	- ท ด ร	- ฬ - ฌ
---------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

- ล - ตํ	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ฬ	ฬ ฬ - ร	--- ฬ	- ฬ - ฬ	- ฌ - ฬ	- ร - ด
----------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

-- ทุลล	- ล - ด	- ล - -	ทุ ด ร - ฬ	--- ฌ	- ฬ - ท	--- ฬ	--- ฬ
---------	---------	---------	------------	-------	---------	-------	-------

เพลง เขมรน้อย

พ่อน 1

--- ร	--- ม	- ฌ - ร	- ม - ฌ	--- ล	- ฌ - ตํ	--- ฌ	--- ฌ
-------	-------	---------	---------	-------	----------	-------	-------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	- ฌ ฌ ฌ	- ล - ร	- ทุ - -	ด ร ม - ฌ
----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	-----------

- ทุ ทุ ทุ	- ล - ฌ	- ด ด ด	- ร - ม	- ร ร ร	- ม - ฌ	- ฌ - ล	ล ล - ฌ
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ฬ	- ม - ล	--- ม	--- ม
----------	---------	---------	---------	-------	---------	-------	-------

พ่อน 2

- ฌ - ฤ	-- มรด	- ฌ - ด	- ดรม	- ฌ - ม	-- มรด	- ฌ - ด	-- ดรม
- ฌ - ม	-- มรด	- ม ฌ ร	ม ร ด ฤ	--- ฤ	- ฤ ฤ ฤ	- ฌ ฌ ฌ	- ฤ - ด
-- ทลช	-- มรด	- ฌ - ม	-- มรด	- ร ร ร	- ม - ฌ	- ฌ - ล	ล ล - ฌ
- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ฟ	- ม - ล	--- ม	--- ม

พ่อน 3

- ท ท ท	- รั - ล	- ม ม ม	- ฌ - ล	- ท ท ท	- รั - ล	- ม ม ม	- ฌ - ล
- ล ฌ ม	ฌ ม ร ด	- ฌ - ด	- ด ร ม	--- ม	- ม - ม	- ร ร ร	- ม - ฌ
----	- ล - ฌ	- ม - ร	- ด - ฤ	- ฌ ฌ ฌ	- ฤ - ด	- ด - ร	ร ร - ด
- ท - ล	- ฌ - ม	- ด ร ม	- ฌ - ล	--- ท	- ล - รั	--- ล	--- ล

เพลง เขมรกลาง

พ่อน 1

--- ร	--- ม	- ฌ - ร	- ม - ฌ	--- ล	- ฌ - ติ	--- ฌ	--- ฌ
- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ฌ	- ฌ - ฌ	- ล - ฌ	- ม - ร
-- ดทล	- ท - ร	- ท --	ดรม - ฌ	--- ล	- ฌ - ติ	--- ฌ	--- ฌ
- ท - รั	- ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ม	--- ฟ	- ม - ฤ	--- ม	--- ม

พ่อน 2

- ฌ - ม	-- มรด	- ฌ - ด	-- ดรม	--- ฟ	- ม - ล	--- ม	--- ม
- ฌ - ม	-- มรด	- ฌ - ด	-- ดรม	-- ด ด	ด ด - ร	ร ร - ม	ม ม - ฌ
- ฌ ฌ ฌ	- ล - ฌ	- ม - ร	- ด - ฤ	- ฌ ฌ ฌ	- ฤ - ด	- ด - ร	ร ร - ด
- ท - ล	- ฌ - ม	- ด ร ม	- ฌ - ล	--- ท	- ล - รั	--- ล	--- ล

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงเขมรใหญ่ เขมรน้อย และเขมรกลาง
 - 1.1 เพลงเขมรใหญ่ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน
 - 1.2 เพลงเขมรน้อย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
 - 1.3 เพลงเขมรกลาง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
2. ประกอบด้วยบันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี) และบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 1.1 เพลงเขมรใหญ่ สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 1.2 เพลงเขมรน้อย บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
2. เพลงเขมรใหญ่ ท่อน 5 มีบันไดเสียงฟา ที่บอกได้ถึงสำเนียงเขมร

สรุป

เพลงเรื่องแขกไทย มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ เป็นเพลงที่อยู่ในหลายบันไดเสียง ในบางเพลงมีการซ้ำทำนองทั้งประโยคเพลง

3.1.3 เพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงตับ

เพลงตับขอมดำดิน อัตรাজังหวะสองชั้น หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วยเพลงเขมรพวง เขมรเขาเขี้ยว เขมรเป่าใบไม้ และเขมรเอวบาง เพลงเขมรพวง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เพลงเขมรเขาเขี้ยว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง เพลงเขมรเป่าใบไม้ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงเขมรเอวบาง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ใช้ประกอบตาโบลวิงด์ (Tableaux Vivantes) การแสดงภาพนิ่ง เนื้อร้องมาจากบทพระราชนิพนธ์ เรื่องพระร่วง พระราชนิพนธ์โดยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพลง ตับขอมดำดิน

เพลง เขมรพวง

เมื่อนั้น	พระประทุมสุริวงค์ทรงขรรค์
ครองพระนครธมสมบุรณ์ครัน	ทรงธรรม์ออกหน้าปราสาทชัย
เบิกพญาเดโชเจ้าเมืองขอม	เข้าเฝ้าประณตน์อมตามสมัย
ดำรงสถามความสุขทุกข์ภัย	แล้วท้าวไทแถลงเล่าข่าวสำคัญ

เพลง เขมรพวง

ท่อน 1

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ดี	---วี
-ฟ-ดี	-วี-ฟ	-ลชีฟ	-ดี-วี	--ดีล	-ดี--	-ช-ล	-ชลดี
---ดี	-ดีดีดี	---ฟ	-ฟ-ฟ	-ชฟร	-ด-ฟ	---ช	---ล
----	----	-ลดีช	ลชฟร	---ฟ	---ด	รดลุด	-ร-ฟ

กลับต้น

ท่อน 2

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ชฟร	-ด-ฟ	--ลช	ฟช-ล
----	ดีดีดีดี	----	วีวีวีวี	----	-ดี-ล	-ดี-ล	ชฟ-ช
----	----	ดรฟช	ลชฟร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
---ด	---ม	---ช	---ร	---ฟ	---ด	รดลุด	-ร-ฟ
----	ดรฟช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ฟ	---ด	รดลุด	-ร-ฟ
----	ดรฟช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ฟ	---ด	รดลุด	-ร-ฟ

กลับต้น

เพลง เขมรเขาเขี้ยว

สุโขทัยเกิดผู้ก่อปร	บุญราย หนึ่งเฮย
ถนัดชื่อนายร่วงนาย	ส่วยน้ำ
ตักน้ำใส่ชะลอมหวาย	บ่ห่อน ร้วเลย
อิทธิฤทธิ์เรากลายกล้า	บ่ได้ต่อไป

เพลง เขมรเขาเขียว

ท่อน 1

----	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ล - ช	- ฟ - ล	-- ช ฟ	- ช - ร
--- ฟ	- ฟ - ฟ	- ช - ฟ	- ร - ด	ร ด ฟ ร	ด ล - ด	- ล - ด	- ร - ฟ
- ล - ช	- ฟ - ร	- ล ด ร	- ฟ - ช	---	- ช --	- ฟ - ช	- ฟ ช ล
----	----	- ล - ช	ฟ ช ล ด	----	ด ร ฟ ช	- ล ด ช	ล ช ฟ ร
--- ฟ	- ฟ - ฟ	- ช - ฟ	- ร - ด	ร ด ฟ ร	ด ล - ด	- ล - ด	- ร - ฟ
- ล - ช	- ฟ - ร	- ล ด ร	- ฟ - ช	---	- ช --	- ฟ - ช	- ล ช ฟ

กลับต้น

ท่อน 2

----	----	--- ช	--- ล	----	- ช - ล	ช ฟ ช ล	- ด - ร
----	- ด - ฟ	----	- ด - ร	- ล - ร	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล
--- ด	- ด - ด	- ร - ด	- ล - ช	- ล - ช	- ฟ - ช	--- ล	--- ด
--- ร	ฟ ร ด ล	ช ฟ ช ล	- ด - ร	--- ด	- ร --	- ด - ร	ด ร - ฟ

กลับต้น

เที่ยว 2 บรรทัดสุดท้ายเปลี่ยนเป็น

--- ร	ฟ ร ด ล	ช ฟ ช ล	- ด - ร	--- ด	- ร --	- ด - ร	ฟ ร - ด
-------	---------	---------	---------	-------	--------	---------	---------

เพลง เขมรเป่าใบไม้

พญาเดโชวิษชาชาญชัย	ฟังตรัสชัดใจก็ทูลสนอง
ว่าข้าขอรับจับตัวนายกอง	ส่วยน้ำสนองพระเดชพระคุณ
ท้าวเธอตรัสห้ามด้วยความการุณ	ว่าอย่าหันหุนจะอันตรราย
ขุนขอมแค้นตั้งบ่ฟังภิปราย	ยกกรถวายกตัญญูลี

เพลง เขมรป่าไผ่

ท่อน 1

----	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	--- รั	--- ดั	- ดั - ดั	--- รั
----	----	- ช - ล	- ดั - รั	- ฟ - ดั	- รั - ฟ	--- รั	- ดั - ล
--- ล	- ล - ล	- ดั - ช	- ล - ดั	----	- รั - ดั	--- ล	- ช - ฟ
----	--- ฟ	-- ช ล	- ดั - ช	ล ช ฟ ร	- ด - ร	- รั ดั ล	- ช - ฟ

กลับต้น

ท่อน 2

----	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ล - ช	- ฟ - ร	- ลุ ด ร	- ฟ - ช
----	----	- ด - ร	- ฟ - ช	- ล - ฟ	ช ล - ช	--- ฟ	--- ร
----	----	- ฟ - ด	- ร - ฟ	----	- ช - ฟ	--- ร	- ฟ - ด
----	--- ฟ	-- ช ล	- ดั - ช	ล ช ฟ ร	- ด - ร	- รั ดั ล	- ช - ฟ

กลับต้น

เพลง เขมรเอวบาง

แทรกดินไปสุโขทัยบุรี	ผูกขึ้นคูดูที่เสมออุรา
พบตัวพระร่วงบ่คิดสงกา	พลงถามสืบหาพระร่วง ฐ สิง
พระร่วงฟังถามตรัสความประวิง	ว่านั่งอยู่เพอญจะเขิญ ฐ มา
ว่าแล้วหลีกไปบ่ให้สงกา	ขุนขอมกายากัศพาพระลาน

เพลง เขมรเอวบาง

ท่อน 1

----	--- ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ช ฟ ร	- ด - ฟ	-- ล ช	ฟ ช - ล
----	----	- ช - ล	- ดั - รั	- ฟ - ดั	รั ฟ - รั	--- ดั	--- ล
--- ล	- ล - ล	- ดั - ล	- ช - ฟ	- ช ฟ ร	- ด - ฟ	--- ช	--- ล
----	- ช - ดั	----	- ช - ล	ดั ล ช ฟ	ช ล - ช	ล ช ฟ ร	ฟ ด - ร

กลับต้น

ท่อน 2

----	---ด	-ด ด ด	-ด -ด	-ร -ด	-ล -ด	-ร -ฟ	---ร
---ด	-ด -ด	-ฟ ช ล	-ดี -ริ	-ฟ -ดี	ริ ฟ -ริ	---ดี	---ล
---ล	-ล -ล	-ดี -ล	-ช -ฟ	-ช ฟ ร	-ด -ฟ	---ช	---ล
----	-ช -ดี	----	-ช -ล	ดี ล ช ฟ	ช ล -ช	ล ช ฟ ร	ฟ ด -ร

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงเขมรพวง เพลงเขมรเขาเขี้ยว เพลงเขมรเป่าใบไม้ และเพลงเขมรเอวบาง

- 1.1 เพลงเขมรพวง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.2 เพลงเขมรเขาเขี้ยว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.3 เพลงเขมรเป่าใบไม้ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.4 เพลงเขมรเอวบาง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน

2. ทุกเพลงเป็นเพลงชนิด 2 ท่อน

3. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)

4. วรรคจบของทุกเพลงในทุกท่อนจบเสียงหลักของบันไดเสียง

4.1 เพลงเขมรพวง วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงฟา (ฟ1)

4.2 เพลงเขมรเขาเขี้ยว วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงฟา (ฟ1)

4.3 เพลงเขมรเป่าใบไม้ วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงฟา (ฟ1)

4.4 เพลงเขมรเอวบาง วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ฟ6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง ในเพลงเขมรพวง เพลงเขมรเป่าใบไม้ และเพลงเขมรเอวบาง

2.1 เพลงเขมรพวง มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

2.2 เพลงเขมรเป่าใบไม้ มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

2.3 เพลงเขมรเอวบาง มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

3. มีการใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เป็นการเริ่มต้นเพลง

3.1 เพลงเขมรพวง ใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เสียงฟ้า เริ่มต้นเพลงของท่อน 1 และท่อน 2

3.2 เพลงเขมรเขาเขี้ยว ใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เสียงฟ้า เริ่มต้นเพลงของท่อน 1

3.3 เพลงเขมรเขาเป่าใบไม้ ใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เสียงฟ้า เริ่มต้นเพลงของท่อน 1 และท่อน 2

3.4 เพลงเขมรเอวบาง ใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เสียงฟ้า เริ่มต้นเพลงของท่อน 1 และใช้วรรณยุกต์เสียง (เท่า) เสียงโด เริ่มต้นเพลงของท่อน 2

4. เพลงเขมรพวง ท่อน 2 บรรทัดที่ 4 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียงมี (F7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาเขมร

สรุป

เพลงตับขอมดำดิน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวยกเพลงของทุกเพลงในตับยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการใช้เสียงรองเพื่อขับเน้นสำเนียงเพลง การซ้ำทำนองเพลง และมีเพลงที่จบเพลงด้วยเสียงเร ซึ่งบอกได้ถึงเพลงสำเนียงเขมร

3.1.4 เพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงทยอย

เพลงทยอยเขมร อัคราจักรหะสามชั้น หน้าทับทยอย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 56 บรรทัดเพลง และท่อน 2 มีความยาว 64 บรรทัดเพลง เนื้อร้องมาจากวรรณกรรมเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

เพลง ทยอยเขมร สามชั้น

ว่าแล้วก็พากันคลาไคล	ดำเนินในแนวป่าพนาศรี
บุหลันทรงกลมหมดราศี	เหมือนจะชวนให้ลีลาไป

เพลง ทอยเขมร สามชั้น

ท่อน 1

- ด ร ม	- ช - ล	- ค - ล	- ช - ม	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
- ม ช ร	ม ร ด พ	ล ช ล พ	ล พ ด ร	- ช - ล	- ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช
- ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- พ ม ร	- ม - ช	- ล ท ร	- ล - ท
----	--- ร	-- ม ร	ม ล - ท	----	--- ท	- ท ท ท	- ท - ท
(ท ท ร ท	ร ล - ท)	(ท ท ร ท	ร ล - ท)	(ล ล ท ล	ท ช - ล)	(ล ล ท ล	ท ช - ล)
(ช ช ล ช	ล ม - ช)	(ช ช ล ช	ล ม - ช)	(ม ม ช ม	ช ร - ม)	(ม ม ช ม	ช ร - ม)
(ท ท ร ท	ร ล - ท)	(ท ท ร ท	ร ล - ท)	(ล ล ท ล	ท ช - ล)	(ล ล ท ล	ท ช - ล)
(ช ช ล ช	ล ม - ช)	(ช ช ล ช	ล ม - ช)	(ม ม ช ม	ช ร - ม)	(ม ม ช ม	ช ร - ม)
----	- ล - ท	----	- ช - ล	----	- ม - ช	-- ล ช	ล ร - ม
----	- ล - ท	----	- ช - ล	----	- ม - ช	-- ล ช	ล ร - ม
----	- ม - ช	-- ล ช	ล ร - ม	----	- ม - ช	-- ล ช	ล ร - ม
----	- ร - ม	-- ล ช	ล ร - ม	----	- ร - ม	-- ล ช	ล ร - ม
ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม
--- ร	- ร ร ร	--- ท	- ท ท ท	--- ล	- ล ล ล	--- ช	- ช ช ช
--- ร	- ร ร ร	--- ท	- ท ท ท	--- ล	- ล ล ล	--- ช	- ช ช ช
-- ร ร	-- ท ท	-- ล ล	-- ท ท	-- ร ร	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ร ร	-- ท ท	-- ล ล	-- ท ท	-- ร ม	ช ล ท ร	ท ล ช ล	ท ร - ช
----	--- ค	-- ร ค	ร พ - ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช

(ม ด ร ม	ร ช ร ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล	-- ดั ช	ล ดั --	ล ช ล ดั	- ม - ช)
(- ด ร ม	ร ช ร ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล	-- ดั ช	ล ดั --	ล ช ล ดั	- ม - ช)
(ม ด ร ม	ร ช ร ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล	-- ดั ช	ล ดั --	ล ช ล ดั	- ม - ช)
(- ด ร ม	ร ช ร ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล	-- ดั ช	ล ดั --	ล ช ล ดั	- ม - ช)
(ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช)	(ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช)	(ด ด ช ด	ร ม ฟ ช)	(ด ด ช ด	ร ม ฟ ช)
(ล ฟ ช ล	ช ล ท ดั	(ล ฟ ช ล	ช ล ท ดั	(ท ร ิ ดั ท	ดั ท ล ช)	(ท ร ิ ดั ท	ดั ท ล ช)
-- ล ดั	ล ช ล ดั	-- ร ิ ดั	ล ช ล ดั	-- ล ดั	ล ช ล ดั	ล ช ล ดั	- ม - ช
(ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช)	(ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช)	(ด ด ช ด	ร ม ฟ ช)	(ด ด ช ด	ร ม ฟ ช)
ล ฟ ช ล	ช ล ท ดั	ล ฟ ช ล	ช ล ท ดั	ท ร ิ ดั ท	ดั ท ล ช	ท ร ิ ดั ท	ดั ท ล ช
-- ล ดั	ล ช ล ดั	-- ร ิ ดั	ล ช ล ดั	-- ล ดั	ล ช ล ดั	ล ช ล ดั	- ม - ช
-- ช ฟ	ม ร ด ช	-- ช ด	ร ม ฟ ช	-- ล ฟ	ช ล ท ดั	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช
-- ช ฟ	ม ร ด ช	-- ช ด	ร ม ฟ ช	-- ล ฟ	ช ล ท ดั	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช
-- ล ฟ	ช ล ท ดั	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช	-- ล ฟ	ช ล ท ดั	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช
-- ท ร ิ	ดั ท ล ช	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช	-- ท ร ิ	ดั ท ล ช
ดั ท ล ช	ฟ ท ล ช	ดั ท ล ช	ฟ ท ล ช	-- ล ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช	- ล - ช
----	--- ดั	----	--- ล	----	--- ดั	----	--- ช
-- ท ท	-- ดั ดั	-- ร ิ ร ิ	-- ฟ ฟ	-- ช ช	-- ล ล	-- ท ท	-- ดั ดั
----	---- ฟ	-- ช ฟ	ช ท - ด	----	---- ด	- ด ด ด	- ด - ด
(ดั ร ิ ดั ล	ดั ช ล ดั)	(ดั ร ิ ดั ล	ดั ช ล ดั)	(ดั ร ิ ดั ล	ดั ล ิ ช ม)	(ดั ร ิ ดั ล	ดั ล ิ ช ม)

(ឃ្ល ឡង ម)	ឃ្ល រ ម ឃ្ល)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម ឃ្ល)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម រ ព)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម រ ព)
(តំ រំ តំ ឡ	តំ ឃ្ល ឡ តំ)	(តំ រំ តំ ឡ	តំ ឃ្ល ឡ តំ)	(តំ រំ តំ ឡ	តំ ឡង ម)	(តំ រំ តំ ឡ	តំ ឡង ម)
(ឃ្ល ឡង ម)	(ឃ្ល រ ម ឃ្ល)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម ឃ្ល)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម រ ព)	(ឃ្ល ឡង ម	ឃ្ល រ ម រ ព)
---	ឡ	-- ឡ	ឡ	---	ឡ	ឡ	ឡ
---	ឡ	-- ឡ	ឡ	---	ឡ	ឡ	ឡ
---	ម	-- ម	ម	---	ម	ម	ម
---	ម	-- ម	ម	---	ម	ម	ម
- ឡ	- ឡ	- ឡ	- ឡ	- ឡ	- ឡ	- ឡ	- ឡ
----	----	- ឡ	ឡ	----	----	- ឡ	- ឡ
---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ
---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ
---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ
---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ	---	ឡ
ឡ ឡ ឡ រ	ឡ ឡ ឡ ម	ឡ ឡ ឡ រ	ឡ ឡ ឡ ម	ឡ រ ឡ ម	ឡ រ ឡ ម	ឡ រ ឡ ម	ឡ រ ឡ ម
- ឡ	ឡ រ ម រ ព	ឡ ឡ - រ	ឡ រ - ម	- ឡ - ឡ	- ឡ - ម	ម ម - រ	រ រ - ឡ
- ម ឡ រ	ម រ ឡ រ ព	ឡ ឡ ឡ រ ព	ឡ រ ឡ ឡ រ	- ឡ - ឡ	- ឡ - ម	- រ រ រ រ	- ម - ឡ
- រំ - រ	- ឡ - ឡ	ឡ ឡ - ឡ	ឡ ឡ - រ	- រំ - រំ	- រំ - រ	រ រ - ឡ	ឡ ឡ - ឡ
-- ឡ រ	ម រ ឡ ឡ	-- ឡ ឡ	រ ម រ ឡ	-- ឡ រ	ឡ ឡ រ ឡ	-- រ រំ	តំ រ ឡ ឡ
---	---	---	---	- ឡ - រ	- ឡ - ឡ	- ឡ - ឡ	- រ - តំ

พ่อน 2

- ด ร ม	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ม	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
- ม ช ร	ม ร ด ท	ล ช ล ท	ล ท ด ร	- ช - ล	- ช - ม	- ร ร ร	- ม - ช
- ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- - ร ม	ช ล ท ร	ท ล ช ล	ท ร - ช
----	----	----	--- ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด	- ม ช ร	ม ร ด ท	ล ช ล ท	ล ท ด ร
- ล ช ม	ช ม ร ด	- ช - ด	- ด ร ม	- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ฟ ช - ช
----	----	----	--- ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
(ร ม ช ล	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ม ร ด ล	ด ร ม ด	ร ม ฟ ช)	(- - - ช	- ช ช ช)
(ร ม ช ล	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ม ร ด ล	ด ร ม ด	ร ม ฟ ช)	(- - - ช	- ช ช ช)
(ด ร ม ด	ร ม ฟ ช)	(- - - ช	- ช ช ช)	(ด ร ม ด	ร ม ฟ ช)	(- - - ช	- ช ช ช)
(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)
(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)	(ช ช ช ช)
ช ช ช ช	ช ช ช ช	ช ช ช ช	ช ช ช ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
ร ม ช ล	ท ล ช ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม	- ร ร ร	- ม - ช
----	----	----	--- ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
ร ท ล ช	ล ท ล ช	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ร ท ล ช	ล ท ล ช
ล ท ล ช	ล ท ล ช	ล ท ล ช	ล ท ล ช	ร ท ล ช	ล ท ล ท	ล ช ล ท	ด ร - ร
----	----	----	--- ร	----	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร

- รั - ท	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ล	ล ล - ท	- ฟ ม ร	- ม - ฌ	- ล ท รั	- ล - ท
-----	--- รั	-- ม รั	ม ั ล - ท	-----	--- ท	- ท ท ท	- ท - ท
-- รั ท	ล ฌ ล ฌ	-- ท ล	ฌ ม ฌ ม	-- ล ฌ	ม ร ม ร	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ
-- รั ท	ล ฌ ล ฌ	-- ท ล	ฌ ม ฌ ม	-- ล ฌ	ม ร ม ร	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ
-- ล ฌ	ม ร ม ร	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ	-- ล ฌ	ม ร ม ร	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ
-- ฌ ม	ร ฤ ร ฤ	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ	-- ฌ ม	ร ฤ ร ฤ	-- ฌ ม	ร ทุ ร ทุ
ร ร ร ฤ	ร ร ร ทุ	ร ร ร ฤ	ร ร ร ทุ	ร ฤ ร ทุ	ร ฤ ร ทุ	ร ฤ ร ทุ	ร ฤ ร ทุ
- ม ร ทุ	ร ทุ ฤ ฌ	ฌ ฌ - ฤ	ฤ ฤ - ท	-- ร ม	ฌ ล ท รั	ท ล ฌ ล	ท รั - ฌ
-----	-----	-----	--- ฌ	-----	--- ฌ	- ฌ ฌ ฌ	- ฌ - ฌ
-- ล ฟ	ฌ ล ท ด้	-- ด้ ด้	-- ด้ ด้	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ฌ ฌ	-- ฌ ฌ
-- ล ฟ	ฌ ล ท ด้	-- ด้ ด้	-- ด้ ด้	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ฌ ฌ	-- ฌ ฌ
-- ล ฟ	ฌ ล ท ด้	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ล ฟ	ฌ ล ท ด้	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ
-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ	-- ท รั	ด้ ท ล ฌ
(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)
(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)	(ฌ ฌ ฌ ฌ)
ฌ ฌ ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ	-----	--- ฌ	- ฌ ฌ ฌ	- ฌ - ฌ
- ด้ - ล	- ฌ - ฟ	ฟ ฟ - ฌ	ฌ ฌ - ล	- ท - ด้	รั ด้ ท ล	ฌ ฟ ฌ ล	ฌ ล ท ด้
- ฌ - ด	- ร - ม	- ฌ - ม	- ร - ด	- ทุ ฤ ฌ	- ม ร ด	- ฌ - ด	- ด ร ม
-- ท ท	-- รั รั	-- ฌ ฌ	-- ล ล	-- ม ม	-- ฌ ฌ	-- ร ร	-- ม ม

-- ឃឃ	-- មម	-- វវ	-- គគ	-- កក	-- ឆឆ	-- ឡឡ	ឡវ-ម
----	--- ឃ	-- ឡឃ	ឡវ-ម	----	--- ម	- មមម	- ម-ម
(មមឃម	មមឃម	មមឃម	ឃឡកំ)	(មមឃម	ឃឡកំ)	-- វំគំ	កឡឃម)
(មមឃម	មមឃម	មមឃម	ឃឡកំ)	(មមឃម	ឃឡកំ)	-- វំគំ	កឡឃម)
(មមឃម	ឃឡកំ)	(-- វំគំ	កឡឃម)	(មមឃម	ឃឡកំ)	(-- វំគំ	កឡឃម)
-- មឡ	- ឃឃឃ	-- គំឡ	- ឃឃឃ	-- មឡ	- ឃឃឃ	-- វំគំ	កឡឃម
-- មឡ	- ឃឃឃ	-- វំគំ	កឡឃម	-- មឡ	- ឃឃឃ	-- វំគំ	កឡឃម
-- វំគំ	កឡឃវ	-- វំគំ	កឡឃម	-- វំគំ	កឡឃវ	-- វំគំ	កឡឃម
ឃឃឃវ	ឃឃឃម	ឃឃឃវ	ឃឃឃម	ឃវឃម	ឃវឃម	ឃវឃម	ឃវឃម
- ឡឃម	ឃមវគ	គគ-វ	វវ-ម	- ឃ-ឡ	- ឃ-ម	មម-វ	វវ-គ
-- ឡឃ	ឡឃឡគំ	-- ឡឃ	ឡឃឡគំ	-- ឡឃ	ឡគំ-ឡ	គំឡឃម	ឃវមឃ
(ឃឡឃម	ឃវមឃ)	(ឃឡឃម	ឃវមឃ)	(គំវំគំឡ	គំឃឡគំ)	(គំវំគំឡ	គំឃឡគំ)
----	----	គំវំគំឡ	វំគំឡឃ	គំឡឃម	ឡឃមវ	ឃមវគ	----
----	ឃុំឡគុ	- មឃវ	មវគឡ	----	----	គឡឃម	ឡឃគឡ
----	----	គំវំគំឡ	វំគំឡឃ	គំឡឃម	ឡឃមវ	ឃមវគ	----
(ឃឃឡឃ)	(ឃឃឡឃ)	(ឃឃឡឃ)	(ឃឃឡឃ)	(មមឃម)	(មមឃម)	(វមឃឡ)	(វមឃឡ)
(គំឡគំឃ	មឃឡគំ)	(គំឡគំឃ	មឃឡគំ)	(គំវំគំឡ	គំឡឃម)	(គំវំគំឡ	គំឡឃម)
-- គំឡ	ឃមឃម	-- ឡឃ	មវមវ	-- ឃម	វគវគ	-- មវ	គុគុ
(ឃមវគ	មវគឡ)	(ឃមវគ	មវគឡ)	(គំឡឃម	ឡឃគំឡ)	(គំឡឃម	ឡឃគំឡ)

-- ม ร	ม ร ม ช	-- ม ร	ม ร ม ช	-- ม ร	ม ร ม ช	ช ม ร ด	- ร - ด
-- ชุ ชุ	-- ลุ ลุ	-- ด ด	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร	-- ด ด	-- ลุ ลุ
(ช ม ร ด	ม ร ด ลุ)	(ช ม ร ด	ม ร ด ลุ)	(ดํ ล ช ม	ล ช ดํ ล)	(ดํ ล ช ม	ล ช ดํ ล)
-- ม ร	ม ร ม ช	-- ม ร	ม ร ม ช	-- ม ร	ม ร ม ช	ช ม ร ด	- ร - ด
-- ชุ ชุ	-- ลุ ลุ	-- ด ด	-- ร ร	-- ชุ ชุ	-- ม ม	-- ร ร	-- ด ด
- ล ช ม	ช ม ร ด	- ชุ - ด	- ด ร ม	- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช
- รํ - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- รํ - มํ	- รํ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
-- ช ฟ	ม ร ด ชุ	-- ชุ ด	ร ม ฟ ช	-- ล ฟ	ช ล ท ดํ	-- ท รํ	ดํ ท ล ช

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) และบันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี) แต่ส่วนใหญ่แล้วยืนอยู่ในบันไดเสียงโดเป็นหลัก
3. วรรคจบของเพลงในท่อน 1 จบที่เสียง โด ท่อน 2 จบที่เสียงซอล

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ทำนองเพลงมีลักษณะซ้ำในวรรคเพลง
3. เป็นเพลงทยอยทั่วไป ที่มีเนื้อเพลง ลูกโยน และลูกล้อลูกซัด

สรุป

เพลงทยอยเขมร มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีการซ้ำทำนองเพลง มีชื่อเพลงที่บอกถึงความเป็นเขมร

3.1.5 เพลงสำเนียงภาษาเขมร ในเพลงเกร็ด

เพลงเขมรอมตึก เป็นเพลงไทยสำเนียงเขมร อัตราราว 2 ชั้น หน้าทับ
ปรบไต่ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน มีความยาวท่อนละ 4 บรรทัดเพลง
เป็นเพลงประเภทบังคับทาง ใช้บรรเพลงและขับร้องในการออกศิลปะสองภาษา เนื้อร้องมาจาก
เรื่องพระปทุมสุริยวงศ์

เพลง เขมรอมตึก

มาจะกล่าวบทไป	เขมรใหม่ เป็นเจ้าเมือง
ชื่อท้าวประทุม รุ่งเรือง	ได้ครองเมือง กัมพูชา
ท่านท้าว อมตึก	สนุก จังเล
ลาถ้อย กราวเคราะง	ดักสะเนียง เต้านา
ได้รับ สาส์นทรง	ขององค์ แม่วัฒนฟ้า
ให้ไปช่วย ยุทธนา	ยุทธนา กับไพร่
ละเลียง ตีบุก	พระเปรย ชะวา
ดักเหนียง เต้านา	หมักหะเกร็ง ตีกรอง

เพลง เขมรอมตึก

ท่อน 1

----	----	ด ร ด ฟ	- ช - ล	----	- ดิ - วิ	- ดิ มิ วิ	- ดิ - ล
----	----	ด ร ด ฟ	- ช - ล	----	- ดิ - วิ	- ดิ มิ วิ	- ดิ - ล
- วิ ดิ ล	ดิ ช ล ดิ	- วิ ดิ ล	ดิ ล ช ฟ	----	ด ร ฟ ช	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร
- วิ ดิ ล	ดิ ช ล ดิ	- วิ ดิ ล	ดิ ล ช ฟ	----	ด ร ฟ ช	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร

กลับต้น

ท่อน 2

ช ฟ ร ช	- ฟ - ร	ช ฟ ร ช	- ฟ - ร	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร
- วิ ดิ ล	ดิ ช ล ดิ	- วิ ดิ ล	ดิ ล ช ฟ	----	ด ร ฟ ช	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร
- วิ ดิ ล	ดิ ช ล ดิ	- วิ ดิ ล	ดิ ล ช ฟ	----	ด ร ฟ ช	ล ฟ ล ช	- ฟ - ร

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร

(ฟ6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ในท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และ 2 ห้องเพลงที่ 7 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียง มี (ฟ7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาเขมร
3. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 3.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 3.2 สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
4. ทำนองเพลงมีลักษณะ ซ้ำในวรรคเพลง มีกระสวนทำนองเชื่อมต่อการเหลื่อม

สรุป

เพลงเขมรอมตึกมีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรองเพื่อขับเน้นสำเนียงเพลง และมีการซ้ำทำนอง โดยการซ้ำทำนองของเพลงเขมรอมตึกเป็นการซ้ำทั้งประโยคเพลง และถือว่าประโยคที่ซ้ำมีความสำคัญกล่าวคือ เป็นประโยคปิดวรรค ซึ่งทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง เพลงจะมีความชัดเจนและมีความกระชับ และการซ้ำทำนองทั้งประโยคยังเป็นจุดดึงดูดความสนใจของบทเพลงและเป็นทำนองเอกลักษณ์ของเพลงอีกประการหนึ่ง

3.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาเขมร

3.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาเขมร มีประเภทเพลงที่หลากหลาย โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทยถึง 5 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาเขมรที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงเขมรอมตึก มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ ไม้ฉวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 5 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี สำเนียงภาษาเขมร

ประเภทวง ที่ใช้ สำเนียง ภาษา	ปีพาทย์ ไม่แข็ง	ปีพาทย์ ไม่นุ่ม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี
ภาษาเขมร	เพลงเขมร โพธิสัตว์ เพลงเรื่องเขมร ใหญ่ เพลงตับขอมคำ ดิน เพลงทยอยเขมร เพลงเขมรอมตุ๊ก	เพลงเขมร โพธิสัตว์ เพลงตับขอมคำ ดิน เพลงทยอยเขมร เพลงเขมรอมตุ๊ก	เพลงเขมร โพธิสัตว์ เพลงตับขอมคำ ดิน เพลงทยอยเขมร เพลงเขมรอมตุ๊ก	เพลงเขมร โพธิสัตว์ เพลงตับขอมคำ ดิน เพลงทยอยเขมร เพลงเขมรอมตุ๊ก	เพลงเขมร โพธิสัตว์ เพลงตับขอมคำ ดิน เพลงทยอยเขมร เพลงเขมรอมตุ๊ก

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาเขมร ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปีพาทย์ไม่แข็ง วงปีพาทย์ไม่นุ่ม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม และวงมโหรี

3.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาเขมร มีความสัมพันธ์กับวรรณกรรมไทยที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับเขมร อาทิ เรื่องพระร่วง โดยในเพลงตับขอมคำดินได้ใช้คำร้องจากวรรณกรรมเรื่องพระร่วง เป็นการ ใช้บทร้องภาษาไทย

ตาราง 6 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง สำเนียงภาษาเขมร

คำร้อง มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา		✓			พระร่วง

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาเขมร ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องจำกัดอันประกอบด้วย ใช้แต่ภาษาไทย และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

4. เพลงสำเนียงภาษาพม่า

เพลงสำเนียงภาษาพม่ามีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของพม่า พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาพม่า ในเพลงไทยมีอยู่บางประเภท กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงใหม่โรง เพลงหน้าพาทย์ ประกอบการแสดง เพลงเถา และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาพม่า

4.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาพม่า

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาพม่า ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

4.1.1 ประเภทเพลงใหม่โรง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงใหม่โรงพม่าวัด

4.1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์ (ประกอบการแสดง) เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเสมอพม่า

4.1.3 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงชเวดากอง

4.1.4 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงพม่ารำชวาน

4.1.1 เพลงสำเนียงภาษาพม่า ในเพลงไหมโรง

เพลงไหมโรงพม่าวัด อัตร่าจังหวะ 3 ชั้น หน้าทับปรบไก่อ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 28 บรรทัดเพลง ท่อน 2 ความยาว 20 บรรทัดเพลง ท่อน 3 ความยาว 37 บรรทัดเพลง เป็นเพลงประเภทบังคับทิศทาง

เพลง ไหมโรงพม่าวัด

ท่อน 1

- ท ล ช	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ตั้	- ล ช ม	- ร - ด	ด ด - ร	ร ร - ม
- ด - ด	ด ด - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	-- ล ล	ล ล - ช	ช ช - ม	ม ม - ร
- ม ช ล	ตั้ ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- ม ช ล	ช ตั้ ช ล	ช ม ช ล	ช ล ตั้ ร	ม ร ตั้ ท	ล ท ตั้ ร	ม ร ตั้ ร	ตั้ ท ล ช
- ล ตั้ ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	- ฟ ม ร	- ม - ช	- ม - ฟ	ช ล - ตั้
- ช - ตั้	-- ร ม	- ช - ม	- ร - ตั้	-- ม ร	ม ตั้ ร ล	ตั้ ล ร ตั้	ร ล ตั้ ช
- ฟ ช ล	ช ตั้ ช ล	ช ฟ ช ล	ช ฟ ม ร	- ฟ - ล	ช ฟ ม ร	- ช - ด	- ด ร ม
- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ร	ล ล ล ร	ล ร ล ช	- ช ร ม	ฟ ช - ฟ
-- ล ล	ตั้ ล ช ม	-- ม ม	ช ม ร ด	-- ช ล	ท ด ท ด	-- ช ด	ร ม ร ม
-- ด ด	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช	-- ล ล	-- ช ช	-- ม ม	-- ร ร
- ม ช ล	ตั้ ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- ม ช ล	ช ตั้ ช ล	ช ม ช ล	ช ล ตั้ ร	ม ร ตั้ ท	ล ท ตั้ ร	ม ร ตั้ ร	ตั้ ท ล ช
-- ท ช	ล ท ตั้ ร	-- ม ด	ร ม ฟ ช	-- ช ล	ช ฟ ม ร	-- ล ช	ฟ ม ร ด

- ฑฺ - ด	- ร - ม	- ฑ - ม	- ร - ด	-- มํ ํ	มํ ํ ดํ ํ	ดํ ํ รํ ํ	รํ ํ ดํ ํ
- พ ฑ ล	ฑ ดํ ฑ ล	ฑ พ ฑ ล	ฑ พ ม ร	- พ - ล	ฑ พ ม ร	- ฑ - ด	- ด ร ม
- พ - ฑ	ล ฑ พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ฑ	ล ล ล ร	ล ร ล ฑ	- ฑ ร ม	พ ฑ - พ
- ลฺ ด ร	ด พ ด ร	ด ลฺ ด ร	ด ร ม พ	ม พ ฑ ร	ม พ ม พ	ล ฑ ล พ	ฑ ล ฑ ล
รํ ํ มํ ํ	ฑ ดํ ฑ ล	รํ ํ มํ ํ	ฑ ดํ ฑ ล	- มํ ํ ดํ ํ	มํ ํ ดํ ํ	รํ ํ ดํ ํ	ดํ ํ ฑ พ
- ด - พ	- พ ฑ ล	- รํ ํ ดํ ํ	ดํ ํ ฑ พ	- พ ฑ ล	ดํ ํ ฑ พ	ฑ ล ฑ พ	ฑ พ ม ร
- ฑ - ด	- ด ร ม	- ล ฑ ม	ฑ ม ร ด	ร ด พ ร	ด ล - ด	- ล - ฑ	ด ร - พ
-- มํ ํ	รํ ํ มํ ํ	-- รํ ํ	ดํ ํ รํ ํ	-- ดํ ํ	ล ดํ ํ	-- ล ล	ฑ ล ฑ ล
-- รํ ํ	ดํ ํ รํ ํ	-- ล ล	ฑ ล ฑ ล	-- ฑ ฑ	พ ฑ พ ฑ	-- พ พ	ม พ ม พ
-- มํ ํ	-- รํ ํ	-- ดํ ํ	-- ล ล	-- ร ร	-- ล ล	-- ฑ ฑ	-- พ พ
- มํ ํ ดํ ํ	มํ ํ ดํ ํ	รํ ํ ดํ ํ	ดํ ํ ฑ พ	- พ ฑ ล	ด ล ฑ พ	ฑ ล ฑ พ	ฑ พ ม ร
----	--- ด	----	--- ฑ	----	--- ด	----	--- ร
----	--- ม	----	--- พ	-- ฑ ล	ฑ พ ม ฑ	พ ม ร พ	ม ร ด ร
----	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร	- ร ร ร	- ร - ฑ	- ด ร ม	- ร ร ร
-- ฑ ฑ	-- ลฺ ล	-- ลฺ ล	-- ฑ ฑ	-- ฑ ฑ	-- ด ด	-- ด ด	-- ร ร

กลับต้น

พ่อน 2

----	- ฑ - ฑ	--- ล	ฑ พ - พ	--- ม	--- ร	-- ฑ พ	ม ร ด ล
-- ฑ ล	ด ร ด ล	-- ฑ ล	ด ร ด ฑ	- ม ฑ ล	ฑ ดํ ฑ ล	ฑ ม ฑ ล	ฑ ล ท ด
ท ดํ ํ	ท ดํ ํ	มํ ํ มํ ํ	รํ ํ มํ ํ	ร ฑ ร ม	ร ฑ ร ม	ร ฑ ร ม	ร ด ฑ ด
-- ฑ ฑ	ลฺ ฑ ด ร	-- ม ด	ร ม พ ฑ	-- ฑ พ	ม ร ด ฑ	-- ฑ ด	ร ม พ ฑ

- ลชฟ	ชล-ช	ดลชฟ	ชล-ช	--รร	ฟดรฟ	--ชล	ชฟมร
--รด	ทลชช	--รช	ลทด	--มด	รμφช	--ฟล	ชฟมร
- มฟช	ฟμφช	ฟมลช	ฟμφช	ลรลช	ลคิลช	ลรลช	ลคิลช
- ฟชล	ชฟมร	- ช-ด	- ดรม	- ดรม	รμφช	- ชรม	ฟช-ฟ
ดรมฟ	มรมฟ	มรชฟ	มรมฟ	มฟชร	มฟμφ	ลชลฟ	ชลชล
รมลล	ชคิล	รมลล	ชคิล	- มริค	มริคิล	ริคิลช	คิลชฟ
- ด-ฟ	- ฟชล	- ริกค	คิลชฟ	- ฟชล	คิลชฟ	ชลชฟ	ชฟมร
- ช-ด	- ดรม	- ลชม	ชมรด	- ทลชช	- ล-ด	- ล-ท	ด-ฟ
--มม	ริมริม	--ริริ	คิริม	--คค	ลคิลค	--ลล	ชลชล
--ริริ	คิริม	--ลล	ชลชล	--ชช	ฟชฟช	--ฟฟ	มฟμφ
--มม	--ริริ	--คค	--ลล	--รร	--ลล	--ชช	--ฟฟ
- มริค	มริคิล	ริคิลช	คิลชฟ	- ฟชล	คิลชฟ	ชลชฟ	ชฟมร
----	ดดท	----	รดท	----	รรด	--มร	มด-ร
--ด	มฟμφ	--มฟ	ชลชล	--คค	ชฟชฟ	--ชล	ชฟมร
---ช	- ชชช	---ร	- รร	---ช	- ชชช	---ร	- รร
(ดด)	(ทลชช)	(ดด)	(ทลชช)	(รร)	(ลท)	(รร)	(ลท)

กลับต้น

พ่อน 3

----	-ช-ช	---ล	-ช-ฟ	---ม	---ร	--ชฟ	มรดล
--ชล	ดรดล	--ชล	ดรดช	- มชล	ชคิล	ชมชล	ชลทค
ทคิล	ทคทค	มริมค	ริมริม	รชรม	รชรม	รชรม	รดทค

-- ทุ ทุ	ล ทุ ด ร	-- ม ด	ร ม ฟ ช	-- ช ฟ	ม ร ด ทุ	-- ทุ ด	ร ม ฟ ช
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ด	ด ด - ร	- ม - ทุ	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ล
- ม ร ด	ม ร ด ล	- ม ร ด	ม ร ด ล	- ม ร ด	ม ร ด ล	- ม ร ด	ม ร ด ล
-- ร ม	ช ล ช ม	-- ร ม	ช ล ช ม	- ม - ล	ช ม - ช	ล ช ม ช	ล ช ด ล
(ล ช ม ช	ล ช ด ล)	(ล ช ม ช	ล ช ด ล)	(ด ร ด ล	ด ล ช ม)	(ด ร ด ล	ด ล ช ม)
-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช	-- ล ล	-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ม ม	-- ร ร
- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	- ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล
- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ	- ร - ด	ด ด - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล
- ฟ ช ล	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ช	ช ช - ฟ
- ด - ฟ	- ฟ ช ล	- ร ด ล	ด ล ช ฟ	- ฟ ช ล	ด ล ช ฟ	ช ฟ ช ล	ช ฟ ม ร
- ทุ - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ทุ ล ทุ	- ล - ด	- ล - ทุ	ด ร - ฟ
- ร - ด	ด ด - ร	ร ร - ฟ	ฟ ฟ - ช	- ล - ด	- ล - ช	ช ช - ฟ	ฟ ฟ - ร
- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ	- ร - ด	ด ด - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล
--- ช	- ล ล ล	--- ด	- ล ล ล	- ด ด ด	- ร - ช	- ม - ฟ	ช ล - ด
- ช - ด	- ร - ม	- ทุ - ม	- ร - ด	-- ม ร	ม ร ด ล	ด ล ร ด	ร ด ล ช
- ฟ ช ล	ช ด ช ล	ช ฟ ช ล	ช ฟ ม ร	- ฟ - ล	ช ฟ ม ร	- ทุ - ด	- ด ร ม
- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	ล ล ล ร	ล ร ล ช	- ช ร ม	ฟ ช - ฟ
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ด	ด ด - ร	- ม - ทุ	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ล
(ด ม ร ด	ม ร ด ล)	(- ม ร ด	ม ร ด ล)	(ด ม ร ด	ม ร ด ล)	(- ม ร ด	ม ร ด ล)
- ช - ช	ร ช - ม	--- ร	- ด ร ม	- ล ด ร	ม ร ด ล	- ล ด ล	ด ช - ล

- ช - -	ม ช - ม	- - - ร	- ด ร ม	- ล ด ร	ม ร ด ล	- ล ด ล	ด ช - ล
(ดี มี วิ ดี)	มี วิ ดี (ล)	(- มี วิ ดี)	มี วิ ดี (ล)	(ดี มี วิ ดี)	มี วิ ดี (ล)	(- มี วิ ดี)	มี วิ ดี (ล)
- - ดี ล	ช ม ช ม	- - ร ม	ช ล ช ล	- - ดี ล	ช ฟ ช ฟ	- - ช ฟ	ม ร ม ร
- - ช ช	- - ล ล	- - ดี ดี	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ล ล
- ด - ล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล	- ดี - วิ	- ดี - ล	ล ล - ช	ช ช - ฟ
- ด - ฟ	- ฟ ช ล	- วิ ดี ล	ดี ล ช ฟ	- ฟ ช ล	ดี ล ช ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- ช - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ทุ ล ทุ	- ล - ด	- ล - ทุ	ด ร - ฟ
- - มี มี	มี มี มี มี	- - วิ วิ	ดี วิ ดี วิ	- - ดี ดี	ล ดี ล ดี	- - ล ล	ช ล ช ล
- - ร ร	ด ร ด ร	- - ล ล	ช ล ช ล	- - ช ช	ฟ ช ฟ ช	- - ฟ ฟ	ม ฟ ม ฟ
- - มี มี	- - วิ วิ	- - ดี ดี	- - ล ล	- - ร ร	- - ล ล	- - ช ช	- - ฟ ฟ
- มี วิ ดี	มี วิ ดี (ล)	วิ ดี ล ช	ดี ล ช ฟ	- ฟ ช ล	ดี ล ช ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ท	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ร
- - - -	- - - ม	- - - -	- - - ฟ	- - - ช	ช ฟ ม ร	ฟ ม ร ฟ	ม ร ด ร
- - - -	- - - ร	- ร ร ร	- ร - ร	- - - -	- - - ร	- ร ร ร	- ร - ร

ไม่กลับต้น

ลงจบ

- ม ร ท	- ล - ร	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ	- - - ม	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 3 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) และบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 2.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 7 และบรรทัดที่ 15 ท่อน 2 บรรทัดที่ 8 ท่อน 3 บรรทัดที่ 19 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.2 ท่อน 1 บรรทัดที่ 8 และบรรทัดที่ 16 ท่อน 3 บรรทัดที่ 20 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
3. ท่อน 1 บรรทัดที่ 7 และบรรทัดที่ 8 เป็นรูปแบบทำนองที่ออกสำเนียงมอญ ซึ่งรูปแบบทำนองเช่นนี้ปรากฏอยู่ในท่อน 2 และท่อน 3 อีกด้วย

สรุป

เพลงโหมโรงพม่าวัด มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีการซ้ำทำนองในทุกท่อนของบทเพลง มีทำนองเพลงที่ออกสำเนียงมอญ แสดงให้เห็นว่าการที่มีทำนองเพลงสำเนียงมอญ ปรากฏอยู่ในเพลงสำเนียงพม่า นั้น เนื่องจากวัฒนธรรมมอญเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ในภูมิภาค และมีบทบาทต่อวัฒนธรรมรอบข้าง โดยเฉพาะพม่า ที่เป็นวัฒนธรรมข้างเคียงและอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน นอกจากนี้ในความเข้าใจของคนไทยเห็นว่ามอญ พม่า มีลักษณะของวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน เช่น ภาษา การแต่งกาย รวมไปถึงดนตรี จึงส่งผลถึงลักษณะของทำนองเพลงที่มีความใกล้เคียงกัน

4.1.2 เพลงสำเนียงภาษาพม่า ในเพลงหน้าพาทย์

เพลงเสมอพม่า เป็นเพลงสำเนียงพม่า ใช้หน้าทับ 5 ไม้ลา ประกอบด้วย 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ดัดแปลงมาจากทำนองเพลงเสมอ เป็นเพลงหน้าพาทย์ทำนองหนึ่ง สำหรับใช้บรรเลงประกอบกิริยาไป-มา ในระยะใกล้ของตัวละครที่มีสัญชาติพม่า เช่น บทละครเรื่องราชาธิราช ตอนสมเด็จพระรามอาสา เป็นต้น

เพลง เสมอพม่า

--- ซ	-- ฟมร	- ร - ทุ	ร ม ฟ ซ	--- ซ	--- ล	- ท - ล	- ฟ ม ฟ
ร ฟ ม ฟ	ร ฟ ม ฟ	ร ฟ ม ฟ	ร ฟ ม ม	- ทุ - ม	- ร - ม	ซ ร ม ทุ	ร ซ - ซ
--- ล	- ม --	ฟ ร ม ฟ	- ม - ท	--- ม	- ม --	ร ทุ - ร	- ล - ท

- ช - ล	- ม - -	พ ร ม ฟ	- ม ม ม	- - มี่	มี่ - -	วี่ ท - วี่	- ล - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------

- ช - ล	- ม - -	พ ร ม ฟ	- ม - ท
---------	---------	---------	---------

ร่วพม่า

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- - - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ล	- ล - ล	- ล - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- - - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ล	- ล - ล	- ล - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - -	- ท - ล	- - - -	- ท - ล	- ท ล ร	ท ล - ล	- ท ล ร	ล ท - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ท มี่	- วี่ - ตี่	- - ช ตี่	- ท - ล	- - ท มี่	- วี่ - ตี่	- - ช ตี่	- ท - ล
-----------	-------------	-----------	---------	-----------	-------------	-----------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- - - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ล	- ล - ล	- ล - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - ฟมร	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- - - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - -	- - - -	- - - ท	- - - ท	- - - ร	- - - ช	- - ฟมร	- ม - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)
3. วรรคจบของเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 3 ของบันไดเสียง คือ เสียงที (ซ3)
4. ลูกตกของเพลงเสมอแซกตรงกับลูกตกของเพลงเสมอ บรรทัดที่ 1 บรรทัดที่ 2 และลูก

ตกวรรคจบเพลง

- 4.1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงซอล
- 4.2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงฟา
- 4.3 บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที
- 4.4 บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 2 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือเสียงที

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. วรรคที่ 3 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียง มี (ฟ7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลงภาษาพม่า
2. วรรคที่ 3 เป็นการใช้มือแบบซ็องมอญ

สรุป

เพลงเสมอพม่า มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ บทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการใช้เสียงรองเพื่อขับเน้นสำเนียงเพลง และมีการใช้มือแบบซ็องมอญ แสดงให้เห็นว่าการใช้มือแบบซ็องมอญปรากฏอยู่ในเพลงสำเนียงพม่า นั้น เนื่องจากทั้งพม่าและมอญอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และมีวัฒนธรรมหลายอย่างที่คล้ายคลึงกัน เช่น ภาษา การแต่งกาย เป็นต้น จึงส่งผลถึงลักษณะของทำนองเพลงที่มีความใกล้เคียงกัน

4.1.3 เพลงสำเนียงภาษาพม่า ในเพลงเถา

เพลงชเวดากอง หน้าทับพิเศษ (หน้าทับกลองยาว) บทร้องบรรยายเกี่ยวกับการสร้างเจดีย์ชเวดากองในประเทศพม่า สามชั้นท่อน 1 มีความยาว 16 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 16 บรรทัดเพลง สองชั้นท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ชั้นเดียวท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เป็นเพลงประเภทบังคับทาง เนื้อร้องแต่งขึ้นใหม่ โดยมีแนวคิดมาจากเจดีย์ชเวดากอง ประเทศพม่า ประพันธ์โดย นายเสนาะ ธีวรากร เนื้อร้องพรรณนาความเป็นมาของชเวดากอง และการเชิดชูพระพุทธศาสนา

เพลง ชเวดากอง เถา

สามชั้น

พระมหาเจดีย์มีสง่า	สูงเทียมฟ้าองค์เมื่องเหลืออร่าม
สัญลักษณ์คู่พม่าสง่างาม	เดิมทีนามพระเกศธาตุคู่ชาติมอญ
ตปฐสละภัลลิกะสองวานิช	ได้ใกล้ชิดพุทธองค์ทรงสั่งสอน
ได้พระเกศจากมุนินทร์ปิ่นบวร	อนุสรณ์ล้ำบัลลังก์รามัญ

สองชั้น

มาสร้างองค์สถูปใหญ่ใส่พระเกศ	มवलกษัตริย์ชาติตึยเศเสริมสร้างสวรรค์
เจ้ามั่งระอลองพญาจอมรามัญ	ทรงยึดมั่นคุณธรรมดำเนินมา

ชั้นเดียว

เสริมเจดีย์นี้ใหม่สูงสามเส้น มีนามเด่นชเวดากองก้องหงสา
ชาวพุทธได้พบเห็นเป็นบุญตา โมทนาสาธุการไปนานเอย

เพลง ชเวดากอง เถา

สามชั้น

ขีดเส้นใต้ คือ วรรคที่หุ้มที่เหลืรับทั้ง ()

- ฐ - ฐ	- ฐ - ฐ	- ฑ - ฑ	- ฐ - ฐ	- ฐ ดั ฐ	ดั ท ล ฐ	(- ฐ ดั ฐ	ดั ท ล ฐ)
---------	---------	---------	---------	----------	----------	------------	------------

- มุ - มุ	- ลุ - ลุ	- ดุ - ดุ	- มุ - มุ	- มุ ฐ มุ	ฐ ดั ท ล	(- มุ ฐ มุ	ฐ ดั ท ล)
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	-------------	------------

- ฐ - ฐ	- ฐ - ฐ	- ฑ - ฑ	- ฐ - ฐ	- ฐ ดุ ฐ	ดั ท ล ฐ	(- ฐ ดั ฐ	ดั ท ล ฐ)
---------	---------	---------	---------	----------	----------	------------	------------

รับพร้อมกัน

((--- มุ	ฑ ดั ฐ มุ	--- มุ	ฑ ดั ฐ มุ	--- มุ	ฑ ดั ฐ มุ	ฑ ดั ฐ มุ	ฑ ดั ฐ มุ
-----------	-----------	--------	-----------	--------	-----------	-----------	-----------

--- ฐ	ล ฑ ดั ฐ	--- ฐ	ล ฑ ดั ฐ	--- ฐ	ล ฑ ดั ฐ	ล ฑ ดั ฐ	ล ฑ ดั ฐ))
-------	----------	-------	----------	-------	----------	----------	-------------

--- ฑ	ล ฐ ล ฑ	ล ฐ ล ฑ	- มุ - มุ	--- ฑ	ล ฐ ล ฑ	ล ฐ ล ฑ	- มุ - มุ
-------	---------	---------	-----------	-------	---------	---------	-----------

----	- มุ - มุ	----	- ฐ ดั ฑ	----	- มุ - มุ	----	- ฐ ดั ฑ
------	-----------	------	----------	------	-----------	------	----------

----	- ฐ - ฐ	----	-- ดั ท ล	ช ฟ ม ฐ	----	-- ฐ ฐ	- ฐ - ฐ
------	---------	------	-----------	---------	------	--------	---------

กลับต้น

สามชั้น

ท่อน 1

- ฐ --	ทล ฐ - ฐ	--- ฐ	--- ล	--- ฑ	--- ฐ	-- ฐ ฐ	ล ฑ ดั ฐ
--------	----------	-------	-------	-------	-------	--------	----------

--- ล	--- ฐ	--- มุ	--- ฐ	- มุ - ฐ	- ดั --	ทล ฐ - ฐ	----
-------	-------	--------	-------	----------	---------	----------	------

- ฐ ล ฑ	ล ฑ ดั ฐ	- มุ ฐ ล	ฐ มุ - ฐ	--- ดั	--- ฑ	ล ฐ ล ฑ	----
---------	----------	----------	----------	--------	-------	---------	------

- มุ - ฐ	- ฑ --	- มุ - ฐ	- ฐ ท ล	- ฐ ม ฟ	ม ฟ ฐ ล	ฐ ฐ - ฐ	----
----------	--------	----------	---------	---------	---------	---------	------

--- ล	-- ล ล	-- ฑ ฐ	ล ฑ ดุ ฐ	----	- ฐ - ม	ฟ ฐ - ฐ	----
-------	--------	--------	----------	------	---------	---------	------

---ล	--ลล	--ริล	ทลชร	----	ทชลท	ลทดิริ	----
-ชลท	ลทดิริ	-มิชลิ	ชิมิ-ริ	---ดิ	---ท	ลชลท	----
-มิ-ริ	-ท--	-มิ-ริ	-ชทล	-รวมฟ	มมชล	ชร-ช	----
-ลชฟ	ชล-ช	-มรด	รวม-ร	-มิ-ริ	-ด-ท	ลชลท	----
--ลริ	--ลท	รทลช	-ล-ท	--ลริ	--ลท	ลทชล	----
ชลทชล	มชรวม	ทุมรวม	-ช--	-ล-ร	-ฟมฟ	รฟมช	----
--มม	-ช-ร	ทุมรวม	-ช--	ทลชล	ชฟมร	มฟมช	----
ชลทชล	มชรวม	ทุมรวม	-ช--	-ล-ร	-ฟมฟ	รฟมช	----
--มม	-ช-ร	ทุมรวม	-ช--	ทลชล	ชฟมร	มฟมช	----
-มิ-มิ	ชิมิ-ริ	-มิริดิ	-ท--	-มิ-ริ	-ดิ-ท	ลชลท	----
-มิ-มิ	ชิมิ-ริ	-มิริดิ	-ท--	-มิ-ริ	-ท-ล	ลชรวม	-ช--

กลับต้น

สามชั้น

ท่อน 2

ลชรวม	-ช-ล	ทลชม	ชร-ริ	-มิ-ริ	-ดิ-ท	ลชลท	----
ชมรวม	-ช-ล	ทลชล	-ท--	ริทลช	ริชลท	ริลทร	-ริ--
-ชี--	-มิ-ริ	-ท-ริ	-ริ--	-ริ--	-ดิ-ท	-ล-ท	-ท--
-ริ--	-ท--	-ช-ล	-ท--	-ริ-ท	-ล-ท	ริทลช	-ช--
ลชรวม	-ช-ล	ทลชม	ชร-ริ	-มิ-ริ	-ดิ-ท	ลชลท	----
ชมรวม	-ช-ล	ทลชล	-ท--	ริทลช	ริชลท	ริลทร	-ริ--
-ชี--	-มิ-ริ	-ท-ริ	-ริ--	-ริ--	-ดิ-ท	-ล-ท	-ท--

- รี้ --	- ท --	- ช - ล	- ท --	- รี้ - ท	- ล - ท	รี้ ท ล ช	- ช --
รี้ มี้ รี้	รี้ มี้ รี้	มี้ รี้ ดี้ ท	ล รี้ --	รี้ มี้ รี้	รี้ มี้ รี้	มี้ รี้ ดี้ ท	ล ท --
มี้ รี้ ดี้ ท	ล ช มี้ รี้	ดี้ ท ล ท	- ช - รี้	มี้ รี้ ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	รี้ ดี้ ท ล	----
ชลท ช ล	ม ช ร ม	ทุ ม ท ม	- ช --	- ล - ร	- ฟ ม ฟ	ร ฟ ม ช	----
-- ม ม	- ช - ร	ทุ ม ร ม	- ช --	ท ล ช ล	ช ฟ ม ร	ม ฟ ม ช	----
ชลท ช ล	ม ช ร ม	ทุ ม ท ม	- ช --	- ล - ร	- ฟ ม ฟ	ร ฟ ม ช	----
-- ม ม	- ช - ร	ทุ ม ร ม	- ช --	ท ล ช ล	ช ฟ ม ร	ม ฟ ม ช	----
- มี้ - มี้	ชี้ มี้ - รี้	- มี้ รี้ ดี้	- ท --	- มี้ - รี้	- ท - ล	ล ช ล ท	----
- มี้ - มี้	ชี้ มี้ - รี้	- มี้ รี้ ดี้	- ท --	- มี้ - รี้	- ท - ล	ล ช ร ม	- ช --

สองชั้น

พ่อน 1

- รี้ --	ดทล - รี้	--- รี้	----	- รี้ --	- มี้ - รี้	--- รี้	----
- รี้ --	- มี้ - รี้	----	- รี้ - ท	----	- รี้ - ล	- รี้ - ช	----
- รี้ --	ดทล - รี้	--- รี้	----	- รี้ --	- มี้ - รี้	--- รี้	----
- รี้ --	- มี้ - รี้	----	- รี้ - ท	----	- รี้ - ล	- รี้ - ช	----
- รี้ - รี้	- มี้ รี้ ท	- ล - ท	- ช - ล	- ท --	- ล - ท	- ช - ล	----
- ท - ล	- ช - ม	- ม ช ม	- ช - ร	- ร ม ร	- ม - ทุ	ร ล ท ช	----
- ช ช ช	- ช - ม	- ม ช ม	- ช - ร	- ร ม ร	- ม - ทุ	ร ล ท ช	----
- มี้ - มี้	รี้ ดี้ ท -	- มี้ - มี้	รี้ ดี้ ท -	- รี้ - รี้	ดี้ ท ล ช ฟ ม ร	-- ร ร	- ร - ช

สองชั้น

ท่อน 2

- ท ล ช	- ร - ช	- ล - ท	- ด - ร	- ม - ร	- ร - ท	- - - ร	- - - -
- ช - ช	- ล ช ม	- ช - ร	- ม - ช	- ล - ช	- ท - ม	- - - ช	- - - -
- ช - -	- ช - ม	- - - ร	- - - ท	- ร - ท	- ล - ท	- - - ร	- - - -
- ช - -	- ช - ม	- - - ร	- - - ท	- ร - ท	- ล - ท	- ร - ช	- - - -
- ร - ร	- ม ร ท	- ล - ท	- ช - ล	- ท - -	- ล - ท	- ช - ล	- - - -
- ท - ล	- ท - ช	- ช ล ม	- ช - ร	- ร ม ร	- ม - ท	ร ล ท ช	- - - -
- ช ช ช	- ช - ม	- ม ช ม	- ช - ร	- ร ม ร	- ม - ท	ร ล ท ช	- - - -
- ม - ม	ร ด ท -	- ม - ม	ร ด ท -	- ร - ร	ด ท ล ช พ ม ร	- - ร ร	- ร - ช

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 1

- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - -	- ร - ท	- ล - ท	- ร - ช	- - - -
- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - -	- ร - ท	- ล - ท	- ร - ช	- - - -
- ร - ท	- ล - ท	- ช - ล	- - - -	- ช - ม	- ช - ช	- ร - ม	- ช - -
- ช - ม	- ช - ช	- ร - ม	- ช - -	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 2

- ช - ม	- ร - ท	ร ท ล ท	- ร - -	- ช - ม	- ร - ท	ร ท ล ท	ร ช - -
- ช - ม	- ร - ท	ร ท ล ท	- ร - -	- ช - ม	- ร - ท	ร ท ล ท	ร ช - -
- ร - ท	- ล - ท	- ช - ล	- - - -	- ช - ม	- ช - ช	- ร - ม	- ช - -

-ช - ม	-ช - ช	-ร - ม	-ช - -	-ร - ม	-ร - ท	--- ล	--- ช
--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	-------

กลับต้น

ซ้ำชั้นเดียว อีก 1 รอบ แล้วค่อยต่อด้วย

-ร - ร	-ช - ช	-ท - ท	-ร - ร	-ร - ร	ด ฑ ล ช	(- ร - ร)	ด ฑ ล ช
--------	--------	--------	--------	--------	---------	-------------	---------

-ม - ม	-ล - ล	-ด - ด	-ม - ม	-ม - ม	ร ด้ ท ล	(- ม - ม)	ร ด้ ท ล
--------	--------	--------	--------	--------	----------	-------------	----------

-ร - ร	-ช - ช	-ท - ท	-ร - ร	-ร - ร	ด ฑ ล ช	(- ร - ร)	ด ฑ ล ช
--------	--------	--------	--------	--------	---------	-------------	---------

รับพร้อมกัน

((--- ม	ท ด้ ร ม	--- ม	ท ด้ ร ม	--- ม	ท ด้ ร ม	ท ด้ ร ม	ท ด้ ร ม
----------	----------	-------	----------	-------	----------	----------	----------

--- ร	ล ท ด้ ร	--- ร	ล ท ด้ ร	--- ร	ล ท ด้ ร	ล ท ด้ ร	ล ท ด้ ร
-------	----------	-------	----------	-------	----------	----------	----------

--- ท	ล ช ล ท	ล ช ล ท	-ม - ม	--- ท	ล ช ล ท	ล ช ล ท	-ม - ม
-------	---------	---------	--------	-------	---------	---------	--------

----	-ม - ม	----	-ร ด้ ท	----	-ม - ม	----	-ร ด้ ท
------	--------	------	---------	------	--------	------	---------

----	-ร - ร	----	-- ด้ ท	ช ฟ ม ร	----	-- ร ร	-ร - ช
------	--------	------	---------	---------	------	--------	--------

กลับต้น

หางเครื่องขเวดากอง

((--- ช	--- ด้	--- ช	--- ด	--- ช	--- ล	--- ด	--- ด้))
----------	--------	-------	-------	-------	-------	-------	-----------

((--- ช	--- ล	--- ด	--- ด้	--- ช	--- ล	--- ด	--- ด้))
----------	-------	-------	--------	-------	-------	-------	-----------

--- ด	--- ด้	--- ด	--- ด้	--- ด	--- ด้	--- ด	- ด้ - -
-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	----------

((ช ช ล ช	ด ช ด ช	ด ช ล ช	ด ช - -	ล ล ท ล	ร ล ท ล	ร ล ท ล	ร ล - -
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด้ ด้ ร ท	ด้ ล ท ช	-- ด้ ม	ช ร - -	ด้ ด้ ร ท	ด้ ล ท ช	-- ด้ ม	ช ร - -))
-----------	----------	---------	---------	-----------	----------	---------	------------

กลับต้น

สร้อย

ม - ร ม	-ช - -	ม - ร ม	-ช - -	ด้ - ช ล	ม ช ร ม	ด ร ม ล	ร ด ล ด
---------	--------	---------	--------	----------	---------	---------	---------

--- ช	-- ล ด	--- ล	--- ช	-- ล ช	ด ด้ - ด้	--- ล	--- ช
-------	--------	-------	-------	--------	-----------	-------	-------

-- ล ฃ	ลฺ ล - ล	--- ล	--- ฃ	-- ล ฃ	ดํ - ดํ	--- ล	--- ฃ
--------	----------	-------	-------	--------	---------	-------	-------

-- ล ฃ	ลฺ ล - ล
--------	----------

สลับเดี่ยว

ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

(ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----)
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

(ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----)
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ฃ ฃ ฃ ดํ	ม ม ม ฃ	ด ด ด ม	ฃ ฃ ลฺ ด	ฃ ฃ ฃ ดํ	ม ม ม ฃ	ด ด ด ม	ฃ ฃ ลฺ ด
----------	---------	---------	----------	----------	---------	---------	----------

((--- ล	--- ฃ	-- ล ฃ	ดํ - ด	--- ล	--- ฃ	-- ล ฃ	ลฺ ล - ล))
----------	-------	--------	--------	-------	-------	--------	-------------

ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

(ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----)
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

(ล ล ล ดํ	ฃ ฃ ฃ ล	ม ม ม ฃ	- ด ร ม	- ฃ - ร	ม ร - ฃ	- ร ม ร	----)
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ฃ ฃ ฃ ดํ	ม ม ม ฃ	ด ด ด ม	ฃ ฃ ลฺ ด	ฃ ฃ ฃ ดํ	ม ม ม ฃ	ด ด ด ม	ฃ ฃ ลฺ ด
----------	---------	---------	----------	----------	---------	---------	----------

กลับต้นแล้วต่อด้วย

((--- ฃ	--- ล	--- ด	--- ดํ	--- ฃ	--- ล	--- ด	--- ดํ))
----------	-------	-------	--------	-------	-------	-------	-----------

((--- ด	--- ดํ	--- ด	--- ดํ	--- ด	--- ดํ	--- ด	--- ดํ))
----------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	-----------

--- ดํ	- ฃ - ดํ	--- ดํ	- ฃ - ดํ	--- ดํ	- ฃ - ดํ	--- ด	--- ดํ
--------	----------	--------	----------	--------	----------	-------	--------

แล้วออกเพลงพม่าอื่น ๆ อีกต่อไป

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน มีเกริ่นนำ หางเครื่อง สร้อยเพลง เดี่ยว แสดงถึงความหลากหลายของบทเพลง
2. เป็นเพลงหลากหลายบันไดเสียง
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงซอล

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองในแต่ละบรรทัดเพลง จังหวะตกส่วนใหญ่ลงที่ห้องที่ 7 ของบรรทัดเพลง
2. มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ ในวรรคเพลง และประโยคเพลง ทั้งสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว
 - 2.1 สามชั้น หกบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.1 สองชั้น สี่บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.3 ชั้นเดียว สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน

สรุป

เพลงชเวดากอง เกา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ทำนองส่วนใหญ่ลงจังหวะตกที่ห้องที่ 7 ของเพลง เป็นเพลงเกาที่มีความหลากหลายของตัวเพลง เช่น มีการเกริ่นนำ หางเครื่อง สร้อยเพลง เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และจุดเด่นของเพลง โดยเป็นการเพิ่มมิติให้กับบทเพลง เพลงชเวดากองนี้มีทำนองบางส่วนที่เหมือนเช่นเดียวกับเพลงของพม่า คาดว่าผู้แต่งน่าจะได้อ่านเพลงมาจากพม่า และนำมาประยุกต์บรรเลงกับเครื่องดนตรีไทย ซึ่งยังคงสำเนียงของพม่าไว้อย่างชัดเจน

4.1.4 เพลงสำเนียงภาษาพม่า ในเพลงเกร็ด

เพลงพม่าราชวาน อัตรารัจจะสองชั้น หน้าทับพิเศษ หรือหน้าทับพม่า (กลองยาว) ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อนที่ 1 มีความยาว 4 บรรทัด เพลง ท่อนที่ 2 มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง ใช้ประกอบการรำชุดพม่าราชวาน และบรรเลงทั่วไป

เพลง พม่าราชวาน

พม่าข้าขวานพวกชาวบ้านตีกลอง

ฟัง ๆ เสียงมันดังเท็งบอง (ซ้ำ)

เสียงฉิ่งเสียงกลองสลับกันไป พวกเราอย่าช้า ลูกขึ้นมาไว ๆ

ออกรำรำไป ตามพืหม่องรำ พืหม่อง จะรำทำท่าพม่าเลย

เพลง พม่ารำชวาน

ท่อน 1

- ซี่ - มี่	- รี่ - ซี่	- ดี่ รี่ มี่	- รี่ รี่ รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - ซี่	- ดี่ รี่ มี่	- รี่ รี่ รี่
----	- ดี่ ดี่ ดี่	รี่ยี่ รี่ ดี่	- ล ล ล	----	- ดี่ ดี่ ดี่	รี่ยี่ รี่ ดี่	- ล ล ล
- ล - ร	- ล - ซ	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ	- ด - ฟ	- ซ - ล	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ
- ด ด ด	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ	- ด ด ด	- ร - ม	ร ม ช ม	ร ด - ร

กลับต้น

ท่อน 2

ช ม ร ด	ร ม ร ช	ช ม ร ด	ร ม ร ร	- ร - ม	- ฟ - ซ	ล ช ฟ ช	ดี่ ล ล ล
----	- ดี่ ดี่ ดี่	รี่ยี่ รี่ ดี่	- ล ล ล	ช ล ดี่ ช	- ล - ซ	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ
- ด - ฟ	- ซ - ล	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ด ด ด	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ
- ด ด ด	- ร - ม	ร ม ช ม	ร ด - ร				

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด ร มี ซอล ลา) และบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงเร

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 2.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.2 สามวรรคสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

สรุป

เพลงพม่ารำชวาน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง และมีการซ้ำทำนอง โดยการซ้ำทำนองของเพลงพม่ารำชวาน เป็นการซ้ำทั้งประโยคเพลง และถือว่าประโยคที่ซ้ำมีความสำคัญกล่าวคือ เป็นประโยคปิดวรรค ซึ่งทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง เพลงจะมีความชัดเจนและมีความกระชับ การซ้ำทำนองทั้งประโยคยังเป็นจุดดึงความสนใจของบทเพลงและเป็นทำนองเอกลักษณ์อีกด้วย

4.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาพม่า

4.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาพม่า มีประเภทเพลงบางประเภท โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 4 ประเภท คือ ประเภทเพลงใหม่โรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา และเพลงเกร็ด จึงส่งผลกระทบต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาพม่า ที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับบาง เช่น เพลงพม่ารำชวาน มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 7 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี สำเนียงภาษาพม่า

ประเภทวงที่ใช้ สำเนียงภาษา	ปี่พาทย์ไม้แข็ง	ปี่พาทย์ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี	ปี่พาทย์มอญ
ภาษาพม่า	เพลงใหม่โรงพม่าวัด เพลงเสมอพม่า เพลงชเวดากอง เพลงพม่ารำชวาน	เพลงใหม่โรงพม่าวัด เพลงเสมอพม่า เพลงชเวดากอง เพลงพม่ารำชวาน	เพลงชเวดากอง เพลงพม่ารำชวาน	เพลงชเวดากอง เพลงพม่ารำชวาน	เพลงชเวดากอง เพลงพม่ารำชวาน	เพลงเสมอพม่า

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาพม่า ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม้แข็ง วงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม วงมโหรี และวงปี่พาทย์มอญ

4.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาพม่า มีเพลงที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์พม่า เช่น เพลงพม่าทุงเล เป็นต้น

ตาราง 8 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง สำเนียงภาษาพม่า

คำร้อง	มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์	ใช้แต่ภาษาไทย	ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียงภาษา						
ภาษาพม่า	✓			ราชาธิราช	ประพันธ์เฉพาะ ³	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาพม่า ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

³ เพลงพม่าทุงเล กรมศิลปากรปรับปรุงขึ้นใหม่ คำร้อง อาทิ ซองเล ซองเล กะทู่ยะเกรชอยแหว เฮ้เฮ้... เชาวะวาแมชวยมอช เชาวะชาวะวาแมชวยมอช

5. เพลงสำเนียงภาษาลาว

เพลงสำเนียงภาษาลาวมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสัจคีตลักษณ์ที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของลาว พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างกว้างขวาง กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงใหม่โรง เพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดง เพลงเถา เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์ สัจคีตลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลง สำเนียงภาษาลาว

5.1 การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาลาว

การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาลาว ประกอบด้วยตัวอย่างของ เพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

5.1.1 ประเภทเพลงใหม่โรง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงใหม่โรงด้อยตริง

5.1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์ (ประกอบการแสดง) เพลงที่นำมาเป็น ตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเสมอลาว

5.1.3 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงลาวเสียงเทียน เถา

5.1.4 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตับลาวเจริญศรี

5.1.5 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงใช้ลาว

5.1.6 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงลาวต่อนก

5.1.1 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงใหม่โรง

เพลงใหม่โรงด้อยตริง มีอัตราจังหวะสามชั้น หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วย การแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 4 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง และท่อน 4 มีความยาว 15 บรรทัดเพลง

เพลง โหมโรงต้อยตริง

ท่อน 1

--- ซ	--- ล	--- ต	--- ร	- ม - ล	ซ ม - ร	--- ต	--- ล
----	----	- ด ร ม	- ซ - ล	- ต - ร	- ซ - ล	-- ร ต	ล ต - ร
----	- ต - ม	- ซ - ล	ต ซ - ล	-- ต ล	ซ ม ซ ล	- ต - ร	ม ต ร ม
--- ม	--- ร	--- ด	--- ล	- ซ - ต	- ร - ม	ซ ล ซ ม	- ร - ต
----	--- ต	- ต ต ต	- ต - ต	--- ม	--- ร	--- ต	--- ล
----	----	- ด ร ม	- ซ - ล	- ต - ร	- ซ - ล	-- ร ต	ล ต - ร
----	- ต - ม	-- ซ ล	ต ซ - ล	-- ต ล	ซ ม ซ ล	- ต - ร	ม ต ร ม
--- ม	--- ร	ม ร ต ซ	ล ต - ล	- ซ - ล	- ซ - ม	ซ ล ซ ม	- ร - ต

ไม่กลับต้น

ท่อน 2

----	ม ซ ด ร	ม ร ด ล	ด ซ - ล	- ม ซ ล	- ร ด ล	- ม ร ด	- ซ ม ร
-- ร ร	-- ม ม	-- ซ ซ	-- ล ล	-- ซ ซ	-- ฟ ฟ	-- ม ม	-- ร ร
-- ร ร	ม ร ต ล	-- ต ต	ร ต ล ซ	-- ล ล	ต ล ซ ม	-- ซ ซ	ล ซ ม ร
----	ด ร ม ซ	ล ซ ต ล	ซ ม ซ ร	ม ต ร ม	- ล - ต	ร ต ล ซ	ม ซ ล ต

กลับต้น

ท่อน 3

(ม ด ร ม	ร ม ซ ล	ซ ล ต ซ)	----	(ม ด ร ม	ร ต ล ต	ล ต ล ซ)	----
----	(ร ม ซ ล	ต ร ต ล	ต ล ซ ม)	(- ซ - ซ	- ร - ม	----	- ร - ม)
----	(- ด - ร	-- ม ร	ม ด - ร)	----	(- ด - ร	-- ม ร	ม ด - ร)
----	(- ล - ด	-- ร ด	ร ล - ด)	----	(- ล - ด	-- ร ด	ร ล - ด)

- ตั๊ - -	ล ตั๊ - ล	- - ซล	ตั๊ ซ - -	ตั๊ ล ซ ม	ร ม ซ ล	- - ซล	ตั๊ ซ - -
- ซั๊ - -	มั๊ ซั๊ - มั๊	- - ซั๊ รึ	มั๊ ตั๊ รึ มั๊	- ม ซ ล	ตั๊ ซ ล ตั๊	- ล ตั๊ รึ	มั๊ ตั๊ รึ มั๊
- - ซั๊ ซั๊	- - มั๊ มั๊	- - รึ รึ	- - ตั๊ ตั๊	- - ซั๊ ซั๊	- - ฬั๊ ฬั๊	- - มั๊ มั๊	- - รึ รึ
- - ตั๊ ตั๊	- - ล ล	- - ซ ซ	- - ม ม	- - ซั๊ ซั๊	- - มั๊ มั๊	- - รึ รึ	- - ตั๊ ตั๊

ไม่กลับต้น

พ็อน 4

- - ซ ซ	- - ล ล	- - ตั๊ ตั๊	- - รึ รึ	รึ ตั๊ ล ซ	ตั๊ ล ซ ม	ซ ม ร ต	- - - -
(ซ ล ตั๊ รึ)	(ซ ล ตั๊ รึ)	(ตั๊ มั๊ ตั๊ รึ)	(ตั๊ มั๊ ตั๊ รึ)	(ซ ล ตั๊ รึ)	(ซ ล ตั๊ รึ)	- - มั๊ รึ	ซั๊ มั๊ รึ ตั๊
- - - ตั๊	- ตั๊ - ตั๊	- ล ตั๊ ล	ตั๊ ซ - ล	- ล ซ ล	ตั๊ ล ซ ล	ตั๊ ล ซ ล	ตั๊ รึ - ตั๊
- - ซ ซ	- - ล ล	- - ตั๊ ตั๊	- - รึ รึ	ซั๊ ลั๊ ซั๊ มั๊	- รึ - ตั๊	รึ ล - ตั๊	- - - -
(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)
- - - -	- - - -	ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล	- - - -	- - - -	ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล
- - ร ม	ซ ล ซ ล	- - มั๊ รึ	ตั๊ ล ตั๊ ล	- - ร ม	ซ ล ซ ล	- - ซ ล	ตั๊ รึ ตั๊ รึ
- ม ซ ล	ซ ตั๊ ซ ล	ซ ม ซ ล	ซ ล ตั๊ รึ	- ม ซ ล	ซ ล ตั๊ รึ	มั๊ รึ ตั๊ ล	ตั๊ รึ - ตั๊
- - ซ ซ	- - ล ล	- - ตั๊ ตั๊	- - รึ รึ	รึ ตั๊ ล ซ	ตั๊ ล ซ ม	ซ ม ร ต	- - - -
- - - -	ซ ล ตั๊ รึ	- - - -	ตั๊ มั๊ ตั๊ รึ	- - - -	ซั๊ ลั๊ ตั๊ รึ	- - มั๊ รึ	ซั๊ มั๊ รึ ตั๊
- - - ตั๊	- ตั๊ - ล	- ล ตั๊ ล	ตั๊ ซ - ล	- ล ซ ล	ตั๊ ล ซ ล	ตั๊ ล ซ ล	ตั๊ รึ - ตั๊
- - ซ ซ	- - ล ล	- - ตั๊ ตั๊	- - รึ รึ	ซั๊ ลั๊ ซั๊ มั๊	- รึ - ตั๊	รึ ล - ตั๊	- - - -
(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)
(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ร ม ซ ล	ซ ล ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)	(ตั๊ มั๊ รึ ตั๊	มั๊ รึ ตั๊ ล)
- - ร ม	ซ ล ซ ล	- - มั๊ รึ	ตั๊ ล ตั๊ ล	- - ร ม	ซ ล ซ ล	- - ซ ล	ตั๊ รึ ตั๊ รึ

ทอกลงจบ

- ๓ - ๓	- ๓ - ๓	---	---	---	---	---	---
---------	---------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 4 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ท่อนที่ 1, 2 และ 3 จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1) ท่อนที่ 4 จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ด2)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ท่อนที่ 2 และท่อนที่ 3 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 4 เสียงฟา (ด4)

สรุป

เพลงใหม่โรงต๋อยต๋ริง มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรอง และไม่มีการซ้ำทำนอง

5.1.2 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงหน้าพาทย์

เพลงเสมอลาว เป็นเพลงสำเนียงลาว หน้าทับเสมอ 5 ไม้ ประกอบด้วย 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ดัดแปลงมาจากทำนองเพลงเสมอ ใช้บรรเลงประกอบกิริยาไป-มา ในระยะใกล้ตัวของตัวละครที่มีสัญชาติลาว

เพลง เสมอลาว

---	-- ม ร	ทุ ร ม ร	- ม - ๓	---	-- ท ๓	- ๓ - ๓	- ๓ ล ท
- ๓ - ๓	- ๓ --	ม ๓ ล ๓	- ทุ ร ม	---	-- ม ๓	-- ล ท	๓ ม - ๓
-- ม ร	ม ๓ --	ร ๓ ล ท	๓ ล - ท	---	-- ๓ ๓	-- ท ๓	-- ล ท
-- ล ท	๓ ๓ --	ม ๓ ล ๓	- ทุ ร ม	-- ๓ ๓	๓ ๓ --	๓ ๓ ท ๓	ท ๓ ๓ ท
-- ล ท	๓ ๓ --	ม ๓ ล ม	๓ ร - ร				

ร่ำลาว

--- ร	----	ม ฟ ช ล	--- ท	--- รั	--- ม	--- รั	--- ท
----	--- ล	--- ท	--- ช	--- ล	--- ม	-- ร ทุ	--- ร
----	----	--- ทุ	--- ร	--- ช	--- ม	--- ร	--- ล
----	- ท ช ล	--- ท	ล ท ช ล	- ท รั ท	ร ม ช ล	- ท ล ช	ล ท ช ล
----	----	--- ท	--- ล	--- ท	--- ม	-- รั ท	--- ท
----	----	--- รั	--- ท	- รั - ช	- ล - ท	- รั - ม	--- ช

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)
3. มีการใช้ลูกตกเติมจากเพลงเสมอ ดังนี้
 - 3.1 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือ เสียงซอล
 - 3.2 บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือ เสียงที
 - 3.3 บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือ เสียงที
 - 3.4 บรรทัดที่ 4 วรรคที่ 1 มีลูกตกตรงกับเพลงเสมอ คือ เสียงเร

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ดำเนินทำนองโดยใช้เสียงหลัก 5 เสียง
3. ร่ำลาว บรรทัดที่ 4 เป็นลักษณะของสำนวนสำเนียงลาว

สรุป

เพลงเสมอลาว มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีสำนวนเพลงที่ออกสำเนียงลาว และมีการใช้ 5 เสียง ที่บอกถึงความเป็นสำเนียงลาว

5.1.3 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงเถา

เพลงลาวเสียงเทียน เป็นเพลงสำเนียงลาว หน้าทับสองไม้ลาว มีอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงสามชั้นทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เทียบเปลี่ยนท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เทียบเปลี่ยนท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้นแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เทียบเปลี่ยนท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เทียบเปลี่ยนท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ชั้นเดียวแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน มีความยาวท่อนละ 2 บรรทัดเพลง เนื้อร้องมาจากบทละครเรื่องพระลอนรลักษณ์ พระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาศักดิ์พลเสพ

เพลง ลาวเสียงเทียน เถา

สามชั้น		
ท่อน 1	ข้อยขอบังคมองค์ทรงภาพ ทรงโฉมประโลมลักษณะวิไล	เลิศลบแหล่งหล้าสุภาไหว ดั่งไทเทวราชปราสาททอง
ท่อน 2	จะเทียมทัดแต่กษัตริย์นครหนึ่ง มิติดานารีพี่น้อง	ใครไม่ถึงเทียมเธอเสมอสอง ชื่อพระเพื่อนพระแพงทองสององค์
ท่อน 1	ไม่สูงต่ำดำขาวฟิผอม อรชรอ่อนแอ้นเอวองค์	พริ้งพร้อมสรรพผางค์ดั่งนางหงส์ ดวงพักตร์โฉมยงดั่งวงเดือน
ท่อน 2	พิศพิก็ไม่มีเสมอสอง ขนงเนตรเกศแก้มแยมเยื่อน	พิศน้องก็ไม่มีเสมอเหมือน เหมือนจะเตือนให้ต้องตาชาย
สองชั้น		
ท่อน 1		พระกรรมเปรียบเทียบกลีบบุษบง นาสิกทรงวงขอวิเชียรฉาย
ท่อน 2	ดำเนินเดินทอดระทวยกาย	กรกายคล้ายวงเอราวัณ

ท่อน 1

โอรุ์นางอย่างลีลันจีจิม

งามพริ้มเพราสมคมสัน

ท่อน 2

เกศาตำระยับขลับเป็นมัน

ทนต์นั้นเทียมสีมณีนิล

ชั้นเดียว

ท่อน 1

สองถันสันทัดสัดตบุษย์

ท่อน 2

ฟิงผุดพันท่าชลาสินธุ

ท่อน 1

ขึ้นบังใบไสสดหมดมลทิน

ท่อน 2

ภุมรินยังมีได้ไกลเคียง ฯ

เพลง ลาวเสียงเทียน เถา

สามชั้น

ท่อน 1

----	----	- ดํ - รั	- มํ - ล	-- ดํ ล	ช ม ช ล	- ด - ร	- ม - ช
----	----	ดํ รั ดํ ล	- ช - ม	-- ช ม	ร ด ร ม	- ม ช ล	ช ล ดํ ช
----	----	- ดํ - รั	- มํ - ล	-- ดํ ล	ช ม ช ล	- ด - ร	- ม - ช
----	----	ดํ รั ดํ ล	- ช - ม	-- ช ม	ร ด ร ม	- ม ช ล	ช ล ดํ ช
----	----	ดํ รั ดํ ล	- ช - ม	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล
----	----	- ด ร ม	- ช - ล	-- ดํ ล	ช ม ช ล	- ดํ รั มํ	- รั - ดํ
----	----	- ด - ร	- ม - ล	ช ม - ร	- ด ร ม	-- ด ร	ม ร ด ล
----	----	- ด ร ม	- ช - ล	-- ดํ ล	ช ม ช ล	- ดํ รั มํ	- รั - ดํ

พ่อน 2

----	----	--- ตั้	--- ล	--- ฌ	--- ม	-- ร ม	ฌ ล ตั้ ฌ
----	----	--- ตั้	--- ล	--- ฌ	--- ม	-- ฌ ม	ร ด - ร
----	----	- ด - ด	--- ร	--- ม	--- ฌ	- ม ฌ ล	ฌ ล ตั้ ฌ
(ฌ ล ฌ ม	ฌ ร ม ฌ)	(ฌ ล ฌ ม	ฌ ร ม ฌ)	(ฌ ล ฌ ม	ร ม ด ร)	(ฌ ล ฌ ม	ร ด - ร)
--- มั้	--- รั้	--- ตั้	--- มั้	-- รั้ ตั้	----	ฌ ล ตั้ รั้	มั้ รั้ ตั้ ล
----	----	- ด ร ม	- ฌ - ล	-- ตั้ ล	ฌ ม ฌ ล	- ตั้ รั้ มั้	- รั้ - ตั้
----	----	- ด - ร	- ม - ล	ฌ ม - ร	- ด ร ม	-- ด ร	ม ร ด ล
----	----	- ด ร ม	- ฌ - ล	-- ตั้ ล	ฌ ม ฌ ล	- ตั้ รั้ มั้	- รั้ - ตั้

เทียวนเปลี่ยน

พ่อน 1

----	- ตั้ - รั้	- มั้ - ล	- ฌ ฌ ล	----	- ตั้ - รั้	- มั้ - ฌ	- ล ม ฌ
----	- ม - ฌ	- รั้ ตั้ ล	- ฌ - ม	----	ร ด ร ม	- ม ฌ ล	ฌ ล ตั้ ฌ
----	- ตั้ - รั้	- มั้ - ล	- ฌ ฌ ล	----	ร ด ร ม	- ม ฌ ล	- ล ม ฌ
----	- ม - ฌ	- รั้ ตั้ ล	- ฌ - ม	----	ร ด ร ม	- ม ฌ ล	ฌ ล ตั้ ฌ
----	- ม - ฌ	- รั้ ตั้ ล	- ฌ - ม	----	ฌ ล ด ร	- ม ฌ ร	ม ร ด ล
----	- ม ฌ ล	- ล ด ร	ด ล ฌ ล	- ม ร ด	ร ม ฌ ล	- ล ด ร	ด ล ฌ ล
----	- ม ฌ ล	- ล ด ร	ด ล ฌ ล	- ม ร ด	ร ม ฌ ล	- ล ด ร	ด ล ฌ ล
- ด ร ม	ร ด ฌ ม	ร ด ร ม	- ฌ - ล	- ด ร ม	- ฌ - ล	- ตั้ รั้ มั้	- รั้ - ตั้

กลับตัน

เที่ยวเปลี่ยน

พ่อน 2

(มื ดื รื มื	รื ดื ล ดื	ล ช ม ช	ล ดื ล ช)	(- ดื ล ช	ม ช ล ดื	ล ช ม ช	ล ดื ล ช)
(- ดื ล ช	ม ช ล ดื	ล ช ม ช	ดื ล ช ม)	(- ร ม ช	ม ร ม ช	ม ร ม ช	- ด - ร)
(มื ดื รื มื	รื ดื ล ดื	ล ช ม ช	ล ดื ล ช)	(- ดื ล ช	ม ช ล ดื	ล ช ม ช	ล ดื ล ช)
(- ดื ล ช	ม ช ล ดื	ล ช ม ช	ดื ล ช ม)	(- ร ม ช	ม ร ม ช	ม ร ม ช	- ด - ร)
--- มื	--- รื	--- ดื	--- มื	ชื มื รื ดื	----	ช ล ดื รื	มื รื ดื ล
----	----	ม ด ร ม	- ช - ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	มื รื ดื ล
----	----	- ด - ร	- ม - ล	ช ม - ร	- ด ร ม	-- ด ร	ม ร ด ล
----	----	ม ด ร ม	- ช - ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	- รื - ดื

สองชั้น

พ่อน 1

----	----	- ล ล ล	ช ล ดื ช	--- ฟ	- ม --	ช ร ม ช	- ล ช ช
----	----	- ล ล ล	ช ล ดื ช	--- ฟ	- ม --	ช ร ม ช	- ล ช ช
- ล ช ม	ช ร ม ช	-- ดื รื	มื รื ดื ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	- รื - ดื
- มื - รื	- ดื รื มื	-- ดื รื	มื รื ดื ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	- รื - ดื

กลับต้น

พ่อน 2

(ช ล ช ม	ช ร ม ช)	(ช ล ช ม	ช ร ม ช)	(ช ล ช ม	ร ด ม ร)	(ช ล ช ม	ร ด - ร)
(ช ล ช ม	ช ร ม ช)	(ช ล ช ม	ช ร ม ช)	(ช ล ช ม	ร ด ม ร)	(ช ล ช ม	ร ด - ร)
- มื - รื	- ดื รื มื	-- ดื รื	มื รื ดื ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	- รื - ดื
- มื - รื	- ดื รื มื	-- ดื รื	มื รื ดื ล	-- ดื ล	ช ม ช ล	- ดื รื มื	- รื - ดื

กลับต้น

เที่ยวเปลี่ยน

ท่อน 1

--- ล	ดํ รั มํ ล	ดํ รั มํ ม	ช ล ม ช	--- ม	ช ล ดํ ม	ช ล ดํ ม	ช ล ม ช
--- ล	ดํ รั มํ ล	ดํ รั มํ ม	ช ล ม ช	--- ม	ช ล ดํ ม	ช ล ดํ ม	ช ล ม ช
- ด ร ม	ร ด ช ม	ร ด ร ม	ร ด ช ล	- ด ช ล	- ด ช ล	- ด ร ม	- ร - ด
- ด ร ม	ร ด ช ม	ร ด ร ม	ร ด ช ล	- ด ช ล	- ด ช ล	- ด ร ม	- ร - ด

เที่ยวเปลี่ยน

ท่อน 2

(มํ ดํ รั มํ	รั ดํ ล ช)	(ดํ ช ล ดํ	ล ช ม ช)	(ล ดํ ล ช	ม ช ม ร)	(ช ร ม ช	ม ร ด ร)
(มํ ดํ รั มํ	รั ดํ ล ช)	(ดํ ช ล ดํ	ล ช ม ช)	(ล ดํ ล ช	ม ช ม ร)	(ช ร ม ช	ม ร ด ร)
- ด ร ม	ร ด ม ช	ร ด ร ม	ร ด ช ล	- ด ช ล	- ด ช ล	- ด ร ม	- ร - ด
- ด ร ม	ร ด ม ช	ร ด ร ม	ร ด ช ล	- ด ช ล	- ด ช ล	- ด ร ม	- ร - ด

ชั้นเดียว

ท่อน 1

-- ดํ ล	-- ดํ ช	- ม ช ล	ช ล ดํ ช	-- ดํ ล	-- ดํ ช	- ม ช ล	ช ล ดํ ช
- ล ช ม	ช ม ร ด	- ล - ด	--- ดํ	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ล - ด	--- ด

กลับต้น

ท่อน 2

-- ดํ ล	ดํ ล ดํ ช	-- ช ม	ช ม ช ร	-- ดํ ล	ดํ ล ดํ ช	-- ช ม	ช ม ช ร
- ล ช ม	ช ม ร ด	- ล - ด	--- ด	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ล - ด	--- ด

กลับต้น

ลูกหมุด

-- ดํ ล	-- ดํ ช	- ม ช ล	ช ล ดํ ช	- ม ช ล	ดํ ช - ล	ช ล ดํ รั	มํ ดํ - รั
-- มํ รั	ดํ ล ดํ ช	-- ดํ ล	ช ม ช ร	- ร ม ช	- ม ช ล	- ช ล ดํ	- ล ด รั

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น (โด เร มี ซอล ลา)
4. จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 2.1 สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.2 สามชั้น สามบรรทัดสุดท้าย ท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.3 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.4 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 1 บรรทัดที่ 2, 4 และ 5 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.5 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 และบรรทัดที่ 7 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.6 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.7 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 2 บรรทัดที่ 2 และบรรทัดที่ 4 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.8 สามชั้น เทียบเปลี่ยน ท่อน 2 บรรทัดที่ 6 และบรรทัดที่ 8 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.9 สองชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.10 สองชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.11 สองชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 3 และบรรทัดที่ 4 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.12 ชั้นเดียว ท่อน 2 บรรทัดที่ 3 และบรรทัดที่ 4 บรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
3. มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 4 เสียงฟา (ด4) และเสียงที่ 7 เสียงที่ (ด7)

สรุป

เพลงลาวเสียงเทียน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรองทั้งสองเสียง เป็นเพลงที่มีการซ้ำสำนวนทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลง ในสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว ซึ่งทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง

5.1.4 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงดับ

เพลงดับลาวเจริญศรี (ดับพระลอ) เป็นประเภทดับเรื่อง ประกอบด้วย เพลงลาวเล็กตัดสร้อย เพลงลาวเล่นน้ำ เพลงลาวกระตุกกี เพลงลาวกระแตเล็ก เพลงดอกไม้เหนือ เพลงลาวเฉียง เพลงลาวควรวญ และเพลงลาวกระแซ เนื้อร้องอยู่ในละครเรื่องพระลอ พระนิพนธ์กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตอนชมโฉมพระเพื่อนพระแพง

ประกอบด้วย 8 เพลง เพลงลาวเล็กตัดสร้อย เพลงลาวเล่นน้ำ เพลงลาวกระตุกกี เพลงลาวกระแตเล็ก เพลงดอกไม้เหนือ เพลงลาวเฉียง เพลงลาวควรวญ และเพลงลาวกระแซ เพลงลาวเล็กตัดสร้อย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงลาวเล่นน้ำ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงลาวกระตุกกี ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 และท่อน 2 มีความยาวท่อนละ 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง เพลงลาวกระแตเล็ก ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงดอกไม้เหนือ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงลาวเฉียง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน มีความยาว 3 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงลาวควรวญ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน มีความยาว 2 บรรทัดเพลง เพลงลาวกระแซ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง

เพลง ตับลาวเจริญศรี
 ตับเรื่องลาวเจริญศรี (ตับพระลอ)

ร้องเกริ่น

บัดนี้มีสองกัลยา
 ทรงโฉมประโลมละลานใจ

ลักษณะเลิศล้ำในตำใต้
 บุตรีที่องค์พระพิษณุกร

เพลง ลาวเล็กตัดสร้อย

อายุเยาวเรศรุ่นเจริญศรี
 งามองค์งามทรงออนซอน

พระเพื่อนพี่แพงน้องสองสมร
 ดั่งอัปสรหยาดฟ้าลงมาเอย

เพลง ลาวเล็กตัดสร้อย (ลาวเจริญศรี)

ท่อน 1

----	----	- มี่ ซี่ รั	มี่ รั ตั ล	----	----	- มี่ ซี่ รั	มี่ รั ตั ล
-- ตั ล	ช ม ช ล	- ตั - รั	- มี่ - ซี่	----	----	ช ล ช ม	ช ร ม ช
- ตั - ตั	--- ล	- ช - ม	- รั - ต	- ล ล ล	- ช - ล	- ตั รั มี่	- รั - ตั

กลับต้น

ท่อน 2

----	----	- มี่ ซี่ รั	มี่ รั ตั ล	----	----	ช ล ช ม	ช ร ม ช
----	--- ตั	--- รั	ตั ล ช ตั	----	----	- ช - ม	ร ม ช ล
ตั ล ช ม	ช ร ม ช	----	----	- ตั - ล	- ตั - มี่	- ซี่ - รั	มี่ รั ตั ล
--- ตั	--- ช	ล ช ม ช	- ล - ตั				

กลับต้น

เพลง ลาวเล่นน้ำ

แม่คุณเอ๋ยเราบ่เคยพบเจ้า
 สาวใดบ่เหมือนสองเพื่อนแพงนา

สองนางล้ำพาสุเจ้างามตา
 แต่ซ้อยดูมาลักษณะปาน

เพลง ลาวเล่นน้ำ

----	----	- ด ร ม	- ช - ล	- ดั - -	- มี่ - รั	- ดั - ล	ช ม - ช
----	----	- ม ม ม	- ร - ม	- ช - -	- ดั - ล	- ช - ม	ร ด - ร
----	----	- มี่ - รั	- ดั - รั	ดั ล - -	- ช - ล	- ดั - รั	ดั มี่ รั รั
----	----	- มี่ - รั	รั มี่ มี่	- มี่ - รั	รั มี่ มี่	- ลั รั มี่	- รั - ดั

กลับต้น

เพลง ลาวกระตูกี่

จะหางามสามโลกก็เหลือหา สมเป็นนางพญาอันสูงสุด
 ไม่ควรคู่ผู้ใดในมนุษย์ ควรสมมุติแต่กษัตริย์ขัตติยา
 เจ้าพิภพองค์ใดไม่สวดยสม จะร่วมรสภิรมย์เสนาหา
 เว้นไว้แต่ละอองพระบาท นอกจากนั้นจะหาไม่มีเลย

เพลง ลาวกระตูกี่

ท่อน 1

----	--- ดั	--- รั	ดั ล ช ดั	--- รั	ดั ล ช ม	-- ช ม	ช ด ร ม
----	- ร - ม	-- ช ล	ดั ล ช ม	-- ช ม	ร ด ร ม	- ช - ล	ดั ช ล ดั

กลับต้น

ท่อน 2

----	- ช - ดั	-- รั มี่	รั รั - มี่	----	- ช - ดั	-- รั มี่	รั รั - มี่
----	- ช - ดั	-- รั มี่	รั มี่ รั ดั	--- ดั	-- รั มี่	- รั - ล	--- ดั

กลับต้น

ท่อน 3

- ล ดั ดั	- รั ดั ดั	- ม ช ล	ช ล ดั ช	- ล ล ล	- ช - ล	- ดั - ม	- ช - -
- ม ม ม	- ร - ม	-- ช ล	-- ดั ช	- ล ล ล	- ช - ล	- ดั - ม	- ช - -
- ม ม ม	- ร - ม	-- ช ล	-- ดั ช	- ล ล ล	- ช - ล	- ดั รั มี่	- รั - ดั

กลับต้น

เพลง ลาวกระแตเล็ก

เมื่อนั้น
ฟังกล่าวโถมสองสุดาพยาพิณ
ด้วยบุพเพพาสนามาสนอง
อกุศลลลจิตพระทรงชัย

พระลอเพราะเพริศเจดดิน
พระภูมินทร์เสียวชาบวาทภัย
นางทั้งสองเคยร่วมพิสมัย
พระเสด็จเข้าข้างโนไม่เข้าที่

เพลง ลาวกระแตเล็ก

ท่อน 1

- มี่ รั ดี่	- มี่ รั ดี่	- มี่ รั ดี่	- ล - ฌ	- ดี่ ดี่ ดี่	- ฌ - ล	- ฌ - ดี่	- ดี่ - ดี่
---	- - ดี่ ฌ	- ม ฌ ล	ฌ ล ดี่ ฌ	- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	ฌ ม ฌ ล	- ดี่ - รั
----	- ฌ - ล	- ดี่ - รั	----	---- ลี่	---- ฌี่	--- มี่	--- รั
- มี่ รั ดี่	- รั - มี่	- ลี่ ฌี่ มี่	- รั - ดี่	- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	- ฌ - ล	- ดี่ ดี่ ดี่
- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	- ฌ - ล	- ฌ ฌ ฌ				

กลับต้น

ท่อน 2

- มี่ รั รั	- มี่ รั รั	- มี่ รั รั	- มี่ รั รั	- ฌ - ฌ	---	---	---
----	- ฌ - ล	- ดี่ - รั	----	- ฌี่ - -	มี ฌี่ - มี	-- รั ดี่	- รั - ดี่
- ฌี่ - -	มี ฌี่ - มี	-- รั ดี่	- รั - มี	- ฌี่ - -	มี ฌี่ - มี	-- รั ดี่	- รั - ดี่
- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	ฌ ม ฌ ล	- ดี่ ดี่ ดี่	- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	ฌ ม ฌ ล	- ฌ ฌ ฌ

กลับต้น

ท่อน 3

(ร ม ฌ ล	ดี่ ฌ ล ดี่)	(ร ม ฌ ล	ดี่ ฌ ล ดี่)	(มี รั ดี่ ล	ฌ ล ดี่ รั)	(มี รั ดี่ ล	- ดี่ - รั)
(มี รั ฌี่ ดี่	- รั - มี)	(มี รั ฌี่ ดี่	- รั - มี)	----	ดี่ รั มี ฌี่	- ลี่ - ฌี่	- มี - รั
- มี่ รั ดี่	- รั - มี	- ลี่ ฌี่ มี่	- รั - ดี่	- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	ฌ ม ฌ ล	- ดี่ ดี่ ดี่
- มี่ รั ดี่	- ฌ - ล	ฌ ม ฌ ล	- ฌ - ฌ				

กลับต้น

ร้องเกริ่น

ครั้งถึงจึงเสด็จขึ้นเหนืออาสน์ ตรัสประภาษเล่าโลมนางโฉมศรี
 จึงมีพจนานาพาทิ พรั่งนี้ที่จะไปประพาสไพร
 ขอลาดองค์นั่งลักษณะอัคนเรศ ขวัญเนตรผู้เพื่อนพิสมัย
 เจ้าอย่าอาวรณ์ร้อนฤทัย พี่ไปแล้วจะกลับมาบุรี

เพลง ดอกไม้เหนือ

ตรัสพลางทาง (สู่เพื่อนเอ๋ย) จากแท่นทอง เหลียวมาดูนวลน้อง (สู่เพื่อนเอ๋ย)
 ยิ่งหมองศรี (ไฉนว่า ไฉนจ้อยคำเอ๋ย)
 สะท่อนถอนฤทัยพลางทางจรัล พระเสด็จเข้าที่สรงชล
 สรงเสด็จพระเสด็จ (สู่เพื่อนเอ๋ย) เข้าประสาทชัย ทรงพระสุคนธ์วิญจวน (สู่เพื่อนเอ๋ย)
 หวนอาลัย (ไฉนว่า ไฉนจ้อยคำเอ๋ย)
 มีพระราชหฤทัย ระลึกถึงทราวมวันพี่น้องสองบึงอร

เพลง ดอกไม้เหนือ

ท่อน 1

----	----	- มี่ ซี่ รี่	มี่ รี่ ดี่ ล	-- ดี่ ล	ซ ม ซ ล	- ดี่ - รี่	ดี่ มี่ รี่ รี่
----	----	ด ล ซ ดี่	- รี่ - มี่	----	ซ ล ดี่ รี่	มี่ รี่ ซี่ มี่	- รี่ - ดี่

กลับต้น

ท่อน 2

----	--- ล	-- ซ ล	ดี่ รี่ ดี่ มี่	-- ซี่ รี่	มี่ รี่ ดี่ ล	ซ ม ซ ล	- ดี่ - รี่
----	----	ซ ล ซ ม	ซ รี่ ม ซ	----	- ดี่ - มี่	-- ซี่ รี่	มี่ รี่ ดี่ ล
-- ดี่ ล	ซ ม ซ ล	- ดี่ - รี่	ดี่ มี่ รี่ รี่	----	--- รี่	- รี่ รี่ รี่	- รี่ - รี่
- มี่ - มี่	--- รี่	--- ดี่	--- ล	-- ซ ล	ดี่ รี่ ดี่ ซ	ล ซ ม ซ	- ล - ดี่

กลับต้น

เพลง ลาวเจียง

พระลอเว้าร้อนนในฤทัย จึงเสด็จครรโลจากปรางค์ปรา
 ด้วยความรักหนักอุรา จะต้องยกโยธาไปหานาง
 ถ้าแมนถึงเวียงเข้าแล้วไซ้ไร คงจะได้สหายใจมาแนบข้าง

ถึงตัวจะตายวายวาง
 ตรัสสั่งพี่เลี้ยงให้เตรียมพล
 จะไปหาเพื่อนแพงสองกัลยา
 สั่งแล้วบ่ซ้ำที
 แต่พอได้ฤกษ์เลิกพลไกร

ก็ต้องไปหานางแก้วกัลยา
 เลือกล้วนแต่คนที่แก้แค้น
 ต้องยกโยธาทันใด
 ทรวงเครื่องมณีนามวิไล
 ก็ให้ยกทัพใหญ่ออกจากเวียง

เพลง ลาวเจียง

----	----	ช ล ช ม	ช ร ม ช	----	ด ล ช ม	- ม ร ม	ช ล ด ช
- ล ด ล	ช ม - ช	ร ม ช ล	ด ช ล ด	ด ล ช ม	- ม ร ม	ช ล ด ช	ด ล ช ม
- ล ด ล	ช ม - ช	ร ม ช ล	ด ช ล ด	----	ช ล ช ม	-- ม ร	ด ร - ม
- ด - ร	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร				

กลับต้น

ร้องเกริ่นลาวครวญ

ไ้พระชนนีศรีแมนสรวง จะโคกทรวงเสียวู้อีกระดิกถึง
 ไน่ทุกขถึงบิตุรงค์ทรงรำพึง ไน่โคกซึ่งถึงตุ๋นหทัย

เพลง ลาวครวญ

ร้อยชู้ฤาจะสู้เนื้อเมียตน เมียร้อยคนฤาจะเท่าพระแม่ได้
 พระแม่อยู่เยือกเย็นไม่เห็นใคร ฤากลับไปสู่นครก่อนจะดี
 พี่เลี้ยงตรองครองสนองพระดำรัส เห็นชอบชดเชยคืนบุรีศรี
 เฉลิมกรุงบ่ารุงประชาชี ให้เป็นที่เกษมสุขสืบไป
 ไ้บพิตรยั้งคิดยั้งขัดข้อง ครั้นจะจรรก็ห้วงนครใหญ่
 ครั้นจะคืนก็เกรงคนไยไพ ว่าท่านให้คร้านขลาดระดาษชาย

เพลง ลาวครวญ

----	----	- ช - ม	ร ด ร ม	----	- ด - ร	- ด - ม	- ร ร ร
--- ช	- ช - ช	ล ช ม ช	- ล - ด	----	----	- ช - ม	ร ด - ร

กลับต้น

เพลง ลาวกระแซ

ฝันฤดีจรัสจากถิ่นท่า
เมี้ยนมิตปิดยุบลคนทั้งปวง
พระคิดปิดโคกวิโยคไว้
แสรั่งสำรวจลสรवलเล่นเจรจา

ผลัดภูษาเสด็จกลับพลับพลาหลวง
มิให้ล่วงรู้เรื่องเคื่องวิญญาณ์
มิให้ใครวุ่นหวังข้อก้งขา
กับพี่เลี้ยงเสนาไพร่นาย

เพลง ลาวกระแซ

ท่อน 1

--- ซ	- ซ ซ ซ	--- ร	- ร ร ร	--- ซ	- ซ ซ ซ	- ร ร ร	- ม ร ร
- ร ร ร	ซ ล ร	ซ ม ร ร	ร ม - ร	-- ร	ม ซ --	- ร - ร	ม ร ร
----	ซ ล ร	- ม ร	ม ร ร				

กลับต้น

ท่อน 2

--- ซ	- ซ ซ ซ	--- ม	- ม ม ม	----	ซ ล ร	ม ร ร	- ซ - ม
--- ร	- ม - ร	ม ร ซ ม	- ม ม ม	----	ซ ล ร	ม ร ร	- ซ - ม
--- ร	- ม - ร	- ร ร ร	- ซ - ล	-- ร	- ม - ล	- ร - ร	- ร ร ร
----	ร ม ซ ล	-- ร	- ซ ซ ซ	----	ร ม ซ ล	-- ร	- ซ ซ ซ

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงที่ประกอบด้วย 8 เพลง คือ เพลงลาวเล็กตัดสร้อย เพลงลาวเล่นน้ำ เพลงลาวกระตุก เพลงลาวกระแตเล็ก เพลงดอกไม้เหนื่อ เพลงลาวเฉียง เพลงลาวครวญ และเพลงลาวกระแซ

- 1.1 เพลงลาวเล็กตัดสร้อย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.2 เพลงลาวเล่นน้ำ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.3 เพลงลาวกระตุก ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
- 1.4 เพลงลาวกระแตเล็ก ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 3 ท่อน
- 1.5 เพลงดอกไม้เหนื่อ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
- 1.6 เพลงลาวเฉียง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน

- 1.7 เพลงลาวครวญ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 1 ท่อน
- 1.8 เพลงลาวกระแซ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น (โด เร มี ซอล ลา)
4. วรรคจบของทุกเพลงในทุกท่อนจบเสียงหลักของบันไดเสียง
 - 4.1 วรรคจบของเพลงลาวเล็กตัดสร้อย ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 4.2 วรรคจบของเพลงลาวเล่นน้ำ ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 4.3 วรรคจบของเพลงลาวกระตุ๊ก ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 4.3 วรรคจบของเพลงลาวกระแตเล็ก ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 4.3 วรรคจบของเพลงดอกไม้เหนือ ในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)
 - 4.6 วรรคจบของเพลงลาวเฉียง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ด2)
 - 4.7 วรรคจบของเพลงลาวครวญ จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ด2)
 - 4.8 วรรคจบของเพลงลาวกระแซ ท่อนที่ 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงลา (ด6) ท่อนที่ 2 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ด5)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ เพลงลาวกระแตเล็ก ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 วรรคสุดท้ายของแต่ละท่อนใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน

สรุป

เพลงตับลาวเจริญศรี มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีกระสวนทำนองและกระสวนจังหวะที่หลากหลาย และเป็นการใช้ 5 เสียงหลัก ที่แสดงถึงความเป็นสำเนียงลาว

5.1.5 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงทยอย

เพลงโถ้วลาว อัตร่าจั้งหะสามชั้น ประเภทหน้าทับสองไม้หรือหน้าทับทยอย เป็นเพลงทยอย มีลูกลื้อลูกซัด ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 45 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 56 บรรทัดเพลง เนื้อร้องมาจากละครเรื่องมณีพิชัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

เพลง โถ้วลาว สามชั้น

ท่อน 1

เดินทางมาในกลางมรคา

พระราชทอดถอนใจใหญ่

โถ้วว่าเวรกรรมได้ทำไว้

จะต้องไปเป็นข้าเจ้าพราหมณ์ชี

ท่อน 2

ออกเอ๋ยไม่เคยจะตกยาก

ลำบากเคื่องข้องหมองศรี

ไม่รู้จักใจนายร้ายหรือดี

จะมาตีกันเล่นไม่เว้นวัน

เพลง โถ้วลาว สามชั้น

ท่อน 1

----	----	----	----	- ซ ล ท	- ร - ม	- รี้ - มี้	รี้ ท - ล
----	--- รี้	-- มี้ รี้	มี้ ซ - ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
- ล ท ล	รี้ ต้ ท ล	ซ ล ท ล	รี้ ต้ ท ล	รี้ ล ท ล	รี้ ต้ ท ล	ซ ล ท ล	รี้ ต้ ท ล
รี้ ต้ ท ล	รี้ ต้ ท ล	รี้ ต้ ท ล	รี้ ต้ ท ล	-- ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	- ท - ล
--- ท	--- รี้	--- ซ	--- ล	--- ม	--- ซ	-- ทลซ	ล ร - ม
----	--- ซ	-- ล ซ	ล ร - ม	----	--- ม	- ม ม ม	- ม - ม
- ม ซ ร	ม ร ด ท	ล ซ ล ท	ล ท ด ร	ม ร ด ท	ล ท ด ร	ม ร ด ร	- ม ม ม
- ม ม ม	- ม ม ม	ซ ม ซ ร	- ม - ซ	- ท ท ท	- ล - ซ	ซ ซ - ม	ม ม - ร
- ม ซ ร	ม ร ด ท	ล ซ ล ท	ล ท ด ร	- ม - ท	ม ร - ม	- ล - ซ	ซ ซ - ล

-- มั้ว	มั้ว	-- มั้ว	มั้ว	-- ทล	ทล	-- ทล	ทล
-- ทุ	ทุ	-- ทุ	ทุ	-- ทุ	ทุ	-- ทุ	ทุ
ดรดล	ดรดล	ดรดล	-ด-ร	มรดท	ลทด	มรด	-มม
ดรดล	ดรดล	ดรดล	-ด-ร	มรดท	ลทด	มรด	-มม
-- ฌ	-- ร	-- ฌ	-- ร	-- ฌ	-- ร	-ลด	มรด
-- ฌ	-- ร	-- ฌ	-- ร	-- ฌ	-- ร	-ลด	มรด
-- ลล	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล
-- ลล	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล
-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล
-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล	-- ร	ลล
รล	ลล	รล	ลล	-- ทล	ทล	ทล	-ท-ล
-ร-ท	-ล-ท	ทล	ลล-ท	-ร-ม	-ร-ท	ทล-ล	ลล-ท
(-ท-ท	-ร-ม)	(-ท-ท	-ร-ม)	(-ท-ท	-ร-ม)	(-ท-ท	-ร-ม)
-ลล	ลล	-ล-ท	ลล-ม	-ม-ท	ลล-ม	-ล-ท	ลล-ล
(รล	ลล)	(รล	ลล)	(รล	ลล)	(รล	ลล)
(ลล	ลล)	(ลล	ลล)	ลล	ลล	ลล	ลล
----	-ร-ร	ลล	ลล	----	-ท-ท	-- ลล	ลล-ม
----	-ร-ร	ลล	ลล	----	-ท-ท	-- ลล	ลล-ม
-- ฌ	ดรดล	-- ฌ	ดรดล	-- ฌ	ดรดล	มรด	มร
-- ฌ	ดรดล	-- ฌ	ดรดล	-- ฌ	ดรดล	มรด	มร

-- ร ม	ช ล ช ล	-- ช ล	ดํ ํ ํ ํ	ร ม ช ล	ช ล ดํ ํ	มํ ํ ํ ํ	- มํ ํ ํ
-- ร ม	ช ล ช ล	-- ช ล	ดํ ํ ํ ํ	ร ม ช ล	ช ล ดํ ํ	มํ ํ ํ ํ	- มํ ํ ํ
-- ม ช	-- ม ล	-- ม ช	-- ร ม	-- ล ท	-- ช ล	-- ม ช	-- ร ม
-- ม ช	-- ม ล	-- ม ช	-- ร ม	-- ล ท	-- ช ล	-- ม ช	-- ร ม
-- มํ ํ	ํ ํ ํ ํ	-- ช ล	ดํ ํ ํ ํ	-- ดํ ช	ล ดํ ล ดํ	-- ร ม	ช ล ช ล
-- มํ ํ	ํ ํ ํ ํ	-- ช ล	ดํ ํ ํ ํ	-- ดํ ช	ล ดํ ล ดํ	-- ร ม	ช ล ช ล
-- ดํ ช	ล ดํ ล ดํ	-- ร ม	ช ล ช ล	-- ดํ ช	ล ดํ ล ดํ	-- ร ม	ช ล ช ล
-- ร ม	ช ล ช ล	-- ท ม	ช ล ช ล	-- ร ม	ช ล ช ล	-- ท ม	ช ล ช ล
ท ท ท ล	ท ท ท ล	ท ท ท ล	ท ท ท ล	-- ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	- ท - ล
- ํ - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- ร - ม	- ร - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
- ด - ช	ด ด - ช	- ด - ช	ด ด - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ม - -	ช ล - ช
- ด - ช	ด ด - ช	- ด - ช	ด ด - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ม - -	ช ล - ช
-- ด ด	-- ร ร	- ม - -	ช ล - ช	-- ด ด	-- ร ร	- ม - -	ช ล - ช
-- ด ด	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร	-- ด ด	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช
- ํ - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- ํ - มํ	- ํ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
-- ช ฟ	ม ร ด ช	-- ช ด	ร ม ฟ ช	- ช ล ท	- ํ - มํ	- ํ - มํ	ํ ท - ล

ไม่กลับต้น

ท่อน 2

----	----	----	----	- ช ล ท	- ร - ม	- ํ - มํ	ํ ท - ล
----	--- ํ	-- มํ ํ	มํ ช - ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
- ล ท ล	ํ ดํ ท ล	ช ล ท ล	ํ ดํ ท ล	ํ ล ท ล	ํ ดํ ท ล	ช ล ท ล	ํ ดํ ท ล

วิดิทล	วิดิทล	วิดิทล	วิดิทล	--ทล	ทลทล	ทลทล	-ท-ล
---ท	---วิ	---ช	---ล	---ม	---ช	--ทลช	ลร-ม
----	---ช	--ลช	ลร-ม	----	---ม	-มมม	-ม-ม
-มชร	มรดท	ลชลท	ลทลร	มรดท	ลทลร	มรดร	-มมม
-มมม	-มมม	รวมชล	ชมชร	มรดท	ลทลร	มรดร	-มมม
-มมม	-มมม	-ลชม	ชมรค	-ดรวม	ชมรค	รวมรค	รดทล
-ทวิล	ทลชฟ	มรวมฟ	มฟชล	-ชลท	ลทลวิ	ลมิวิล	วิดิทล
วิดิทล	วิดิทล	วิดิทล	ชมชล	วิดิทล	วิดิทล	วิดิทล	ชมชล
วิดิทล	ชมชล	วิดิทล	ชมชล	วิดิทล	ชมชล	วิดิทล	ชมชล
ชมชล	ชมชล	ชมชล	ชมชล	ชลทล	วิดิทล	วิดิทล	ทลชม
---ช	-ช-ด	---ร	---ม	---ท	-ท-ล	---ช	---ม
----	---ช	--ลช	ลร-ม	----	---ม	-มมม	-ม-ม
--ชล	ดรดล	--ชล	ดรดร	--ชล	ดรดร	มรดร	-มมม
--ชล	ดรดล	--ชล	ดรดร	--ชล	ดรดร	มรดร	-มมม
--มช	--มล	--มช	--รวม	--ลท	--ชล	--มช	--รวม
--มช	--มล	--มช	--รวม	--ลท	--ชล	--มช	--รวม
--ลท	--ชล	--มช	--รวม	--ลท	--ชล	--มช	--รวม
--มช	--รวม	--มช	--รวม	--มช	--รวม	--มช	--รวม
-มรวม	-มรวม	-มรวม	-มรวม	--รวม	รวมรวม	รวมรวม	-ร-ม
-ลชม	ชมรท	-ล-ท	-ร-ม	-ม-ท	มร-ม	-ล-ช	ชช-ล

(ท ชลท	ลท ร ม)	(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ท ล ชล)	----
(ท ชลท	ลท ร ม)	(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ท ล ชล)	----
(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ท ล ชล)	----	(ลท ร ม	ร ม ชล)	(ท ล ชล)	----
(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)	(ท ล ชล)
ท ท ท ล	ท ท ท ล	ท ท ท ล	ท ท ท ล	--ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	-ท -ล
- รี้ - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- รี้ - ม	- รี้ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
(- ช - ช	- ร - ม)	(- ช - ช	- ร - ม)	(- ช - ท	- ร - ม)	(- ช - ท	- ร - ม)
(- ช - ช	- ร - ม)	(- ช - ช	- ร - ม)	(- ช - ท	- ร - ม)	(- ช - ท	- ร - ม)
- ล ช ม	ช ม ร ท	- ล - ท	ม ร - ม	- ม - ท	ม ร - ม	- ล - ช	ช ช - ล
(รี้ ท ม รี้	ม รี้ ท รี้)	(รี้ ท ม รี้	ม รี้ ท รี้)	(รี้ ท ม รี้	ม รี้ ท รี้)	(รี้ ท ม รี้	ม รี้ ท รี้)
(ล ช ท ล	ท ช ล ม)	(ล ช ท ล	ท ช ล ม)	ท ล ท ช	ล ช ม ร	ม ร ท ร	ม ร ช ม
--- ช	- ช - ม	----	- ร - ม	- ท - ล	- ช - ม	----	- ร - ม
----	- ช - ด	----	- ร - ม	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล
----	- ด - ล	----	- ช - ล	- ด - ร	- ม - -	- ม - -	- ช - ล
----	- ด - ล	----	- ช - ล	- ด - ร	- ม - -	- ม - -	- ช - ล
--- ช	- ช - ม	----	- ร - ม	- ท - ล	- ช - ม	----	- ร - ม
----	- ช - ด	----	- ร - ม	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล
----	- ด - ล	----	- ช - ล	- ด - ร	- ม - -	- ม - -	- ช - ล
----	- ด - ล	----	- ช - ล	-- ช ช	-- ดี้ ดี้	-- รี้ รี้	-- มี้ มี้
-- ช ม	-- ร ม	-- ช ม	-- ร ม	-- ช ม	-- ร ม	- ล ดี้ รี้	มี้ รี้ ดี้ ล

-- ช ม	-- ร ม	-- ช ม	-- ร ม	-- ช ม	-- ร ม	- ล ดั รั	ม่ รั ดั ล
-- ล ล	ดั ล ช ม	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- รั ดั	ท ล ช ล
-- ล ล	ดั ล ช ม	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- รั ดั	ท ล ช ล
-- ร ม	ช ล ท ดั	-- รั ดั	ท ล ช ล	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- รั ดั	ท ล ช ล
-- รั ดั	ท ล ช ล	-- ช ดั	ท ล ช ล	-- รั ดั	ท ล ช ล	-- ช ดั	ท ล ช ล
รั ดั ท ล	ช ดั ท ล	รั ดั ท ล	ช ดั ท ล	-- ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	- ท - ล
- รั - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- รั - มั	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
- ด - ชุ	ด ด - ชุ	- ด - ชุ	ด ด - วั	- ม - วั	- ด - วั	--- ม	ช ล - ช
- ด - ชุ	ด ด - ชุ	- ด - ชุ	ด ด - วั	- ม - วั	- ด - วั	- ม - --	ช ล - ช
-- ด ด	-- วั วั	- ม - --	ช ล - ช	-- ด ด	-- วั วั	- ม - --	ช ล - ช
-- ด ด	-- วั วั	-- ม ม	-- วั วั	-- ด ด	-- วั วั	-- ม ม	-- ชุ ชุ
- รั - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- รั - มั	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
-- ช ฟ	ม ร ด ชุ	-- ชุ ด	ร ม ฟ ช	- ช ล ท	- รั - มั	- รั - มั	รั ท - ล

ไม่กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นชนิดเพลง 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี) และบันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. เป็นเพลงทยอยประเภทหนึ่ง มีลูกโยน ลูกล้อลูกชัด ที่ไม่ได้เป็นการทอนทำนองไปเป็นลูกเหลื่อม
4. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงลา

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ทำนองเพลงมีลูกล้อลูกชัด และลูกโยน

สรุป

เพลงอีสาน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ บทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีลูกล้อลูกขัด และลูกโยน

5.1.6 เพลงสำเนียงภาษาลาว ในเพลงเกร็ด

เพลงลาวต่อนก เป็นเพลงไทยสำเนียงลาว อัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับลาว เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 2 บรรทัดเพลง เป็นเพลงเกร็ดบรรเลงทั่วไป

เพลง ลาวต่อนก

----	----	ด ร ด ฟ	- ซ - ล	--- ซ	- ด - ล	--- ซ	- ฟ - ร
----	--- ร	----	ด ล ด ร	- ฟ ฟ ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ร	ด ล ด ร

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (ฟ6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. ในบรรทัดที่ 2 ห้องเพลงที่ 7 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียงมี (ฟ7)

สรุป

เพลงลาวต่อนก มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรอง คือเสียงมี และมีกระสวนทำนองที่หลากหลาย

5.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาลาว

5.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาลาว มีประเภทเพลงที่หลากหลาย โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทยถึง 6 ประเภท คือ ประเภทเพลงใหม่โรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย

เพลงสำเนียงภาษาลาวที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น ลาวเสียงเทียน มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 9 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาลาว

ประเภทวงที่ใช้ สำเนียงภาษา	ปี่พาทย์ไม้นวม	ปี่พาทย์ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี
ภาษาลาว	เพลงไหมโรง ด้อยตริง เพลงเสมอลาว เพลงลาวเสียง เทียน เพลงไอ้ลาว เพลงลาวต่อนก	เพลงไหมโรง ด้อยตริง เพลงเสมอลาว เพลงลาวเสียง เทียน เพลงดัลลาวเจริญ ศรี เพลงไอ้ลาว เพลงลาวต่อนก	เพลงไหมโรง ด้อยตริง เพลงลาวเสียง เทียน เพลงดัลลาวเจริญ ศรี เพลงไอ้ลาว เพลงลาวต่อนก	เพลงไหมโรง ด้อยตริง เพลงลาวเสียง เทียน เพลงดัลลาวเจริญ ศรี เพลงไอ้ลาว เพลงลาวต่อนก	เพลงไหมโรง ด้อยตริง เพลงลาวเสียง เทียน เพลงดัลลาวเจริญ ศรี เพลงไอ้ลาว เพลงลาวต่อนก

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาลาวประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม และวงมโหรี

5.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาลาว มีการใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ลาว เช่น บทประพันธ์เฉพาะในเพลงลาวแพน เป็นต้น

ตาราง 10 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาลาว

คำร้อง / สำเนียง ภาษา	มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
ภาษาลาว	✓			- พระลอ - ประพันธ์ เฉพาะ ⁴	- มณีพิชัย	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาลาว ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องกว้างขวางอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

6. เพลงสำเนียงภาษามอญ

เพลงสำเนียงภาษามอญ มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของมอญ พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษามอญในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างกว้างขวาง กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงหน้าพาทย์ ประกอบการแสดง เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษามอญ

6.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษามอญ

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษามอญ ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

⁴ เพลงลาวแพน เป็นบทร้องเก่าที่ใช้ภาษาลาวผสมไทย เป็นคำไทย อาทิ อีแม่คุณเอ๋ย ซ้อยบ่เคยตักยาก ตกระกำลำบาก แสนยากนี้หนักหนา

6.1.1 ประเภทเพลงหน้าพาทย์ (ประกอบการแสดง) เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเสมอมอญ

6.1.2 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงมอญรำดาบ เถา

6.1.3 ประเภทเพลงเรื่อง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเรื่องมอญแปลง

6.1.4 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตับมอญกละ

6.1.5 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงทยอยมอญ

6.1.6 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงมอญขาดไส้

6.1.1 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงหน้าพาทย์

เพลงเสมอมอญ ใช้หน้าทับ 5 ไม่วา ประกอบด้วย 4 บรรทัดเพลงครึ่ง ดัดแปลงมาจากทำนองเพลงเสมอใช้สำหรับบรรเลงประกอบกิริยาไป-มา ในระยะใกล้ของตัวละครที่มีสัญชาติมอญ บรรเลงในละครราชาริราช

เพลงสำเนียงมอญเป็นเพลงลดเสียง สังเกตได้ว่าลูกตกเสมอมอญจะมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียงเสมอปกติหนึ่งเสียง ยกเว้นลูกตกห้องสุดท้ายของเพลง ลงที่เสียงเร เช่นเดียวกับเพลงเสมอ เพื่อส่งต่อไปยังร่วมมอญ

เพลง เสมอมอญ

- ซ - -	ล ซ - ร	ม ร ด ร	- ม - ฟ	- ซ ฟ ทุ	ฟ ซ ฟ ฟ	ล ร ล ซ	- ฟ - ม
- ม ร ล	ม ฟ ม ม	- ล - ล	ม ล - ม	- ม ร ม	ซ ม ร ม	ซ ม ร ม	ซ ม ร ร
- มี่ มี่ มี่	- รี่ - ตี่	- รี่ ตี่ ตี่	- ท ล ล	- ท ล ล	- มี่ รี่ รี่	- รี่ ตี่ ตี่	- ท ล ล
ม ล ซ ล	ม ล ซ ล	ม ล ซ ล	- ตี่ - -	- มี่ - รี่	- ตี่ - ท	ล ซ ล ท	ตี่ รี่ - -
- ล - ซ	- ร - ซ	ฟ ม ร ม	ฟ ซ - ร				

รวีมอญ

--- ด	--- ร	--- ฟ	--- ด	--- ร	--- ฟ	- ด - ร	- ฟ --
- ด - ร	- ฟ --	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	- ช ล ช	- รั ด ล
--- ล	--- ล	--- ล	--- ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	--- ล
-- ร ร	- ร - ล	-- รั รั	ดํ ท ล ล	-- ร ร	- ร - ล	-- รั รั	ดํ ท ล ล
-- รั รั	ดํ ท ล ล	-- รั รั	ดํ ท ล ล	-- รั รั	ดํ ท ล ล	- มํ รั รั	ดํ ท ล ล
----	--- ช	--- ล	--- ดํ	--- ช	--- ล	--- ดํ	- ช - ล
- ดํ --	- ช - ล	- ดํ --	- ช ล ดํ	- ช ล ดํ	- ช ล ดํ	- ช ล ดํ	- ล ช ฟ
----	--- ด	--- ร	--- ฟ	--- ด	--- ร	--- ฟ	- ด - ร
- ฟ --	- ด - ร	- ฟ --	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	- ด ร ฟ	--- ฟ
--- ล	--- ช	--- ร	--- ช	ฟ ม ร ด	ม ร - ช	ล ท ดํ รั	--- รั

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงที่ (ที โด เร ฟา ซอล) และบันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ลูกตกของเพลงเสมอ มอญตรงกับลูกตกของเพลงเสมอที่วรรคสุดท้ายหรือวรรคจบของเพลง คือ เสียงเร

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 2 และบรรทัดที่ 4 วรรคที่ 1 เป็นการซ้ำเสียงหรือย้ำเสียงทั้งวรรคเพลง ซึ่งกระสวนทำนองมอญส่วนใหญ่มีลักษณะแบบนี้
2. บรรทัดที่ 1 ห้องที่ 6 บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 2 และห้องที่ 8 และบรรทัดที่ 3 ห้องที่ 3 ถึงห้องที่ 8 เป็นการซ้ำเสียงสองเสียงสุดท้ายในห้องเพลง ซึ่งการใช้ทำนองหรือกระสวนแบบนี้แสดงให้เห็นถึงสำเนียงมอญ

สรุป

เพลงเสมอมอญ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ บทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีทำนองที่เป็นการซ้ำเสียงในห้องเพลงและในวรรคเพลง

6.1.2 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงเถา

เพลงมอญรำดาบ เถา เป็นเพลงสำเนียงมอญ หน้าทับปรบไก่ ทางครูมนตรี ตราโมท ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน สามชั้นท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้นท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ชั้นเดียวท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง เนื้อร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชพงศาวดาร แต่งโดยสุนทรภู่

เพลง มอญรำดาบ เถา

สามชั้น

ท่อน 1

ฝ่ายกษัตริย์อัสตงเจ้าหงสา

จัดโดยธาทหารชาญชัยศรี

ท่อน 2

อุปราชทัพนหน้าเคยราวี

คุมพลยี่สิบหมื่นพันฉกรรจ์

สองชั้น

ท่อน 1

เจ้าอั้งวะกะเกณฑ์เป็นปีกขวา

ทหารสิบหมื่นพม่ากล้าแข็งขัน

ท่อน 2

พระเจ้าแปรปีกซ้ายไพร่นายนั้น

สิบหมื่นถ้วนล้วนฉกรรจ์เลือกสรรมา

ชั้นเดียว

ท่อน 1

เจ้าเชียงใหม่ให้กำกับเป็นทัพหลัง

ทหารทั้งสิบหมื่นถือปืนผา

ท่อน 2

ดาษเดียรเกวียนต่างข้างม้า

อุรูล่อลาวัวควายเรียงรายไป

เพลง มอญรำดาบ เถา

สามชั้น

ท่อน 1

- ฟ - ฟ	--- ช	- ล - ร	ดํ - ช	ด ร ฟ ช	- ท - ด	- ร - ด	- ร ร ร
--- ช	--- ฟ	--- ร	--- ด	- ฟ ช ล	ช ล ท ด	- ด ช ล	ท ด - ท
- ฟ ช ล	- ท - ด	- ร - ด	- ท - ล	ดํ ช ฟ	ช ล ช ล	ช ฟ ช ล	ช ล ท ด
- ร - ร	ฟ ร - ช	- ร - ร	ฟ ร - ด	- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ร ด ท ด	- ร ร ร
- ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	- ฟ ร ฟ	ช ฟ ร ด	ร ด ท ล	ช ล ท ด	ร ด ท ด	- ร ร ร
- ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	- ฟ ร ฟ	ช ฟ ร ด	- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ด ช ล	ท ด - ท
----	----	- ด - ร	- ด - ช	ล ช ฟ ด	- ฟ - ช	ล ช ฟ ช	ด ช ล ท
- ฟ - ฟ	--- ร	--- ด	--- ท	--- ล	--- ช	ฟ ช ล ช	ล ฟ - ช

กลับต้น

ท่อน 2

----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช	- ร - ด	- ท - -	ล - ช ล	ฟ ช - ช
--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	ร ด ร ม	ฟ ช - ช	----	--- ช
--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ช	- ฟ - ช	ท ฟ ช ท	----	----
- ท - ด	ร ด ท ล	ช ฟ ช ล	ช ล ท ด	- ร - ร	ฟ ร - ช	-- ฟ ช	ล ท ด ร
-- ล ล	-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ร ร	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ด ด	-- ร ร
-- ล ล	-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ร ร	- ล ช ฟ	- ด - ร	---	---
----	----	- ด - ร	- ด - ช	ล ช ฟ ด	- ฟ - ช	ล ช ฟ ช	ด ช ล ท
- ฟ - ฟ	-- ร ร	-- ด ด	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช	-- ล ช	ล ฟ - ช

กลับต้น

สองชั้น

พ่อน 1

- ฟ ช ล	- ช ช ช	- ท - -	- ดิ - วิ	- ช - ช	ฟ ร - ด	- ฟ - ล	ช ท - -
- ท - ดิ	วิ ดิ ท ล	ช ฟ ช ล	ช ล ท ดิ	- วิ - วิ	ฟ วิ - ช	- - ฟ ช	ล ท ดิ วิ
- ฟิ - ฟิ	- - - ช	- - - ฟิ	- วิ - -	- ลิ ช ฟิ	- ดิ - วิ	- - - ดิ	- ท - -
- วิ - ดิ	- ฟ - ล	ช ฟ ช ล	ช ท - -	- วิ - ดิ	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช - ช

กลับต้น

พ่อน 2

- - ช ด	ร ม ฟ ช	- ช ช ช	- ช - ช	- ม ร ม	ช ม ร ด	- ม ร ม	ช ล ช ช
- ร - ร	- - - ช	- - - ฟ	- ช - -	- ร - ช	- ฟ - ช	- ท - ดิ	- วิ - ช
- - - -	- - - -	ล ช ฟ ช	ล ท ดิ วิ	- - วิ มิ	- วิ - ช	- วิ วิ วิ	- ดิ - ท
- - - -	- - - ดิ	- - ช ดิ	- ท - -	วิ ช วิ ดิ	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช - ช

กลับต้น

ชั้นเดียว

พ่อน 1

- ช ช ช	- วิ วิ วิ	- ดิ ดิ ดิ	- ท ท ท	- ฟ ช ล	ช ล ท ดิ	วิ ดิ ท ดิ	- วิ วิ วิ
- ช ช ช	- วิ วิ วิ	- ดิ ดิ ดิ	- ท ท ท	- วิ - ดิ	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช ช ช

กลับต้น

พ่อน 2

- ล ช ช	- ม - ร	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	- ฟ ช ล	ช ล ท ดิ	วิ ดิ ท ดิ	- วิ วิ วิ
- ช ช ช	- วิ วิ วิ	- ดิ ดิ ดิ	- ท ท ท	- วิ - ดิ	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช ช ช

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) และบันไดเสียงที (ที โด เร ฟา ซอล) บันไดเสียงกว้างไประหว่างฟากับที และสองชั้น ท่อน 2 มีบันไดเสียงโดปรากฏเพิ่มเข้ามาอีกด้วย
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล (ฟ2)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 วรรคที่ 2 และบรรทัดที่ 6 วรรคที่ 2 มีทำนองที่เอื้อต่อการเปลี่ยนบันไดเสียง จากบันไดเสียงฟาไปบันไดเสียงที และเป็นสำนวนกลอนของสำเนียงมอญ
2. สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 2 เป็นการซ้ำเสียงหรือย้ำเสียงทั้งวรรคเพลง ซึ่งกระสวนทำนองมอญส่วนใหญ่มีลักษณะแบบนี้ นอกจากนี้ยังปรากฏในสามชั้น ท่อน 1 และท่อน 2 บรรทัดที่ 7 ห้องที่ 7 ที่เป็นการซ้ำเสียงในห้องเพลง
3. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 3.1 สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 6 วรรคที่ 1 และบรรทัดที่ 7 วรรคที่ 1 ใช้ทำนองซ้ำกัน
 - 3.2 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 1 - 3 และบรรทัดที่ 3 ห้องที่ 1 - 3 ใช้ทำนองซ้ำกัน
 - 3.3 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 5 วรรคที่ 1 และบรรทัดที่ 6 วรรคที่ 1 ใช้ทำนองซ้ำกัน
 - 3.4 สามชั้น สองบรรทัดสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน วนซ้ำในประโยคเพลง
4. สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 มีลักษณะเป็นลูกเต๋า ที่ปรากฏอยู่ในเพลงสุดสงวน เพลงแขกมอญบางช้าง เพลงแขกมอญท่อน 2 แสดงให้เห็นว่าการมีลักษณะทำนองเช่นนี้ ปรากฏอยู่ในเพลงสำเนียงมอญต่าง ๆ ทำให้แสดงออกถึงเพลงสำเนียงมอญ
5. สองชั้น ท่อน 1 สองห้องเพลงแรกและสองห้องเพลงสุดท้าย เป็นการขึ้นต้นท่อนเพลง และลงจบ ที่มีลักษณะขึ้นและจบแบบเพลงสำเนียงมอญ ซึ่งปรากฏในสองชั้น ท่อน 2 ชั้นเดียว ท่อน 1 และชั้นเดียว ท่อน 2 ตอบจบของท่อนเพลงสองห้องสุดท้าย

สรุป

เพลงมอญรำดาบ เถา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง สลับบันไดเสียงไปมาระหว่างบันไดเสียงฟาและบันไดเสียงที เช่นเดียวกับเพลงสำเนียงมอญอื่น ๆ มีการขึ้นต้นท่อนเพลงด้วยลูกเท่า และมีการซ้ำทำนองเพลง

6.1.3 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงเรื่อง

เพลงเรื่องมอญแปลง เป็นเพลงเรื่องประเภทเพลงซ้ำ หน้าทับปรบไก ประกอบด้วยเพลงซ้ำ เพลงสองไม้ เพลงเร็ว และเพลงลา เพลงซ้ำ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 6 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 10 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง ท่อน 5 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 6 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง เพลงสองไม้ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 4 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เพลงเร็ว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง ท่อน 5 มีความยาว 8 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลงลา มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงทั่วไป

เพลงซ้ำเรื่องมอญแปลง

ท่อน 1

- ล - ซ	- ฟ - ร	- ทู ด ร	- ฟ - ซ	- ฟ ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

--- ล	- ล - ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- ด - ฟ	-- ซ ล	- ดี้ - ล	- ซ - ฟ
-------	---------	-------------	---------	---------	--------	-----------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

- ม ม ม	- ร - ด	- ล ล ล	- ซ - ล	- ม ม ม	- ร - ด	- ล ล ล	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

--- ล	- ล - ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- ด - ฟ	-- ซ ล	- ดี้ - ล	- ซ - ฟ
-------	---------	-------------	---------	---------	--------	-----------	---------

กลับต้น

พ่อน 3

- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ล - ด้	- ล - ฌ	ฌ ฌ - ฟ	ฟ ฟ - ฐ
--- ล	- ล - ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ
--- ล	- ล - ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ
- ด้ - ล	- ฌ - ฟ	- ฌ - ล	ล ล - ฌ	--- ฟ	- ฟ - ฟ	--- ฐ	- ด - ฟ
- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ฐ - ด	ด ด - ฐ	ฐ ฐ - ฟ	ฟ ฟ - ฌ
- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ
- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ฐ - ด	ด ด - ฐ	ฐ ฐ - ฟ	ฟ ฟ - ฌ
- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ
- ล ฌ ม	ฌ ม ฐ ด	- ฑู - ด	- ด ฐ ม	- ด - ด	ฐ ม - ฌ	- ล - ฌ	- ม - ฐ
--- ด้	- ฐ ฐ ฐ	--- ม	- ฐ ฐ ฐ	- ม - ฐ	- ด้ - ฌ	- ฌ ล ฑ	- ด้ - ฐ

กลับต้น

พ่อน 4

- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ฟ ฌ ล	- ด้ - ฐ	- ม - ฐ	- ด้ - ล
--- ล	- ล - ล	- ฐ - ด้	- ล - ฌ	- ฟ ม ฐ	- ม - ฐ	- ฐ - ฐ	--- ล
--- ฑ	- ล - ล	--- ล	--- ล	- ฌ - ล	- ฑ - ด	- ม ฐ ด้	- ฑ - ล
- ล - ฌ	- ฟ - ฐ	- ฑู ด ฐ	- ฟ - ฌ	- ฟ ฌ ล	- ด้ - ฐ	- ม - ฐ	- ด้ - ล
--- ล	- ล - ล	- ฐ - ด้	- ล - ฌ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ด้ - ล	- ฌ - ฟ

กลับต้น

พ่อน 5

- ด้ ด้ ด้	- ฑ - ด้	- ฐ ฐ ฐ	- ม - ฐ	- ด้ ด้ ด้	- ฑ - ด้	- ฐ ฐ ฐ	- ม - ฐ
--- ม	- ม - ม	- ล - ฑ	- ม - ฐ	--- ด้	- ด้ - ด้	- ม - ฐ	- ด้ - ล

--- ตั้	- ตั้ - ตั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ชชชช	- ล - ช	- ช ร ม	ฟช - ฟ
- ชชชช	- ร - ม	- ฟ - ล	ชฟ ม ร	- ชุ - ด	- ด ร ม	- ฟ - ม	ฟช - ฟ
- ชชชช	- ร - ม	- ฟ - ล	ชฟ ม ร	- ตั้ - ล	- ช - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล
- ตั้ - รั้	- ตั้ - ล	ลล - ช	ชช - ฟ	- ทุ ด ร	- ฟ - ช	- ฟ - ช	ชช - ฟ

กลับต้น

ท่อน 6

--- ล	- ล - ล	- ฟชล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- มั้ - รั้	รั้ รั้ - ตั้	ตั้ ตั้ - ล
- ฟชล	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ล	- ฟฟฟ	- ช - ล	- ช - ฟ	- ม - ร
- ฟชล	ชฟ ม ร	- ชุ - ด	- ด ร ม	- ฟ - ด	- ล - ช	- ช ร ม	ฟช - ฟ
- ร ร ร	- ล ล ล	- ชชชช	- ฟฟฟ	- ด - ด	ร ม - ช	- ล - ช	- ม - ร
--- ตั้	- รั้ รั้ รั้	--- มั้	- รั้ รั้ รั้	- มั้ - รั้	- ตั้ - ช	- ชลท	- ตั้ - รั้

กลับต้น

เพลง สองไม้เรื่องมอญแปลง

ท่อน 1

--- รั้	- ตั้ - ล	- ช - รั้	- ตั้ - ล	- ตั้ - ล	- ช - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล
--- รั้	- ตั้ - ล	- ช - รั้	- ตั้ - ล	- ตั้ - ล	- ช - ฟ	ฟฟ - ช	ชช - ล

กลับต้น

ท่อน 2

--- ช	- ช - ช	- ฟชล	ตั้ ล ชฟ	ชลชฟ	ชฟ ม ร	ม ด ร ม	ร ม ฟช
--- ช	- ช - ช	- ฟชล	ตั้ ล ชฟ	ชลชฟ	ชฟ ม ร	- ด - ด	ร ม - ร

กลับต้น

ท่อน 3

- ล ล ล	- ช - ฟ	- ด - ฟ	-- ชล	- ตั้ - ล	- ช - ฟ	ฟฟ - ม	ม ม - ร
----	- ร - ด	- ท - ล	- ช - ล	----	- ร - ด	- ท - ล	- ช - ช

- ร - ด	- ฟ - ช	- ล - ม	- ฟ - ช	- ล - ร	- ล - ช	- ด - ร	- ร - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง แยกต่อยหม้อ

ท่อน 4

- ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ช	- ด ร ม	ฟ ช ฟ ร	- ฟ - ช	- ด - ล	- ล - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ด - ล	- ช - ฟ	ฟ ฟ - ช	ช ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ช	ช ช - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ล ช ม	ช ม ร ด	- ช - ด	- ด ร ม	- ม ช ล	ด ล ช ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ท ล ช	- ม ร ด	- ช - ด	- ด ร ม	- ด - ด	ร ม - ช	- ล - ช	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง เร็ว
แยกต่อยหม้อ

ท่อน 1

- ม - ร	ร ร - ม	- ฟ - ช	- ล ล ล	- ฟ ฟ ฟ	- ช - ล	- ช - ฟ	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ช - ด	- ด ร ม	- ช - ม	- ม ร ด	- ช - ด	- ด ร ม	- ล - ช	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

- ม ม ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	- ม ม ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ร ร ร	ด ล ด ร	ด ล ด ร	ด ล ด ร	- ร ร ร	ด ล ด ร	ด ร ม ร	ด ล - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 3

- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- ร - -	- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ร ร ร	ด ล ด ร	ด ล ด ร	ด ล ด ร	- ร ร ร	ด ล ด ร	ด ร ม ร	ด ล - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

พ่อน 4

- ร ร ร	ม ร ด ลู	ด ชู ลู ด	ร ลู - ด	- ร ร ร	ม ร ด ลู	ด ชู ลู ด	ร ลู - ด
- - ม ม	- ช ช ช	- ม ร ด	ร ด ลู ด	- - ม ม	- ช ช ช	- ม ร ด	ร ด ลู ด
- ช ช ช	- ล - ช	- ล - ด	- ร - ด	- ช ช ช	- ล - ช	- ล - ด	- ร - ด
- ท ล ช	- ม ร ด	- ชู - ด	- ด ร ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
- ท - ล	- ช - ม	- ด ร ม	- ช - ล				

กลับต้น

- ล - ร	- ล - ล	- ล - ร	- ล - ล	- ล - ร	- ล - ล	- ล - ร	- ล - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

พ่อน 5

- ล - ช	- ล ล ล	- ช - ล	- ล - -	- ล - ช	- ล ล ล	- ช - ล	- ล - -
- ช - ม	- ช ช ช	- ม - ช	- ช - -	- ช - ม	- ช ช ช	- ม - ช	- ช - -
- ม - ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - -	- ม - ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - -
- ร - ด	- ร ร ร	- ด - ร	- ร - -	- ร - ด	- ร ร ร	- ด - ร	ร ร - ร
- ด ด ด	- ลู - ด	- ม ร ด	- ลู - ด	- ด ด ด	- ลู - ด	- ม ร ด	- ลู - ลู
- ด ด ด	- ลู - ด	- ม ร ด	- ลู - ด	- ด ด ด	- ลู - ด	- ม ร ด	- ลู - ลู
- ร - ลู	- ร - ลู	- ร - ลู	- ด - ร	- ร - ร	- ร - ลู	- ด - ร	- - - -
- ร - ลู	- ร - ลู	- ล - ช	- ม - ร	- ร - ลู	- ร - ร	- ร - ลู	- ร - ร
- ร - ลู	- ร - ร	- ร - ลู	- ร - ร				

กลับต้น

เพลงลา

- ล - ล	- ท - ท	- ม - ร	- - - ม	- ท - ล	- ช - ม	- ด ร ม	- ช - ล
- ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- ช ล ท	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ท
- ล ล ล	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล	- ท - ร	- ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม
- ร ร ร	- ม - ช	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลงซ้ำ เพลงสองไม้ เพลงเร็ว และเพลงลา

1.1 เพลงซ้ำ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 6 ท่อน

1.2 เพลงสองไม้ ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 4 ท่อน

1.3 เพลงเร็ว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 5 ท่อน

1.4 เพลงลา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 4 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) และบันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. เพลงซ้ำ ท่อน 5 บรรทัดที่ 3 ห้องที่ 7 และ 8 ,บรรทัดที่ 4 และท่อน 6 บรรทัดที่ 3 เป็นลักษณะของทำนองเพลงมอญ

2. เพลงสองไม้ ท่อน 4 บรรทัดที่ 1 เป็นลักษณะของทำนองเพลงมอญ และปรากฏอยู่ในเพลงสำเนียงมอญเพลงอื่น ๆ เช่นกัน

สรุป

เพลงเรื่องมอญแปลง มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีทำนองเพลงบางประโยคหรือบางวรรคเพลงที่เน้นถึงความเป็นสำเนียงมอญ และเป็นเพลงเรื่องที่มีเพลงสำเนียงแขกมาผสมอยู่ในเรื่องเดียวกัน

6.1.4 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงตับ

เพลงตับมอญกละ บางแห่งเรียกตับมอญกละ เป็นเพลงตับที่มีทำนองเป็น สำเนียงมอญ โดยมีทำนองและสำเนียงเป็นเพลงมอญแท้ ๆ ประกอบด้วย 9 เพลง เพลง 1 ทะแยมมอญ เพลง 2 ตะนาวมอญ เพลง 3 เมียงปลายทะเลี้ย เพลง 4 ทำยมอญนางเกร็ง (ใบนิเกร็ง) เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ เพลง 6 เพลง 7 เพลง 8 และเพลง 9 ใช้บรรเลงทั่วไป เนื้อร้อง เรียบเรียงโดยพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน)

เพลง 1 ทะแยมมอญ มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลง 2 ตะนาวมอญ มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เพลง 3 เมียงปลายทะเลี้ย มีความยาว 10 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลง 4 ทำยมอญนางเกร็ง (ใบนิเกร็ง) มีความยาว 4 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ มีความยาว 8 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลง 6 มีความยาว 5 บรรทัดเพลงครึ่ง เพลง 7 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เพลง 8 มีความยาว 5 บรรทัดเพลงครึ่ง และเพลง 9 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง

บทที่ 1

ว่าอ๊วะชานนายเลา กุหละลิบาย ว่าฮุยเลยอเล เกล็ดมัวนมเฮฮา
เวินเวินเกลิงเกลิง มัวกวัดอาบาวัดเกลิงนา เฟลี่ยะกอดแตม กะเจาะเป็ลี่ยะ
ชะมาปาเว็ด (ทวน) เกลาะจอดกอดผะตอน เหนาะกลนผะตอนจอด
ว่าขวัญนอฮูเฟ็ด กุหละลิบาย ว่าฮุยเลยอเล มิเกไปยปอน
กาเลมองมอง มาดูเนเมลูจอง น้องซำนี้เอ้ย ตะละกิงกงจาบาโก๊ะ (ทวน)
โกนจามาดูเน เมลูจอง

บทที่ 2

ตะละมาซำซำบายะโลเล๊ะ ซวยมะชวยมอง กะจองเล้ายาย กะจองเล้ายาย
ซันไดจะปา ยะเหล่เล เล้เลเลเล่ เล้เลเลเล่ ฮุยากำมา ตะละยามองควเยียเวลา ย้าย
มองคว ย้ามองคว

บทที่ 3

ใครจะปูใครจะปัด ใครจะลาดให้น้องนอน กล่าวอาเต็งมอญ โกลกลอนกะ
เจ็ยะเม็ยะ

รักเจ้าซ่อพุ่มเวียงเอย หอมเพียงบพิศ หอมดอกอื่นไม่ชื่นจิต เหมือนดอกสลิด
ของเวียมเอย

บทที่ 4

เออเอย เมินเลิง กล่าวเจิงสาลี แซ็งกูลีมองซัว มะยี่หวันกะหมั้นยี่ปอ เมินเลิงสิ
กึ่งจา ยี่สู่นยี่กอ (ทวน)

เป็นเอ้ย มิเป็นปราวาท มิอันไ้ยา กะละแหนะกะละซัว กะละมีกาซัว รูปร่างกา
เย มะยี่ หวันกะหวันยี่กอ เป็นป้อ ละยงกงจา ละเยมิอ้า เกาลามีแด เจินจามเอย
เจินจามวา ซัวละเล็ด ซัวละเล็ดยะพลู กวาพลูชะมัว เย็ดสะยาตอโก ซวยเลินสิดแม

เพลง ตับมอญกละ

เพลง 1 ทะแยมอญ

- ซ - ล	- ท - ตั	- - รี่ มี่	- รี่ - มี่	- ซี่ - ตั	- มี่ - รี่	- ตั - มี่	- รี่ - ซี่
- - - ตั	- มี่ - รี่	- ตั - ท	- ล - รี่	- - - -	- - - รี่	- รี่ รี่ รี่	- รี่ - รี่
- มี่ รี่ ตั	รี่ มี่ รี่ มี่	ซี่ยี่ มี่ รี่ ตั	- รี่ - -	- มี่ รี่ ตั	รี่ มี่ รี่ มี่	ซี่ยี่ มี่ รี่ ตั	- รี่ - -
- ตั - ตั	รี่ มี่ - รี่	- ตั - ท	- ล - ท	- - ทลซ	- ล - ซ	- - - -	- - - -
- ตั - ตั	รี่ มี่ - รี่	- ตั - ท	- ล - ท	- - ทลซ	- ล - ซ	- - - -	- - - -
- ร - ม	- ซ - ล	- ท - มี่	- รี่ - ท	- - - -	- - - ท	- ท ท ท	- ท - ท
- - - -	- ซ - ล	- - ซ ล	- ซ - -	ท ล ซ ม	ซ ล ซ ล	ท ล ซ ม	- ซ - -
ท ล ซ ม	ซ ล ซ ล	ท ล ซ ม	- ซ - -	- รี่ รี่ รี่	- ซี่ - รี่	ตั ท ล ท	ตั รี่ - ซ

เพลง 2 ตะนาวมอญ

- - - ตั	- - - ท	- - - ตั	- - - รี่	- - - -	- - - -	- ซี่ - ตั	- รี่ - มี่
- ซี่ - มี่	- รี่ - ตั	- - - ท	- - - ตั	- - รี่ มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตั	- รี่ - ตั
- - - -	- - - ตั	- ตั ตั ตั	- ตั - ตั	- รี่ - ตั	- ท - ล	ท ล ซ ล	ท ซ - -
- รี่ - ตั	- ท - ล	ท ล ซ ล	ท ซ - -	- - - ล	- - - ล	- - ร ซ	ล ท ตั รี่
- - - -	- - - -	- มี่ รี่ ท	- ล - ซ	ท ล ซ ม	ซ ล ซ ล	ท ล ซ ม	- ซ - -

ท ล ช ม	ช ล ช ล	ท ล ช ม	- ช - -	- รี้ รี้ รี้	- ชี้ - ร	ด ท ล ท	ด ร - ช
---------	---------	---------	---------	---------------	-----------	---------	---------

เพลง 3 เมียงปลายหะเล็ย

- ฟ - ท	- ด - ร	-- ด ร	- ฟ - -	- ท ด ร	- ด - ท	-- ล ท	- ด - ช
-- ล ท	- ล - ช	- ฟ - ช	----	- ฟ - ท	- ด - ร	-- ด ร	- ฟ - -
- ท ด ร	- ด - ท	-- ล ท	- ด - ช	-- ล ท	- ล - ช	- ฟ - ช	----
- ช - ร	- ม ฟ ช	-- ร ม	ฟ ช - -	ล ฟ ล ช	- ฟ - ช	- ช ฟ ช	ล ช ฟ ร
-- ด ร	ฟ ร ด ท	----	----	- ช - ร	- ม ฟ ช	-- ร ม	ฟ ช - -
ล ฟ ล ช	- ฟ - ร	- ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	-- ด ร	ฟ ร ด ท	----	----
- ด ด ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - -	- ท ล ท	ร ท ล ช	ท ล ช ม	ช ม - -
ช ม ร ม	ช ล - ช	ล ช ร ม	- ช - -	- ด ด ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - -
- ท ล ท	ร ท ล ช	ท ล ช ม	ช ม - -	ช ม ร ม	ช ล - ช	ล ช ร ม	- ช - -
- ล ช ม	ช ล ช ล	ท ล ช ม	- ช - -	- ล ช ม	ช ล ช ล	ท ล ช ม	- ช - -
- ร ร ร	- ช - ร	ด ท ล ท	ด ร - ช				

เพลง 4 ท้ายมอญนางเก็ง (ใบนิเกริง)

- ดี้ ดี้ ดี้	- รี้ - มี้	- รี้ - ชี้	- มี้ - รี้	- ดี้ - ท	- ดี้ - รี้	- ดี้ - รี้	----
- ดี้ ดี้ ดี้	- รี้ - มี้	- รี้ - ชี้	- มี้ - รี้	- ดี้ - ท	- ดี้ - รี้	- ดี้ - รี้	----
- มี้ รี้ ท	รี้ ท ล ช	- ร - ช	- ช ล ท	- รี้ - มี้	- รี้ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
- ล ช ม	ช ล ช ล	ท ล ช ม	- ช - -	- ล ช ม	ช ล ช ล	ท ล ช ม	- ช - -
- รี้ รี้ รี้	- ช - รี้	ดี้ ท ล ท	ดี้ รี้ - ช				

กลับต้น

เพลง 5 ท้ายเพลงสวดมอญ

--- ดั	-- รีมั	- รีมั - ฌั	- มั - รีมั	- ดั - ท	- ดั - รีมั	- มั - ดั รีมั	----
ฌ ร ฌ ฌ	- ล - ฌ	- ล ม ฌ	----	--- ดั	-- รีมั	- รีมั - ฌั	- มั - รีมั
- ดั - ท	- ดั - รีมั	- มั - ดั รีมั	----	ฌ ร ฌ ฌ	- ล - ฌ	- ล ม ฌ	----
- ดั ดั ดั	- รีมั - ดั	-- รีมั ดั	ท ดั --	- รีมั - ดั	- ท - ดั	-- รีมั	- ฌั - รีมั
----	- ฌั - รีมั	- ดั - มั	- รีมั รีมั	----	--- ฌ	--- ล	--- ดั
----	--- ดั	- ดั ดั ดั	- ดั - ดั	----	--- ฟ	--- ฌ	--- ล
----	--- รีมั	--- มั	- ฟั - ฌั	- มั ท ท	- ล - ท	- มั รีมั ท	ริ ล ริ ฌ
ท ล ฌ ม	ฌ ล ฌ ล	ท ล ฌ ม	- ฌ --	ท ล ฌ ม	ฌ ล ฌ ล	ท ล ฌ ม	- ฌ --
ริ ริ ริ ริ	- ฌ - รีมั	ดั ท ล ท	ดั รีมั - ฌ				

กลับต้น

เพลงที่ 6

- ฌั - มั	- รีมั - ฌั	--- รีมั	- รีมั รีมั	- ฌั --	- มั - รีมั	- ดั - ท	----
- มั รีมั ท	ริ ท ล ฌ	- ร - ฌ	- ฌ ล ท	- รีมั - มั	- รีมั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฌ
- ฌั - มั	- รีมั - ฌั	--- รีมั	- รีมั รีมั	- ฌั --	- มั - รีมั	- ดั - ท	----
- มั รีมั ท	ริ ท ล ฌ	- ร - ฌ	- ฌ ล ท	- รีมั - มั	- รีมั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฌ
- ล ฌ ม	ฌ ล ฌ ล	ท ล ฌ ม	- ฌ --	- ล ฌ ม	ฌ ล ฌ ล	ท ล ฌ ม	- ฌ --
ริ ริ ริ ริ	- ฌ - รีมั	ดั ท ล ท	ดั รีมั - ฌ				

กลับต้น

เพลง 7

--- วั	--- ฌ	--- วั	--- ฑ	-- ฌ ฌ	- ฌ - ฑ	- ติ - มั	- ฌ - วั
----	- วั วั วั	- มั - วั	- ติ - ฑ	-- ฌ ฌ	- ฌ - ฑ	- วั - ฑ	ฌ ฌ - ฌ
----	----	--- วั	--- วั	--- ติ	- มั - วั	----	----
----	- ม - ฌ	-- ฌ ฌ	ฌ ม - ฌ	----	- ม - ฌ	-- ฌ ฌ	ฌ ม - ฌ
- ฑ ฌ ฑ	วั ฑ ฌ ฌ	- ม - ฌ	----	- ฌ ฌ ม	ฌ ฌ ฌ ฌ	ฑ ฌ ฌ ม	- ฌ --
- ฌ ฌ ม	ฌ ฌ ฌ ฌ	ฑ ฌ ฌ ม	- ฌ --	วั วั วั วั	- ฌ - วั	ติ ฑ ฌ ฑ	ติ วั - ฌ

เพลง 8

----	--- ฑ	--- วั	-- ฌ ฌ	----	- ฑ ฌ ฌ	- ฑ ฌ ฌ	- ฌ - ม
----	- วั - ฌ	----	- ฌ - ฌ	--- ติ	--- ฑ	--- ติ	--- วั
----	- มั ติ วั	- มั ติ วั	- ติ - ฑ	----	วั ฑ ฌ ฌ	----	- ฌ - ฑ
----	ฌ ฌ ฑ วั	-- มั วั	- ฑ - ฌ	----	----	--- ฌ	--- ม
----	- วั - ฌ	----	- ฌ - ฑ	----	วั ฑ ฌ ฌ	----	ฑ ฌ ฌ ม
----	- วั - ฌ	--- ฌ	--- ฌ				

เพลง 9

----	--- ติ	-- วั มั	- ฌ - วั	----	--- ฌ	-- ฌ ฑ	- วั - ฌ
----	--- ติ	-- วั มั	- ฌ - วั	----	--- ฌ	-- ฌ ฑ	- วั - ฌ
----	- ติ - วั	- ติ - วั	ติ ฌ - ติ	----	--- ติ	--- วั	-- ฌ ติ
--- ฬ	-- ฌ ฌ	----	- วั - วั	----	- วั - ม	- ฬ - ฌ	--- วั

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วย 9 เพลง เพลง 1 ทะแยมอญ เพลง 2 ตะนาวมอญ เพลง 3 เมี่ยงปลายหะเลี้ย เพลง 4 ทำยมอญนางเกร็ง (ไบนิเกร็ง) เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ เพลง 6 เพลง 7 เพลง 8 และเพลง 9

2. เป็นเพลงประเภทสามบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงที่ (ที โด เร ฟา ซอล) และบันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ

1.1 เพลง 2 ตะนาวมอญ บรรทัดที่ 3 วรรคที่ 2 และบรรทัดที่ 4 วรรคที่ 1 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน และมีการซ้ำเสียงในท้องที่ 3 ของวรรคเพลงอีกด้วย

1.2 เพลง 2 ตะนาวมอญ บรรทัดที่ 5 วรรคที่ 2 และบรรทัดที่ 6 วรรคที่ 1 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน และมีการซ้ำเสียงในท้องที่ 2 ของวรรคเพลงอีกด้วย

1.3 เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ บรรทัดที่ 8 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในตอน และมีการซ้ำเสียงในท้องที่ 2 และท้องที่ 6 ของประโยคเพลงอีกด้วย

2. เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ บรรทัดที่ 4 มีการซ้ำเสียงจังหวะตกในแต่ละห้องเพลง คือ ตกเสียงโด

3. เพลง 5 ทำยมอญสวดมอญ บรรทัดที่ 7 ห้องที่ 7 และ 8 เป็นการบรรเลงแบบยืนเสียงที่มือขวา

4. เพลง 1 ถึงเพลง 7 มีวรรคจบเพลงที่เป็นทำนองเดียวกัน

สรุป

เพลงตับมอญกละ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวยกเพลงยืนอยู่ในสามบันไดเสียง ทุกเพลงเป็นเพลงสำเนียงมอญทั้งหมด มีการซ้ำทำนองในวรรคเพลง ซ้ำเสียงในท้องเพลง และส่วนใหญ่มีวรรคจบเพลงที่เป็นทำนองเดียวกัน

6.1.5 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงทยอย

เพลงทยอยมอญ อัตราจังหวะสามชั้น หน้าทับทยอย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 75 บรรทัดเพลง และท่อน 2 มีความยาว 69

บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงทั่ว ๆ ไป เพื่อโชว์ฝีมือของผู้บรรเลง เนื้อร้องมาจากเรื่องราชาธิราช
ของหลวงพิพัฒน์พงศ์ภักดี หรือนามเดิมว่า ทิม สุขยางค์

เพลง ทวยยอมมอญ สามชั้น

เจ้าประคุณทูนเกศของลูกแก้ว	วันนี้แล้วเวรามาถึงฉัน
ไม่มีผิดปีตุราชให้พาดฟัน	เพราะเกลียดกันหลงกลอีกคนพาล
ยังมีทันทดแทนพระคุณเลย	ได้ออกเฝ้ากรรมสร้างตามล้างผลาญ
ถึงตัวตายไม่เสียดายสู่วายปราน	ให้แสนสุดสงสารพระมารดา

เพลง ทวยยอมมอญ สามชั้น

ท่อน 1

-- มรด	- ม - ร	ม ร ด ม	- ร - ฟ	-- มรด	- ม - ร	ด ด ด ร ด	ร ช - ล
----	----	-- ด ร	ม ฟ ช ล	----	---	- ล ล ล	- ล - ล
-- ทดร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ร - ด	ด ด - ร	ร ร - ฟ	ฟ ฟ - ช
- ล ด ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	- ล ล ล
- ท ล ช	ล ท - ล	ร ท ล ช	ล ท - ล	ร ด ม ร	ม ด ร ล	ด ล ร ด	ร ล ด ช
- ล ด ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	- ด - ฟ	- ฟ ช ล	ด ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- ม ร ด	ร ม - ร	ช ม ร ด	ร ม - ร	- ช - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด
ท ล ช ร	ช ร ช ล	ท ล ช ล	ท ด ร ด	ร ด ม ร	ม ด ร ล	ด ล ร ด	ร ล ด ช
- ฟ - ล	ช ฟ ม ร	- ช - ด	- ด ร ม	- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช
-- ล ล	ล ล - ด	- ร - ด	- ล - ช	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	- ล ล ล
- ท ล ช	ล ท - ล	ร ท ล ช	ล ท - ล	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
ท ล ช ร	ช ร ช ล	ท ล ช ล	ท ด ร ม	ร ด ม ร	ม ด ร ล	ด ล ร ด	ร ล ด ช
- ฟ - ล	ช ฟ ม ร	- ช - ด	- ด ร ม	- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช

--ลล	ลล-ดี	-ริ-ดี	-ล-ช	ลชฟม	รวมฟช	ลชฟช	-ลลล
---ช	---ร	---ช	---ดี	----	----	-มีริดี	-ท-ล
----	----	--ดว	มฟชล	----	---ล	-ลลล	-ล-ล
(-มรด	รวมรร	รวมรด	รวมรฟ	มดรวม	ฟรวมฟ	ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลท-ล	-ทลช	ลทลดี	มีริดีมี	ริดีทริ	ดีทลดี	ทลชล)
(-มรด	รวมรร	รวมรด	รวมรฟ	มดรวม	ฟรวมฟ	ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลท-ล	-ทลช	ลทลดี	มีริดีมี	ริดีทริ	ดีทลดี	ทลชล)
(-มรด	รวมรร	ชมรด	รวมรฟ)	(มดรวม	ฟรวมฟ	ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลทลล	ริทลช	ลทลดี)	(มีริดีมี	ริดีทริ	ดีทลดี	ทลชล)
(-มรด	รวมรร	ชมรด	รวมรฟ)	(มดรวม	ฟรวมฟ	ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลทลล	ริทลช	ลทลดี)	(มีริดีมี	ริดีทริ	ดีทลดี	ทลชล)
(-มรด	รวมรร)	(-มรด	รวมรฟ)	(มดรวม	ฟรวมฟ)	(ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลทลล)	(-ทลช	ลทลดี)	(มีริดีมี	ริดีทริ)	(ดีทลดี	ทลชล)
(-มรด	รวมรร)	(-มรด	รวมรฟ)	(มดรวม	ฟรวมฟ)	(ชมฟช	ลฟชล)
(-ทลช	ลทลล)	(-ทลช	ลทลดี)	(มีริดีมี	ริดีทริ)	(ดีทลดี	ทลชล)
--ดว	มฟชล	--มีริ	ดีลดีล	--ดว	มฟชล	--มีริ	ดีลดีล
--มีริ	ดีชดีช	--มีริ	ดีลดีล	--มีริ	ดีชดีช	--มีริ	ดีลดีล
ดีดีดีช	ดีดีดีล	ดีดีดีช	ดีดีดีล	ทชลท	ลทดีริ	ดีมีริดี	ริดีทล
--ริริ	มีริดีล	--ริริ	มีริดีล	--ริริ	มีริดีล	ดีลริดี	ริลดีช
-ฟ-ช	ลชฟม	รดรวม	รวมฟช	ลชฟม	รวมฟช	ลชฟช	-ลลล

--- ร	--- ล	--- ฌ	--- ล	--- ตั้	--- ล	--- ฌ	--- ล
--- มั้	--- รั้	--- ตั้	--- ล	- ร - ฌ	- ฌ ล ท	ล ฌ ล ท	ล ท ตั้ รั้
--- ล	--- ท	--- ตั้	--- รั้	--- ฌ	--- มั้	--- ร	--- ตั้
--- ฌ	--- ล	--- ท	--- ตั้	---	- ตั้ - ตั้	-- มั้ รั้	ตั้ ล ตั้ ฌ
- ด ร ม	- ร ร ร	- ฌ - ด	- ด ร ม	- ฟ - ฌ	ล ฌ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ
-- ล ล	ล ล - ด	- ร - ด	- ล - ฌ	ล ฌ ฟ ม	ร ม ฟ ฌ	ล ฌ ฟ ฌ	- ล ล ล
----	- ล - ล	-- ท ฌ	ล ท ตั้ รั้	----	- รั้ - รั้	-- ฌ ล	ฌ ม ร ด
--- ฌ	--- ร	--- ฌ	--- ตั้	----	- ตั้ - ตั้	-- มั้ รั้	ตั้ ล ตั้ ฌ
- ด ร ม	- ร ร ร	- ฌ - ด	- ด ร ม	- ฟ - ฌ	ล ฌ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ
-- ล ล	ล ล - ด	- ร - ด	- ล - ฌ	ล ฌ ฟ ม	ร ม ฟ ฌ	ล ฌ ร ม	ฟ ฌ - ฟ
-- ม ร ด	- ม - ร	ม ร ด ม	- ร - ฟ	- ม ร ด	- ม - ร	ด ด ด ร ด	ร ฌ - ล
----	----	-- ด ร	ม ฟ ฌ ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
(มั้ มั้ รั้ มั้	รั้ รั้ ตั้ รั้	ตั้ ตั้ ล ตั้	ล ล ฌ ล)	(- รั้ ตั้ รั้	- ล ฌ ล	- ฌ ฟ ฌ	- ล ฌ ล)
(- ม ร ด	ร ม ร ม	ฌ ม ร ด	ร ม ร ฟ)	(ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ฌ ม ฟ ฌ	ล ฟ ฌ ล)
(มั้ มั้ รั้ มั้	รั้ รั้ ตั้ รั้	ตั้ ตั้ ล ตั้	ล ล ฌ ล)	(- รั้ ตั้ รั้	- ล ฌ ล	- ฌ ฟ ฌ	- ล ฌ ล)
(- ม ร ด	ร ม ร ม	ฌ ม ร ด	ร ม ร ฟ)	(ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ฌ ม ฟ ฌ	ล ฟ ฌ ล)
(มั้ มั้ รั้ มั้	รั้ รั้ ตั้ รั้	(- ตั้ ล ตั้	- ล ฌ ล)	(รั้ รั้ ตั้ รั้	ล ล ฌ ล)	(- ฌ ฟ ฌ	- ล ฌ ล)
(- ม ร ด	ร ม ร ร)	(ฌ ม ร ด	ร ม ร ฟ)	(ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ)	(ฌ ม ฟ ฌ	ล ฟ ฌ ล)
(มั้ มั้ รั้ มั้	รั้ รั้ ตั้ รั้	(- ตั้ ล ตั้	- ล ฌ ล)	(รั้ รั้ ตั้ รั้	ล ล ฌ ล)	(- ฌ ฟ ฌ	- ล ฌ ล)
(- ม ร ด	ร ม ร ร)	(ฌ ม ร ด	ร ม ร ฟ)	(ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ)	(ฌ ม ฟ ฌ	ล ฟ ฌ ล)

-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ช ช	-- ล ล	-- ด ด	-- ล ล	-- ช ช	-- ฟ ฟ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

-- มรด	- ม - ร	ม ร ด ม	- ร - ฟ	-- มรด	- ม - ร	ด ด ด ร ด	ร ช - ล
--------	---------	---------	---------	--------	---------	-----------	---------

พจน 2

-- มรด	- ม - ร	ม ร ด ร	- ม - ฟ	-- มรด	- ม - ร	ด ด ด ร ด	ร ช - ล
--------	---------	---------	---------	--------	---------	-----------	---------

----	----	-- ด ร	ม ฟ ช ล	----	---	- ล ล ล	- ล - ล
------	------	--------	---------	------	-----	---------	---------

- ท ร ด	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ร - ด	ด ด - ร	ร ร - ฟ	ฟ ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ล ด ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	- ล ล ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

---	- ล - ล	- ฟ ช ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ช
-----	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ล - ล	ล ล - ร	- ล - ล	ล ล - ช	- ร - ช	- ล - ท	- ล - ท	- ด - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

-- ม ร	- ร - ร	- ร - -	ม ร - ร	-- ม ร	- ร - ร	- ด - ร	ร ร - ด
--------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

-- ช ช	ช ช - ล	ล ล - ท	ท ท - ด	-- ม ร	ม ร - ร	ด ร - ด	ร ร - ด
--------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

- ด ร ม	- ร ร ร	- ร - ร	ร ร - ล	- ช ช ช	- ล - ด	- ร - ด	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ล - ล	ล ล - ร	- ล - ล	ล ล - ช	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ช	- ล ล ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ช ด ล	ด ร ด ล	ด ช ด ล	ด ร ด ล	ร ด ล ช	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ท ล ช ร	ช ร ช ล	ท ล ช ล	ร ล ท ด	-- ม ร	ม ร - ร	ด ร - ด	ร ร - ด
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

---	---	---	---	---	---	---	---
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

---	---	---	---	- ด ร ม	ร ม ฟ ร	ล ช ฟ ช	- ล ล ล
-----	-----	-----	-----	---------	---------	---------	---------

- ช - ล	----	- ช - ม	- ร - ด	- ช - ช	ร ช - ด	- ม ร - ด	- ท - ล
---------	------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

----	----	-- ด ร	ม ฟ ช ล	----	---	- ล ล ล	- ล - ล
------	------	--------	---------	------	-----	---------	---------

(-- ช ล	ด ร - ร	ด ล ช ล	ด ร - ร	(- ด ร - ร	- ล - ร	- ช ล - ด	- ฟ ช ล
---------	---------	---------	---------	------------	---------	-----------	---------

(--ด ร	ฟชฟร	ฟรด ร	ฟชฟช)	(--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล)
(--ช ล	ดํ วิดํ ล	ดํ ลช ล	ดํ วิดํ วิ)	(-ดํ วิมํ	-ลดํ วิ	-ช ลดํ	-ฟชล)
(--ด ร	ฟชฟร	ฟรด ร	ฟชฟช)	(--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล)
(--ช ล	ดํ วิดํ ล)	(ดํ ลช ล	ดํ วิดํ วิ)	(-ดํ วิมํ	-ลดํ วิ)	(-ช ลดํ	-ฟชล)
(--ด ร	ฟชฟร)	(ฟรด ร	ฟชฟช)	(--ด ร	ฟชฟช)	(ลชฟช	-ลลล)
(--ช ล	ดํ วิดํ ล)	(ดํ ลช ล	ดํ วิดํ วิ)	(-ดํ วิมํ	-ลดํ วิ)	(-ช ลดํ	-ฟชล)
(--ด ร	ฟชฟร)	(ฟรด ร	ฟชฟช)	(--ด ร	ฟชฟช)	(ลชฟช	-ลลล)
--ช ล	ดํ วิดํ ล	--ช ล	ดํ วิดํ วิ	-ดํ วิมํ	-ลดํ วิ	-ช ลดํ	-ฟชล
--ด ร	ฟชฟร	--ด ร	ฟชฟช	--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล
--ช ล	ดํ วิดํ ล	--ช ล	ดํ วิดํ วิ	-ดํ วิมํ	-ลดํ วิ	-ช ลดํ	-ฟชล
--ด ร	ฟชฟร	--ด ร	ฟชฟช	--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล
--ด ร	ฟชฟร	--ด ร	ฟชฟช	--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล
--ด ร	ฟชฟร	--ด ร	ฟชฟช	--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล
--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล	--ด ร	ฟชฟช	ลชฟช	-ลลล
--มํ วิ	ดํ ชดํ ช	--มํ วิ	ดํ ลดํ ล	--มํ วิ	ดํ ชดํ ช	--มํ วิ	ดํ ลดํ ล
ดํ ดํ ดํ ช	ดํ ดํ ดํ ล	ดํ ดํ ดํ ช	ดํ ดํ ดํ ล	ดํ ชดํ ล	ดํ ชดํ ล	ดํ ชดํ ล	ดํ ชดํ ล
---ล	---ช	---ฟ	---ร	---ด	---ร	---ฟ	---ช
-ฟ-ช	ลชฟม	รด รม	ร มฟช	ลชฟม	ร มฟช	ลชฟช	-ลลล
--ช ล	ดํ วิดํ ล	--ช ล	ดํ วิดํ วิ	--ช ล	ดํ วิดํ วิ	--ด ร	ฟชฟช
---ล	---ช	---ฟ	---ช	--ด ร	ฟชฟร	-ร-ล	ชฟมร

---ร	----	-ลฺ-ทฺ	-ด-ร	--ลฺทฺ	ดฺร--	มฺดฺร ม	-ร-ด
----	ลฺทฺดฺร	ดฺร ม ร	ดฺลฺ-ด	-รฺดลฺ	-ด--	ทฺลฺดฺร	ดฺลฺ-ทฺ
---ร	----	-ร-ร	ดฺร-ม	----	-ร-ม	รฺดฺร ม	-ฟ-ทฺ
--รฺร	-ร-ม	รฺดฺร ม	-ฟ-ทฺ	-ล-ร	-ล-ทฺ	-ลลล	-ร-ล
-ทฺ-ล	----	-ทฺ-ม	-ร-ด	-ทฺ-ทฺ	รฺทฺ-ด	-มํ รํ	-ท-ล
----	----	--ดฺร	มฟทฺล	----	---ล	-ลลล	-ล-ล
----	-ลฺ-ร	---ด	-ร--	-ม-ร	-ด-ทฺ	-ทฺลฺทฺ	-ลฺลฺ
-ร--	ลฺทฺดฺร	--ลฺทฺ	ดฺร--	-ม-ร	-ด-ทฺ	-ทฺลฺทฺ	-ลฺลฺ
-ดฺลฺด	-ลฺ-ล	รฺดฺลฺด	-ล-ล	-ม ร ม	-รฺด ร	-ดฺลฺด	-ล--
-ดฺลฺด	-ล-ล	รฺดฺลฺด	-ล-ล	-ม ร ม	-รฺด ร	--ด ร	มฟทฺล
----	-ลฺ-ร	---ด	-ร--	-ม-ร	-ด-ท	-ทฺลท	-ลลล
-ร--	ลทฺดฺร	--ลท	ดฺร--	-ม-ร	-ด-ท	-ทฺลฺท	-ลฺลฺ
-ดฺลฺด	-ล-ล	รฺดฺลฺด	-ล-ล	-ม ร ม	-รฺด ร	-ดฺลฺด	-ล--
-ดฺลฺด	-ล-ล	รฺดฺลฺด	-ล-ล	-ม ร ด	-รฺด ร	--ด ร	มฟทฺล
-ทฺ-ล	----	-ทฺ-ม	-ร-ด	-ทฺ-ท	รฺท-ด	-มํ รํ	-ท-ล
----	----	--ด ร	มฟทฺล	----	---ล	-ลลล	-ล-ล
----	-ล-ด	----	-ล-ด	---ล	-ร-ด	-ลด ร	ดลลท
----	-ล-ด	-ร-ด	-ล-ท	-ด ร ม	ร ม ฟ ท	-ท ร ม	ฟท-ฟ
-ล-ท	-ฟ--	ม-ร ม	ด ร --	-ล-ร	-ด-ร	ฟ ร ด ร	-ฟ--
-ล-ท	-ฟ--	ม-ร ม	ด ร --	-ล-ร	-ด-ร	ฟ ร ด ร	-ฟ--

-- ด ร	ม ฟ ม ฟ	-- ม ฟ	ช ล ช ล	-- ม ี	ด ี ด ี	-- ด ี	ช ฟ ช ฟ
-- ม ร ด	- ม - ร	ม ร ด ร	- ม - ฟ	-- ม ร ด	- ม - ร	ด ด ด ร ด	ร ช - ล
----	----	-- ด ร	ม ฟ ช ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
--- ช	-- ฟ ช	-- ล ช	-- ฟ ช	-- ช ฟ	ม ร ด ช	-- ช ด	ร ม ฟ ช
--- ช	-- ฟ ช	-- ล ช	-- ฟ ช	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	- ช ร ม	ฟ ช - ฟ
--- ช	-- ฟ ช	-- ล ช	-- ฟ ช	-- ช ฟ	ม ร ด ช	-- ช ด	ร ม ฟ ช
--- ช	-- ฟ ช	-- ล ช	-- ฟ ช	- ด ร ม	ร ม ฟ ช	- ช ร ม	ฟ ช - ฟ
----	- ร - ฟ	--- ช	- ร --	- ม ร ด	ร ม ร ฟ	- ช ร ฟ	----
----	- ร - ฟ	--- ช	- ร --	- ม ร ด	ร ม ร ฟ	- ช ร ฟ	----
- ร --	ช ร - ฟ	ช ฟ ด ฟ	- ช - ล	- ด ี --	- ช - ล	--- ช	--- ฟ
--- ด	--- ร	--- ม	--- ฟ	- ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ด ด ร ด	ร ช - ล
----	----	-- ด ร	ม ฟ ช ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) และบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. เป็นเพลงประเภททยอยทั่วไปที่ประกอบด้วยเนื้อเพลง ลูกโยน และลูกล้อลูกขัด

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 เป็นการขึ้นต้นประโยคเพลงด้วยทำนองสำเนียงมอญ และปรากฏอยู่ในบรรทัดที่ 66 และ 75 ซึ่งเป็นการซ้ำทำนองเพลงอีกด้วย
2. ท่อน 1 บรรทัดที่ 5 บรรทัดที่ 7 และบรรทัดที่ 11 มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ ในวรรคเพลง
3. ท่อน 1 บรรทัดที่ 9 และบรรทัดที่ 13 เป็นสำนวนของเพลงสำเนียงมอญ

4. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดที่ 38 และ 39 กับบรรทัดที่ 42 และ 43 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ

สรุป

เพลงทยอยมอญ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวย่อเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีการซ้ำทำนองในท้องเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง นอกจากนี้ยังมีการใช้ทำนองแบบเพลงสำเนียงมอญปรากฏอยู่ทั้งในตอน 1 และ ตอน 2

6.1.6 เพลงสำเนียงภาษามอญ ในเพลงเกร็ด

เพลงมอญยาดเล็ก เป็นเพลงไทยสำเนียงมอญ อัคราจังหวะสองชั้น หน้าทับมอญ นิยมนำไปประกอบการแสดงละคร เช่น บทละครเรื่องราชาธิราช ตอนสมิงพระรามอาสา เป็นต้น เนื้อร้องแต่งโดยหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ปรับปรุงจากเพลงดับพระยาน้อย และได้ให้ครูสุ่ม เจริญดนตรี แปลเนื้อร้องเพลงนี้ให้เป็นภาษามอญ ประกอบด้วย การแบ่งท่อนเพลง 4 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง

เพลง มอญยาดเล็ก

ท่อน 1

เมื่อนั้น

พระยาน้อยฤทธิไกรใจกล้า

ยาดเล็กเจียะเตกะละเยียม

กะโชนตะกอดเตะโตดอวาร

ท่อน 2

ครั้นเสร็จซึ่งจัดโยธา

พระราชสมถวิลยินดี

ซื่อตตอยกะโตนไต่กะเริ่มคะมุเกริง

กะละเยียมปะอาลาทีเบรียงจะเบรียง

เขวจืดพอยาตไควอูชานอวาร

อิรีประคองสะกาเวาะสะกา

ท่อน 3

จิงจุตฐูปเทียนบวงสรวง

ถวายนวงเทวาทุกกราตี

ปะระไม ปาระไมตันตุเคว

เปีะมานิเตวะดาวเกริงจัวะเลอะอี่ปา

ลา

ท่อน 4

จงแสดงให้ชัดในนี้บัดนี้

โยธินจะได้เห็นประจักษ์ตา

กาวมิ กาวมิกระมงรอบตะ

กาวมิเรียนตะกออวามินจอด

เพลง มอญขาดเล้ สองชั้น

ท่อน 1

----	----	--- ล	- ล - มี่	----	- มี่ - รั	- ตี่ - ซ	ล ท ซ ล
------	------	-------	-----------	------	------------	-----------	---------

----	- มี่ - รั	- ตี่ - ซ	ล ท ล ตี่	----	--- ซ	-- ล ท	ล ท ซ ล
------	------------	-----------	-----------	------	-------	--------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

----	----	--- มี่	--- รั	--- ตี่	-- มี่ รั	- ตี่ - ซ	ล ท ซ ล
------	------	---------	--------	---------	-----------	-----------	---------

----	- มี่ - รั	- ตี่ - ซ	ล ท ล ตี่	----	--- ซ	- ท ล -	ท ล ซ มี่
------	------------	-----------	-----------	------	-------	---------	-----------

----	----	--- ซี่	--- มี่	--- รั	-- ซี่ มี่	- รั - ซ	ล ท ซ ล
------	------	---------	---------	--------	------------	----------	---------

----	----	- ท ล -	ท ล ซ ต	- ล ท -	ท ล ซ ต	ซ ตี่ รั มี่	- รั - ตี่
------	------	---------	---------	---------	---------	--------------	------------

กลับต้น

ท่อน 3

----	----	- ล ซ ล	ตี่ รั ตี่ ตี่	- ล ซ ล	ตี่ รั ตี่ ตี่	- ตี่ - รั	มี่ ตี่ รั มี่
------	------	---------	----------------	---------	----------------	------------	----------------

----	----	- ลี่ - ซี่	- มี่ - รั	- ตี่ - ท	ล ซ ล ท	ตี่ ซ ตี่ มี่	- รั - ตี่
------	------	-------------	------------	-----------	---------	---------------	------------

กลับต้น

ท่อน 4

----	----	--- มี่	--- ล	----	- มี่ - ล	- มี่ มี่ มี่	- ล - มี่
------	------	---------	-------	------	-----------	---------------	-----------

----	----	- ลี่ - ซี่	- มี่ - รั	- ตี่ - ท	ล ซ ล ท	ตี่ ซ ตี่ มี่	- รั - ตี่
------	------	-------------	------------	-----------	---------	---------------	------------

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 4 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลงในท่อน 1 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงลา (ด6)

3.1 วรรคจบของเพลงในท่อน 2, 3 และ 4 จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือ เสียงที่ (ด7)
3. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ

3.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 7 และบรรทัดที่ 2 ห้องเพลงที่ 7 ใช้ทำนองเหมือนกัน

3.2 ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 ห้องเพลงที่ 7 และบรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 7 ใช้ทำนองเหมือนกัน

3.3 ท่อน 3 บรรทัดที่ 1 มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

3.4 ท่อน 3 บรรทัดที่ 2 และท่อน 4 บรรทัดที่ 2 มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

สรุป

เพลงมอญขาดเล่ มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการซ้ำทำนองในห้องเพลง วรรคเพลง และโยคเพลง ซึ่งเป็นประโยคที่สำคัญคือ เป็นประโยคปิดวรรคเพลง ทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง

6.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษามอญ

6.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษามอญ มีประเภทเพลงที่หลากหลาย โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทยถึง 6 ประเภท คือ ประเภทเพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษามอญที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงมอญรำดาบ เถา มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงมโหรี

ตาราง 11 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษามอญ

ประเภท วงที่ใช้	ปีพาทย์ ไม่แข็ง	ปีพาทย์ ไม่นุ่ม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี	ปีพาทย์ มอญ
สำเนียง ภาษา						
ภาษามอญ	เพลงมอญรำ ดาบ เพลงเรื่อง มอญแปลง เพลงดับ มอญกละ เพลงทยอย มอญ	เพลงมอญรำ ดาบ เพลงเรื่องมอญ แปลง เพลงดับ มอญกละ เพลงมอญขาด ได้	เพลงมอญ รำดาบ เพลงดับมอญ กละ เพลงมอญ ขาดได้	เพลงมอญ รำดาบ เพลงดับมอญ กละ เพลงมอญ ขาดได้	เพลงมอญรำ ดาบ เพลงดับ มอญกละ เพลงมอญ ขาดได้	เพลงเสมอ มอญ เพลงดับ มอญกละ เพลงมอญ ขาดได้

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษามอญประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปีพาทย์ไม่แข็ง วงปีพาทย์ไม่นุ่ม วงเครื่องสาย วงเครื่องสายผสม วงมโหรี และวงปีพาทย์มอญ

6.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษามอญ มีความสัมพันธ์กับวรรณกรรมไทยที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับมอญ อาทิ เรื่องราชาธิราช พงศาวดารของชนชาติมอญ โดยในเพลงมอญขาดได้ใช้คำร้องจากวรรณกรรมเรื่องราชาธิราช และเพลงมอญรำดาบใช้คำร้องที่ประพันธ์ขึ้นจากพงศาวดารของชนชาติมอญ นอกจากนี้ยังมีเพลงสำเนียงภาษามอญที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษา กลุ่มชาติพันธุ์มอญ เช่น เพลงมอญขาดได้

ตาราง 12 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษามอญ

คำร้อง มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา					
ภาษามอญ	✓		ราชาธิราช	ประพันธ์ เฉพาะ ⁵	ราชาธิราช

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษามอญ ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องกว้างขวางอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้บทร้องจากวรรณกรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

7. เพลงสำเนียงภาษาญวน

เพลงสำเนียงภาษาญวน มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในจำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของญวน พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาญวน ในเพลงไทยมีอยู่บางประเภท กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา เพลงทยอย และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาญวน

7.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาญวน

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาญวน ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

⁵ 1. เพลงยาดเล่ แผลจากบทร้องภาษาไทย โดยนายสุ่ม ดนตรีเจริญ เป็นภาษามอญ 2. เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง พระยาเสนาะดุริยางค์ บรรจุเนื้อร้องภาษามอญโดยเฉพาะ คำร้อง อาทิ เตกะชานนี่เอย ทรามเซยซ้อดซ้อดฮา

7.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงยวนเกล้า เถา

7.1.2 ประเภทเพลงทยอย เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงทยอยยวน

7.1.3 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงยวนกวางคู่ย

7.1.1 เพลงสำเนียงภาษาญวน ในเพลงเถา

เพลงยวนเกล้า เถา หน้าทับสองไม้ เป็นเพลงท่อนเดียว สามชั้น มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สามชั้น เทียบเปลี่ยน มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้น มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ชั้นเดียว มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงทั่วไป เนื้อร้องมาจากบทละครเรื่อง พระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

เพลง ยวนเกล้า เถา

สามชั้น	อันน้ำคำที่กล่าวของชาวเมือง	ถึงเรื่องพระลอมงามหนักหนา
สมที่เป็นกษัตริย์ชาติตिया		หนุ่มน้อยโสภานีกระไร
สองชั้น	สองนางใคร่เห็นแม่สักหน	จะงามดั่งคำคนหรือไฉน
ช่างจนจิตสุดคิดในฤทัย		จึงปราศรัยกับพี่เลี้ยงทั้งสองรา
ชั้นเดียว	จะได้ใครที่จะไปยังแมนสรวง	ได้ลุลวงสมมาตปราถนา
	ทำไฉนจึงจะได้พระลอมมา	ดูหรือว่าจะงามสักปานใด

เพลง ยวนเกล้า เถา

สามชั้น

----	----	--- ฟ	--- ร	----	ด ลู ด ร	- ฟ - ซ	ล ฟ ซ ล
--- ด	----	ซ ล ด ร	ฟ ร ด ล	-- ซ ฟ	- ซ --	ฟ ร - ฟ	ร ด - ร
----	----	- ฟ - ซ	- ล - ร	-- ฟ ร	ด ลู ด ร	- ฟ - ซ	ล ฟ ซ ล

--- ตั้	----	ช ล ตั้ รึ	ฟั รึ ตั้ ล	--- ตั้	- ล --	ช ล ตั้ ล	ช ฟ - ช
----	----	- ด - ร	- ฟ - ช	ตั้ ล ช ฟ	- ช --	ฟ ร - ฟ	ร ด - ร
--- ตั้	----	ช ล ตั้ ช	ล ช ฟ ร	----	ช ล ด ร	ฟ ด ฟ ร	- ด - ล
----	----	- ช - ช	--- ล	-- ตั้ ล	ช ฟ ช ล	- ตั้ - รึ	ฟั ตั้ รึ ฟั
-- ช ช	ล ช ฟ ร	-- ตั้ ตั้	ฟั รึ ตั้ ล	-- ตั้ ล	ช ฟ ช ล	- ตั้ - รึ	ตั้ ล ตั้ รึ

กลับต้น

เพี้ยนเปลี่ยน

----	- ตั้ - ล	----	- ตั้ - ล	----	- ตั้ - ล	-- ตั้ ช	ล ฟ ช ล
--- ตั้	----	ช ล ตั้ รึ	ฟั รึ ตั้ ล	-- ช ฟ	- ช --	ฟ ร - ฟ	ร ด - ร
----	- ฟ - ร	----	- ฟ - ร	----	- ฟ - ร	- ฟ - ช	ล ฟ ช ล
--- ตั้	----	ช ล ตั้ รึ	ฟั รึ ตั้ ล	--- ตั้	- ล --	ช ล ตั้ ล	ช ฟ - ช
----	----	- ฟ - ช	- ล - รึ	ฟั รึ ตั้ ล	- ตั้ --	ล ล ตั้ ช	ล ช ฟ ร
----	----	ด ล - ด	- ร - ฟ	ร ช ฟ ร	- ฟ --	ช ล ตั้ รึ	ฟั รึ ตั้ ตั้
----	----	- ช - ช	--- ล	-- ตั้ ล	ช ฟ ช ล	- ตั้ - รึ	ฟั ตั้ รึ ฟั
-- ช ช	ล ช ฟ ร	-- ตั้ ตั้	ฟั รึ ตั้ ล	-- ตั้ ล	ช ฟ ช ล	- ตั้ - รึ	ตั้ ล ตั้ รึ

สองชั้น

----	- ตั้ - ล	--- ช	- ฟ - ล	--- ช	- ตั้ - ล	--- ช	- ฟ - ร
----	- ด - ร	- ฟ - ช	- ฟ ช ล	----	----	- ล ด ร	- ฟ - ช
- ล - ตั้	- ล - ช	ช ช - ฟ	ฟ ฟ - ร	--- รึ	- รึ - รึ	- ฟั - รึ	- ตั้ - ล
-- ตั้ ล	ช ฟ ช ล	- ตั้ - รึ	ฟั ตั้ รึ ฟั	- ฟั - รึ	ตั้ ล ตั้ ฟ	- ฟั - รึ	ตั้ ล ตั้ รึ

กลับต้น

ชั้นเดี่ยว

----	- ดิ - ล	-- ดิ ช	ล ช ฟ ร	-- ฟ ร	ด ลุ ด ร	- ฟ - ช	- ฟ ช ล
----	ช ลุ ด ร	-- ด ร	ฟ ช ฟ ล	-- ช ล	ดิ ริ ดิ ฟิ	- ฟิ - ริ	ดิ ล ดิ ริ

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร (F6) ซึ่งจบเสียงเดียวกับเพลงสำเนียงเขมรเป็นส่วนใหญ่

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. สองบรรทัดสุดท้ายของ สามชั้น ท่อน 1 และเที่ยวเปลี่ยน ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
3. มีการใช้ทำนองเพลงเช่นเดียวกับเพลงสำเนียงเขมร เช่น สามชั้น บรรทัดที่ 2 ห้องเพลงที่ 7 และ 8

สรุป

เพลงยวนเค้า มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา และมีทำนองเพลงบางทำนองที่ปรากฏในเพลงสำเนียงเขมร กล่าวได้ว่าเขตแดนหรือลักษณะภูมิประเทศของมอญและเขมรนั้นอยู่ติดกัน จึงส่งผลต่อวัฒนธรรมหรือบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้มีการซ้ำทำนอง โดยการซ้ำทำนองของเพลงยวนเกล้า เป็นการซ้ำทั้งประโยคเพลง และถือว่าประโยคที่ซ้ำมีความสำคัญกล่าวคือ เป็นประโยคปิดวรรค ซึ่งทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง

7.1.2 เพลงสำเนียงภาษาญวน ในเพลงทยอย

เพลงทยอยญวน อัตรารัจจะสามชั้น หน้าทับทยอย ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 75 บรรทัดเพลง และท่อน 2 มีความยาว 69 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงทั่วไป เนื้อร้องแต่งโดย นายคงศักดิ์ คำศิริ มาจากบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

เพลง ทอยยววน สามชั้น

สามชั้น

คิดพลางทางทรงกันแสงรำ
 เดิมพลัดกำจัดจากพารา

ชะรอยกรรมทำไว้เป็นหนักหนา
 มาอยู่คู่หากก็กลายใจ

เพลง ทอยยววน สามชั้น

สามชั้น

ท่อน 1

--- ด	--- ชุ	--- ด	--- ร	--- ช	--- ม	--- ร	- ม - ช
- ชุ - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ม ช ร	ม ร ด ทุ	ลู ช ลู ทุ	ลู ทุ ด ร
--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	ช ม - ช	- ล - ด	- ม รี้ ด	- ล - ช
----	--- ล	--- ช	----	- ด ร ม	ร ม ช ล	ช ล ด รี้	ด ล ด ช
----	ด ล ด ช	ด ล ด ช	----	ร ม ช ล	ม ด รี้ ล	ด ล รี้ ด	รี้ ล ด ช
----	- ม - ล	ช ม - ช	----	- ม - ล	ช ม - ช	ล ช ม ช	ล ช ด ล
----	--- ด	--- ล	----	รี้ ด ม รี้	ม ด รี้ ล	ด ล รี้ ด	รี้ ล ด ช
- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
----	--- ร	--- ด	----	รี้ ด ล ช	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด
----	--- ร	--- ด	----	ม ด ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ด ช ล ด
--- ด	--- ชุ	--- ด	--- ร	--- ช	--- ม	--- ร	- ม - ช
- ชุ - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ม ช ร	ม ร ด ทุ	ลู ช ลู ทุ	ลู ทุ ด ร
--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	- ช ม ช	- ล - ด	- ม รี้ ด	- ล - ช
----	--- ด	- รี้ ด	ร ฟ - ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
(ร ร ม ร	ม ร ม ร)	(ม ม ฟ ม	ฟ ม ฟ ม)	(ฟ ฟ ช ฟ	ช ฟ ช ฟ)	(ช ช ล ช	ล ช ล ช)

(ต้ม รั้ม)	รั้ม รั้ม)	(ท ท ต้ม)	ต้ม ต้ม)	(ล ล ท ล)	ท ล ท ล)	(ช ช ล ช)	ล ช ล ช)
-- ฟ ฟ	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ด ด	-- ร ร	-- ต้ม	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
(ร ร ม ร)	ม ร ม ร)	(ม ม ฟ ม)	ฟ ม ฟ ม)	(ฟ ฟ ช ฟ)	ช ฟ ช ฟ)	(ช ช ล ช)	ล ช ล ช)
(ต้ม รั้ม)	รั้ม รั้ม)	(ท ท ต้ม)	ต้ม ต้ม)	(ล ล ท ล)	ท ล ท ล)	(ช ช ล ช)	ล ช ล ช)
-- ฟ ฟ	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ด ด	-- ร ร	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ฟ ฟ	-- ร ร	-- ด ด	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ฟ ฟ	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ฟ ฟ	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
-- ด ด	-- ร ร	-- ด ด	-- ท ท	-- ต้ม	-- ท ท	-- ล ล	-- ช ช
----	(ต้ม ท ล ช)	----	(ฟ ท ล ช)	----	(ต้ม ท ล ช)	----	(ฟ ท ล ช)
ต้ม ท ล ช	ฟ ท ล ช	ต้ม ท ล ช	ฟ ท ล ช	-- ล ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช	- ล - ช
----	- ม - ล	ช ม - ช	----	- ม - ล	ช ม - ช	ล ช ม ช	ล ช ต้ม
----	--- ต้ม	--- ล	----	รั้ม มั้ม	มั้ม รั้ม	ต้ม รั้ม	รั้ม ต้ม
- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
----	--- ฟ	-- ช ฟ	ช ท - ด	----	--- ด	- ด ด ด	- ด - ด
(ม ด ร ม)	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ต้ม ช ล ด	ช ล ต้ม	ต้ม มั้ม	--- ต้ม	- ต้ม --
(ต้ม มั้ม	มั้ม ต้ม	รั้ม ต้ม	ต้ม ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	--- ด	- ด --
(ม ด ร ม)	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ต้ม ช ล ด	ช ล ต้ม	ต้ม มั้ม	--- ต้ม	- ต้ม --
(ต้ม มั้ม	มั้ม ต้ม	รั้ม ต้ม	ต้ม ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	--- ด	- ด --

(ม ด ร ม)	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ด ี ช ล ด	ช ล ด ี ร	ด ี ม ี ร ี ด	--- ด	- ด --)
(ด ี ม ี ร ี ด	ม ี ร ี ด ี ล	ร ี ด ี ล ช	ด ี ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	--- ด	- ด --)
(ม ด ร ม)	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ด ี ช ล ด	ช ล ด ี ร	ด ี ม ี ร ี ด	--- ด	- ด --)
(ด ี ม ี ร ี ด	ม ี ร ี ด ี ล	ร ี ด ี ล ช	ด ี ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	--- ด	- ด --)
((----	(ม ด ร ม)	----	(ช ร ม ช)	----	(ร ม ช ล)	----	(ด ี ช ล ด ี)
----	(ม ี ร ี ด ี ล)	----	(ร ี ด ี ล ช)	----	(ด ี ล ช ม)	----	(ช ม ร ด)))
((----	(ม ี ร ี ด ี ล)	----	(ร ี ด ี ล ช)	----	(ด ี ล ช ม)	----	(ช ม ร ด)))
----	(ด ี ล ช ม)	----	(ช ม ร ด)	----	(ด ี ล ช ม)	----	(ช ม ร ด)
----	(ช ม ร ด)	----	(ร ม ร ด)	----	(ช ม ร ด)	----	(ร ม ร ด)
ช ม ร ด	ร ม ร ด	ช ม ร ด	ร ม ร ด	-- ร ด	ร ด ร ด	ร ด ร ด	- ร - ด

ไม่ต้องกลับต้น

สามชั้น

พ่อน 2

--- ด	--- ช	--- ด	--- ร	--- ช	--- ม	--- ร	- ม - ช
- ช - ด	- ด ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	- ม ช ร	ม ร ด ุ	ล ช ล ุ	ล ุ ด ร
--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	ช ม - ช	- ล - ด	- ม ี ร ี ด	- ล - ช
----	--- ล	--- ช	--- ล	ช ม - ช	- ล - ด	- ม ี ร ี ด	- ล - ช
----	ด ี ล ด ี ช	ด ี ล ด ี ช	----	ร ี ด ี ม ี ร ี	ม ี ด ี ร ี ล	ด ี ล ร ี ด	ร ี ล ด ี ช
((----	----)	(ด ี ล ร ี ด	ร ี ล ด ี ช)	((----	----)	(ม ี ร ี ม ี ด	ร ี ล ด ี ช)
----	(ล ด ี ล ช)	----	(ม ด ี ล ช)	----	(ล ด ี ล ช)	----	(ม ด ี ล ช)
ล ด ี ล ช	ล ด ี ล ช	ล ด ี ล ช	ล ด ี ล ช	-- ล ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช	- ล - ช

----	- ม - ล	ฃ ม - ฃ	----	- ม - ล	ฃ ม - ฃ	ล ฃ ล ฃ	- ล - ฃ
----	- ตั - ตั	--- ล	----	วิ ตั มั วิ	มั ตั วิ ล	ตั ล วิ ตั	วิ ล ตั ฃ
- ล ฃ ม	ฃ ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ฃ - ล	- ฃ - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
----	--- ร	--- ด	----	วิ ตั ล ฃ	ตั ล ฃ ม	ล ฃ ม ร	ฃ ม ร ด
----	--- ร	--- ด	----	ม ด ร ม	ฃ ร ม ฃ	ร ม ฃ ล	ตั ฃ ล ตั
(วิ ตั ล ฃ	ตั ล ฃ ม)	(ล ฃ ม ร	ฃ ม ร ด)	(ม ด ร ม	ฃ ร ม ฃ)	(ร ม ฃ ล	ด ฃ ล ตั)
(วิ ตั ล ฃ	ตั ล ฃ ม)	(ล ฃ ม ร	ฃ ม ร ด)	(ม ด ร ม	ฃ ร ม ฃ)	(ร ม ฃ ล	ด ฃ ล ตั)
(ม ด ร ม	ฃ ร ม ฃ)	(ร ม ฃ ล	ตั ฃ ล ตั)	(ม ด ร ม	ฃ ร ม ฃ)	(ร ม ฃ ล	ตั ฃ ล ตั)
----	----	(ร ม ฃ ล	ตั ฃ ล ตั)	----	----	(ร ม ฃ ล	ตั ฃ ล ตั)
----	(ฃ ล ๗ ตั)	----	(วิ มั วิ ตั)	----	(ฃ ล ๗ ตั)	----	(วิ มั วิ ตั)
----	(วิ มั วิ ตั)	----	(วิ มั วิ ตั)	----	(วิ มั วิ ตั)	----	(วิ มั วิ ตั)
วิ มั วิ ตั	วิ มั วิ ตั	วิ มั วิ ตั	วิ มั วิ ตั	-- วิ ตั	วิ ตั วิ ตั	วิ ตั วิ ตั	- วิ - ตั
--- ด	--- ฃ	--- ด	--- ร	--- ฃ	--- ม	--- ร	--- ฃ
- ฃ - ด	- ด ร ม	- ล ฃ ม	ฃ ม ร ด	- ม ฃ ร	ม ร ด ๗	ล ๗ ล ๗	ล ๗ ด ร
-- ร ร	-- ม ม	-- ฃ ฃ	-- ล ล	ฃ ม - ฃ	- ล - ตั	- มั วิ ตั	- ล - ฃ
----	--- ตั	-- วิ ตั	ร ๗ - ฃ	----	--- ฃ	- ฃ ฃ ฃ	- ฃ - ฃ
(-- ล ฃ	ล ฃ ล ม	ฃ ม ฃ ร	ม ร ม ด	ร ด ร ล	ด ล ด ฃ	- ม ฃ ล	ฃ ล ตั ฃ
(-- ล ฃ	ล ฃ ล ม	ฃ ม ฃ ร	ม ร ม ด	ร ด ร ล	ด ล ด ฃ	- ม ฃ ล	ฃ ล ตั ฃ
(-- ล ฃ	ล ฃ ตั ล	ตั ล วิ ตั	วิ ตั มั วิ	วิ ตั มั วิ	ฃ ม ล ฃ	- ม ฃ ล	ฃ ล ตั ฃ
(-- ล ฃ	ล ฃ ตั ล	ตั ล วิ ตั	วิ ตั มั วิ	วิ ตั มั วิ	ฃ ม ล ฃ	- ม ฃ ล	ฃ ล ตั ฃ

((--- ด	-- ร ม	--- ซ	-- ล ต	--- ร	-- ม ซ	--- ซ	-- ล ต))
--- ร	-- ม ซ	--- ซ	-- ล ต	--- ร	-- ม ซ	--- ซ	-- ล ต))
----	(ต ซ ล ต)	----	(ร ม ร ต)	----	(ต ซ ล ต)	----	(ร ม ร ต)
----	(ร ม ร ต)	----	(ร ม ร ต)	----	(ร ม ร ต)	----	(ร ม ร ต)
ร ม ร ต	ร ม ร ต	ร ม ร ต	-- ร ต	ร ม ร ต	ร ม ร ต	ร ม ร ต	- ร - ด

ไม่ต้องกลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทสองบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) และบันไดเสียงที่ (ที่ โด เร فا ซอล)
3. มีเนื้อเพลง ลูกโยน และลูกล่อลูกชัด เช่นเดียวกับเพลงประเภททยอยทั่วไป

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 1.1 สองบรรทัดแรกของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 1.1 ท่อน 1 บรรทัดที่ 1, 2 และ 3 กับ บรรทัดที่ 11, 12 และ 13 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 1.2 ท่อน 2 บรรทัดที่ 1 และ 2 กับ บรรทัดที่ 21 และ 22 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 1.4 ท่อน 2 บรรทัดสุดท้าย บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ใช้ทำนองซ้ำกัน

สรุป

เพลงทยอยญวน มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสองบันไดเสียง มีการซ้ำทำนองตอนขึ้นต้นเพลงทั้งท่อน 1 และท่อน 2 เป็นการซ้ำทั้งประโยคเพลงสองบรรทัด ซึ่งเป็นประโยคที่สำคัญ คือ เป็นประโยคเริ่มต้นเพลงของทั้งสองท่อน

7.1.3 เพลงสำเนียงภาษาญวน ในเพลงเกร็ด

เพลงญวนกวางคู่ย เป็นเพลงไทยสำเนียงญวน อัตราจังหวะสองชั้น หนึ่งท่อน เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 5 บรรทัดเพลง ใช้บรรเลงในเพลงชุดสิบสองภาษา เนื้อร้องมาจากของเก่า

เพลง ญวนกวางคู่ย สองชั้น

แอ่นเขี้ย มาแอ่น เทืองอา

(แอ่นเทืองแอน อี้ยอ อี้ยอ)

จีไจ่ กงจ้ำ กงซ่า กงคู่ย

จะกล่าวถึง เจ้าญวน

ให้ยก ท้าไฟ ต่อตี

จิ้งรีบ จัดแจง แต่งตัว

ให้เตรียม จ้าพวก แหนมเนือง

มายี้ยี่หี่ ตะมะแอ่น เทืองแอ่น

เบี้ยกห่อ มาเก๋า เบี้ยกเอย

(ซ่า.....ซ่าซ่าก้ง ซ่า.....ซ่าซ่าคู่ย)

ได้รับ คำชวน ของแม่วิณฟ้า

กับพวก ไฟรี ที่ยกมา

ถือนีต ทำคร้ว ออกมา

ทั้งเผอ พร้อมเครื่อง ตามตำรา

เพลง ญวนกวางคู่ย สองชั้น

----	ซ ล ดั ริ	-- ดั ล	ซ ล ฟ ซ	-- ฟ ล	- ซ ฟ ร	- ริ - ริ	ม่ ริ ดั ริ
----	ซ ล ดั ริ	-- ดั ล	ซ ล ฟ ซ	-- ฟ ล	- ซ ฟ ร	- ริ - ริ	ม่ ริ ดั ริ
--- ล	ดั ริ ดั ริ	-- มั ริ	-- มั ริ	--- ล	ดั ริ ดั ริ	-- มั ริ	-- มั ริ
----	- ดั - ฟ	- ฟ ซ ล	ซ ล ดั ซ	-- ฟ ล	- ซ ฟ ร	- ร - ริ	ม่ ริ ดั ริ
----	- ดั - ฟ	- ฟ ซ ล	ซ ล ดั ซ	-- ฟ ล	- ซ ฟ ร	- ร - ริ	ม่ ริ ดั ริ

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร)
3. ห้องสุดท้ายของท่วงรรคเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงเร

(ฟ6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สองบรรทัดแรก และสองบรรทัดสุดท้าย ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
3. มีเสียง มี (ฟ7) เพื่อขับเน้นสำเนียงของเพลง
4. ทำนองส่วนใหญ่ขบยี่นที่เสียงเร และลูกตกของทุกบรรทัดเพลงตกที่เสียงเร

สรุป

เพลงญวนกวางคู่ยมีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการใช้เสียงรอง มีการซ้ำทำนองช่วงต้นเพลงและท้ายเพลง ซึ่งเป็นการซ้ำทำนองที่เป็นประโยคสำคัญของเพลง คือเป็นประโยคเริ่มต้นและประโยคปิดวรรคเพลง การซ้ำทำนองทั้งประโยคยังเป็นจุดดึงดูดความสนใจของบทเพลงและเป็นทำนองเอกลักษณ์ของเพลงอีกประการหนึ่ง

7.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาญวน

7.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาญวน มีประเภทเพลงบางประเภท โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 3 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาญวน ที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงญวนกวางคู่ย มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม่แข็ง และวงเครื่องสาย

ตาราง 13 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาญวน

ประเภทวงที่ใช้	ปี่พาทย์ไม่แข็ง	ปี่พาทย์ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี
สำเนียงภาษา					
ภาษาญวน	เพลงทยอยญวน เพลงญวนกวางคู่ย		เพลงยวนเค้ล้า เพลงทยอยญวน เพลงญวนกวางคู่ย		

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาญวนประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม่แข็ง และวงเครื่องสาย

7.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาญวนมีเพลงที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ญวน เช่น เพลงญวนกวางดู่ย เป็นต้น

ตาราง 14 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาญวน

คำร้อง	มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์	ใช้แต่ภาษาไทย	ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้นๆ	เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้นๆ	ใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียงภาษา	✓			ประพันธ์เฉพาะ	ประพันธ์ขึ้นใหม่	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาญวนประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

8. เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของฝรั่ง พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาฝรั่งในเพลงไทยมีอยู่บางประเภท กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา เพลงเรื่อ เพลงตับ และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

8.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

8.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงพันธุ์ฝรั่ง เถา

8.1.2 ประเภทเพลงเรื่อง เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเรื่องฝรั่งรำเท้า

8.1.3 ประเภทเพลงตับ เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงตบนางซินเดอร์เรลลา

8.1.4 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงฝรั่งเย็บ

8.1.1 เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ในเพลงเถา

เพลงพันธุ์ฝรั่ง เถา หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วยอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลงทั้งหมด 2 ท่อน สามชั้น ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สามชั้น ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เนื้อร้องประพันธ์โดย ร้อยโท ชิต สุนทรชาติ

เพลง พันธุ์ฝรั่ง เถา

สองชั้น

เจ้าพระยาวิเศษเห็นอำมาตย์ ก็เดาคาดเหตุได้ไม่แปรผัน
มาลวงเราให้เฝ้าองค์พระทรงธรรม์ เราก็จับฝรั่งชาติราชเสนา

ชั้นเดียว

มาร้ายดีอย่างไรใคร่ผจญ เกิดเป็นคนเดียวก็ทุกข์เดียวก็สุขา
แม่ทำดีไซ้ได้ดีไปทุกครา ทำชั่วซ้ำกลับได้ดีมีถมไป

ครึ่งชั้น

อันคุณธรรมความดีที่นายรัก ประหลาดนักมักเพิ่มศัตรูได้
ที่สัตย์ซื่อถือธรรมประจำใจ มักจะไร้สินทรัพย์อันจน

เพลง พันธุ์ฝรั่ง เถา

สามชั้น

ท่อน 1

--- ทุ	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ทุ ล ทุ	- ร - ม	- ทุ - ม	- ร - ทุ
--------	---------	-------	---------	-----------	---------	----------	----------

- ทุ - ล	ล ุ ล - ทุ	ทุ ทุ - ร	ร ร - ม	-- ท ล	ท ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
ม ทุ ม ร	ม ช ม ร	ม ทุ ม ร	ม ช ม ร	- ช ุ ล ทุ	ล ทุ ร ม	- ล ช ม	ช ม ร ทุ
- ม ร ทุ	ร ทุ ล ุ ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- ช --	ล ท - ุ ร	- ุ ม - ุ ร	- ท - ล
--- ท	- ท - ท	- ุ ม - ุ ร	- ท - ล	- ร - ช	-- ล ท	- ุ ร - ท	- ล - ช
- ฟ ม ร	- ม - ร	- ร - ร	--- ช	- ุ ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
- ช ล ท	- ุ ร - ุ ม	- ช - ุ ม	- ุ ร - ท	- ุ ร - ุ ม	- ุ ร - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
- ช --	ล ท - ุ ร	- ุ ม - ุ ร	- ท - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล	ล ล - ช

กลับต้น

สามชั้น

ท่อน 2 (ทางเปลี่ยนฝรั่ง ตีกลองจังหวัดมะรือซ)

--- ช	--- ุ ม	--- ุ ร	--- ด	ุ ร ด ท ด	ุ ร ุ ม - ุ ร	----	----
--- ช	- ช ช ช	- ล ช ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ช ฟ ม	- ม ม ม	- ฟ ม ร	- ร ร ร
----	ช ร ช ล	- ท - ด	- ด ด ด	-- ช ล	ท ด ุ ร ุ ม	--- ุ ม	-- ุ ม ุ ม
-- ช ุ ม	- ุ ร - ด	--- ด	-- ด ด	-- ุ ร ด	- ท - ล	--- ล	-- ล ล
- ท ท ท	- ม - ท	-- ด ุ ร	ุ ม ุ ร ด ท	-- ด ุ ร	ุ ม ุ ร ด ท	- ล - ช	----
- ร - ม	ร ม ฟ ช	--- ช	----	- ม - ฟ	ม ฟ ช ล	--- ล	----
- ล - ท	ล ท ด ุ ร	--- ร	--- ุ ร	--- ร	--- ุ ร	-- ด ุ ร	ุ ม ุ ร ด ท
--- ร	--- ุ ร	-- ด ุ ร	ุ ม ุ ร ด ท	-- ด ุ ร	ุ ม ุ ร ด ท	- ล - ช	----

กลับต้น

สองชั้น

ท่อน 1

- ล ช ด	- ช - ช	- ุ ม ุ ร ด	ุ ร ุ ม - ุ ร	- ุ ร - ช	- ุ ร - ุ ร	- ุ ม ุ ร ด	ุ ร ุ ม - ุ ร
---------	---------	-------------	---------------	-----------	-------------	-------------	---------------

- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	ตี่ ตี่ - รี่	รี่ยี่ - มี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	ตี่ ตี่ - ท	ท ท - ล
--- ท	- ท - ท	- รี่ - ท	- ล - ฌ	- ฌ - ล	ท ล ฌ ฟ	ม ร ม ฟ	- ฌ - ล
- รี่ รี่ รี่	ท มี่ รี่ ท	- รี่ รี่ รี่	ฌ ท ล ฌ	- ท ร ม	ร ม ฌ ล	ท ล ฌ ม	ฌ ล - ฌ

กลับต้น

สองชั้น

ท่อน 2 (ทางเปลี่ยนฝรั่ง ตีกลองจังหวัดระยอง)

รี่ยี่ มี่ รี่	- ท - ฌ	- ร - ฌ	- รี่ --	รี่ยี่ มี่ รี่	- ท ล ฌ	- รี่ มี่ รี่	----
รี่ยี่ มี่ รี่	- ท - ฌ	- ร - ฌ	- รี่ --	รี่ยี่ มี่ รี่	- ตี่ ท ล	- ท ฌ ล	----
- ร - ม	- ร - รี่	-- มี่ รี่	ตี่ ท ล ฌ	- ม - ฟ	ม ฟ ฌ ล	- ท ฌ ล	----
-- ฌ ฌ	ร ฌ ท รี่	-- รี่ รี่	มี่ รี่ ท ฌ	-- รี่ รี่	มี่ รี่ ท ฌ	ร ฌ ท รี่	- ท - ฌ

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 1

-- ฌ ฌ	- ฌ - ฌ	- มี่ รี่ ตี่	รี่ยี่ - รี่	----	ตี่ มี่ รี่ ตี่	รี่ยี่ ตี่ ท ล	ท ล ฌ ล
----	ท ฌ ล ท	- มี่ รี่ ท	รี่ยี่ ท ล ฌ	- ท ร ม	ร ม ฌ ล	ท ล ฌ ม	ฌ ล - ฌ

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 2

ร - ร ม	- ร --	ร - ร ม	- ร --	มี่ - ฌ มี่	รี่ยี่ ตี่ ท ล	-- ท ล	ท ล --
ท ท ล ท	- ล - ฌ	-- ม ฟ	ฌ ล --	รี่ยี่ มี่ รี่	ตี่ ท ล ฌ	ร ฌ ท รี่	ท ฌ --

กลับต้น เปลี่ยน 2 ห้องสุดท้าย เป็น

- ร - ม	ฟ ฌ --
---------	--------

ออกกลุ่กหมด

ร - ร ม	- ร --	ร - ร ม	- ร --	- ม ฌ ล	ตี่ ฌ - ล	- ล ตี่ รี่	มี่ ตี่ - รี่
-- มี่ รี่	ตี่ ล ตี่ ฌ	-- ตี่ ล	ฌ ม ฌ ร	- ร ม ฌ	- ม ฌ ล	- ฌ ล ตี่	- ล ตี่ รี่

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงซอล

(ซ1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. สามชั้น ท่อน 2 เป็นทางเปลี่ยนที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดไว้ว่าให้ตีกลองจังหวะมาร์ช
2. สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 2 มีกระสวนทำนองและกระสวนจังหวะเป็นสำเนียงฝรั่ง กล่าวคือ เป็นการย่ำเสียง

สรุป

เพลงพันธุ์ฝรั่ง เถา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีทางเปลี่ยนที่บรรเลงโดยใช้หน้าทับฝรั่ง และมีการย่ำเสียงที่เป็นการขบเน้นสำเนียงฝรั่ง

8.1.2 เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ในเพลงเรื่อง

เพลงเรื่องฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วยเพลงฝรั่งเดิม เพลงฝรั่งแดง เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงฝรั่งคู่รำเท้า เพลงฝรั่งใหญ่ เพลงฝรั่งเล็ก และเพลงฝรั่งกลาง

เพลงฝรั่งเดิมประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 4 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 3 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 4 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งแดง ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วย การแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลงคู่ฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 10 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งใหญ่ มีความยาว 16 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งเล็ก มีความยาว 24 บรรทัดเพลง และเพลงฝรั่งกลาง มีความยาว 12 บรรทัดเพลง

เพลง เรื่องฝรั่งรำเท้า

เพลง ฝรั่งเดิม

ท่อน 1

--- ร	- ร - ร	--- ล	- ล - ล	--- ท	--- ล	- ล - ล	--- ร
-------	---------	-------	---------	-------	-------	---------	-------

- ล ล ล	- ท - ฑ	- ล - ท	- ตํ - รั	- ร ม ฟ	- ล - ม	พ ม ร ฑ	ร ม - ร
--- ร	- ร - ร	--- ล	- ล - ล	--- ท	--- ล	- ล - ล	--- ท
- รั - มํ	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฑ	- ท - รั	- ท - ล	- ฑ - ม	- ร - ฑ

กลับต้น

ท่อน 2

--- ฟ	- ฟ - ฟ	- ล - ฟ	- พ ม ร	- ด ฑ ล	- ฑ - ร	- ล - ฟ	- พ ม ร
- ด ฑ ล	- ฑ - ร	- ฑ - ด	ร ม - ฑ	- ท - รั	- ท - ล	- ฑ - ม	- ร - ฑ

กลับต้น

ท่อน 3

- รั - มํ	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฑ	- ม - ร	ร ร - ฑ	ฑ ฑ - ล	ล ล - ท
- รั - มํ	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฑ	- ท - รั	- ท - ล	- ฑ - ม	- ร - ฑ

กลับต้น

ท่อน 4

--- ฟ	- ฟ - ฟ	- ล - ฟ	- พ ม ร	- ด ฑ ล	- ฑ - ร	- ล - ฟ	- พ ม ร
- ด ฑ ล	- ฑ - ร	- ล - ร	- ร ม ฟ	- ล - ท	- ล - ฟ	ฟ ฟ - ม	ม ม - ร

กลับต้น

เพลง ฝรั่งแดง

ท่อน 1

--- ร	- ร - ร	--- ล	- ล - ล	--- ท	--- ล	- ล - ล	--- ท
- รั - มํ	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฑ	- ม - ร	ร ร - ฑ	ฑ ฑ - ล	ล ล - ท
- รั - มํ	- รั - ท	ท ท - ล	ล ล - ฑ	- ล - ฑ	- ฟ - ฑ	--- ล	--- ร

กลับต้น

ท่อน 2

--- ร	- ร - ร	--- ฑ	- ฑ - ฑ	--- ฑ	--- ฟ	- ฟ - ฟ	--- ฑ
- ท - ท	- ฑ ล ท	- รั - ท	- ล - ฑ	--- ฟ	- ฑ ฑ ฑ	--- ล	- ฑ ฑ ฑ

- ท - ท	- ชล ท	- รั - ท	- ล - ช	- - - ฟ	- ชชช	- - - ล	- ชชช
- ฟชล	ชฟชล	ชฟชล	ทลชฟ	ลฟมร	มฟมฟ	มร มฟ	มฟชล
- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท	ทท - รั	- - - รั	- - - ท	- - - ล	- ท - รั
- - - ท	- รัรัรั	- - - มั	- รัรัรั	- ร มฟ	- ล - ม	ฟ มรท	ร ม - ร

กลับต้น

เพลง ฝรั่งรำเท้า

ท่อน 1

- ท - ล	- ช - ร	- - - ช	- ช - ช	- - - -	- - - ร	- - - ช	- ช - ช
- ช - ล	ทลชฟ	มร มฟ	มฟชล	- - - ล	- ล - ล	- ล - ท	- ดั - รั
- มั - ชั	- มั - รั	รัรั - ดั	ดั ดั - ท	- รั - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท
- ดั - รั	มัรั ดั ท	ลชลท	ดั รั - รั	- - - รั	- รั - รั	- ชลท	- รั - มั
- ชั - ลั	- ชั - มั	มั มั - รั	รัรั - ท	- รั - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท
- รั - มั	- รั - ท	ทท - ล	ลล - ช	- ชชช	- ท - ล	- ช - ฟ	- ล - ช

กลับต้น

ท่อน 2

- ท - ล	- ช - ร	- - - ช	- ช - ช	- รั - ท	- ทลช	- ร - ช	- ชลท
- ดั - รั	มัรั ดั ท	ลชลท	ลท ดั รั	- - - รั	- รั - รั	- ชั - มั	- รั - ดั
- ช - ดั	- รั - มั	- รั - มั	มั มั - รั	- ท - ล	ลล - ท	ทท - ดั	ดั ดั - รั
- มั - ชั	- มั - รั	รัรั - ดั	ดั ดั - ท	- รั - ท	- ล - ช	ชช - ล	ลล - ท
- รั - มั	- รั - ท	ทท - ล	ลล - ช	- รั - ท	- ทลช	- ร - ช	- ชลท
- ดั - รั	มัรั ดั ท	ลชลท	ดั รั - รั	- รัรัรั	- ล - ท	- ดั - รั	- - - -
- มั - ชั	- มั - รั	รัรั - ดั	ดั ดั - ท	- ททท	- ล - ท	- ดั - รั	- - - -

- ช - ฟ	- ช - ล	- ช ช ช	- ฟ - ช	- ช ช ช	- ท - ล	- ช - ฟ	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง คู่ฝรั่งห้า

ท่อน 1

- ท ล ช	- ล - ช	- ช - ช	--- ดั	- ท ท ท	- ดั - วั	- มั - วั	- ดั - ท
---------	---------	---------	--------	---------	-----------	-----------	----------

- ช ช ช	- ล - ท	- ล - ท	- ดั - วั	--- วั	- วั - วั	- ร - ม	- ฟ - ช
---------	---------	---------	-----------	--------	-----------	---------	---------

- ล - ดั	- ล - ช	ช ช - ฟ	ฟ ฟ - ม	- ช - ม	- ม ร ด	- ชุ - ด	- ด ร ม
----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	--- ม	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช
---------	---------	---------	---------	-------	---------	-------	---------

- ด ร ม	- ช - ล	- ดั - ล	- ช - ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด	- ด ด ด	- ม - ร	- ด - ทุ	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

- ท ล ช	- ล - ช	- ช - ช	--- ดั	- ชั - มั	- มั วั ดั	- ช - ด	- ด ร ม
---------	---------	---------	--------	-----------	------------	---------	---------

- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	--- ฟ	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช
---------	---------	---------	---------	-------	---------	-------	---------

- ฟ ฟ ฟ	- ช - ล	- ดั - ล	- ช - ฟ	- ม ม ม	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ม
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

- ชุ - ด	- ด ร ม	- ช - ม	- ม ร ด	- ช - ม	- ม ร ด	- ชุ - ด	- ด ร ม
----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช	--- ฟ	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช
---------	---------	---------	---------	-------	---------	-------	---------

- ฟ ฟ ฟ	- ช - ล	- ดั - ล	- ช - ฟ	- ม ม ม	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ม
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

- ชุ - ด	- ด ร ม	- ช - ม	- ม ร ด	- ช - ม	- ม ร ด	- ชุ - ด	- ด ร ม
----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ฟ ช - ช	--- ม	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช
---------	---------	---------	---------	-------	---------	-------	---------

- ด ร ม	- ช - ล	- ดั - ล	- ช - ม	- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

- ฌ - ล	- ฌ - ม	ม ม - ร	ร ร - ด	- ด ด ด	- ม - ร	- ด - ฑ	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

*เพี้ยนวลัปลิ้นถึงบรรทัดที่ 8 วรรคแรก

เพลง ฝรั่งเศสใหญ่

-- ฟมร	- ม - ร	- ร - ร	--- ฌ	--- ฌ	--- ร	-- ร ร	ร ร - ด
--------	---------	---------	-------	-------	-------	--------	---------

ด ด - ท	ท ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ฟ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ฌ - ล	ล ล - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------

-- ม ร	- ม ม ม	-- ม ฌ	- ม ม ม	- ด --	ด ร ม - ฌ	- ล - ฌ	- ม - ร
--------	---------	--------	---------	--------	-----------	---------	---------

ล ฑ ด ร	ด ฑ ด ร	ด ฑ ด ร	ม ร ด ฑ	ร ฑ ล ฑ	ล ฑ ล ฑ	ล ฑ ล ฑ	ล ฑ ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

-- ฟมร	- ม - ร	- ร - ร	--- ฌ	--- ฌ	--- ร	-- ร ร	ร ร - ด
--------	---------	---------	-------	-------	-------	--------	---------

ด ด - ท	ท ท - ล	ล ล - ฌ	ฌ ฌ - ฟ	- ด - ฟ	-- ฌ ล	- ฌ - ล	ล ล - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------

- ท - ล	ล ล - ท	ท ท - ด	ด ด - ร	-- ด ท	- ด - ร	- ด - ร	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

- ม - ร	- ด - ท	ท ท - ด	ด ด - ร	-- ด ท	- ด - ร	- ด - ร	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

- ท ล ฌ	- ล - ฌ	- ฌ - ฌ	--- ด	-- ท ล	- ท - ด	- ท - ด	- ร - ด
---------	---------	---------	-------	--------	---------	---------	---------

- ท ล ฌ	- ล - ฌ	- ฌ - ฌ	--- ด	-- ท ล	- ท - ด	- ท - ด	- ร - ด
---------	---------	---------	-------	--------	---------	---------	---------

- ม - ร	- ด - ท	ท ท - ด	ด ด - ร	-- ด ท	- ด - ร	- ด - ร	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

- ม - ร	- ด - ท	ท ท - ด	ด ด - ร	-- ด ท	- ด - ร	- ด - ร	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------

--- ฌ	--- ฌ	- ฌ - ฌ	--- ฟ	--- ฟ	--- ฌ	- ฌ - ฌ	--- ล
-------	-------	---------	-------	-------	-------	---------	-------

--- ฌ	- ฌ - ฌ	- ฌ - ฟ	ฟ ฟ - ฌ	- ฟ --	ฟ ฌ ล - ด	- ร - ด	- ล - ฌ
-------	---------	---------	---------	--------	-----------	---------	---------

--- ฌ	--- ฌ	- ฌ - ฌ	--- ฟ	--- ฟ	--- ฌ	- ฌ - ฌ	--- ล
-------	-------	---------	-------	-------	-------	---------	-------

--- ฌ	- ฌ - ฌ	- ฌ - ฟ	ฟ ฟ - ฌ	- ฟ --	ฟ ฌ ล - ด	- ร - ด	- ล - ฌ
-------	---------	---------	---------	--------	-----------	---------	---------

เพลง ฝรั่งเล็ก

--- ซุ	- ซุ - ซุ	- ท - ล	- ซุ - ร	-- ลซฟ	-- ซซซ	- ซุ - ร	--- ซุ
- ท - ล	- ซุ - ร	-- ลซฟ	--- ล	-- ทลซ	-- ททท	- ท - ฟ	--- ท
--- ท	- ริริริ	--- มี่	- ริริริ	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ท	ร ม - ร
--- ท	- ริริริ	--- มี่	- ริริริ	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ท	ร ม - ร
--- ซุ	- ซุ - ซุ	- ท - ล	- ซุ - ร	-- ลซฟ	-- ซซซ	- ซุ - ร	--- ซุ
- ท - ล	- ซุ - ร	-- ลซฟ	--- ล	-- ทลซ	-- ททท	- ท - ฟ	--- ท
--- ท	- ริริริ	--- มี่	- ริริริ	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ท	ร ม - ร
--- ท	- ริริริ	--- มี่	- ริริริ	- ร ม ฟ	ม ฟ ล ม	ฟ ม ร ท	ร ม - ร
--- ซุ	- ซุ - ซุ	- ฟ - ล	-- ลซฟ	- ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ร	-- ม ร	ม ด - ร
- ริริ - ท	- ล - ซุ	ซซ - ล	ล ล - ท	- ริริ - มี่	- ริริ - ท	ท ท - ล	ล ล - ซุ
--- ซุ	- ซุ - ซุ	- ฟ - ล	-- ลซฟ	- ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ร	-- ม ร	ม ด - ร
- ริริ - ท	- ล - ซุ	ซซ - ล	ล ล - ท	- ริริ - มี่	- ริริ - ท	ท ท - ล	ล ล - ซุ
- ดรร	- ซุ - ล	- ท - ล	- ซุ - ม	- ริริ - ท	- ล - ซุ	- ล - ท	ท ท - ล
- ดรร	- ซุ - ล	- ท - ล	- ซุ - ม	- ร - ซุ	-- ล ท	- มี่ ริริ ท	- ล - ซุ
- ดรร	- ซุ - ล	- ท - ล	- ซุ - ม	- ริริ - ท	- ล - ซุ	- ล - ท	ท ท - ล
- ดรร	- ซุ - ล	- ท - ล	- ซุ - ม	- ร - ซุ	-- ล ท	- มี่ ริริ ท	- ล - ซุ
--- ดี่	- ดี่ - ดี่	- ท - รี่	-- รี่ดี่ท	- รี่ดี่ท	ดี่ ท ล ซ	-- ล ซ	ล ฟ - ซ
--- ดี่	- ดี่ - ดี่	- ท - รี่	-- รี่ดี่ท	- รี่ดี่ท	ดี่ ท ล ซ	-- ล ซ	ล ฟ - ซ

- ดวม	- ฌ - ล	- ท - ล	- ฌ - ม	- รั - ท	- ล - ฌ	- ล - ท	ท ท - ล
- ดวม	- ฌ - ล	- ท - ล	- ฌ - ม	- ร - ฌ	-- ล ท	- ม รั ท	- ล - ฌ
- ดวม	- ฌ - ล	- ท - ล	- ฌ - ม	- รั - ท	- ล - ฌ	- ล - ท	ท ท - ล
- ดวม	- ฌ - ล	- ท - ล	- ฌ - ม	- ร - ฌ	-- ล ท	- ม รั ท	- ล - ฌ
--- ดั	- ดั - ดั	- ท - รั	-- รั ดั ท	- รั ดั ท	ดั ท ล ฌ	-- ล ฌ	ล ฟ - ฌ
--- ดั	- ดั - ดั	- ท - รั	-- รั ดั ท	- รั ดั ท	ดั ท ล ฌ	-- ล ฌ	ล ฟ - ฌ

ไม้ทราบชื่อ (ฝรั่งกลาง)

--- ดั	- ฌ - ฌ	- ท - ล	- ฌ - ร	- ล ฌ ร	- ฌ - ล	- ฌ - ล	- ท - ดั
-- วดท	-- ดดด	- ด - ฌ	--- ด	- ฌ - ด	- ดวม	- ฌ - ด	--- ร
--- ฌ	- ร - ร	- ท - ล	- ฌ - ร	-- ฌ ร	- ฌ - ล	- ฌ - ล	- ท - ดั
-- วดท	-- ดดด	- ด - ฌ	--- ด	- ฌ - ด	- ดวม	- ฌ - ด	--- ร
- ฌ - ด	- ด ร ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ	- ฟ ฌ ล	ดั ล ฌ ฟ	ฌ ล ฌ ฟ	ฌ ฟ ม ร
--- ฌ	--- ล	--- ดั	- ดั - ดั	- ล ล ล	- ฌ - ล	- ดั - ฌ	- ฌ - ฌ
- ฌ - ด	- ด ร ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ	- ฟ ฌ ล	ดั ล ฌ ฟ	ฌ ล ฌ ฟ	ฌ ฟ ม ร
--- ฌ	--- ล	--- ดั	- ดั - ดั	- ล ล ล	- ฌ - ล	--- ฌ	- ฌ - ฌ
-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - รั
- ฌ - ด	-- ดวม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ	- ฟ ฌ ล	ดั ล ฌ ฟ	ฌ ล ฌ ฟ	ฌ ฟ ม ร
-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - ฌ	-- ลลล	- ดั - รั
- ฌ - ด	-- ดวม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ฌ	- ฟ ฌ ล	ดั ล ฌ ฟ	ฌ ล ฌ ฟ	ฌ ฟ ม ร

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงฝรั่งเดิม เพลงฝรั่งแดง เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงคู่ฝรั่งรำเท้า เพลงฝรั่งใหญ่ เพลงฝรั่งเล็ก และเพลงฝรั่งกลาง

- 1.1 เพลงฝรั่งเดิมประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 4 ท่อน
- 1.2 เพลงฝรั่งแดง ประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.3 เพลงฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.4 เพลงคู่ฝรั่งรำเท้าประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.5 เพลงฝรั่งใหญ่ ประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 1 ท่อน
- 1.6 เพลงฝรั่งเล็ก ประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 1 ท่อน
- 1.7 เพลงฝรั่งกลาง ประกอบด้วยการเล่นท่อนเพลง 1 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทสามบันไดเสียง กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา) บันไดเสียงเร (เร มี ฟา ลา ที) และบันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. เพลงฝรั่งรำเท้า ท่อน 1 บรรทัดที่ 6 วรรคที่ 2 และท่อน 2 บรรทัดที่ 8 วรรคที่ 2 มีทำนองออกสำเนียงฝรั่ง และอยู่ในบันไดเสียงซอล โดยเสียงรอง คือ เสียง ฟา (ซ7)

2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ

2.1 เพลงคู่ฝรั่งรำเท้า ท่อน 1 บรรทัดที่ 6 ห้องที่ 2 และ ท่อน 2 บรรทัดที่ 10 วรรคที่ 2 ใช้ทำนองซ้ำกัน และมีทำนองนี้ปรากฏอยู่ใน เพลงฝรั่งรำเท้า ท่อน 2 แต่อยู่คนละบันไดเสียง

2.2 เพลงคู่ฝรั่งรำเท้า สองบรรทัดสุดท้าย ของท่อน 1 และท่อน 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน

3. เพลงฝรั่งรำเท้า ใช้โน้ตครบ 7 เสียง (ซอล ลา ที โด เร มี ฟา) มีทั้งเสียงหลักและเสียงรอง

สรุป

เพลงเรื่องฝรั่งรำเท้า มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในสามบันไดเสียง มีการซ้ำทำนอง และใช้โน้ตครบทุกเสียง มีทั้งเสียงหลักและเสียงรอง ซึ่งใกล้เคียงกับระบบเสียงของตะวันตก

8.1.3 เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ในเพลงตับ

เพลงตบนางซินเดอเรลลาหรือตบนางซิน เป็นเพลงสำหรับบรรเลงขับร้อง เพลงประกอบการแสดงรูปภาพ ที่เรียกว่า ตาโบลว์ วิวองต์ (Tableaux Vivants) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงปรับปรุงขึ้นสำหรับบรรเลงถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ เมื่อ พ.ศ.2435 และใช้รับรองแขกเมืองชาวต่างประเทศ ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพลงตบเรื่องนางซินเดอเรลลาประกอบด้วยเพลงสำเนียงฝรั่ง คือเพลง วิลันดาโอต หน้าทับสองไม้ เพลงฝรั่งจรรยา หน้าทับฝรั่งรำเท้า เพลงครอบจักรวาล หน้าทับปรบไก่อ เพลงฝรั่งรำเท้า หน้าทับฝรั่งรำเท้า และเพลงเวสสุกรรม หน้าทับปรบไก่อ เพลงวิลันดาโอต ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 5 บรรทัดเพลงครึ่ง ท่อน 2 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งจรรยา เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลงครอบจักรวาล ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง เพลงฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง เพลงเวสสุกรรม ประกอบด้วย การแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 5 บรรทัดเพลง

เพลง ตบนางซินเดอเรลลา

เพลง วิลันดาโอต

ไฉ่สงสารนางซินเดอเรลลา	เสียดอารมณ์ก้มหน้าน้ำตาไหล
เจ้าเธอรับเคราะห์ผู้ดีไป	ประชุมในวังเล่นเต๋นรำกัน
รูปเจ้าพอไปได้ไม่อายเขา	แต่เสื้อผ้าเหลือเก่าสุดผายผัน
คิดถึงเทพธิดาขึ้นมาพลัน	ถ้าโปรดช่วยเหมือนวันก่อนจะดี

เพลง วิลันดาโอต สองชั้น

ท่อน 1

--- ซุ	- ซุ ซุ ซุ	--- ฟ	--- ซุ	-- ล ท	- ล - ท	-- ล ซุ	- ฟ - ซุ
-- ล ท	- ล - ท	-- ล ซุ	- ล --	- ร - ซุ	- ซุ ล ท	ล ซุ ล ท	ล ท ดั รุ
----	- ดั - รุ	- มั - รุ	----	- มั มั มั	- รุ - ดั	ดั ดั - ท	ท ท - ล

รึ มึ รึ ท	รึ ท ล ช	ล ฟ - ช	----	- มึ มึ มึ	- รึ - ตึ	ตึ ตึ - ท	ท ท - ล
------------	----------	---------	------	------------	-----------	-----------	---------

- ร - ช	- ช ล ท	ล ช ล ท	ล ท ตึ รึ	- มึ มึ มึ	- รึ - ตึ	ตึ ตึ - ท	ท ท - ล
---------	---------	---------	-----------	------------	-----------	-----------	---------

รึ มึ รึ ท	รึ ท ล ช	ล ฟ - ช	----
------------	----------	---------	------

กลับต้น

พ่อน 2

--- ช	- ช ช ช	--- ฟ	--- ช	--- ช	ล ท ตึ รึ	----	- มึ รึ ตึ
-------	---------	-------	-------	-------	-----------	------	------------

--- ท	--- ล	--- ช	ล ท ตึ ท	----	----	- รึ - รึ	--- ตึ
-------	-------	-------	----------	------	------	-----------	--------

--- ท	--- ล	-- ช ล	- ท - ช	----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
-------	-------	--------	---------	------	-------	---------	---------

- ร - ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	--- ร	--- ช	--- ฟ	ช ล ท ล
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---------

-- ท ช	ล ท ตึ รึ	-- ตึ มึ	รึ ตึ ท ล	----	ช ฟ ช ล	ช ล ท ล	ช ฟ - ช
--------	-----------	----------	-----------	------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง ฝรั่งจรกา

แพร์กอดมาเดอรั

เธอทราบเสด็จมาหา

ให้ภูษารถรัตน์

ตรัสสั่งว่าถ้าไป

จงกลับในสองยาม

ภูษางามงามเย็น

ฝืนสั่งงามจะกลายเป็น

เสด็จสั่งหายวับไป

เพลง ฝรั่งจรกา สองชั้น

----	----	- ฟ - ฟ	--- ช	- ล - ช	- ฟ - ช	--- ล	--- ม
------	------	---------	-------	---------	---------	-------	-------

----	----	--- ร	--- ม	- ฟ - ม	- ร - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
------	------	-------	-------	---------	---------	---------	---------

--- ท	- ท ท ท	- ช ช ช	- ล - ท	- รึ - มึ	- รึ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
-------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

--- ท	--- ล	- ล - ล	--- ม	- ฟ - ม	- ร - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
-------	-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------

--- ช	- ล ล ล	--- ท	- ล ล ล	- ร ม ฟ	- ล - ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	---------

- รึ - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- รึ - มึ	- รึ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
----------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

----	----	- ฟ - ฟ	--- ซ	- ล - ซ	- ฟ - ซ	--- ล	--- ม
------	------	---------	-------	---------	---------	-------	-------

----	----	--- ร	--- ม	- ฟ - ม	- ร - ม	- ร ร ร	- ด - ร
------	------	-------	-------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง ครอบจักรวาล

นางดีใจ کمคัล
ขึ้นรถไปวังแก้วทรงสุพรรณภูษิตแพ้ว
สู่ห้องประชุมพลัน

เพลง ครอบจักรวาล สองชั้น

ท่อน 1

--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ฟ ม ร	- ม - ล	- ม - ล	--- ซ
-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	-------

- ล - ร	ร ร - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท	- ซ - ล	- ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

--- ซ	- ล ล ล	--- ท	- ล ล ล	- ท - ร	- ท - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ม
-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	---------

- ซ ล ท	- ร - ม	- ซ - ม	- ร - ท	- ซ ล ท	- ร - ม	- ล - ซ	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม ม ม	- ร - ด	ด ด - ท	ท ท - ล
-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	---------

- ซ ซ ซ	- ล - ท	- ล - ท	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด	ด ด - ท	ท ท - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ร ซ	ฟ ม ฟ ซ	-- ล ซ	ฟ ม ฟ ซ	- ซ - ม	ร ด - ซ	- ด ร ม	ร ม ฟ ซ
-------	---------	--------	---------	---------	---------	---------	---------

- ร - ซ	- ล - ท	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ล - ซ	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

--- ซ	- ล ล ล	--- ท	- ล ล ล	- ร - ท	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท
-------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	---------

- ด - ร	- ด - ซ	- ด ด ด	- ร - ม	- ด - ร	- ม - ซ	- ล - ซ	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง ฝรั่งรำเท้า

ทั้นใดเจ้าหนุ่มเชื้อ	เชิญนาง
แนบเกาะคู่กันพลาง	แสะเต็น
ผู้ดีเศษวิธีต่าง	จับคู่ เต็นนา
เต็นสนุกน้อยขณะวัน	สนุกนั้ณภาพทาม

เพลง ฝรั่งรำเท้า สองชั้น

ท่อน 1

----	- ท - ล	- ซ - ฟ	ซ ล - ซ	--- ล	- ซ - รุ	--- ซ	- ซ - ซ
----	--- รุ	--- ซ	- ซ - ซ	- ซ - ล	ท ล ซ ฟ	ม ร ม ฟ	- ซ - ล
--- ล	- ล - ล	- ล - ท	- ดิ - ริ	- มี่ - ซึ	- มี่ - ริ	ริ ริ - ดิ	ดิ ดิ - ท
- ริ - ท	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท	- ดิ - ริ	มี่ ริ ดิ ท	ล ซ ล ท	- ดิ - ริ
--- ดิ	- ริ ริ ริ	--- มี่	- ริ ริ ริ	- ซ ล ท	- ริ - มี่	- ซึ - มี่	- ริ - ท
- ริ - ท	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท	- ริ - มี่	- ริ - ท	ท ท - ล	ล ล - ซ

กลับต้น

ท่อน 2

----	- ท - ล	- ซ - ฟ	ซ ล - ซ	--- ล	- ซ - รุ	--- ซ	- ซ - ซ
- มี่ ริ ท	ริ ท ล ซ	- ร - ซ	- ซ ล ท	- ดิ - ริ	มี่ ริ ดิ ท	ล ซ ล ท	- ดิ - ริ
--- ดิ	- ริ ริ ริ	--- มี่	- ริ ริ ริ	- ซึ - มี่	- ริ - ดิ	- ริ - มี่	มี่ มี่ - ริ
- ซึ - มี่	- ริ - ดิ	- ริ - มี่	มี่ มี่ - ริ	- มี่ - ซึ	- มี่ - ริ	ริ ริ - ดิ	ดิ ดิ - ท
--- ท	- ท - ท	- ริ - ท	- ล - ซ	- ม - ล	ร ร - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท
- มี่ ริ ท	ริ ท ล ซ	- ร - ซ	- ซ ล ท	- ดิ - ริ	มี่ ริ ดิ ท	ล ซ ล ท	- ดิ - ริ
----	- ล - ท	- ดิ - ริ	----	- มี่ - ซึ	- มี่ - ริ	ริ ริ - ดิ	ดิ ดิ - ท

----	- ล - ท	- ล - รั	----	ท ล ช ฟ	- ช - ล	ท ล ช ล	ช ฟ - ช
------	---------	----------	------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

เพลง เวสสุกรรม

นางซินเดอเรลลา	เห็นนาฬิกาเกือบสองยาม
ตกประหม่าลาเจ้างาม	เจ้าไม่ตามใจให้ไป
จนใจเย็นจั้งจั้ง	พอระซังหง่างเสียงใส
วิ่งออกนอกห้องใน	ลงบันไดเกือบแก้วกระเด็น

เพลง เวสสุกรรม (หงส์ทอง)

สองชั้น

ท่อน 1

- ฟ ม ร	- ม - ล	- ร - ร	--- ช	--- รั	- รั - รั	- ชี่ - มี่	- รั - ท
---------	---------	---------	-------	--------	-----------	-------------	----------

- ท - ท	ท ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร - ช	- ล - ท	- รั - ท	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ดี่ - รั	- มี่ - ชี่	- ลี่ - ช	- มี่ - รั
---------	---------	---------	---------	------------	-------------	-----------	------------

--- รั	- รั - รั	- มี่ - รั	- ดี่ - ท	- ช ช ช	- ล - ท	- ล - ท	- ดี่ - รั
--------	-----------	------------	-----------	---------	---------	---------	------------

- ฟ ม ร	- ม - ล	- ร - ร	--- ช	--- รั	- รั - รั	- ชี่ - มี่	- รั - ท
---------	---------	---------	-------	--------	-----------	-------------	----------

- ท - ท	ท ท - ล	ล ล - ช	ช ช - ม	- ร - ช	- ล - ท	- รั - ท	- ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ดี่ - รั	- มี่ - ชี่	- ลี่ - ช	- มี่ - รั
---------	---------	---------	---------	------------	-------------	-----------	------------

กลับต้น

ชั้นเดียว

ท่อน 1

- ม - ล	ร ร - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล	ล ล - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2

----	ม้ ม้ ม้ ม้	- ซ้ - ม้	- ร้ - ต้	- ต้ - ร้	ม้ ร้ ต้ ท	ล ซ ล ท	- ต้ - ร้
----	ซ ซ ซ ซ	- ร - ซ	- ล - ท	- ท ร ม	- ซ - ล	- ซ - ล	ล ล - ซ

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. ประกอบด้วยเพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงครอบครัวกวาด และเพลงเวสสุกรรม

- 1.1 เพลงวิลันดาโอด ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.2 เพลงฝรั่งจรกา ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 1 ท่อน
- 1.3 เพลงฝรั่งรำเท้า ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.4 เพลงครอบครัวกวาด ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน
- 1.5 เพลงเวสสุกรรม ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน

2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงซอล (ซอล ลา ที เร มี)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. เพลงวิลันดาโอด ท่อน 1 บรรทัดที่ 6 ห้องที่ 2 และ 3 กับท่อน 2 บรรทัดที่ 5 ห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีทำนองออกสำเนียงฝรั่ง เช่นเดียวกับในเพลงเรื่องฝรั่งรำเท้า
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ เพลงฝรั่งรำเท้า ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 และท่อน 2 บรรทัดที่ 1 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน และเป็นทำนองที่ออกสำเนียงฝรั่ง
3. เพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงฝรั่งรำเท้า ใช้โน้ตครบ 7 เสียง ซึ่งใกล้เคียงกับระบบเสียงตะวันตก

สรุป

เพลงตบนางซินเดอเรลลา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ ตบเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการซ้ำทำนอง และมีการใช้เสียงรองเพื่อขับเน้นสำเนียงเพลง ซึ่งเพลงสำเนียงฝรั่งส่วนใหญ่จะใช้ครบเจ็ดเสียง แสดงให้เห็นถึงความใกล้เคียงของระบบเสียงแบบดนตรีตะวันตก

8.1.4 เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ในเพลงเกร็ด

เพลงฝรั่งยี่เอ้ม เป็นเพลงสำเนียงฝรั่ง อัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับฝรั่ง เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 5 บรรทัดเพลงครึ่ง

เพลง ฝรั่งเศสี่เอ็ม สองชั้น

ี่เอ็ม ดิสไพร์ ซัมซัม ดิสกริม แชนด์เดซ ดิสไพร์ มูเลอูม
 ซัมวารี ดิสปริน เดอออรีไพร์ ยอแรม ยอแรม แซมวารี.....
 ดิสปริน.....ออรีไพร์

เพลง ฝรั่งเศสี่เอ็ม สองชั้น

----	- ซ - ดิ	--- ดิ	- ดิ ดิ ดิ	-- ริ มิ	- ริ - ดิ	--- ซ	- ซ ซ ซ
----	- ซ - ริ	--- ริ	- ริ ริ ริ	--- ดิ	- ริ - มิ	--- ดิ	- ดิ ดิ ดิ
--- มิ	-- มิ ริ	-- มิ ดิ	-- ริ ท	-- ซ ล	- ท - ซ	----	----
- ซ - ร	- ซ - ดิ	--- ดิ	-- ริ ดิ	ท ดิ ริ ซ	----	- ซ - ร	- ซ - ริ
--- ริ	-- มิ ริ	ดิ ริ มิ ดิ	----	- มิ - ริ	- มิ - ซิ	--- ซิ	-- ลิ ซิ
- ฟิ - มิ	- ริ - มิ	- ดิ - ริ	- มิ - ดิ				

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. บรรทัดที่ 3 ห้องที่ 1 และห้องที่ 6 ใช้เสียงรองของบันไดเสียง คือเสียงที่ 7 เสียง ที (ด7)
3. บรรทัดที่ 1 วรรคที่ 1 และบรรทัดที่ 2 วรรคที่ 1 มีทำนองย้ำเสียงโดและเสียงเร
4. บรรทัดที่ 1, 2 และ 3 มีกระสวนทำนองและกระสวนจังหวะออกไปทางสำเนียงฝรั่ง

สรุป

เพลงฝรั่งเศสี่เอ็ม มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรอง มีทำนองเพลงที่เกิดการย้ำเสียง และมีกระสวนทำนอง กระสวนจังหวะที่ซับซ้อนสำเนียงฝรั่ง

8.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

8.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง มีประเภทเพลงบางประเภท โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 4 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ และเพลงเกร็ด จึงส่งผลกระทบต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาฝรั่งที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม และวงเครื่องสาย

ตาราง 15 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

ประเภทวงที่ใช้ สำเนียงภาษา	ปี่พาทย์ ไม้นั่ง	ปี่พาทย์ ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี
ภาษาฝรั่ง	เพลงพันธุฝรั่ง เพลงเรื่องฝรั่งจำ เท่า เพลงต๋ับนางซิ่น เดอ์เรลลา เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม	เพลงพันธุฝรั่ง เพลงต๋ับนางซิ่น เดอ์เรลลา เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม	เพลงพันธุฝรั่ง เพลงต๋ับนางซิ่น เดอ์เรลลา เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม	เพลงพันธุฝรั่ง เพลงต๋ับนางซิ่น เดอ์เรลลา เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม	

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาฝรั่งประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม้นั่ง วงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงเครื่องสายผสม

8.2.2 บทบาทของเพลงเกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง มีการใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ฝรั่ง เช่น เพลงฝรั่งยี่เอี่ยม เป็นต้น

ตาราง 16 บทบาทของเพลงเกี่ยวกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง

คำร้อง มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา					
ภาษาฝรั่ง	✓			ประพันธ์ เฉพาะ	ประพันธ์ขึ้น ใหม่

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องกว้างขวางอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

9. เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่นมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสัจคีตลักษณ์ที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของญี่ปุ่น พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่นในเพลงไทยมีอยู่จำกัด กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา โดยการศึกษาวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

9.1 การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

การวิเคราะห์สัจคีตลักษณ์เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

9.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน เถา

9.1.1 เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น ในเพลงเถา

เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน เถา เป็นเพลงท่อนเดียว หน้าทับปรบไ้ สามชั้น มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้นมีความยาว 4 บรรทัดเพลง และชั้นเดียวมีความยาว 2 บรรทัดเพลง เนื้อร้องประพันธ์โดย คุณหญิงขึ้น ศิลปินเพลง พร้อมทั้งนำบทร้องจากเรื่อง พระลอนรลักษณ์ พระนิพนธ์ในกรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพย์ มาเป็นบทร้องของเพลงนี้

เพลง ญี่ปุ่นจะอ่อน เถา

สามชั้น

ไอ้เจ้าเสาวภาคย์ของพี่เอ๋ย	ไฉนเลยจะได้ชมสมสอง
แต่พลบค่ำคร่ำครวญถึงนวลน้อง	จนย่ำยามสองห้องประโคม
แต่ข่าวคำรำลือแล้วมีหน้า	นี่มาซ้ำฟุ้งชอยอุรูปโฉม
เหมือนพระเมรุเอนทับทรวงไทรม	แสนโทมัสนี้ก็ไม่นิทรา
ให้เคลิ้มคลุ้มคลั่งจิตผิดสังเกต	ภูเวศรัญจนวนหวนหา
อาลัยในสองวนิดา	สุดแสนเสนาหาอาวรณ์

สองชั้น

เผยพระแกลแดดูแสงเดือน	ดังพัคตร์เพื่อนแพงทองสองสมร
เคลิ้มเห็นเป็นสองบังอร	มาแนบนอนบนที่แทนสุวรรณ
นักสนมก้มกราบอยู่งานถวาย	พระแย้มยิ้มพริ้มพรายเข้ารับขวัญ
ครั้นรู้ว่าสาวสุรางค์นางกำนัล	ทวงธรรมช่วยเขินสะเท็นใจ

ชั้นเดียว

ด้วยแรงฤทธิวิทยาอาคม	ในอารมณร์ือนรพนมใหม่
เหมือนน้ำหลังคลั่งคลุ้มคลั่งใจ	คว่ำไขว่กอดเขนยเซยชม

เพลง ญี่ปุ่นจะอ่อน เถา

นำร้อง

--- ๗	-- ๗ ม	-- ม ร	-- ด ร	-- ร ด	-- ด ๗	-- ๗ ร	-- ด ร
-- ร ๗	-- ๗ ม	-- ม ร	-- ด ร	-- ร ด	---	-- ๗ ร	-- ด ร
----	----	-- ด ด	-- ร ม	---	-- ๗ ม	---	-- ร ด

--- ม	-- ม ว	--- ด	-- ล ด	----	--- ฃ	--- ฐ	-- ฐ ฐ
-------	--------	-------	--------	------	-------	-------	--------

----	----	-- ต ม	-- ม ว	-- ฐ ต	-- ต ล	-- ล ฃ	-- ม ฃ
------	------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

----	----	-- ล ฐ	-- ฐ ต	-- ต ล	-- ฃ ล	-- ล ฃ	-- ม ว
------	------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

--- ฃ	- ม - ฃ	----	- ล - ฃ	--- ล	- ฃ - ล	----	- ต - ฐ
-------	---------	------	---------	-------	---------	------	---------

----	--- ฐ	----	- ม - ฐ	-- ต ม	-- ฐ ต	--- ฐ	-- ฐ ฐ
------	-------	------	---------	--------	--------	-------	--------

----	--- ฐ	----	- ม - ฐ	-- ต ม	-- ฐ ต	--- ฐ	-- ฐ ฐ
------	-------	------	---------	--------	--------	-------	--------

สามร้อยอง

----	- ต - ล	----	- ต - ล	----	- ต - ล	----	----
------	---------	------	---------	------	---------	------	------

สามชั้น

----	--- ล	--- ฃ	--- ต	--- ฐ	--- ม	- ฃ --	- ล - ฃ
------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	---------

----	--- ฃ	--- ม	--- ฐ	--- ต	--- ล	- ฃ --	- ม - ฐ
------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	---------

----	--- ฐ	--- ม	--- ต	--- ฐ	--- ม	- ฃ --	- ล - ฃ
------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	---------

----	--- ม	--- ต	--- ล	--- ฃ	--- ม	- ฐ --	ม ฐ ต ล
------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	---------

----	--- ต	----	--- ฐ	--- ม	----	- ฐ --	ม ฐ ต ล
------	-------	------	-------	-------	------	--------	---------

----	- ต - ล	----	- ต - ล	----	- ต - ล	ต ฃ ล ต	- ม - ฃ
------	---------	------	---------	------	---------	---------	---------

----	--- ม	----	--- ฐ	--- ต	--- ล	--- ฃ	- ล ฃ ม
------	-------	------	-------	-------	-------	-------	---------

----	--- ม	----	--- ฐ	----	----	ต ฐ ม ฐ	ต ล - ต
------	-------	------	-------	------	------	---------	---------

กลับต้น

สองชั้น

----	--- ต	--- ฐ	- ม - ฃ	--- ม	- ฐ --	- ต - ม	ฐ ต - ฐ
------	-------	-------	---------	-------	--------	---------	---------

----	--- ต	--- ฐ	- ม - ฃ	--- ม	- ฐ --	- ต - ม	ฐ ต - ฐ
------	-------	-------	---------	-------	--------	---------	---------

----	--- ต	--- ฐ	ม ฐ ต ล	--- ต	- ล --	ต ฃ ล ต	- ม - ฃ
------	-------	-------	---------	-------	--------	---------	---------

----	--- มี	--- รั	- ดิ - ล	--- ช	-- มี รั	ดิ รั มี รั	- ดิ ดิ ดิ
------	--------	--------	----------	-------	----------	-------------	------------

กลับต้น

ชั้นเดียว

----	- ด ด ด	ช ุ ด ร ม	- ช - ร	-- ด ร	ม ช --	- ดิ - รั	มี รั ดิ ล
------	---------	-----------	---------	--------	--------	-----------	------------

----	- ดิ - ล	ดิ ช ล ดิ	- ม - ช	--- มี	- รั ดิ ล	ดิ รั มี รั	- ดิ ดิ ดิ
------	----------	-----------	---------	--------	-----------	-------------	------------

กลับต้น

ออกฉลุหมด

----	--- ช	----	--- ร	----	----	----	--- ร
------	-------	------	-------	------	------	------	-------

----	--- ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช	----	--- ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช
------	-------	---------	---------	------	-------	---------	---------

----	--- ช	ล ช ล ดิ	รั ดิ ล ช	ล ช ม ร	- ร - ร	----	--- ช
------	-------	----------	-----------	---------	---------	------	-------

ล ช ล ดิ	รั ดิ ล ช	ล ช ม ร	- ร - ร	----	--- ด	-- ร ม	--- ช
----------	-----------	---------	---------	------	-------	--------	-------

-- ล ม	--- ร	-- ม ด	--- ร	-- ม ด	--- ล	-- ด ช	-- ช ช
--------	-------	--------	-------	--------	-------	--------	--------

-- ช ช	-- ช ช	----	--- ด	-- ร ม	--- ช	-- ล ม	--- ร
--------	--------	------	-------	--------	-------	--------	-------

-- ม ด	--- ร	-- ม ด	--- ล	-- ด ช	-- ช ช	-- ช ช	-- ช ช
--------	-------	--------	-------	--------	--------	--------	--------

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิดท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดียว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลง จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. สองชั้น บรรทัดที่ 1 ห้องที่ 1-7 และบรรทัดที่ 2 ห้องที่ 1-7 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน
3. ช่วงนำร้อง กระสวนทำนองและกระสวนจังหวะใช้ลักษณะเป็นโน้ตสองตัวในห้องเพลง
4. สามชั้น ห้องที่ 7 และสองชั้น ห้องที่ 6 ส่วนใหญ่มีกระสวนทำนองแบบลักจังหวะ
5. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ สองชั้น บรรทัดที่ 1 และ 2 ใช้สำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

สรุป

เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน เถา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว เพลงก่อนนำร้องก่อนที่จะเข้าเนื้อร้อง จบวรรคเพลงด้วยเสียงหลักของบันไดเสียง มีกระสวนทำนองและกระสวนจังหวะแบบลักจังหวะที่ตรงกันทุกห้องของในแต่ละท่อน

9.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

9.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น มีประเภทเพลงที่จำกัด โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 1 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น ที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงเครื่องสายผสม

ตาราง 17 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

ประเภทวงที่ใช้	ปี่พาทย์ไม้นวม	ปี่พาทย์ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี
สำเนียงภาษา					
ภาษาญี่ปุ่น		เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน	เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน	เพลงญี่ปุ่นจะอ่อน	

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่นประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม้นวม วงเครื่องสาย และวงเครื่องสายผสม

9.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น ได้เลือกใช้คำร้องจากวรรณกรรมเรื่องพระลอจนลักษณ ซึ่งเนื้อร้องไม่ได้เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ญี่ปุ่น

ตาราง 18 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น

คำร้อง	มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้นๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้นๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา		✓			พระลอ นรลักษณ์	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่นประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องจำกัดอันประกอบด้วย ใช้แต่ภาษาไทย และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

10. เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยวรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของเงี้ยว ซึ่งในความเข้าใจของคนไทย คำว่า “เงี้ยว” คือชาติพันธุ์ที่ใหญ่ คือ “คนไต” ที่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศพม่า และทางภาคเหนือของประเทศไทย พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยวในเพลงไทยมีอยู่จำกัด กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

10.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

10.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเงี้ยวรำลึก

10.1.2 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเส่เลเมา

10.1.1 เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว ในเพลงเถา

เพลงเงี้ยวรำลึก เถา หน้าทับลาว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน และมีสร้อยเพลงในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว สามชั้น ท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สามชั้น ท่อน 2 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 2 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ชั้นเดียว ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ชั้นเดียว ท่อน 2 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง เนื้อร้องประพันธ์โดยนายคงศักดิ์ คำศิริ

เพลง เงี้ยวรำลึก เถา

สามชั้น

ท่อน 1

สรวมชีพอภิบาทบาทบงสุ์

พระผู้ทรงดำรงมหาอาณาจักร

ประเทศไทยให้ไทยได้พำนัก

ร่วมเย็นเกล้าจนประจักษ์ทั่วแดนไทย

ท่อน 2

พระพจนานำชมสมเป็นเจ้าของ

ระรินเจ้าขึ้นอุบายมปราศรัย

เสนาะไสตปราโมทย์สมานใจ

ชวนจงรักต่อใต้ฟ้าฐลี

สองชั้น

ท่อน 1

ทรงกรุณาข้าบาทราชมุทิต

ปลุกน้ำจิตไทยนิยมสมราชา

มิตรไทยไพร่ฟ้าประชาชี

ได้พึงบารมีโดยเพียงเพ็ญ

ท่อน 2

พระทรงกรุณาด้วยปราโมทย์

เกื้อประโยชน์บำรุงสุขดับทุกข์เข็ญ

ใครเดือดร้อนพระก็ผ่อนให้ร่มเย็น

ไทยจึงเด่นด้วยพระบารมี

ชั้นเดียว

ท่อน 1

ขอพระองค์เสด็จดำรงเสวยตฉัตร

สิริสวัสดิ์พิพัฒน์เพิ่มเฉลิมศรี

เจริญพระชนม์พรรษากว่าร้อยปี

สรรพภัยอย่ามีมาแผ้วพาน

พ่อน 2

ไดพระองค์ปองประสงค์จงประสิทธิ์
ผดุงแผ่นดินภิรมโศภมไพเราะ

เลิศพระฤทธิ์กฤษดาเดชาฐาน
โสดดีสมมานมวไลไทยหมายใจเออย

เพลง เจี้ยวรำลึก เถา

(----	--- ม	----	--- ร	----	--- ด	----	--- ล)
-------	-------	------	-------	------	-------	------	--------

(----	--- ม	----	--- ร	----	--- ด	----	--- ล)
-------	-------	------	-------	------	-------	------	--------

(----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช	----	--- ล)
-------	-------	------	-------	------	-------	------	--------

(----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช	----	--- ล)
-------	-------	------	-------	------	-------	------	--------

สร้อยสามชั้น

----	--- ล	----	--- ล	----	--- ล	-- ดิมิ	- มิ - ล
------	-------	------	-------	------	-------	---------	----------

----	--- ล	-- ดิมิ	- มิ - ล	-- ดิมิ	- มิ - ล	ดิมิ มิ ม	- ม - ล
------	-------	---------	----------	---------	----------	-----------	---------

----	--- ล	----	--- ล	----	--- ล	-- ดิมิ	- มิ - ล
------	-------	------	-------	------	-------	---------	----------

----	--- ล	-- ดิมิ	- มิ - ล	-- ดิมิ	- มิ - ล	ดิมิ มิ ม	- ม - ล
------	-------	---------	----------	---------	----------	-----------	---------

สามชั้น

พ่อน 1

----	----	--- ม	-- ม ม	-- ช ม	ร ด ร ม	--- ช	--- ล
------	------	-------	--------	--------	---------	-------	-------

----	----	- ร - ร	--- ม	ลชม มรด	- ร - ม	- ช - ล	ลชม ช ล
------	------	---------	-------	---------	---------	---------	---------

----	มิ วิ ดิ	วิ ดิ ลช	ดิ ลช ม	มรด ร ม	มรด ช ม	มรด ร ม	ร ด ชุ ล
------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	----------

--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	--- ช	--- ดิ	--- วิ	- มิ - ช
-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	----------

----	- ร - ม	----	- ช - ล	-- ลชม	-- ดิลช	วิดิ มิ วิดิ	----
------	---------	------	---------	--------	---------	--------------	------

-- ดิลช	-- ลชม	มรด - ร	----	-- รดล	-- มรด	ชมร ลชม	----
---------	--------	---------	------	--------	--------	---------	------

-- มิ มิ	ช มิ วิ ดิ	-- วิ วิ	มิ วิ ดิ	-- ดิ ดิ	วิ ดิ ลช	ม ช ล ดิ	----
----------	------------	----------	----------	----------	----------	----------	------

ล ช ดั ล	ดั ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร	ลชม ชมร	มรด รดล	ดัลช ลชม	- ช - ล
----------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

กลับต้น

สร้อยสามชั้น

----	--- ล	----	--- ล	----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล
------	-------	------	-------	------	-------	----------	----------

----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล	-- ดัรมี	- มี - ล	ดัรมี มี ม	- ม - ล
------	-------	----------	----------	----------	----------	------------	---------

----	--- ล	----	--- ล	----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล
------	-------	------	-------	------	-------	----------	----------

----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล	-- ดัรมี	- มี - ล	ดัรมี มี ม	- ม - ล
------	-------	----------	----------	----------	----------	------------	---------

พ่อน 2

(ม ม ช ด	ร ม ช ด	ร ม ช ด	ร ม ร ม)	(ม ม ช ด	ร ม ร ม	ช ม ร ม	ช ล ช ล)
----------	---------	---------	----------	----------	---------	---------	----------

(ม ด ร ม)	(ม ด ร ม)	(ดั ล ช ม)	(ดั ล ช ม)	(ม ด ร ม)	(ม ด ร ม)	(ร ม ช ล)	(ร ม ช ล)
-----------	-----------	------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------

----	มี วิ ดั ล	ดั ล ช ม	ช ม ร ม	-- ร ม	ร ม --	ม ร ด ล	ด ล ช ล
------	------------	----------	---------	--------	--------	---------	---------

(ด ล ช ล)	(ด ล ช ล)	(ด ล ช ล)	(ด ล ช ล)	(ด ล ช ล)	ด ล ช ล	- ด - ร	- ม - ช
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

(- ร - ม)	(- ร - ม)	(- ช - ล)	(- ช - ล)	-- ลชม	-- ดัลช	วิ ดั ล มี วิ ดั	----
-----------	-----------	-----------	-----------	--------	---------	------------------	------

-- ดัลช	-- ลชม	มรด - ร	----	-- รดล	-- มรด	ชมร ลชม	----
---------	--------	---------	------	--------	--------	---------	------

-- มี มี	ช มี วิ ดั	-- วิ วิ	มี วิ ดั ล	-- ดั ดั	วิ ดั ล ช	ม ช ล ดั	----
----------	------------	----------	------------	----------	-----------	----------	------

ล ช ดั ล	ดั ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร	ลชม ชมร	มรด รดล	ดัลช ลชม	- ช - ล
----------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

กลับต้น

สร้อยสองชั้น

----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล	-- ดัรมี	- มี - ล	ดัรมี มี ม	- ม - ล
------	-------	----------	----------	----------	----------	------------	---------

----	--- ล	-- ดัรมี	- มี - ล	-- ดัรมี	- มี - ล	ดัรมี มี ม	- ม - ล
------	-------	----------	----------	----------	----------	------------	---------

สองชั้น

พ่อน 1

----	--- ม	----	- ช - ล	----	- ร - ม	----	- ช - ล
------	-------	------	---------	------	---------	------	---------

----	--- ม	----	- ฌ - ล	- ตั - ล	- ฌ - ด	--- ร	- ม - ฌ
----	--- ม	----	- ฌ - ล	- ตั - ล	- ฌ - ด	--- ร	---
----	ซั ม วั ตั	--- วั	- ล - ตั	- ล ล ล	- มั - วั	- ตั - ล	- ฌ - ล

กลับต้น

สร้อยสองชั้น

----	--- ล	-- ตั วั มั	- มั - ล	-- ตั วั มั	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	- ม - ล
----	--- ล	-- ตั วั มั	- มั - ล	-- ตั วั มั	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	- ม - ล

พ่อน 2

----	- ตั วั มั	ซั ม วั ตั	วั มั ฌ ล	----	ม ต ร ม	ฌ ม ร ต	ร ม ฌ ล
----	ด ล ฌ ล	----	- ล ฌ ล	ด ร ม ม	- ฌ - ล	- ด - ร	- ม - ฌ
----	- ร - ม	----	- ฌ - ล	- ตั - ล	- ฌ - ตั	--- วั	--- มั
- ล ล ล	- ฌ - มั	- วั - ตั	- ล - ตั	- ล ล ล	- มั - วั	- ตั - ล	- ฌ - ล

กลับต้น

สร้อยชั้นเดียว

--- ล	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	- ม - ล	---	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	---
-------	----------	---------------	---------	-----	----------	---------------	-----

ชั้นเดียว

พ่อน 1

--- ม	ฌ ล ฌ ล	ฌ ล ร ม	ฌ ล ฌ ล	ตั ล ตั ม	ฌ ล ฌ ล	ตั ล ฌ ต	ร ม ร ฌ
--- ม	ฌ ล ฌ ล	ตั ล ฌ ต	ร ม ร ม	ฌ ม ฌ ม	ร ต ล ต	ล ต ม ร	ด ล ฌ ล

กลับต้น

สร้อยชั้นเดียว

--- ล	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	- ม - ล	---	- มั - ล	ตั วั มั มั ม	- ม - ล
-------	----------	---------------	---------	-----	----------	---------------	---------

พ่อน 2

--- มั	วั ตั ฌ ล	ฌ ตั วั มั	วั ตั ฌ ล	- ด ร ม	ร ม ฌ ล	ตั ล ฌ ต	ร ม ร ฌ
--------	-----------	------------	-----------	---------	---------	----------	---------

ชั้นชายอย่าฮักอย่าลาย ก่อบ่อเทียมคนจน

เส้เลเมาผู้เดียวบักทัก

ข้ามน้ำลึก เลิกผ่ซิ่นสูงสูง

หางของน้องเหมือนดังหางนกยูง (เห้ย เห้ย ซิมาเห้ย ซิมารักน้องนางเนียน)

ชั้นชายอย่าฮักอย่าลาย ก่อบ่อเทียมคนจน

เพลง เส้เลเมา สองชั้น

----	--- ซ	----	- ด - ล	----	- ม - ซ	-- ล ซ	ล ด - ล
----	--- ซ	----	- ด - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	--- ม	- ร ม ซ
----	--- ซ	----	- ด - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	--- ม	- ร - ด
--- ด	--- ด	-- ร ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ม	--- ร	- ด - ล
----	----	- ซ ล ด	- ซ - ล	----	- ซ ล ด	ล ซ ล ด	- ม - ซ
- ซ - ด	-- ร ม	- ซ - ม	- ร - ด	----	----	ด ซ ล ด	- ซ - ล
----	- ซ ล ด	ล ซ ล ด	- ม - ซ	- ซ - ด	-- ร ม	- ซ - ม	- ร - ด

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น (โด เร มี ซอล ลา)
4. จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 2.1 วรรคแรกของบรรทัดที่ 1, 2 และ 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
 - 2.2 บรรทัดที่ 5 วรรคที่ 2, บรรทัดที่ 6 วรรคที่หนึ่ง และบรรทัดที่ 7 ใช้จำนวนทำนอง

ซ้ำกัน

สรุป

เพลงเส่เลมามีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการซ้ำทำนองช่วงต้นเพลง และทำเพลง และถือว่าการซ้ำที่มีความสำคัญ กล่าวคือ เป็นช่วงต้นเพลง และปิดทำเพลง ซึ่งทำให้เห็นมิติของการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของทำนองเพลง เพลงจะมีความชัดเจน มีความกระชับ และการซ้ำทำนอง เป็นจุดดึงความสนใจของบทเพลงและเป็นทำนองเอกลักษณ์ของเพลงอีกประการหนึ่ง

10.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

10.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว มีประเภทเพลงที่จำกัด โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 2 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา และประเภทเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว ที่จัดอยู่ในกลุ่มเพลงบังคับทาง เช่น เพลงเงี้ยวรำลึก เพลงเส่เลเมา มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม่แข็ง วงปี่พาทย์ไม่นม และวงเครื่องสาย

ตาราง 19 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

ประเภทวงที่ใช้	ปี่พาทย์ไม่แข็ง	ปี่พาทย์ไม่นม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี
สำเนียงภาษา					
ภาษาเงี้ยว	เพลงเงี้ยวรำลึก เพลงเส่เลเมา	เพลงเงี้ยวรำลึก เพลงเส่เลเมา	เพลงเงี้ยวรำลึก เพลงเส่เลเมา		

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยวประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีกว้างขวางอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม่แข็ง วงปี่พาทย์ไม่นม และวงเครื่องสาย

10.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวพันกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว มีเพลงที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์เงี้ยว เช่น เพลงเส่เลเมา เป็นต้น

ตาราง 20 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวพันกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว

คำร้อง	มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์	ใช้แต่ภาษาไทย	ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้นๆ	เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้นๆ	ใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียงภาษา						
ภาษาเงี้ยว	✓			ประพันธ์เฉพาะ	ประพันธ์ขึ้นใหม่	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

11. เพลงสำเนียงภาษาตลุง

เพลงสำเนียงภาษาตลุง มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของตลุง คำว่า “ตลุง” คือกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ของไทย นับถือศาสนาพุทธ พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาตลุงในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างจำกัด กล่าวคือ พบได้จากเพลงประเภทเพลงเถา และเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของบทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาตลุง

11.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาตลุง

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาตลุง ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลงประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

11.1.1 ประเภทเพลงเถา เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงเทพชาติรีเถา

11.1.2 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงกราวตะลุง

11.1.1 เพลงสำเนียงภาษาตลุง ในเพลงเถา

เพลงเทพชาติรีเถา นายบุญยงค์ เกตุคง ได้นำทำนองเพลงนี้มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 2 ชั้น และ 3 ชั้น เรียบเรียงเป็นเพลงเถา โดยแต่งให้เป็นเพลงที่มีสำเนียงปักข์ได้ (ภาษาตลุง) สอดแทรกเครื่องหนังที่ใช้บรรเลงกำกับจังหวะ คือ โทนชาติรี

ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง 2 ท่อน สามชั้นท่อน 1 มีความยาว 8 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 12 บรรทัดเพลง สองชั้น ท่อน 1 มีความยาว 4 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 6 บรรทัดเพลง ชั้นเดียว ท่อน 1 มีความยาว 2 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 3 บรรทัดเพลง ครึ่งชั้น ท่อน 1 มีความยาว 1 บรรทัดเพลง ท่อน 2 มีความยาว 1 บรรทัดเพลงครึ่ง (ไม่ทราบนามผู้แต่งเนื้อร้อง)

เพลง เทพชาติรี เถา

สามชั้น

ท่อน 1

เทพเธอบรรเลอโฉมประโลมลาค

สมมาตชายเลิศประเสริฐศรี

สำอางองค์ทรงส่วนถ้วนอินทรีย์

ชายชาติรีดีจบอยู่ครบครัน

ท่อน 2

พระปรีชาสามารถทจากล้ำ

ลือเดชาทั่วทบวงสรวงสวรรค

สถิตแท่นทิพย์อาสน์ดาษสุวรรณ

พร้อมกำนันบางบำเรอเสนอนवल

สองชั้น

ท่อน 1

พระปฏิสนธิชาตินิราศปาง

หวังสร้างบารมีให้ดีถ้วน

ท่อน 2

เป็นพระรองงามโฉมประโลมชวน

ต้องรัญจวนโศกามาราวไพร

ชั้นเดียว

ท่อน 1

นางมารย่อนย้าหาทำได้

ใครคิดฆ่าก็ไม่ยับดับสังขาร

ท่อน 2

ด้วยบารมีสร้างมาช่วยพาไป

จวบจนได้เมรีเป็นที่ครอง

เพลง เทพชาติรี เถา

สามชั้น

ท่อน 1

----	---ช	----	---ดี	---ช	---ชี	---ดี	ชีมรีดี
----	----	---รี	---มี	-ดี-	รีดีลช	ลชมช	-ล-ดี
----	----	มชรม	-ช-ล	---ช	-ล-	-ดี-รี	มีดีมี
----	----	ชีมรีดี	-รี-ดี	รีดีลช	-ดี-	รมชล	ดีช-ล
----	----	รมชล	ดีลชม	--ดีล	ชม--	ชูลุตร	มดรม
----	----	รมชล	ดีลชม	--ดีล	ชม--	ชูลุตร	ดลู-ด
----	----	รมชล	ดีลชม	--ดีล	ชม--	ชูลุตร	มดรม
----	----	รมชล	ดีลชม	--ดีล	ชม--	ชูลุตร	ดลู-ด

กลับต้น

ท่อน 2

(----	มรดลู	--ดลู	--ดว	--ชูลู	--ดว	มรดว	-ม-ช)
(----	มรดลู	--ดลู	--ดว	--ชูลู	--ดว	มรดว	-ม-ช)
(----	ดีลชม	--ชม	--ชล	--ชม	--ชล	ดีลดีช	-ล-ดี)

(-----	ดํ ึ ล ฅ ม	-- ฅ ม	-- ฅ ล	-- ฅ ม	-- ฅ ล	ดํ ึ ล ดํ ึ ฅ	- ล - ดํ
(-----	มํ ึ รํ ึ ดํ ึ ล	-- ดํ ึ ล	-- ดํ ึ รํ ึ	-- ฅ ล	-- ดํ ึ รํ ึ	มํ ึ รํ ึ มํ ึ ดํ	- รํ ึ - มํ
(-----	มํ ึ รํ ึ ดํ ึ ล	-- ดํ ึ ล	-- ดํ ึ รํ ึ	-- ฅ ล	-- ดํ ึ รํ ึ	มํ ึ รํ ึ มํ ึ ดํ	- รํ ึ - มํ
-----	-----	ร ม ฅ ล	ดํ ึ ล ฅ ม	-- ดํ ึ ล	ฅ ม --	ฅ ล ุ ด ร	ม ด ร ม
-----	-----	ร ม ฅ ล	ดํ ึ ล ฅ ม	-- ดํ ึ ล	ฅ ม --	ฅ ล ุ ด ร	ด ล ุ - ด
-----	-----	ร ม ฅ ล	ดํ ึ ล ฅ ม	-- ดํ ึ ล	ฅ ม --	ฅ ล ุ ด ร	ม ด ร ม
-----	-----	ร ม ฅ ล	ดํ ึ ล ฅ ม	-- ดํ ึ ล	ฅ ม --	ฅ ล ุ ด ร	ด ล ุ - ด
(ฅ ฅ ล ฅ	ล ฅ ล ฅ)	(ม ม ฅ ม	ฅ ม ฅ ม)	(ฅ ฅ ล ฅ	- ล - ฅ)	(ม ม ฅ ม	- ฅ - ม)
(ฅ ฅ ล ฅ)	(ม ม ฅ ม)	(ฅ ฅ ล ฅ)	(ม ม ฅ ม)	(ฅ ฅ ล ฅ)	- ล ุ ด ร	ม ร ฅ ม	- ร - ด

กลับต้น

สองชั้น

พ่อน 1

-----	---- ด	--- ดํ	-----	มํ ึ รํ ึ ดํ ึ ล	- ดํ --	รํ ึ รํ ึ มํ ึ รํ ึ	ดํ ึ ล - ดํ
-----	-----	- ฅ - ล	- ดํ - รํ ึ	- มํ ึ รํ ึ ดํ	- รํ ึ --	ดํ ึ ล - ดํ	- ม ฅ ล
-----	-----	- ฅํ - ลํ	- ฅํ - มํ	--- ฅํ	- มํ --	ดํ ึ รํ ึ มํ ึ รํ ึ	ดํ ึ ล - ดํ
-----	-----	- ฅํ - ลํ	- ฅํ - มํ	--- ฅํ	- มํ --	ดํ ึ รํ ึ มํ ึ รํ ึ	ดํ ึ ล - ดํ

กลับต้น

พ่อน 2

(ด ร ด ด	ร ม ร ร	ม ฅ ม ม	ฅ ล ฅ ฅ)	(ด ร ด ด	ร ม ร ร	ม ฅ ม ม	ฅ ล ฅ ฅ)
(ม ฅ ม ม	ฅ ล ฅ ฅ	ล ดํ ล ล	ดํ ึ รํ ึ ดํ ึ	(ม ฅ ม ม	ฅ ล ฅ ฅ	ล ดํ ล ล	ดํ ึ รํ ึ ดํ ึ
(ล ดํ ล ล	ดํ ึ รํ ึ ดํ ึ	รํ ึ มํ ึ รํ ึ	มํ ึ ฅํ มํ ึ	(ล ดํ ล ล	ดํ ึ รํ ึ ดํ ึ	รํ ึ มํ ึ รํ ึ	มํ ึ ฅํ มํ ึ
--- มํ	-----	- ฅํ - ลํ	- ฅํ - มํ	--- ฅํ	- มํ --	ดํ ึ รํ ึ มํ ึ รํ ึ	ดํ ึ ล - ดํ

--- มั	----	- ฑ - ลั	- ฑ - มั	--- ฑ	- มั --	ตั รั มั รั	ตั ล - ตั
--------	------	----------	----------	-------	---------	-------------	-----------

- มั รั ตั	มั รั ตั ล	รั ตั ล ฑ	ตั ล ฑ ม	-- ฑ ล	ด ร ม ฑ	ม ร ด ร	ม ฑ - ด
------------	------------	-----------	----------	--------	---------	---------	---------

กลับต้น

ชั้นเดียว

พ่อน 1

- ตั ตั ตั	- ตั ตั ตั	- รั มั รั	ตั ล - ตั	- ม ฑ ล	- ตั - รั	- มั - รั	- ตั - ล
------------	------------	------------	-----------	---------	-----------	-----------	----------

- มั มั มั	- มั มั มั	- รั มั รั	ตั ล - ตั	- มั มั มั	- มั มั มั	- รั มั รั	ตั ล - ตั
------------	------------	------------	-----------	------------	------------	------------	-----------

กลับต้น

พ่อน 2

(- ด - ร	- ม - ฑ)	(- ด - ร	- ม - ฑ)	(ล ฑ ม ฑ	- ล - ตั)	(ล ฑ ม ฑ	- ล - ตั)
----------	----------	----------	----------	----------	-----------	----------	-----------

(- ฑ - ตั	- รั - มั)	(- ฑ - ตั	- รั - มั)	- มั มั มั	- มั มั มั	- รั มั รั	ตั ล - ตั
-----------	------------	-----------	------------	------------	------------	------------	-----------

- มั มั มั	- มั มั มั	- รั มั รั	ตั ล - ตั	- ม ฑ ล	- ตั - รั	- ตั - รั	รั รั - ตั
------------	------------	------------	-----------	---------	-----------	-----------	------------

กลับต้น

ครึ่งชั้น

พ่อน 1

- ตั ตั ตั	- ล - ตั	- ล ตั รั	มั รั ตั ล	รั ตั ล ฑ	ตั ล ฑ ม	ล ฑ ม ร	ฑ ม ร ด
------------	----------	-----------	------------	-----------	----------	---------	---------

กลับต้น

พ่อน 2

(ด ร ม ฑ)	(ด ร ม ฑ)	(ม ฑ ล ตั)	(ม ฑ ล ตั)	(ฑ ตั รั มั)	(ฑ ตั รั มั)	(ฑ มั รั ตั)	(ฑ มั รั ตั)
-----------	-----------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

รั ตั ล ฑ	ตั ล ฑ ม	ล ฑ ม ร	ฑ ม ร ด
-----------	----------	---------	---------

กลับต้น

ลูกหมุด

- ตั ตั ตั	- ล - ตั	- ล ตั รั	มั รั ตั ล	- ม ฑ ล	ตั ฑ - ล	- ล ตั รั	มั ตั - รั
------------	----------	-----------	------------	---------	----------	-----------	------------

-- มั รั	ตั ล ด ฑ	-- ตั ล	ฑ ม ฑ ร	- ร ม ฑ	- ม ฑ ล	- ฑ ล ตั	- ล ตั รั
----------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	-----------

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงชนิด 2 ท่อน
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด

(ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ
 - 2.1 สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 5 และบรรทัดที่ 7 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.2 สามชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 6 และบรรทัดที่ 8 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.3 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 7 และบรรทัดที่ 9 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.4 สามชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 8 และบรรทัดที่ 10 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.4 สองชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 3 และบรรทัดที่ 4 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.4 สองชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 4 และบรรทัดที่ 5 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน
 - 2.5 ชั้นเดียว ท่อน 1 บรรทัดที่ 1 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน มีการซ้ำทำนองสั้น ๆ วนซ้ำประโยคเพลงในท่อน

สรุป

เพลงเทพชาตรี เถา มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีอัตราจังหวะครึ่งชั้น มีการซ้ำจำนวนทำนองสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว โดยเป็นการซ้ำในวรรคเพลง และซ้ำทั้งประโยคเพลง ซึ่งเป็นเพลงที่มีการซ้ำทำนองครบอัตราจังหวะเพลง

11.1.2 เพลงสำเนียงภาษาตลุง ในเพลงเกร็ด

เพลงกราวตลุง อัตรารัจจะขั้นเดียว ประกอบด้วยการแบ่งท่อนเพลง
ท่อนเดียว กล่าวคือ มีความยาว 4 บรรทัดเพลงครึ่ง และมีทำนองรับ มีความยาว 4 บรรทัด
เพลง ใช้บรรเลงในเพลงชุดลิบสองภาษา

เพลง กราวตลุง

ท่อน 1

- ม ช ล	- ช ล ด	- ล ด รั	- ด รั ม	--- ม	--- ม	- ม ม ม	- ม - ม
-- รั ช	-- รั ช	-- รั ม	ช ม รั ด	-- รั ล	-- รั ด	-- รั ม	ช ม รั ด
-- รั ล	-- รั ด	-- รั ม	ช ม รั ด	รั ม รั ด	รั ด ท ล	ท ช ล ท	- ล --
รั ม รั ด	รั ด ท ล	ท ช ล ท	- ล --	รั ด ท ล	รั ด ท ล	รั ด ท ล	รั ด ท ล
ล ล ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	- ท - ล				

เนื้อร้อง ตลุงเบื้องต้น

จำกูจะไป ให้มันถึงเรือน	จะไปเตื่อน บองตัน ที่มันทำเฉยเหะ
ฝ่ายว่าบ้องตัน มันฝันแลเห็น	กระโดดโลดเต้น เขามือตีแปะ
ลิบสองบ้องตัน เสรีฝันตื่นนอน	พาเมียรีบจร เขาตงพงป่า
ถือหอกกำยำ ดำมยาวสามวา	เข้าตงพงป่า เทียวหาเนื้อทราย
เสียงนกร้องบอก หัวถลอกเลือดขบ	บ้องตันแลพบ ร้องเรียกอียาย
เสียงนกบอกเหตุ กูตั้งเกตมาหลาย	คงจะปะเสื่อร้าย ยายเร่งระวังตัว
ถ้ามันโสกเข้า อย่าซ้ำอียาย	จงยึดบันท้าย เอาไว้อย่างกลัว
กูจะแทงด้วยหอก ให้มันถลอกหัว	จะได้เอาตัว ไปถวายเจ้านาย

ทำนองรับกราวตลุง

- ม ช ล	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ม ร ช ม	- ม ช ล	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด
- ช - ช	ร ช - ด	-- รั ด	ท ล ช ล	- ช - ช	ร ช - ด	-- รั ด	ท ล ช ล
-- รั ด	ท ล ช ล	-- ช ด	ท ล ช ล	-- รั ด	ท ล ช ล	-- ช ด	ท ล ช ล
รั ด ท ล	รั ด ท ล	รั ด ท ล	รั ด ท ล	ล ล ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	- ท - ล

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดี่ยว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. วรรคจบของเพลงในทุกท่อน จบเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง คือ เสียงลา

(ด6)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการใช้เสียงรองของบันไดเสียงโด คือเสียงที่ 7 เสียง ที (ด7)
3. มีทำนองลูกเท่าเสียงลาเป็นประโยคจบของเพลง

สรุป

เพลงกราวตะลุง มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดี่ยว มีการใช้เสียงรอง และจบประโยคเพลงด้วยลูกเท่าเสียงลา

11.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาตลุง

11.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาตลุง มีประเภทเพลงที่จำกัด โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 2 ประเภท คือ ประเภทเพลงเถา และเพลงเกร็ด จึงส่งผลต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย เพลงสำเนียงภาษาตลุง เช่น เพลงเทพชาตรี เถา มักใช้วงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ไม้แข็ง และวงปี่พาทย์ไม้นวม

ตาราง 21 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาตลุง

ประเภทวงที่ใช้	ปี่พาทย์ไม้แข็ง	ปี่พาทย์ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสายผสม	มโหรี
สำเนียงภาษา					
ภาษาตลุง	เพลงเทพชาตรี เพลงกราวตะลุง	เพลงเทพชาตรี			

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาตลกประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย วงปี่พาทย์ไม้แข็ง และวงปี่พาทย์ไม้นวม

11.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาตลก มีคำร้อง/บทร้อง ที่ใช้แต่ภาษาไทย

ตาราง 22 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาตลก

คำร้อง	มีการใช้ภาษาของลุ่มชาติพันธุ์	ใช้แต่ภาษาไทย	ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้นๆ	เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้นๆ	ใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียงภาษา		✓			ประพันธ์ขึ้นใหม่	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาตลกประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องจำกัดอันประกอบด้วย ใช้แต่ภาษาไทย และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

12. เพลงสำเนียงภาษาชา

เพลงสำเนียงภาษาชา มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์คือ ในสำนวนของทำนองเพลง มีรูปแบบทางสังคีตลักษณะที่สำแดงการเลียนแบบเพลงของชา ซึ่ง “ชา” เป็นกลุ่มหนึ่งที่อยู่ทางภาคอีสานของประเทศไทย พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษาชาในเพลงไทยมีอยู่ค่อนข้างจำกัด กล่าวคือ พบได้

จากเพลงเกร็ด โดยการศึกษาวิเคราะห์สังคีตลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษารูปแบบของ บทเพลง และวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงสำเนียงภาษาข่า

12.1 การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาข่า

การวิเคราะห์สังคีตลักษณะเพลงสำเนียงภาษาข่า ประกอบด้วยตัวอย่างของเพลง ประเภทต่าง ๆ และแสดงตัวอย่างทำนองเพลงประกอบ ดังนี้

12.1.1 ประเภทเพลงเกร็ด เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างวิเคราะห์ คือ เพลงข่า

12.1.1 เพลงสำเนียงภาษาข่า ในเพลงเกร็ด

เพลงข่า เป็นเพลงสำเนียงภาษา อัตรารังหระ 2 ชั้น หน้าทับพิเศษ เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 4 บรรทัดเพลง เนื้อร้องแต่งโดยครูปลัดพื่อน

เพลง ข่า

ปรือกข้าเปรี๊อก ข้าข้าปรือก	ต้มมาปรือก ปรือก ปรือก
มาจะกล่าวถึงเมืองเจ้าข่า (เข้าหน้าแฮ)	ครอบครองพาราอยู่ที่เมืองปี้ลือก
เมื่อได้ฟังทูลจากพวกเสนา (เข้าหน้าแฮ)	ว่ามีคนมาจากเมืองบางกอก
มันมาลาถึงฝูงสัตว์ในป่า (เข้าหน้าแฮ)	มวดม้วยมรณาไปเสียหลายครอก
เมื่อท้าวได้ฟังให้แสนโกรธา (เข้าหน้าแฮ)	กระที่บบาทาเสียดังก๊อกก๊อก
สัตว์ในป่าของกูเลี้ยงไว้ (เข้าหน้าแฮ)	ช่างไม่เกรงใจเลยไ้พวกก๊กก๊อก
จะต้องยกพวกพลจรดออกไป (เข้าหน้าแฮ)	กูจับตัวได้กูไม่วั้มันหрок
ตรัสสั่งเสนาให้เตรียมโยธา (เข้าหน้าแฮ)	เร็วเร็วอย่าช้าเฮ้ยไ้ไป ไ้ไป
สั่งเสริ้จจัดแจงกายา (เข้าหน้าแฮ)	ถือหอกด้ามงาขี่ม้าสีหมอก
แล้วให้กองหลังโบกธงสัญญา (เข้าหน้าแฮ)	พอได้เวลาให้ยกทัพออก
พวกพลโยธาต่างให้ฮาลัน	ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน แล้วทำตาหลอก
กวัดแกว่งอาวุธยี่อูดยี่งฟัน	รวดเร็วหุนหัน ขยั้นขยอก
บ้างโลดบ้างเผนบ้างโจนทะยาน	บ้างคืบบ้างคลานท่าขยั้นขยอก
เงื้อมัดเงื้อพร้าทำท่าตีรัน	ท่าแทงท่าฟันพัลวัลกลับกลอก

เพลง ข่า สองชั้น

----	- ม - ซุ	--- ซุ	- ซุ --	- ม - ซุ	- ล - ม	--- ม	- ม --
----	- ซุ - ด	--- ด	- ร --	- ด - ร	- ซุ - ม	--- ม	- ม --
----	- ม - ซุ	--- ซุ	- ซุ --	- ม - ซุ	- ล - ม	--- ม	- ม --
----	- ซุ - ด	--- ด	- ร --	- ด - ร	- ม - ด	--- ด	- ด --

กลับต้น

วิเคราะห์โครงสร้างเพลง

1. เป็นเพลงท่อนเดียว
2. เป็นเพลงประเภทบันไดเสียงเดียว กล่าวคือ ใช้บันไดเสียงโด (โด เร มี ซอล ลา)
3. ใช้เฉพาะเสียงหลักของบันไดเสียงเท่านั้น
4. จบท่อนเพลงด้วยเสียงหลักที่เป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง คือ เสียงโด (ด1)

วิเคราะห์ทำนองเพลง

1. ทำนองดำเนินโดยใช้เสียงหลักของบันไดเสียงเป็นสำคัญ
2. มีการซ้ำทำนอง กล่าวคือ บรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 3 ใช้จำนวนทำนองซ้ำกัน
3. มีทำนองย่ำที่เสียงเดิมทุกบรรทัดของเพลง ในห้องที่ 2, 3 และ 4 กับห้องที่ 6, 7, และ 8
4. มีทำนองที่ลัดจังหวะในห้องที่ 4 และห้องที่ 8 ของทุกบรรทัดเพลง

สรุป

เพลงข่า มีรูปแบบเพลงทั้งโครงสร้างของบทเพลงและทำนองที่มีความเป็นพื้นฐานสำคัญ คือ ตัวบทเพลงยืนอยู่ในบันไดเสียงเดียว มีการซ้ำประโยคเพลง และมีกระสวนทำนองและกระสวนจังหวะที่เหมือนกันในทุกบรรทัดเพลง

12.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงสำเนียงภาษาข่า

12.2.1 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี

เพลงสำเนียงภาษาข่า มีประเภทเพลงที่จำกัด โดยมีพื้นที่ทางดนตรีครอบคลุมประเภทเพลงไทย 1 ประเภท คือ ประเภทเพลงเกร็ด จึงส่งผลกระทบต่อรูปแบบการประสมวงดนตรีไทย

ตาราง 23 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของวงดนตรี เพลงสำเนียงภาษาซ่า

ประเภทวง ที่ใช้	ปีพาทย์ ไม้แข็ง	ปีพาทย์ ไม้นวม	เครื่องสาย	เครื่องสาย ผสม	มโหรี
สำเนียง ภาษา					
ภาษาซ่า	เพลงซ่า	เพลงซ่า			

สรุป

พื้นที่ของวงดนตรีไทยสัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษาซ่า ประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้วงดนตรีจำกัดอันประกอบด้วย วงปีพาทย์ไม้แข็ง และวงปีพาทย์ไม้นวม

12.2.2 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง

ภาษาและคำร้องเป็นเครื่องยืนยันถึงสถานะของสำเนียงของเพลงภาษา โดยเพลงสำเนียงภาษาซ่า มีเพลงสำเนียงภาษาซ่าที่ใช้ภาษาในคำร้อง/บทร้อง โดยใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ซ่า เช่น เพลงซ่า เป็นต้น

ตาราง 24 บทบาทของเพลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภาษาและคำร้อง เพลงสำเนียงภาษาซ่า

คำร้อง	มีการใช้ ภาษา ของกลุ่ม ชาติพันธุ์	ใช้แต่ ภาษาไทย	ใช้บทร้อง จาก วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับชาติ พันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบ วิธีการร้อง และภาษา ของชาติ พันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้อง ใหม่ ภาษาไทย	อื่นๆ
สำเนียง ภาษา						
ภาษาซ่า	✓			ประพันธ์ เฉพาะ	ประพันธ์ เฉพาะ	

สรุป

พื้นที่ของภาษาและคำร้อง สัมพันธ์กับรูปแบบของเพลงไทย โดยเพลงสำเนียงภาษา่าประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ที่ใช้ภาษาและคำร้องค่อนข้างจำกัดอันประกอบด้วย มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ และใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย

2. บทบาทหน้าที่เพลงไทยสำเนียงภาษา

บทบาทหน้าที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษา ย่อมมีพื้นที่หรือกระบวนการใช้งานเพลงโดยอาศัยหลักการต่าง ๆ เป็นปัจจัยประกอบสร้างมิติต่าง ๆ ของบทบาทเพลง โดยการพิจารณาไปที่พื้นที่ของปัจจัยที่ประกอบสร้างของเพลงไทยสำเนียงภาษา จำแนกออกเป็น 5 ส่วนหลัก ประกอบด้วย พื้นที่ทางสังคมลักษณะ พื้นที่ของเพลงภาษากับประเภทเพลงไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับบทบาทการใช้งาน พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง ซึ่งผลการวิเคราะห์จะสามารถจัดจำแนกระดับของกลุ่มเพลงสำเนียงภาษาที่เป็นตัวแทนของความเป็นชาติพันธุ์ในพื้นที่ของดนตรีไทย และองค์ประกอบจากการวิเคราะห์ที่สามารถสังเคราะห์ระบบความคิด การให้พื้นที่ของเพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์สำแดงกระบวนการทางดนตรีและกระบวนการใช้ประโยชน์ของดนตรี ที่มีความแตกต่างหลากหลาย และเป็นเหตุในการวางระดับความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในเพลงสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษา แตกต่างกันตามบริบททั้ง 5 ส่วน การทราบถึงพื้นที่ต่าง ๆ โดยระบุนัยโดยละเอียดไม่ว่าเป็นคุณลักษณะทางสังคมลักษณะที่ใช้ตัวแทนเพลงต่าง ๆ เพื่อสืบค้นวิเคราะห์กระบวนการสร้างเพลง และต้นรากทางความคิดของสังคมที่สะท้อนภาพการจัดการความซับซ้อนและนิยามความเป็นชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยนัยทางดนตรี และระดับของการใช้ และปรับใช้เพลงที่ได้รับการรังสรรค์ไว้แล้ว เพื่อเป็นบริบทในการสะท้อนภาพความสำคัญของเพลงกลุ่มสำเนียงภาษาต่าง ๆ โดยนัยเรื่องชาติพันธุ์สัมพันธ์กับโอกาสในการเผยตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ สื่อสารผ่านกระบวนการทางดนตรี อาทิ วงดนตรี และโอกาสที่ใช้งาน การจัดประเภทบทเพลง ผู้การวิเคราะห์รูปแบบของภาพตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ในการจัดลำดับชั้นของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านมุมมองของภาพตัวแทนทางดนตรีไทย

2.1 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์

ตาราง 25 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์

พื้นที่เพลง สำเนียง ภาษา	การเปลี่ยน บันไดเสียง	การจบ เพลงด้วย เสียงที่ ไม่ใช่ Tonic	การทำ เทียวกลับ/ ทางเปลี่ยน	การซ้ำ สำนวน	ความ หลากหลาย ของจำนวน ท่อนเพลง	การซ้ำ ทำนอง	สำนวน ล้อ - รับ - ขัด - ต่อ
ภาษาแขก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาจีน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาเขมร	✓	✓		✓		✓	✓
ภาษาพม่า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาลาว	✓	✓	✓	✓		✓	✓
ภาษามอญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาญวน	✓	✓	✓	✓		✓	✓
ภาษาฝรั่ง	✓	✓	✓	✓		✓	
ภาษาญี่ปุ่น				✓		✓	
ภาษาเขี้ยว		✓		✓		✓	✓
ภาษาตลุง		✓		✓		✓	✓
ภาษาข่า				✓		✓	

สรุป เพลงสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษา หลักการวิเคราะห์ทางสังคีตลักษณ์เพื่อแสดงพื้นที่ของความสลับซับซ้อนและความหลากหลายของโครงสร้างเพลง จากการวิเคราะห์เพลงตัวอย่างประเภทต่าง ๆ ทั้ง 12 สำเนียงภาษาโดยการวิเคราะห์ทำนอง และการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างรูปแบบของบทเพลง พบว่าการที่บทเพลงมีขอบเขตของความซับซ้อนในการก่อตัวของสำเนียงภาษาแต่ละภาษา เป็นพื้นที่และมีอิทธิพลในการจัดลำดับโครงสร้างทางดนตรีของเพลงตามสำเนียงภาษาต่าง ๆ โดยการกำหนดรูปแบบและสังคีตลักษณ์ เพื่อใช้จำแนกการวิเคราะห์มีประเด็นดังนี้ การเปลี่ยนบันไดเสียง การจบด้วยเสียงที่ไม่ใช่เสียง Tonic การทำเทียวกลับและ

ทางเปลี่ยน การซ้ำสำนวน ความหลากหลายของจำนวนท่อนเพลง การซ้ำทำนอง และสำนวน ล้อ-รับ-ขัด-ต่อ ทั้งหมดนี้เป็นรูปแบบปัจจัยที่สามารถใช้วัดพัฒนาการของชั้นต่าง ๆ ในบทเพลงสำเนียงภาษา และพื้นที่ความหลากหลายทางสังคีตลักษณะของเพลงสำเนียงภาษาต่าง ๆ ทั้ง 12 ภาษา ผลจากการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทยครบทั้ง 7 ประการ (2) เพลงสำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาญวน มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทย 6 ประการ (3) เพลงสำเนียงภาษาเขมร และสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทย 5 ประการ (4) เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว และสำเนียงภาษาตลุง มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทย 4 ประการ (5) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาฮา มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทย 2 ประการ

เมื่อจัดกลุ่มตามลำดับ โดยวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ระดับจะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษามีพื้นที่หลากหลายในส่วนของสังคีตลักษณะ และทั้ง 12 สำเนียงภาษา มีลำดับชั้นเป็นกลุ่มที่มีส่วน (Contribution) ในพื้นที่สังคีตลักษณะเพลงไทยต่างกัน ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเขมร และสำเนียงภาษาฝรั่ง

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาตลุง สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาฮา

เมื่อพิจารณาจะพบว่ากลุ่มเพลงในระดับสูง ปรากฏสำเนียงของภาษานั้น ๆ แทบทุกระดับของรูปแบบสังคีตลักษณะของเพลงไทย เป็นสำเนียงภาษาที่เป็นหลักและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของสังคีตลักษณะเพลงไทย และจำนวนเพลง เนื่องจากความหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่ทางสังคีตลักษณะเพลงไทย

2.2 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับประเภทเพลงไทย

ตาราง 26 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับประเภทเพลงไทย

ประเภท เพลง สำเนียง ภาษา	โหมโรง	หน้า พาทย์	เถา	เรื่อง	ตับ	ทยอย	เกร็ด
ภาษาแขก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาจีน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาเขมร			✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาพม่า	✓	✓	✓				✓
ภาษาลาว	✓	✓	✓		✓	✓	✓
ภาษามอญ		✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภาษาญวน			✓			✓	✓
ภาษาฝรั่ง			✓	✓	✓		✓
ภาษาญี่ปุ่น			✓				
ภาษาเงี้ยว			✓				✓
ภาษาตลุง			✓				✓
ภาษาข่า							✓

สรุป เพลงภาษาเป็นชนิดของเพลงไทยที่มีกระจายอยู่ในกลุ่มประเภทเพลงต่าง ๆ ในการวิเคราะห์เรื่องพื้นที่ในประเภทเพลงไทย จำแนกประเภทเพลงไทยตามกลุ่มจากบทบาทหน้าที่ของประเภทเพลง กล่าวคือ เพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเถา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงทยอย และเพลงเกร็ด จากเพลงไทยสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษาพบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก และสำเนียงภาษาจีนมีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย ครบทั้ง 7 ประเภท (2) เพลงสำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษามอญมีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 6 ประเภท (3) เพลงสำเนียงภาษาเขมรมีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 5 ประเภท (4) เพลงสำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 4 ประเภท (5) เพลงสำเนียงภาษาญวน มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 3

ประเภท (6) เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว และสำเนียงภาษาตลุง มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 2 ประเภท (7) เพลงสำเนียงภาษาญีปุ่น และสำเนียงภาษาข่ามีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 1 ประเภท เมื่อจัดกลุ่มตามลำดับ โดยวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ระดับจะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษามีพื้นที่หลากหลายในส่วนของประเภทเพลงไทย และทั้ง 12 สำเนียงภาษา มีลำดับชั้นเป็นกลุ่มที่มีส่วน (Contribution) ในพื้นที่ประเภทเพลงไทยต่างกัน ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษามอญ

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาฝรั่ง

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาตลุง สำเนียงภาษาญีปุ่น และสำเนียงภาษาข่า

เมื่อพิจารณาจะพบว่ากลุ่มเพลงในระดับสูง ปรากฏสำเนียงของภาษานั้น ๆ แทบทุกประเภทของเพลงไทย เป็นสำเนียงภาษาที่เป็นหลักและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของประเภทเพลง และจำนวนเพลง เนื่องจากความหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่ประเภทเพลง ตลอดจนสัมพันธ์โดยตรงต่อการขยายขอบเขตพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมด้วย

2.3 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับบทบาทการใช้งาน

ตาราง 27 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับบทบาทการใช้งาน

หน้าที่เพลง สำเนียง ภาษา	ประกอบ การแสดง	บรรเลง/ ประโคม	พิธีกรรม	เสภา/ ประชัน	งานศพ
ภาษาแขก	✓	✓	✓	✓	
ภาษาจีน	✓	✓		✓	
ภาษาเขมร	✓	✓		✓	
ภาษาพม่า	✓	✓		✓	✓
ภาษาลาว	✓	✓		✓	
ภาษามอญ	✓	✓	✓	✓	✓

หน้าทีเพลง สำเนียง ภาษา	ประกอบ การแสดง	บรรเลง/ ประโคม	พิธีกรรม	เสภา/ ประชัน	งานศพ
ภาษาญวน	✓			✓	
ภาษาฝรั่ง	✓	✓		✓	
ภาษาญี่ปุ่น		✓			
ภาษาเงี้ยว	✓			✓	
ภาษาตลุง	✓				
ภาษาข่า	✓				

สรุป พื้นที่ของเพลงภาษากับบทบาทการใช้งาน เป็นการสำรวจความสัมพันธ์ของเพลงไทยในกลุ่มเพลงสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษา โดยเชื่อมโยงกับบทบาทในการใช้งานเพลง โดยวางบนฐานความคิดว่าเพลงย่อมปฏิบัติภารกิจเพื่อสนองประโยชน์ของมนุษย์ ด้วยหลักการนี้ จึงสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางดนตรีไทย โดยจำแนกตามหลักการเป็น 5 ระดับของบทบาทเพลงสำเนียงภาษาเป็นกลุ่มเพลงที่มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ แต่ละสำเนียงภาษาสำแดงบทบาทในวาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับหน้าที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางดนตรีไทย ดังนี้ ประกอบการแสดง บรรเลงหรือประโคม พิธีกรรม เสภาหรือประชัน และงานศพ จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ลำดับความสำคัญที่สัมพันธ์ต่อกิจกรรมทั้ง 5 ระดับเป็นไปตามข้อวิเคราะห์ดังนี้ (1) เพลงสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน ครบทั้ง 5 ระดับ (2) เพลงสำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาแขก มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 4 ระดับ (3) เพลงสำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 3 ระดับ (4) เพลงสำเนียงภาษาญวน และสำเนียงภาษาเงี้ยว มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 2 ระดับ (5) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น สำเนียงภาษาตลุง และสำเนียงภาษาข่า มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 1 ระดับ

เมื่อจัดกลุ่มตามลำดับ โดยวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ระดับจะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษามีพื้นที่หลากหลายในส่วนของบทบาทการใช้งาน และทั้ง 12 สำเนียงภาษาย่อมมีลำดับชั้นเป็นกลุ่มที่มีส่วน (Contribution) ในพื้นที่บทบาทการใช้งานต่างกัน ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษามอญ สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาแขก

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาฝรั่ง

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาตลุง สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาข่า

เมื่อพิจารณาจะพบว่ากลุ่มเพลงในระดับสูง ปรากฏสำเนียงของภาษานั้น ๆ แทบทุกระดับที่มีบทบาทการใช้งาน เป็นสำเนียงภาษาที่เป็นหลักและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของบทบาทการใช้งาน และจำนวนเพลง เนื่องจากความหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่บทบาทการใช้งาน ตลอดจนสัมพันธ์โดยตรงต่อการขยายขอบเขตพื้นที่ทางวงดนตรีไทยร่วมด้วย

2.4 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย

ตาราง 28 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย

ประเภทวงที่ใช้ สำเนียงภาษา	ปี่พาทย์ ไม้แข็ง	ปี่พาทย์ ไม้นวม	เครื่อง สาย	เครื่อง สายผสม	มโหรี	อื่น ๆ
ภาษาแขก	✓	✓	✓	✓	✓	✓ อังกฤษ
ภาษาจีน	✓	✓	✓	✓	✓	
ภาษาเขมร	✓	✓	✓	✓	✓	
ภาษาพม่า	✓	✓	✓	✓	✓	✓ ปี่พาทย์มอญ
ภาษาลาว	✓	✓	✓	✓	✓	
ภาษามอญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓ ปี่พาทย์มอญ
ภาษาญวน	✓		✓			
ภาษาฝรั่ง	✓	✓	✓	✓		
ภาษาญี่ปุ่น		✓	✓	✓		
ภาษาเงี้ยว	✓	✓	✓			
ภาษาตลุง	✓	✓				
ภาษาข่า	✓	✓				

สรุป วงดนตรีไทยเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการผลิตเพลงไทย ทั้งในส่วนของขั้นตอนการประดิษฐ์บทเพลง และความสำคัญเรื่องพื้นที่ของเสียงที่ส่งผลต่อสังคีตลักษณ์ อาทิ บันไดเสียงในตัวเพลงโดยตรง ซึ่งส่งผลและมีอิทธิพลหลักในการกำหนดระดับเสียงของเพลงในเพลงสำเนียงภาษา วงดนตรีจึงเป็นเหตุหลักในการนำมาวิเคราะห์หาความหลากหลายในพื้นที่ของวงดนตรีไทย เพื่อสะท้อนภาพให้เห็นความชัดเจนของเพลงไทยสำเนียงภาษา ทั้ง 12 ภาษา โดยแบ่งระดับการวิเคราะห์เชิงระบบ ที่เพลงสำเนียงภาษาแต่ละสำเนียงสามารถตอบสนองต่อขีดจำกัดของย่านเสียงและความหลากหลายของย่านเสียงของวงดนตรีไทยที่แตกต่างกัน เพลงสำเนียงภาษาบางสำเนียงมีความยืดหยุ่นสามารถใช้อบรมเล่นได้ในวงดนตรีที่หลากหลาย แต่เพลงสำเนียงภาษาบางสำเนียงมีข้อจำกัด สามารถใช้อบรมเล่นได้ในวงดนตรีบางวงเท่านั้น นอกจากนี้ประเด็นเรื่องย่านเสียงของวงดนตรีไทยแล้ว ความสัมพันธ์โดยตรงที่ทำให้ความสำคัญของวงดนตรีไทยกับเพลงสำเนียงภาษาเชื่อมโยงกันคือ ประเด็นวงดนตรีไทยกับบทบาทการใช้งานร่วมด้วยการวิเคราะห์พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษา กับพื้นที่ในวงดนตรีไทย มีรายละเอียดโดยนำประเด็นเฉพาะวงดนตรีไทยประเภทหลัก ดังนี้ ปี่พาทย์ไม้แข็ง ปี่พาทย์ไม้นวม เครื่องสาย เครื่องสายผสมมโหรี และวงดนตรีชนิดอื่น (พิเศษ) จากการศึกษาวเคราะห์พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างเพลงสำเนียงภาษากับวงดนตรีไทยทั้ง 6 ประเภท มีผลการวิเคราะห์ดังนี้ (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย ครอบคลุมทั้ง 6 ประเภท (2) เพลงสำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร และสำเนียงภาษาลาว มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 5 ประเภท (3) เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 4 ประเภท (4) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาเงี้ยว มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 3 ประเภท (5) เพลงสำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาตลุง และสำเนียงภาษาข่า มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 2 ประเภท

เมื่อจัดกลุ่มตามลำดับ โดยวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ระดับจะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษามีพื้นที่หลากหลายในส่วนของวงดนตรีไทย และทั้ง 12 สำเนียงภาษาย่อมมีลำดับชั้นเป็นกลุ่มที่มีส่วน (Contribution) ในพื้นที่ของวงดนตรีไทยต่างกัน ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาฝรั่ง

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาญี่ปุ่น สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาตลุง และสำเนียงภาษาข่า

เมื่อพิจารณาจะพบว่ากลุ่มเพลงในระดับสูง ปรากฏสำเนียงของภาษานั้น ๆ ในการใช้บรรเลงแทบทุกวงดนตรีไทย เป็นสำเนียงภาษาที่เป็นหลักและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของวงดนตรีไทย และจำนวนเพลง เนื่องจากความหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่การใช้บรรเลงในวงดนตรีไทย ตลอดจนสัมพันธ์โดยตรงต่อการขยายขอบเขตพื้นที่ทางบทบาทการใช้งาน

2.5 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง)

ตาราง 29 พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง)

สำเนียงภาษา	มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์	ใช้แต่ภาษาไทย	ใช้บทร้องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ	เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น ๆ	ใช้บทร้องใหม่ภาษาไทย	อื่น ๆ
ภาษาแขก	✓		✓	✓	✓	
ภาษาจีน	✓		✓	✓	✓	
ภาษาเขมร		✓			✓	
ภาษาพม่า	✓			✓	✓	
ภาษาลาว	✓			✓	✓	
ภาษามอญ	✓		✓	✓	✓	
ภาษาญวน	✓			✓	✓	
ภาษาฝรั่ง	✓			✓	✓	
ภาษาญี่ปุ่น		✓			✓	
ภาษาเงี้ยว	✓			✓	✓	
ภาษาตลุง		✓			✓	
ภาษาข่า	✓			✓	✓	

สรุป การขับร้องเป็นส่วนสำคัญที่ประสานความงามของดนตรีและคีตศิลป์ การเข้าถึงและเพิ่มความเข้าใจด้วยการใช้วัจนภาษาที่ผูกสัมพันธ์กับการขับร้อง ด้วยเนื้อหาสาระ

ของคำร้องนั้นมีปัจจัยคือ การใช้ภาษาที่เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความชัดเจนของเพลงไทยสำเนียงภาษา การใช้คำและสำนวนลีลาในการขับร้องด้วยประการสำคัญหลัก 2 ประการ คือ การใช้ภาษาต้นทางของเพลงสำเนียงภาษานั้น ๆ และการเลียนแบบภาษาของสำนวนภาษานั้น ๆ และลีลา ย่อมเป็นปัจจัยในการเพิ่มสุนทรียรสในการอธิบาย ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี และภาษา ในส่วนพื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) จึงแยกประเด็น ความสำคัญเป็น 2 หน่วยใหญ่ กล่าวคือ 1. การใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตามชาติพันธุ์ของเพลงสำเนียงภาษา และการใช้เฉพาะภาษาไทยในการใช้เป็นคำร้อง และ 2. ประเด็นเรื่องวรรณกรรมที่เป็นพื้นฐานทางโครงสร้างความคิดที่ผูกโยงระหว่าง คำประพันธ์และคำร้อง โดยแยกกลุ่มเป็น ใช้บทร้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น และการใช้บทร้องใหม่ที่เป็นภาษาไทย โดยการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก เพลงสำเนียงภาษาจีน เพลงสำเนียงภาษาพม่า เพลงสำเนียงภาษาลาว เพลงสำเนียงภาษามอญ เพลงสำเนียงภาษาญวน เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว และเพลงสำเนียงภาษาข่า มีการใช้ภาษาต้นทางของเพลงสำเนียงภาษานั้น ๆ และการเลียนแบบภาษาของสำนวนภาษานั้น ๆ และลีลา ร่วมในการขับร้องด้วย (2) เพลงสำเนียงภาษาเขมร เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และ เพลงสำเนียงภาษาตลุง ใช้เฉพาะภาษาไทยในการใช้เป็นคำร้อง

การจัดลำดับขั้นในส่วนต่อไปเป็นส่วนที่มุ่งประเด็นเรื่อง ความหลากหลายในการใช้วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ การเลียนแบบวิธีการร้องและภาษา และการใช้บทร้องที่เป็นภาษาไทย โดยพบการวิเคราะห์ดังนี้ (1.1) เพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน และ สำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ของภาษาชาติพันธุ์ในการขับร้อง ครบทั้ง 3 ระดับ (1.2) เพลงสำเนียงภาษาพม่า สำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาฝรั่ง สำเนียงภาษาเงี้ยว และ สำเนียงภาษาข่า มีพื้นที่ของภาษาชาติพันธุ์ในการขับร้อง 2 ระดับ (2.1) เพลงสำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง ใช้เฉพาะภาษาไทยในการขับร้อง

เมื่อจัดกลุ่มตามลำดับ โดยวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ระดับจะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษามีพื้นที่หลากหลายในส่วนของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) และทั้ง 12 สำเนียงภาษาย่อมมีลำดับขั้นเป็นกลุ่มที่มีส่วน (Contribution) ในพื้นที่ของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ต่างกัน ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน และ สำเนียงภาษามอญ

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาพม่า สำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาฝรั่ง สำเนียงภาษาเงี้ยว และสำเนียงภาษาช่า

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และ สำเนียงภาษาตลุง

เมื่อพิจารณาจะพบว่ากลุ่มเพลงในระดับสูง ปรากฏสำเนียงของภาษานั้น ๆ ในการใช้ ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ตามเพลงสำเนียงภาษา และการใช้วรรณกรรมที่มีรากฐานจากวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ เป็นสำเนียงภาษาที่เป็นหลักและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของภาษาใน คำร้อง และจำนวนเพลง เนื่องจากความหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง

3. วิเคราะห์สถานภาพ และการจัดลำดับชั้นทางชาติพันธุ์

จากปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5 ส่วน สามารถวิเคราะห์พื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่หลัก คือ นครไทย ในส่วนย่อยของเพลงไทยสำเนียงภาษา การสำแดงออกถึงส่วนต่าง ๆ จาก 5 ส่วนหลัก สามารถเป็นประเด็นในการวิเคราะห์ฐานความคิดของการวางตำแหน่งแห่งที่ของ เพลงไทยสำเนียงภาษาตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แนวคิดเรื่องลำดับชั้นทางสังคมเป็นเครื่องมือ สำคัญในการตีโจทย์ 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นเรื่องชาติพันธุ์อื่นในชาติไทย พื้นที่เพลงไทยถูก สร้างเสมือนจริงเป็นภาพแทนของความเป็นไทยโดยองค์รวม การเป็นชาติและความเป็นรัฐคือการ บ่งบอกผ่านเอกลักษณ์ของแนวคิดเรื่องรัฐชาติ สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องความเป็นไทยในดนตรีไทย

ความเป็นไทยในดนตรีผูกพันกับชาติในฐานะสมบัติของชาติ การแสดงออกถึงความเป็น ดนตรีไทยคือ การประกอบสร้างเอกลักษณ์ทางดนตรี 3 ประการคือ เพลงไทย เครื่องดนตรีไทย และวิถีคิดในการดำเนินทำนองแบบไทย สองประการแรกเป็นเรื่องเชิงประจักษ์ที่เข้าใจง่าย แต่กั มิได้ง่ายดายมากนัก ในเมื่อเครื่องดนตรีไทยถูกใช้เป็นเครื่องมือผนวกกับเพลงไทยที่มีเบื้องหลัง ความเข้าใจแปรผันตามบริบททางวงดนตรีร่วมด้วย และความเข้าใจของสังคีตลักษณ์เพลงไทย จึงก่อให้เกิดประเด็นสำคัญคือ วิถีคิดในการดำเนินทำนองไทย ความเป็นไทยล้วน ๆ เป็นเรื่องหนึ่ง แต่ในบริบทเชิงปฏิบัติแล้วนั้นการมีอยู่ และดำรงอยู่ของความเป็นอื่น (กลุ่มชาติพันธุ์นอกเหนือจาก ไทย) เป็นประเด็นที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในแวดวงดนตรีว่า มีการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียง ภาษา ถึงแม้ว่าสังคีตลักษณ์บ่งชี้ว่าระบบเสียงที่ใช้หลักเป็นระบบเสียงไทยตามแบบฉบับ แต่วิธีการดำเนินทำนองให้แยกแขนงความคิดออกไป ล้วนเป็นทักษะทางความคิด โดยเฉพาะ ความคิดที่แบ่งพื้นที่ให้ชาติพันธุ์อื่นสำแดงบทบาท จนเกิดเป็นสถานภาพหลักของการมีอยู่ซึ่งเป็น ไทยสำเนียงภาษา

การมีชาติพันธุ์อื่นรวมเข้ามาในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์หลัก ย่อมมีการจัดตำแหน่งแห่งที่ให้เป็นระบบและมีระเบียบ การแบ่งเขตกันระหว่างการใช้สอยทรัพยากรทางดนตรีไทย (อุปกรณ์การประพันธ์) บนพื้นฐานหลักของระบบ 7 เสียงเต็ม (7 Full Tone Scale in equal distance) เป็นการเปิดพื้นที่ทางดนตรีให้ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการแปรกระบวนการให้เข้ากับระบบดนตรีไทยได้แล้ว สามารถสำแดงตนได้ตามกำลังและประโยชน์ที่มีต่อดนตรีไทยทั้งองค์ภาพและความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในพื้นที่เสมือนจริงอย่างพื้นที่ทางดนตรีไทย เป็นมิติทางศิลปกรรมอย่างหนึ่งที่สะท้อนภาพตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ แสดงออกซึ่งตัวตนตามทัศนะของสังคีตกวีไทยว่าสามารถตั้งตนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หลักหรือชาติพันธุ์รอง (Major and Minor Ethnic Groups) ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนออกมาจากเพลงตามระบบปัจจัยหลักทั้ง 5 ส่วนเป็นเครื่องยืนยันสถานภาพของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

หากการสร้างภาพประกอบในพื้นที่เพลงไทย คือการประกอบสร้างพื้นที่ทางสังคมและพิจารณาให้เพลงไทยทั้งหมดคือภาพเสมือนจริงขององค์กรทางสังคม (Social Organization) โดยกลุ่มชาติพันธุ์จากเพลงไทยสำเนียงภาษาคือ แขก จีน เขมร พม่า ลาว มอญ ญวน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เงี้ยว ตลุง และข่า เป็นเพลงสำเนียงภาษาที่สามารถแสดงภาพของสมาชิกภาพที่เป็นที่ยอมรับในองค์กรทางสังคม จึงเกิดการยอมรับในการสังกัดชาติพันธุ์เกิดขึ้น การเปิดประเด็นยอมรับไปที่หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นประการแรกภายใต้เงื่อนไขการขับเคลื่อนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมจำเพาะ (Cultural - Specific Historical Forces) เมื่อพิจารณาทางพื้นที่ความคิดของดนตรีไทย มิได้ใช้หลักการในการจำแนกโดยประจักษ์ประमाणจากการวัดจัดจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้คนเป็นเครื่องมือ เช่น ผิว แหล่งกำเนิด ภาษา หรือแม้แต่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ แต่มีพื้นที่ทางดนตรีที่สามารถเป็นหลักฐานเชิงกึ่งรูปธรรมอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นร่องรอยความคิดเชิงประวัติศาสตร์ จากการสืบทำนองเพลง โดยวัฒนธรรมมุขปาฐะตามแบบไทย เพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมเสียง เผยให้เห็นเส้นเวลาทางประวัติศาสตร์ และค่านิยมนิยามความเป็นไทยและความเป็นชาติพันธุ์

การสำแดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural Expression) เป็นแนวความคิดหนึ่งที่น่ามาจับกับเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยมองว่าทั้งกระบวนการการกำเนิดของเพลงไทยสำเนียงภาษาตลอดจนวิวัฒนาการของเพลงนั้นเป็นกระบวนการผ่านผู้ผลิตสร้างจากชาติพันธุ์ต้นกำเนิด (ชาติพันธุ์หลัก) เพื่อแบ่งพื้นที่ทางดนตรีให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่จริงอื่น ๆ ในโลกแห่งความจริง ได้มีพื้นที่ในโลกเสมือนจริงคือโลกแห่งเพลงไทย Max Weber ใช้กระบวนการทัศน์โลกตะวันตกที่ใช้แนวคิดเกี่ยวโยงกับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) ใช้อธิบายปรากฏการณ์ทาง

สังคมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นท่ามกลางความหลากหลายของชาติพันธุ์ในเขตวัฒนธรรมเดียวกัน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยอ้างอิงลำดับทางสถานภาพทางสังคม กล่าวคือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ (Upper Class - Middle Class - Lower Class) ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์จึงถูกนิยามผ่านลำดับชั้นทางสังคม ดังนี้

ตารางสรุป การสำแดงออกทางวัฒนธรรมลำดับชั้นทางสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา

กำหนด *** ระดับสูง ** ระดับกลาง * ระดับต่ำ

ตาราง 30 สรุปการสำแดงออกทางวัฒนธรรมลำดับชั้นทางสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา

	สังคิตลักษณ์	ประเภทเพลงไทย	บทบาทการใช้งาน	วงดนตรีไทย	ภาษาในการขับร้อง	รวมพื้นที่ทางดนตรี
ภาษาแขก	***	***	***	***	***	15
ภาษาจีน	***	***	**	**	***	13
ภาษาเขมร	**	**	**	**	*	9
ภาษาพม่า	***	**	***	***	**	13
ภาษาลาว	**	***	**	**	**	11
ภาษามอญ	***	***	***	***	***	15
ภาษาญวน	**	*	*	*	**	7
ภาษาฝรั่ง	**	**	**	**	**	10
ภาษาญี่ปุ่น	*	*	*	*	*	5
ภาษาเงี้ยว	*	*	*	*	**	6
ภาษาตลุง	*	*	*	*	*	5
ภาษาข่า	*	*	*	*	**	6

สรุป ระดับชั้นที่สำแดงออกมาจากการกำหนด * เพื่อจัดลำดับเพลงไทยสำเนียงภาษา 12 ภาษา จากผลการวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละหัวข้อพื้นที่ทางดนตรี ทั้ง 5 หัวข้อ และแบ่งรายละเอียดครอบคลุมทั้งเชิงดนตรีวิทยา จากการวิเคราะห์สังคิตลักษณ์ เชิงดนตรีและทฤษฎีดนตรี จากการวิเคราะห์ประเภทเพลงและวงดนตรีไทย และเชิงมานุษยวิทยาดนตรี จากการวิเคราะห์บทบาทการใช้งาน และภาษาในการขับร้อง พบว่าระดับของเพลงไทยสำเนียงภาษา

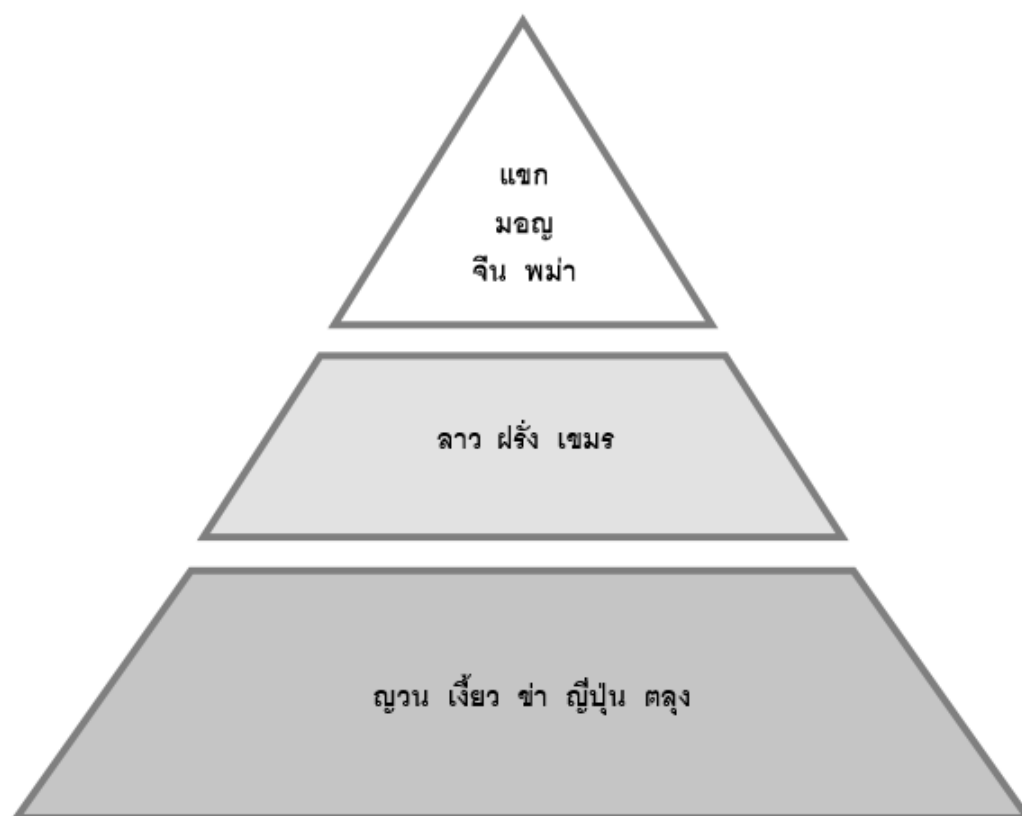
ที่สำแดงออกมาแต่ละสำเนียงภาษามีพื้นที่ทางดนตรีไทยไม่เท่ากัน จากแนวคิดและมโนทัศน์เรื่องชาติพันธุ์ (Ethnicity) ซึ่งเป็นรูปแบบแนวคิดที่ปรากฏขึ้นในกลุ่มเพลงไทยสำเนียงภาษา ประยุกต์เข้าร่วมกับทฤษฎีที่เชื่อว่าการสำแดงออกทางวัฒนธรรม ในงานวิจัยนี้คือ ดนตรีไทยและลงรายละเอียดเฉพาะประเด็นเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยแนวคิดเรื่องการจำแนกกลุ่มคนออกเป็นพวกเรา (Us) และพวกเขา (Them) เป็นการกำหนดรูปแบบเชิงโครงสร้างสังคม (Social Structure) โดยผู้กำหนด (พวกเรา) คือกลุ่มคนในสังคมดนตรีไทยโดยใช้อุปกรณ์ทางการประพันธ์เพลงไทย (Compositional Musical Tools) เป็นเครื่องมือในการนิยามรูปลักษณะของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในเพลงไทยสำเนียงภาษา และการให้ความสำคัญในระดับที่แตกต่างกันจึงเป็นเรื่องของการจัดจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ออกเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ โดยตัวแปร คืออำนาจ (Power) ที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ปฏิบัติการต่อความรู้สึกนึกคิดของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มนักดนตรีและจิตรกรที่จะจัดวางสถานะของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญที่สัมพันธ์โดยตรงต่ออำนาจที่กำหนดอยู่

การสร้างสรรคจินตนาการรูปแบบบทเพลงเลียนแบบสำเนียง สำนวน รส และลีลาของคนตรีชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการสำแดงออกทางวัฒนธรรมดนตรีที่สืบทอดสู่ยุคปัจจุบัน ความเข้าใจเรื่องลำดับชั้นทางสังคม (Social Stratification) จึงเป็นบทวิเคราะห์ทางมานุษยวิทยาดนตรีที่ใช้มิติของการแสดงออกเชิงคุณค่าของบทเพลงกับนิยามมโนทัศน์เรื่องชาติพันธุ์เป็นลำดับชั้น (Hierarchy) ที่เกิดจากกระแสความแตกต่างทางความคิด อาจสอดคล้องหรือแตกต่างจากพื้นที่ทางชาติพันธุ์จริง ๆ ในสังคม โดยเป็นการจำแนกสังคมเชิงอุดมคติซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในดนตรีไทย ทั้งนี้การศึกษาวิเคราะห์จัดจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ แสดงภาพตัวแทนเชิงโครงสร้างสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม **สำเนียงภาษาแขก** และ **สำเนียงภาษามอญ** อยู่ในระดับสูงทุกระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5 และเพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม **สำเนียงภาษาจีน** และ **สำเนียงภาษาพม่า** อยู่ในระดับสูงและกลางของระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม **สำเนียงภาษาลาว** **สำเนียงภาษาฝรั่ง** และ **สำเนียงภาษาเขมร** อยู่ในระดับกลางของระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาข่า สำเนียงภาษาญีปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง อยู่ในระดับต่ำของระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

ภาพประกอบ 2 ลำดับชั้นทางสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษานี้ มุ่งศึกษา จำแนก รูปแบบสังคีตลักษณ์ของเพลงไทยสำเนียงภาษา ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของ เพลงไทยสำเนียงภาษาในบริบทดนตรีไทย และวิเคราะห์สถานการณ์ภาพ และการจัดลำดับชั้นทาง ชาติพันธุ์ผ่านมิติของดนตรีไทย ผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ชาติพันธุ์เป็นประเด็นที่ได้รับการศึกษาจากเนื้อหาทางสังคมศาสตร์ ตลอดจนเป็น ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมีสังกัดของความเป็นมนุษย์ในโลก ตั้งแต่ยุคบรรพกาลถึงสมัย ปัจจุบัน โดยการก่อตัวของแนวคิดเรื่องชาติ จึงก่อตัวให้มนุษย์ในชาติ หรืออาจเรียกว่าพลเมือง ของชาติมีสำนึกของความเป็นพลเมือง (Citizenship) ชาติในฐานะศูนย์รวมของพลเมืองในชาติ ย่อมมีระดับการให้ความสำคัญกับการนิยามหาความหมายของกลุ่มคนในชาติที่มีความแตกต่าง ทั้งเชิงกายภาพ รูปลักษณ์ การสื่อสาร และขนบธรรมเนียม ความเชื่อ โดยอาศัยการแบ่งพรรคแบ่ง พวก การก่อกำตั้งเหล่า โดยเริ่มต้นด้วยการคำนวณทางวิชาเลขคณิต พวกที่มีความเหมือน (Resemblance) และความแตกต่าง (Difference) จัดกลุ่มด้วย 2 วิธีเบื้องต้นนี้ ตัดแบ่งด้วยเหตุผล ด้านตัวเลขเรื่องมากและน้อย ใครมีองค์ประกอบทางสังคมเหมือนกันมาก ก็เป็นชนกลุ่มใหญ่ (Majority) และผู้ที่เหลือที่ถูกจัดสัดส่วนให้มีผลจากการคำนวณทางปริมาณที่น้อยกว่า ก็ได้รับการนิยามว่าเป็นชนกลุ่มน้อย (Minority) การแบ่งขั้วจากแนวคิดเรื่องชาติ จึงเกิดข้อถกเถียง เรื่องการแบ่งเขตแดน (Boundary) การเป็นพลเมือง(Citizenship) อัตลักษณ์ (Identity) และการ ย้ายถิ่น (Migration) ตามมาในภายหลัง เบื้องต้นของปัญหาคือการเริ่มตั้งประเด็นเรื่อง พวกเรา (Us) และพวกเขา (Them)

เป็นไปได้สูงว่าจากรัฐจารีตโบราณสู่รัฐชาติสมัยใหม่หมุดหมายเรื่องพวกเรา และพวกเขา ยังคงทรงประสิทธิภาพผ่านกาลเวลา อาจทวิความเป็นรัฐชาติและเจ้าของรัฐเจ้าของชาติ หนักหน่วงขึ้น จากเส้นเขตแดนที่ก่อตัวอย่างเป็นความจริง และมนุษย์ในปัจจุบันย่อมหลีกเลี่ยงเรื่อง ดังกล่าวไปไม่พ้น หากพ้นเส้นพรมแดนที่เป็นสนธิสัญญาแบ่งประเทศแล้ว โดยไม่ได้รับความ ยินยอมจากผู้ใช้อำนาจยอมเป็นการกระทำที่ผิดตามกฎหมาย ซึ่งส่งผลชัดเจนต่อมนุษย์จริง ทว่า เรื่องที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงภาพแสดงให้เห็นถึงรูปแบบความคิดเชิงนามธรรมที่ขบเน้นความ จงรักภักดีของความตระหนักในการเป็นเจ้าของชาติร่วมกันไม่ว่าจะเป็นคนชาติใดก็ตาม

ปฏิสัมพันธ์ข้ามชาติมีมาตั้งแต่แนวคิดเรื่องรัฐชาติยังเลือนลางแต่ครั้งโบราณสมัย 2 สิ่งที่ขับเคลื่อนสัมพันธภาพระหว่างชาติกับชาติ รัฐกับรัฐ คือเงื่อนไขทางสังคมประกอบด้วย การค้าและการทูต เกิดการนำเข้าและส่งออกทั้งวัตถุดิบค้าและผู้คน การมาเยือนของชาวต่างชาติผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาในราชอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา และรัตนโกสินทร์ ที่ถูกทำความเข้าใจว่าเป็นอาณาจักรของคนไทย ร้อยเรียงเส้นประวัติศาสตร์หลายศตวรรษ ชี้ให้เห็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การเกิดขึ้นและแปรเปลี่ยนของแนวความคิดเรื่องชาติพันธุ์ (Ethnicity)

เพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นกระบวนการทางสังคมดนตรีที่เป็นการแสดงปรากฏการณ์ นำเสนอความเป็นพวกเขา (Them) ในพื้นที่ของดนตรีไทยที่เป็นภูมิปัญญาหลักทางสังคีตศิลป์ของคนไทยที่กลายมาเป็น พวกเขา (Us) การพยายามอธิบายว่าการสร้างพวกเขาในฐานะของเพลงสำเนียงภาษาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น พม่า มอญ เขมร ฝรั่งเศส ลาว ฯ เป็นการกระทำโดยการละเลยโลกความเป็นจริงที่สร้างโลกเสมือนจริงที่ไทยเป็นผู้ทรงอำนาจในการกำหนดบังคับให้เป็นเช่นนั้นเช่นนี้ จึงเป็นเรื่องของการนำเสนอว่าไทยกดขี่คนอื่นอย่างไร ซึ่งเป็นทัศนคติค่อนข้างตีบตันและตัดตอนดนตรีออกจากความเป็นจริงในโลกสภาวะจริง (Reality) ซึ่งโลกนามธรรมอย่างดนตรีย่อมแสดงตัวในโลกแห่งความจริงอยู่แล้ว ในทางกลับกันหากนิยามความเห็นในทางเสริมส่งแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์จะพบว่า เพลงไทยสำเนียงภาษาเป็นพื้นที่ในการสร้างสภาวะการก่อดุลยภาพให้เกิดขึ้นในการจัดการความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เป็นพื้นที่แห่งการยอมรับและประนีประนอม ให้ภาพแทนของชาติพันธุ์อื่นได้มีพื้นที่ในการแสดงตัวตนเพื่อถ่วงดุลความหลากหลายให้เกิดบูรณภาพแห่งเอกภาพของรัฐชาติ

เพลงไทยสำเนียงภาษาทั้ง 12 ภาษาเป็นผลิตผลทางดนตรีไทยที่เกิดจากความพยายามทำความเข้าใจ เลียนวิถีของดนตรีชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยใช้วิทยาเชิงระบบของดนตรีไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเสียงเท่าที่ทำได้และอำนวย แนวคิดการเลียนแบบเป็นประเด็นสำคัญที่เพลงไทยสำเนียงภาษาจึงยังเป็นเพลงไทยแท้ ไม่ใช่เพลงของชาติพันธุ์อื่น อนึ่งในพื้นที่เสียงของดนตรีไทยนั้น เพลงไทยสำเนียงภาษาแสดงบทบาทมากมายทั้งในระดับจำนวนของบทเพลงและในระนาบของความนิยม แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษาจึงเป็นประเด็นสำคัญเพื่อถกถามว่า ชาติพันธุ์ทั้ง 12 สำเนียงภาษา เอกลักษณ์เพลงจากสังคีตลักษณะวิเคราะห์มีลักษณะอย่างไร บทบาทของเพลงไทยสำเนียงภาษามีลักษณะเช่นไร และลำดับขั้นทางสังคมของเพลงไทยสำเนียงภาษาเรียงลำดับอย่างไร

สังคีตลักษณะจึงเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นธาตุองค์ประกอบที่ประกอบสร้างเพลงสำเนียงภาษาแต่ละสำเนียง เป็นการวิเคราะห์เชิงระบบของดนตรีไทย (Systematic Approach)

ในส่วนของเพลงสำเนียงภาษาให้เห็นถึงความเหมือน และความแตกต่างของเพลงสำเนียงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในระดับต่าง ๆ โดยแบ่งประเด็นวิเคราะห์หลักเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนของการวิเคราะห์โครงสร้างเพลง (Structural Analysis) และการวิเคราะห์ทำนองเพลง (Melodic Analysis) ทำให้เห็นเอกลักษณ์โดยองค์รวมและการเลือกประเด็นสำคัญของเพลงแต่ละเพลง ในการนำมาวิเคราะห์ให้เห็นลักษณะเด่นชัด (Selective Methods) โดยเรียงลำดับเพลงสำเนียงภาษาดังนี้ แยก จีน เขมร พม่า ลาว มอญ ญวน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เกียว ตลุง และซ่า โดยมีประเด็นในการศึกษา 7 ประเด็นคือ การเปลี่ยนบันไดเสียง การจบเพลงด้วยเสียงที่ไม่ใช่ Tonic การทำเทียวกลับ/ทางเปลี่ยน การซ้ำสำนวน ความหลากหลายของจำนวนท่อนเพลง การซ้ำทำนอง และสำนวนล้อ-รับ-ขัด-ต่อ

การศึกษาบทบาทหน้าที่เพลงไทยสำเนียงภาษา ทั้ง 12 ภาษา ย่อมมีพื้นที่หรือกระบวนการใช้งานเพลงโดยอาศัยหลักการต่าง ๆ เป็นปัจจัยประกอบสร้างมิติต่าง ๆ ของบทบาทเพลง โดยการพิจารณาไปที่พื้นที่ของปัจจัยที่ประกอบสร้างของเพลงไทยสำเนียงภาษา จำแนกออกเป็น 5 ส่วนหลัก ประกอบด้วย พื้นที่ทางสังคีตลักษณ์ พื้นที่ของเพลงภาษากับประเภทเพลงไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับบทบาทการใช้งาน พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) โดยผลการวิเคราะห์มีผลตามลำดับ ดังนี้

1. พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแยก สำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์เพลงไทยครบทั้ง 7 ประการ (2) เพลงสำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาญวน มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์เพลงไทย 6 ประการ (3) เพลงสำเนียงภาษาเขมร และสำเนียงภาษาฝรั่งเศส มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์เพลงไทย 5 ประการ (4) เพลงสำเนียงภาษาเกียว และสำเนียงภาษาตลุง มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์เพลงไทย 4 ประการ (5) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาซ่า มีพื้นที่ทางสังคีตลักษณ์เพลงไทย 2 ประการ

2. พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับประเภทเพลงไทย ผลจากการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแยก และสำเนียงภาษาจีนมีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย ครบทั้ง 7 ประเภท (2) เพลงสำเนียงภาษามอญ และสำเนียงภาษาลาวมีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 6 ประเภท (3) เพลงสำเนียงภาษาเขมร มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 5 ประเภท (4) เพลงสำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาฝรั่งเศส มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 4 ประเภท (5) เพลงสำเนียงภาษาญวน มีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 3 ประเภท (6) เพลงสำเนียงภาษาเกียว และสำเนียงภาษาตลุง มีพื้นที่ใน

ประเภทเพลงไทย 2 ประเภท (7) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาข่ามีพื้นที่ในประเภทเพลงไทย 1 ประเภท

3. พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับบทบาทการใช้งาน ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน ครบทั้ง 5 ระดับ (2) เพลงสำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษาแขก มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 4 ระดับ (3) เพลงสำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาลาว และสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 3 ระดับ (4) เพลงสำเนียงภาษาญวน และสำเนียงภาษาเงี้ยว มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 2 ระดับ (5) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น สำเนียงภาษาตลุง และสำเนียงภาษาข่า มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทการใช้งาน 1 ระดับ

4. พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาพม่า และสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย ครบทั้ง 6 ประเภท (2) เพลงสำเนียงภาษาจีน สำเนียงภาษาเขมร และสำเนียงภาษาลาว มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 5 ประเภท (3) เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 4 ประเภท (4) เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาเงี้ยว มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 3 ประเภท (5) เพลงสำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาตลุง และสำเนียงภาษาข่า มีพื้นที่ในวงดนตรีไทย 2 ประเภท

5. พื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) การใช้คำและสำนวนลีลาในการขับร้องด้วยประการสำคัญหลัก 2 ประการ คือ การใช้ภาษาต้นทางของเพลงสำเนียงภาษานั้น ๆ และการเลียนแบบภาษาของสำนวนภาษานั้น ๆ และลีลา ย่อมเป็นปัจจัยในการเพิ่มสุนทรียรสในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี และภาษา ในส่วนพื้นที่ของเพลงสำเนียงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง (คำร้อง) จึงแยกประเด็นความสำคัญเป็น 2 หน่วยใหญ่ กล่าวคือ 1. การใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตามชาติพันธุ์ของเพลงสำเนียงภาษา และการใช้เฉพาะภาษาไทยในการใช้เป็นคำร้อง และ 2. ประเด็นเรื่องวรรณกรรมที่เป็นพื้นฐานทางโครงสร้างความคิดที่ผูกโยงระหว่าง คำประพันธ์และคำร้อง โดยแยกกลุ่มเป็น ใช้บทร้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น เลียนแบบวิธีการร้องและภาษาของชาติพันธุ์นั้น และการใช้บทร้องใหม่ที่เป็นภาษาไทย โดยการวิเคราะห์พบว่า (1) เพลงสำเนียงภาษาแขก เพลงสำเนียงภาษาจีน เพลงสำเนียงภาษาพม่า เพลงสำเนียงภาษาลาว เพลงสำเนียงภาษามอญ เพลงสำเนียงภาษาญวน เพลงสำเนียงภาษาฝรั่ง เพลงสำเนียงภาษาเงี้ยว และเพลงสำเนียงภาษาข่า มีการใช้ภาษาต้นทางของเพลงสำเนียงภาษานั้น ๆ และการเลียนแบบภาษาของสำนวนภาษานั้น ๆ และลีลา ร่วมในการขับร้องด้วย (2) เพลงสำเนียงภาษาเขมร เพลงสำเนียงภาษาญี่ปุ่น และเพลงสำเนียงภาษาตลุง

ใช้เฉพาะภาษาไทยในการใช้เป็นคำร้อง การจัดลำดับชั้นในส่วนต่อไปเป็นส่วนที่มุ่งประเด็นเรื่อง ความหลากหลายในการใช้วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์นั้น ๆ การเลียนแบบวิธีการร้องและ ภาษา และการใช้บทร้องที่เป็นภาษาไทย โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้ (1.1) เพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษาจีน และสำเนียงภาษามอญ มีพื้นที่ของภาษาชาติพันธุ์ในการขับร้อง ครบทั้ง 3 ระดับ (1.2) เพลงสำเนียงภาษาพม่า สำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาฝรั่ง สำเนียง ภาษาเงี้ยว และสำเนียงภาษาช่า มีพื้นที่ของภาษาชาติพันธุ์ในการขับร้อง 2 ระดับ (2.1) เพลง สำเนียงภาษาเขมร สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง ใช้เฉพาะภาษาไทยในการขับร้อง

จากผลที่ได้จึงเกิดการจัดลำดับชั้นทางสังคม (Social Stratification) ของเพลงสำเนียง ภาษาทั้ง 12 ชาติพันธุ์ โดยเป็นการสำแดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural Expression) เป็น แนวความคิดหนึ่งที่น่ามาจับกับเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยมองว่าทั้งกระบวนการการกำเนิดของ เพลงไทยสำเนียงภาษาตลอดจนวิวัฒนาการของเพลงนั้นเป็นกระบวนการผ่านผู้ผลิตสร้างจาก ชาติพันธุ์ต้นกำเนิด (ชาติพันธุ์หลัก) อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น ท่ามกลางความหลากหลายของชาติพันธุ์ในเขตวัฒนธรรมเดียวกัน แบ่งเป็น 3 ระดับโดยอ้างอิง ลำดับทางสถานภาพทางสังคม กล่าวคือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ (Upper Class - Middle Class - Lower Class) ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์จึงถูกนิยามผ่านลำดับชั้นทางสังคม การสร้างสรรค์จินตนาการรูปแบบบทเพลงเลียนแบบสำเนียง สำนวน รส และลีลาของดนตรี ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการสำแดงออกทางวัฒนธรรมดนตรีที่สืบทอดสู่ยุคปัจจุบัน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ระดับสูง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม สำเนียงภาษาแขก และสำเนียงภาษามอญ อยู่ในระดับสูงทุกระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5 และเพลงไทยสำเนียง ภาษา กลุ่ม สำเนียงภาษาจีน และสำเนียงภาษาพม่า อยู่ในระดับสูงและกลางของระดับของพื้นที่ ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

ระดับกลาง คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม สำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาฝรั่ง และ สำเนียงภาษาเขมร อยู่ในระดับกลางของระดับของพื้นที่ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

ระดับต่ำ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษา กลุ่ม สำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาช่า สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง อยู่ในระดับต่ำของระดับของพื้นที่ ทางสังคมที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 5

อภิปรายผล

ความเข้าใจเรื่องลำดับชั้นทางสังคม (Social Stratification) ในงานวิจัยทางดนตรีครั้งนี้ ถือเป็นบทสรุปทางมานุษยวิทยาดนตรีที่ใช้มิติของการแสดงออกเชิงคุณค่าของบทเพลงกับนิยามมโนทัศน์เรื่องชาติพันธุ์เป็นลำดับชั้น (Hierarchy) ที่เกิดจากกระแสความแตกต่างทางความคิด อาจสอดคล้องหรือแตกต่างจากพื้นที่ทางชาติพันธุ์จริง ๆ ในสังคม โดยเป็นการจำแนกสังคมเชิงอุดมคติซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในดนตรีไทย จากแนวคิดของ Max Weber กล่าวว่า การพัฒนาสำนึกทางชาติพันธุ์ เพราะการสังเกตเห็นความแตกต่างทางชาติพันธุ์ โดยอาศัยคุณลักษณะทางวัฒนธรรม (Cultural Trait) เป็นเครื่องมือในการแบ่งกลุ่มยิ่งไปกว่าการแบ่งที่เชื้อชาติ ซึ่งเป็นการประดิษฐ์สร้างทางสังคมประการหนึ่ง โดยองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการลำดับชั้นทางสังคม เกิดจากความแตกต่างในเรื่องของ ลำดับทางเศรษฐกิจ ลำดับทางสถานภาพทางสังคม และลำดับอำนาจ ทั้ง 3 อย่างนี้ล้วนเป็นปัจจัยในการจัดลำดับชั้นให้อยู่ในระดับสูง กลาง และต่ำ โดยเป็นไปในทำนองเดียวกัน Eriksen ได้อภิปรายว่าการจัดลำดับชั้นทางสังคมเกี่ยวข้องกับทฤษฎีชนชั้นทางสังคม และการกระจายอำนาจ โดยมีหลายสังคมที่จัดมาตรฐาน (Criteria) ใช้ในการแบ่งสมาชิกในสังคม โดยการจัดลำดับชั้นจากการแบ่งตามความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Weber & Eriksen อ้างถึงใน นิติ ภาวครพันธุ์, 2558, น. 254-255) ทั้งนี้การศึกษาวเคราะห์จึงจัดจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ แสดงภาพตัวแทนเชิงโครงสร้างสังคมในเพลงไทยสำเนียงภาษา ภูมิหลังทางความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้เปิดช่องให้เห็นสิ่งสำคัญคือ แนวความคิดที่คนไทยใช้แนวทางของดนตรีไทยเป็นตัวตั้งเพื่อแสดงภาพจากจินตนาการออกมาเป็นแนวเพลง วางบทบาทของเพลงไทยสำเนียงภาษาไว้แตกต่างในระดับต่าง ๆ กัน โดยการศึกษามุ่งประเด็นในการใช้องค์ประกอบของดนตรีในการอธิบายความเป็นดนตรี ผ่านกระบวนการทัศนทางดนตรีวิทยา จากการวิเคราะห์สังคีตลักษณะโดยตัวอย่างของบทเพลงที่ใช้เป็นเพลงที่สามารถตอบโจทย์ประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ศึกษาทั้ง 7 ประเด็นคือ การเปลี่ยนบันไดเสียง การจบเพลงด้วยเสียงที่ไม่ใช่ Tonic การทำที่ยวกลับ/ทางเปลี่ยน การซ้ำสำนวน ความหลากหลายของจำนวนท่อนเพลง การซ้ำทำนอง และสำนวนล้อ-รับ-ขัด-ต่อ นอกจากนั้นยังมี ประเด็นเรื่องบทบาทหน้าที่ 5 ส่วนหลัก ประกอบด้วย พื้นที่ทางสังคีตลักษณะ พื้นที่ของเพลงภาษากับประเภทเพลงไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับบทบาทการใช้งาน พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ในวงดนตรีไทย พื้นที่ของเพลงภาษากับพื้นที่ของภาษาในการขับร้อง และแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ (Ethnicity) ที่สอดคล้องกับ Eriksen (อ้างถึงใน อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546, น. 72) ซึ่งเป็นรูปแบบแนวคิดที่ปรากฏขึ้นในกลุ่มเพลงไทยสำเนียงภาษา ประยุกต์เข้าร่วมกับทฤษฎีที่เชื่อว่าการสำแดงออกทางวัฒนธรรม ในงานวิจัยนี้คือ ดนตรีไทยและ

ลงรายละเอียดเฉพาะประเด็นเพลงไทยสำเนียงภาษา โดยผลการวิจัยที่พบ คือ เพลงไทยสำเนียงภาษาสามารถจำแนกสถานภาพทางสังคมได้ ดังนี้ สถานภาพทางสังคมระดับสูงพบในเพลงสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษามอญ สำเนียงภาษาจีน และสำเนียงภาษาพม่า สถานภาพทางสังคมระดับกลาง พบในเพลงสำเนียงภาษาลาว สำเนียงภาษาฝรั่ง และสำเนียงภาษาเขมร และสถานภาพทางสังคมระดับต่ำ พบในเพลงสำเนียงภาษาญวน สำเนียงภาษาเงี้ยว สำเนียงภาษาข่า สำเนียงภาษาญี่ปุ่น และสำเนียงภาษาตลุง ซึ่งเพลงไทยสำเนียงภาษาแขกและสำเนียงภาษามอญนั้นได้ปรากฏอยู่ในระดับสูงทุกระดับของพื้นที่ทางสังคม แสดงให้เห็นถึงความแน่นแฟ้น ระหว่างไทยกับแขก และไทยกับมอญ ดังที่ได้ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์กันในเชิงการค้าขาย และการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีมาแต่ช้านาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสนันท์ จุณนเกษ (2552, น. 112-117) กล่าวว่า กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีการติดต่อค้าขายกับประเทศต่าง ๆ ในแถบภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาค้าขายในสมัยกรุงศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มมุสลิม กลุ่มชาติตะวันตกและกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อราชสำนักในสมัยกรุงศรีอยุธยาคือ “แขก” หรือมุสลิม นอกจากนี้ยังมีความผูกพันทางวัฒนธรรมไทย-มอญ ที่มีความแน่นแฟ้นต่อเนื่องกันมาหลายศตวรรษจนเกือบจะกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน เพลงไทยสำเนียงมอญได้รับใช้สังคมไทยมานานเกินจะกำหนดเวลาได้จะคงมีต่อเนื่องไปอีกนานแสนนาน และไม่มีใครคิดหรือคิดว่าสำนวนนั้น ๆ เป็นสำนวนของมอญ แต่กลับรู้สึกว่าเป็นเพลงของไทยแท้จริงไปแล้ว (อาริสสา อัมภากัย, 2547, น. 129-133) การวิเคราะห์งานวิจัยนี้เป็นการกำหนดรูปแบบเชิงโครงสร้างสังคม (Social Structure) โดยผู้กำหนด (พวกเรา) คือกลุ่มคนในสังคมดนตรีไทยโดยใช้อุปกรณ์ทางการประพันธ์เพลงไทย (Compositional Musical Tools) เป็นเครื่องมือในการนิยามรูปลักษณะของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในเพลงไทยสำเนียงภาษา และการให้ความสำคัญในระดับที่แตกต่างกันจึงเป็นเรื่องของการจัดจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ออกเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ โดยตัวแปรคืออำนาจ (Power) ที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ปฏิบัติการต่อความรู้สึกนึกคิดของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มนักดนตรีและจินตกร ที่จะจัดวางสถานะของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญที่สัมพันธ์โดยตรงต่ออำนาจที่กำหนดอยู่ ดังนั้นรูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา จึงเป็นการนิยามชาติพันธุ์โดยการจัดลำดับชั้นทางสังคมที่มีพื้นฐานจากเนื้อหาสาระทางดนตรี และเนื้อหาสาระของบริบทพื้นที่ที่เป็นปัจจัยส่งผลโดยตรงต่อดนตรี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทยสำเนียงภาษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำการศึกษาที่จะช่วยสนับสนุนแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ในเพลงไทย ในมิติการศึกษาทางมานุษยวิทยาดนตรี ดังต่อไปนี้

1. การมุ่งประเด็นศึกษาจากวัตถุศึกษาเฉพาะเพลงที่เป็นตัวแทนของชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย
2. การจับประเด็นจากการจำแนกชาติพันธุ์จากพื้นฐานชนบความเชื่อ และศาสนา
3. การศึกษาลงรายละเอียดเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความซับซ้อน เช่น เพลงไทยสำเนียงภาษาแขก ที่มีความแตกต่างทั้งแขกมลายู แขกชวา แขกเปอร์เซีย แขกอินเดีย และแขกอาหรับ
4. การศึกษานิยามอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของเพลงไทยสำเนียงไทย ในฐานะตัวแทนชนกลุ่มใหญ่

บรรณานุกรม

- Ashcroft, B., Griffiths, G., & Tiffin, H. (2007). *Post-Colonial Studies The Key Concepts* (2nd ed.). New York: Routledge.
- Azarkievič Jahor S. (2015). SOCIAL STRATIFICATION ACCORDING TO MARX AND WEBER: COMPARISON OF THE THEORIES AND MODERN RELEVANCE. Retrieved From file:///D:/thesis%20master%20degree/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/Social_Stratification_According_to_Marx.pdf.
- Eriksen, T. H. (2010). *Ethnicity and nationalism* (3rd ed.). London: Pluto Press.
- Young, R. J. C. (1995). *Colonial Desire Hybridity in Theory, Culture and Race*. London: Routledge.
- เชาว์มนัส ประภักดิ์. (2552). วงศาวทยาของเพลงลาวแพน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- เสรี ซาเหลา และคณะ. (2545). กลุ่มชาติพันธุ์: วัฒนธรรมและประเพณี จังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- ไพโรจน์ บุญผูก. (2538). เพลงมอญ : ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ขจร สุขพานิช. (2560). ออกญาวิไชเยนทร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศรีปัญญา.
- ณรงค์ฤทธิ์ คงปิ่น. (2539). การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของปีพาทย์มอญ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐชยา นัจจนาวากุล. (2555). ดนตรีฝรั่งในกรุงสยาม : พัฒนาการดนตรีตะวันตกในสังคมไทยระหว่าง พ.ศ.2384-2484. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ทรงพล สุขุมวาท. (2545). ดนตรีจีนแต่จิว : กรณีศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่. (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ธีรยุทธ ตุ่มฉาย. (2549). การแห่เรือและดนตรีในกระบวนพยุหยาตราชลมารค. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นภัสนันท์ จุนนเกษ. (2552). เพลงไทยสำเนียงแขกในสมัยกรุงศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

- นิติ ภาวครพันธ์. (2558). ชนวนถก ชาติและชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ: ศยาม
- ประทีป นกปี. (2533). คู่มือการสอนวิชา ดุริย 101 ดนตรีไทย คู่มือการสอน. พิษณุโลก: ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). ประวัติการดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่าม. (2550). ความอึดอึดอึดเหลือของมนต์ชนชาติพันธุ์. วารสารสังคมศาสตร์, 19(1), 188.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. (2562). ความหมายของชาติพันธุ์. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=23&chap=5&page=t23-5-infodetail01.html>.
- พวงเพ็ญ รักทอง. (2539). การศึกษาเรื่องเครื่องสายปี่ชวา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529). ดนตรีวิจักขณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: รักศิลป์.
- ภัทระ คมขำ. (2546). ปี่ชวาในงานพระราชพิธี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- มนตรี ตราโมท. (2538). ดุริยสาส์น. กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย (จำกัด) มหาชน.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2556). ทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทย. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ยอดยิ่ง รักสัตย์. (2532). การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในภาคเหนือของประเทศไทย กับกบฏเงี้ยว พ.ศ.2445. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัศมี เอื้ออารีย์ไพศาล. (2546). ดนตรีพิธีงเด็กจันแคะ กรณีศึกษาโรงเรียน ชู อ่ำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2547). ความเป็นไทย/ความเป็นไท. กรุงเทพฯ: ศุภย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). ดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

- สหวัฒน์ ปลื้มปรีชา. (2544). วงกลองแขก : วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2562). ความหมายของชาติพันธุ์. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=23&chap=5&page=t23-5-infodetail01.html>.
- สำเนียง มณีกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน. (2539). ประชุมเพลงเถาของไทย : ประวัติและบทร้อง. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- สำเริง คำโสม. (2544). ขับลำสำเนียงลาว สืบสาวไปสู่การประดิษฐ์เพลงไทย ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 32. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุเทพ สุนทรภักซ์. (2548). ชาติพันธุ์สัมพันธ์ : แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาใน การศึกษาอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชาติ และการจัดองค์การความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2556). สิบสองภาษา สำเนียงเพื่อนบ้าน [เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ]. ปทุมธานี: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2561, 31 สิงหาคม - 6 กันยายน). เพลงสิบสองภาษา ดนตรีไทยแบบฉบับ. มติชน สุดสัปดาห์.
- สุรพล สุวรรณ. (2551). เพลงภาษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา ยางวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิสรา วัชรประภาพงศ์. (2557). การถ่ายทอดเสียงรายการดนตรีฝรั่งทางสถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อานันท์ นาคคง. (2550). ดนตรีไทยเดิม. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อาริสา อัมภักย์. (2547). อิทธิพลของทำนองเพลงมอญที่ปรากฏในเพลงไทยสากล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณันทิกา นทีธร
วัน เดือน ปี เกิด	13 ธันวาคม 2535
สถานที่เกิด	ภูเก็ต
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2554 ปริญญาตรี กศ.บ. (ดนตรีศึกษา-ดนตรีไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	อาคาร The Kris 7 เลขที่ 344/64 ซอย รัชดาภิเษก 17 ถนน รัชดาภิเษก แขวง ดินแดง เขต ดินแดง จังหวัด กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10400
ผลงานตีพิมพ์	ณันทิกา นทีธร. (2560). อะแคปเปลลา มะตะรัมมาน: การพบกันทาง ดนตรีของกาเมลันชวากับดนตรีตะวันตก. เปิดโลกสุนทรีย์ในวิถี มนุษยศาสตร์ (Exploring the Aesthetic Dimensions of Humanities). 156-166. นนทบุรี: มีดีกราฟิค.